

Zydzienſka Nowina

a b y

ſerske Poweszeſte ſa hornych Lujicjanow.

1. Czijoſlo.

6. Dzień wulkeho Róžka.

1844.

Khjerluschne Rónčko lubym Sſerbam kno-
wemu Ljetej 1844.

1. We božim Meni ſapocžm
To lube nowe Ljeto.
Naſch Čjaſ a Psichichod newieſtš,
Naſch Skut a naſche Mjto,
Wſcho, wiſhiklo Bohu porucžm,
Wón bydž nam dobry ſchęjedriw.

2. A ty, naſch luby Sbójisko,
Khodž tuto Ljeto ſnami;
Na tebe ſloji Duscha ſo,
My nočzemž hicž ſhami;
Poł, bydž naſch Wodjer luboſny,
Da derje, ſbóžnje pońdžemy.

3. Nech twoſe Šekovo ſwjecži nam
A twoſe Šnamjo tudy;
Gdy Wjernosz a Vuč ſ Nebeſam
Sa naſ a ſa wiſhie Ludy;
Twoi Wjer a twoſe Woſinacžje
Vlodž do wiſhieſt nowe Žiwenje.

4. Tejj boži Duch naſ pschewodžei
A jeho Žonowanje;
Wón naſchu Wjeru pschiſporej
A wičiž Pojadanje;
Wón ſahor naſ ſa Modlitwu
A polóž týchnu Wutrobu.

5. Nech Wiera, Luboſz, Nadžiſa
Sewjet wiſhiednje wiſbožuje;
Wſcho Dobre nech ſo pschiſporja
A naſch Vuči wupiſchuje;
Da kójidž derje dokonja,
Ktž Ljeto ſ Bohom ſapocža! —
(Kóž: Moi Kſcheszijano ſamnu dži zc.)

Njemžy a Sſerbio.

Njemžy a Sſerbio bydla naſchich Lujizach to-
warſchnje romadžje a ſneſu ſo tak derje doſz,
woſebje czi Roſomaniſki. Wutrobie Pscheczelſtw
a Myſlije Pschecjeniſz uemože pak bes Njemzom

a Sserbom verje Mjesto namašč, dokelž kójdy hinajschu mračernu Rycz ma a potajkim Njemz Sserbej a Sserb Njemzej. so tak prawje a wutrobnje sobudželicž nemóže. So pak vjeſte Wotpolhikenje a Ncluboſi bes Sserbam a Njemzami kneži, to neje k Pscheponacju. A schtu chył so na tym spodžiwacž, dyž roſpómni, ſak wele Sserbio, pscherwini a podčiſčenji wot Njemzow, hacž do nowichich Čjaſow ſnesz a pschejerpicž dyrbjachu, jako robotni Poddanjo, ſiž woni predn ſwobodni Kraj Wobſedžerjo bjechul. Dyž pak tejj tón a tamny Njemz na ſersku neprawu a nehwalobnu Myſl a Sadžerjenje ſwart a tejj drudy prawje ma, schtu nedvorb k Samolwenju ſobu ſwiedžicž do Šklowow tamneho ſemjaniskeho Kublerja naſchich Lujzach, ſiž je nedarno prajil: wulki Djim je, so Sserbijo po tym, kaž je ſrimt wok'lo hite býko, wele hórschi a ſtaženischti nejšu; woni dyrbja ſawjernje wot dobrého Korenja ſym pschinicž. Podanſtwo, Wotročkowſtwo a Podčiſčenje ſkaſhy nemóžne, to je ſnata Wjeroniſ. A Wopofaſanju teho trebamý jeno ladač na Grichow pod Turkowskej tyranskej Wóſchnoſju, trebamý ladač wſhudjom drudž, djejj tejj tak je a bjeſche, kaž ſwojim Čjaſu pola Sserbow. Tam widjisch Ljenosz a Merodu, Leſz a Wečjenje, tam je ſſlieny Lifarſtwo a hanibna Podčiſknosz psched Wočzami, Schkody Weſekosz, Šeurowosz, Paduſchnosz a druhe Nepocžinki we Wutrobi. We ſak ſuadniſ Mjeri, ſak porjedko namakach to naſchich khwalobnych Lujzach pola duschnych Sserbow? So ſu Njemzy naſchich Sserbow kſcheszijunſtu wobročili, ſo ſersz Mlodženjojo na njemſkich wóſkokich Schulach Wjedomnoſz-

jow nabýdu, ſo Sserb, kiž njeſchtó wjazy, hacž ſwoje Rólniſtwo naufnięcž chze, wot Njemzow tón a druhí Khumſcht aby Wedženſtwo dostawa, to je kedom njeſkaſke Wotpofučenje a Sarunanje teje Kſchitwodj, fotruž Sserbio ſonit ſu. A nebychmyli tejj taſke Wedženſtwo a Dobroty wot Njemzow wuknyli a doſtawali, da bychmy jo wot njeſkoho druhého wuknyli ſa ſwoje Benesy, kaž njeſko; pschetož tejj tute Wuežby Jane darmo nejſu. Dyž tehodla Njemzy wobſtruczeja, ſo naſ Sserbow ſobu ſbjehaju a wutwareja ſwóſchimi Wjedomnoſzami, da je to to jenicek, ſa čož ſim Djak winoſcjt ſmy a ſchtož ſim plajcej damy; ale ſa ſdóbne tejj džergimy, ſo to nad nami cjinja, dyž jako Viſhewinerjo do teho Maſkeho ſo ſhynkt ſu. Prawo njeduſichich Čjaſow pak je to tak ſobupſchineslo Njeſkiſti Semje Wobſedžerjo aby Semenjo maja ſwoje Rufnig ſPrawdu, jako kuperowane aby doſtate Wiſeklava a nemóža riež ſa to, ſchtož njeduſhi Wjedomni ſu cjinili, tolej tejj nichu neſabrdj.

So pak bes Njemzami a Sserbam ſo viſih a nimale ſtaſny Postorſ ſamaka, na tym ſu horbzi, nedowjerni aby ſneženja laſomni Njemzy ſamt Wini. My Sserbio trebali jeno wulki, muwołany Lud bjež, ſak bychu Njemzy naſchu Rycz wuknyli, ſamali, miatli a ſchčeboſali; To pak jich mersy a pali, ſo tajſilej niſki a robotny Lud Rycz ryczi, ſiž woni nerosemja a haj ſamo ſuadž tejj jenu Rycz wjazn, tu njemſku, móže. Raduſiſko hacž bychu ju wuknyli, da pomhaſa ſebi ſtym, ſo ju ſazpiwaja, kaž ta Ljſchka, kiž ſa winowej Kiczu ſtaſche a doſelž ju doſlocžicž nemóžesche, da prajil Ach, wona je tola kiſala; haj, ja ju nebych

sbjehnylo, by bych iu tejj na Puczu lejjo namaka. Njemzy hordža so tejj rady niz jeno na swoje Draszenje, kotrež mulžy jara pytaju, ale druhim wukrajnym Ludam wstposchcjene je, ale tejj na swoju Njemsskož, jako bychu foruheje Perschcje aby Russka stvorení byli, dyžli Sserbjo. Rajz malo so Mjeschcjenjo swojeje Hordosaje pschečjivo Besnym aby Buram sdžerzecj moža, tak malo sdžerzuse so tejj Njemz husto swojego Horda aby Namyskenja pschečjivo burskemu Sserbej a toles porodži, kajž so wje, Wotpolhilenje. Džiž pak Wotpolhilenje Korei sapschijalo je, bes timi niz a niz Tebanka, wjerna aby sdacjata, prijodkyschischa je, budže tam žane Dówjerenje, dyž jedyn Djiel himajchu Rycz ryczi, dyžli druhí? Njemz jeba a pschik ótšuji Sserba a Sserb Njemza a duž nemóže Njemz to wošebje stres, so Sserbjo we jeho Pödlabyčju serski rycza, dokelž mjeni, so je njeschto wot neho a na neho. Echtož pak Njemzow najbole ſala, je to, so ſu kajž pscheradžen a pschedacj bes tysi, kotreži ſu swoju Čeledž džerža a so jich zylje smožowacž nefamoža. Sserb je wósche nich ſe swojej Ryczu. Taiklej Wóschestejenje je Kneževja lakovnemir Njemzej Černi Vjacži, tu so jeho Wóz a Kneistroo ſkončzi, aby je knajmenſchemu napołojcžne.

Weselny so, lubt Sserbjo, so Njemzy počneja tejj tak prawt byč, so nam naſchu Rycz nesawidža. Rajz mamy Prawo we Kraju bydlicž, tak mamy tejj Prawo swoju Rycz ryczecž. Čaſh ſu so poljepſhile! — Kjedusichich Čaſach, we Spoežaku 14. Ljet Stoiyka, bu ſerska Rycz Altenburgu a Lipsku pschi ſmertnej Schtraſſ ſakasama.

Wjerny Podaw.

We tym Čaſu, jako Jan Kasimir ſKralom Pölskej bjesche (wot Ljeta 1548 — 1550.) a Litawſka tejj pod Pölsku fluscheſche, poda so, so nedaloko Litawſkeho Mjesta Grodno njeſotſt Woſjazy do Ljeha, kiz tam bje, džlechut. Woni pytnychu tam dwieju Hulczejow, kotrež ſ Medžwedžami Ljehu rajeschtaj a ſo kluwaschtaj. Woni egi Woſjazy, ſkojichu Hontwu na nej, jedyn wot teju Hulczejow bu popanenn, tón drubi pak ižekný ſtymi Medžwedžamt. Po Wulfosjt ſdasche ſo tón popanenn Hulczej nježje 8 Ljet' starý bycž. Wón nemóžesche ryczecž, ale korežesche kajž Medžwedž a nemóžesche tejj hinač, hacž po ſchtyrjoch bjeħacž. Wón nejjedžiſhe ničžo radsje, hacž Mjed, kyre Mjaſo, ſſad a tehorunja wonkomne pólne Płodv. Tón Kral da teho Hulczeję ryczecž a jemu Joseph narež. Potom bu wón ſwucžowanym po Mohach proſſje, kajž druzh Ludžo, khodžicž a dyrbesche do kralowſteje Kuchinj Dreswo a Wodu nohyč. Pölsku Rycz pak won nemóžesche ryczecž naukuſnycž. Dyž wón drudy do Ljeha pschindža, da ſuajachu jeho nydom te Medžwedžje, ſo wón njedy jich Kunečja bjesche byl a necžlnjachu jemu ničžo. —

Gsm. I.

Wſchelkisny. Objekti.

Podo mnoſje Franzofſka Wóſchnoſ ſedýrbí ſwojim njemſkim Podanam we Elſaskej a Lothringskej tola praje wjertež, aby bojt ſo, ſo móhli ſo vſci prijenej ljeptſher ſkladnoſzi ſaſo Njemzowſtu róčicž, dokelž ſwojim Gaujnikam je pschifasaka, ſo bychu pomozne Pucje a Waschunje

pytali, franzoskej Ryczi Knejstwo pschihotowacj
tam, dzejz hiscje niemsta je domjaza. Kiemž
skořa a žaruja wo swojich Essaſtich a Lothringſtich
Rycje Bratrow a rynku: Schkoda! Schkoda!
Schtu nedopomni ſo pschi tym na nas Sſerbow? —

Sla Čeledž. Róždy muſki a jónski Če-
ladnik ma swoje službne knihy aby Wopisimo,
we kothym jeho Sadžerjenje Časť jeho Šku-
ženja wopisane je a čohodla je ſe Škujby pusch-
ceny. Vyčtu telej Wopisimo pschezo a wſchudžom
t Wjernosći swjedkite, da by ſla. Čeledž nu-
ſowana byla ſo poljepſhie; psches dobre, ale
ſelharne Wopisimo wofiane pak jenajſta a tym
dobrym Čeladnikam je tež ſchlobjene, dokelž ſtym
neduſchnym jenajſte Wopisimo maja a tola ſebi
runi nejsu. So Čeledž ſla je, lejžt husto na
Zebanzy tych Wopismow, kiz Hospodarjo dawaja.
Tak borsy hacj pak Sachſonskej ſchu pschecjtwo
ljepeſhemu Wedženju a Pscheſwiedzenju neduſch-
nemu a nehwjernemu Čeladniſej dobre Wopisimo
da, da ma pschihodne Knejſtvo Prawo, ſo prje-
dnisheho Knejſtwa aby Hospodarja djerjci a ſebi
tu Schkodu dacj narunacj, kiz tón Čeladnik je
nacjník, hejſo ju wón ſam ſarunacj nemóže a

dostau hiſcje taſke Knejſtwa a Hospodarjo Schtraſu,
dokelž wopacjne, ſelharne Wopisimo dachu. —

Dobra Rada.

Šy ſtudny, luby Pscheſjelo,
Da radžu, ſo by modlit ſo
Naj týchniſcha ta Šrudoba
Psches Modlitwu ſo pomenscha.

Šy Myſlje dobrej' weſekel'
Da radžu, ſo by ſpiewal ſej
Wſcha naſcha Radoſz wutrobna
Psches Spiewanja ſo powetſcha.

Zitne a butrowe Wiki.

Sandženu Gſobotu ſu Žita Budyschini
placjile:

Kož . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.	tež 2 tol.	$27\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenza . . .	4 -	$7\frac{1}{2}$ -	- 3 -	$27\frac{1}{2}$ -
Ječmen . . .	2 -	10 -	- 2 -	5 -
Worß . . .	1 -	15 -	- 1 -	10 -
Róž . . .	3 -	$7\frac{1}{2}$ -	- 3 -	5 -
Zahly . . .	7 -	10 -	- 7 -	- -
Hejdusyka . . .	6 -	10 -	- 9 -	$4\frac{1}{2}$ -

Khana Butry 12 nsl. 5 now.

Šjawnocjinjenje.

Dokelž to ſlubene ſerske miſſionske Powesze na nowy Wedženj Pscheſpôlanju hotowe budža, da pro-
ſchu eđeszenych Knesow Duchomnych, runje kaž wſchitkich Lubowarjow miſſionskeje Wjezj, ſo chyli mi aby
Wellerez Kniherni Budyschini Wedženju dacj, tak wele Exemplarow ſchu woteberacj chze a dje aby psches
taſku Škadroſz ja te Powesze jemu pschipôlacj móž — kójždy Wjezaz.

Placjenje wychlej mjeſaczych Powesziow je po kójždeho Luboszi pschi Kónzu ſeta.

H. Seiler,
Duchomny ſetu.

Endženſſa Mowina

a b y

Šerke Poweszie sa hornych Lujiczanow.

2. Číplo.

13. Džen wulkeho Róžka.

1844.

Kak ſo Muſchlaki do Koſydkow loja.

Brjeſchlač bje pola Wonez Pschasa, a te koleda aby Kołotki tola tak bōrczachu a reſko-tachu, ſo, dyb' wonach njechtu „Wohen“ wo-lal, da jo woni nuſkach ſlyſheli nebychu. Sbo-ji je bje fa pschaſny Dom, ſo bje ſebi Eſlužomna modno Kudžel ſabyka pschinesz, wona dyjeſche tebola wečor po nju horje, a bjeſche tejj ne-bojaſna ſama a bes Šewjez. Muſchlak, aby kaj ſo tejj prajez može — Pakoſzjak bje tejj horje ſaliſt, ſo by ſebi njeſto pytač a po-tom ſaczahač, po Waschnju wiſchitich Muſchlakow; jaſo woni njeſt ſlyſchesche, ſo njechtu horje dze, ſtoči won do Woka a ſločesche ſo Ējeni, ale ſjeho Neſbozu runje tam,-džiſ Œzówka ſwoje Kudželje mjejeſche, ta pak po ſwuczenym Wasch-nu rabny ſa Kudžel a narabny Muſchlaka loſhatu ſomu a ſtrój ſo, tola pak ſo we tñm Woko-miknenju ſmuži a rebný ſhroblje: Miſka, io ſn tu tejj! Koſiſh Muſchlak? Ioſ Muſchlaki loj, piſlina

Miſka! — a rabny ſebi Kudžel a bjeſche delje. Njet delje pschindžo, bjeſche wona melcjo: po-ſluchoſeje, na Lubi je Schpiznik, ja ſym ieho ſa ſomu mječa, won ſo tak k Wuhenej ſločesche. Hoſpodat tolej ſlyſchiwſhi wobroni ſo a ſivoju Čeledž ſRijemi a wobſtipichu Domske, njeſtoſi pak na Lubju horje a ſehnaču ieho delje do koſydkow, djejj ſo won ſadn Pege do jeneho po-panti. Iato bu do Rjekſki ſadženj a čiſkotasche we nej hacj do poſtajeneho Ējaka.

: Temulej hiſhće tak derje doſz wujndje, ale hóre bjeſche ſa druhoho, liž bjeſche ſebi Rjebl ſtajil a do Œſtehi Džeru wurjeſak, a chysche runje Saſchleprowanje pocžecj, hacj nenadžuijny Hoſpodat ktemu pschindže. Tén Schpiznik tolej pytnywſhi, wall ſo na Rjebl a chysche po nim delje ſo ſchwurnyč, hacj jón Hoſpodat, liž tejj pomalu nebje, rucžje rabny a jón pschezo ſNe-pſchemyſlenjom ſwročiti a delje čiſnny, hacj wſte rjapotasche. Tam bu potom Pakoſzjak ſe ſlamo-

nej Nohu horje sbjehneny a tež do Kljeki hadžen, a jemu twerdje sakasane psichodnie do Čhechow Djern rjesacj, pschetož dyž so potom mokat Čjaš trečti, da nuz bježi a tak Twartenje Rónz bere.

To su cji t'la čjepiske Rusy, džesche mož Šusgod, jako jem' tolej pojdač; ale ja čju cji tež jene prajicj, kak šym ja nedy tajkeho Ruschlaka popany. Lež, ja eži ležach Ľoju a nemójach wušnycj; moja Hilža hizom darwo ſmorčesche, hacj so na jene Dobo Wochno węcint, a cji tajki lóšy Ruschlak se swojimi rosnymi Paforami nuz rabacj pocža. Ja pak nespach, kajž cji praju, ale ſebi njet ležo myſlach, kak tež b'džejſch temulej ſejracj, hacj cji won pschezo dale a dale ſe ſwojimi neschwarymi Paforami rabasche a tak pjeknje bliſko pola mojeho Ľoža na Ľawi maſasche, hacj ſebi ja wukach a j'ho ſa jeho Ruku rabuňch, hacj so won tola tak ſtrejči, ſo fakſhieža; ja pak jeho twerdje džeržach a wuſkocjich ſĽoža a czahachmój ſo njet khwilu; won čjysche pschezo Ruku Wochnom won mječj, ja ju pak nuz czahach, hacj jeho napoſtjedk tola ſaſy pschezich, pschetož ja jeho poſnach, a won me božedla proſhesche, ſo nebnych dale žaneje Harn cžinit. Ale radžicj jem' tola neham, ſo by dy až pschischt ſmojemu Ľožej maſacj! —

R.

E i č o m n i k.

Byl je njeđu Lichomnik,
Mjet je Kubla, Venesy.
Woſtal' rosný Narabnik,
Khudym Črudnym čwilownym.

Poschjowal je Venesy,
Rieschnu Daú, kajž Žid je brak;
Wudowý a Šyrotý,
Šurowje je ſwuflikał.

Ralej to ſu poseli —
Do Jastwa ho čjifnucj dal;
Šsu ho twerdje ſanknyli.
Jedžje je ſej pojadał.

Dženš a jutſje bes Djedžie
Łódny, lacžny ſawofał;
Wo Škocjicjki proſyl je,
Nicžo, Nicžo nedofał.

Venesy ſu snoſyłt
Wſchitke jemu do Jastwa,
Džedži mu je ſtichili —
Rejſu čhyte do Erta.

Na ſchwórtu Džen na Ranje
Žaloſil je žaloſnje:
„Hubenſtwa ſo poſmječeje:
Šsmercj mi ſteji na Ľovi.“

„, Dawaj Khlobuk Woſmakow,
Damy tebi Khleba Pjaz.“
Radžje Sub do Recžasow!
Romadžje čju Bruch ſej mjaſ.

„, Wečjora je jačlik ſaſ:
„Njeſchio Djel ſi voſkicježe,
Šsmercj tu ſaka žyly Čjaš,
Roſnje ſo mi ſchęſſeresche“

„, Dawaj Khlobuk Schjefnakow,
Jundórk Khleba doſtanesch,
Schjefnakow a Woſmakow,
Pak ſe Šsmeredu počehnesch.“
“

Spłacżom, smokym Woblecżom,
Je wón Khlobuk namjeril.
Khleb mu dachu fWuśmečom,
Nahlje je jón pózeril.

Potom Łód cžim wetschi był,
Wo wjaz Khleba żałoszil.
„Smjelnoszje ty nejsz mjeł —
Hubnych sy fastorczil.”“

„Dawaj djeſacż Khlobukow,
Žadachli hej po Khlebi —
Połne kwojelnych Schjeſnakow,
Pak nech Łód cje sadaji.”“

Traschna Smercz je wumreczit —
Łoda wumrecz bes Khleba.
To jem' rosn traschlinje,
Radzie tola Mamom da.

Potom Dwazn t k Khlobukow
Sa Khleb su hej żadali.
Jeho Ćzrody Venesow
Su tak fČzakom wotbrali.

Po poſlenim Khlobuku,
Rečashy su wotankli,
Wedli jeho do Rodu
K hruowemu Kralew.

„Tak su cžuli w Nesbožir,
Kotrymž sy ty poschejowal.
Poſlani Kroſch ſtanichu;
Syj jich, Bohich, wuežasal.”“

„Tak je bylo Wudowam,
Dyj cži Sawdawt noschachu,
Także bjeſche Szprotam,
Dyj cje fPlacżom proſchachu.”“

„Rjetko kwojsem Domu dži,
Khudym twe su Venesy.
Dobru Wucžbu ſobu wsmi:
Nebydż wjazh lichomny!”“

To mu bylo fWužitku.
Reje wjazh lichował,
Nie, laj nawſchjem Póſledka
Schpitalnu je natwarjal.

Wiesze njedże Taſteho,
Runje tak snim spytajcze,
A, je ho wam radzilo, —
— Namne rad ho dopomučze.

Mrowjan.

Nefazp Nikołho!

Šeo ſendzechu romadžje na Smasz Kruwa:
a Wowza a Rón, a muryczowachu ſo beſobu:
Schtu bes nimi je Ćzlowek najwuzintiſchi.
Kruwa: „Twarožki jje wele Ludzi rad”, Butra
wſchjem derje ſłodzi, Młoko je ſłodke a Smes-
tana je Žonam Koffeja dla luba.“ Rosa sa
Kerkom ſtejo: „Moje Twarožki su ljeſphe, moje
Młoko ſtrowsche.“ Wowza: „Ja khodžu naha,
ſo by Ćzlowek drastu mjeł a necžinju Nikomu
nicžo.“ Rón: Namni ſedžo lieta Ćzlowek wo-
fko, kajž Ptak; czahnu Ptuh, Bróny a Wós.“
Rosa hebi myſlesche: „Ja hym tola najredli-
ſha;“ ale Nichtu jes Szłowęſka newotmolwi,
kajž by jím hódź nebylo. Duž pschibježa Poš;
ale tejj na teho ladachu, kajž mögl rez: „To je
tejj newuſchny.“ Rosa ljeſeshe do Kerkia; Poš
bie ju cžera kuſnył. Eſa na neho a myſlio, —
ſo pola tych drugich lubosna ſežinic, reknij

rucje: „Poz je ſebi c̄jera Puški krydnył;” ale Richtu jej Sſklowiejska neprajesche. Duž pschindje Knes, ſawola P̄hyka ſzabi a ſadkowasche jeho. Zierje ſadkowasche Rón, a ſmuji ſo rez: „Kneže, c̄zola ſo ſchc̄jekasch ſnim? Tón ſmerdji!” Knes: „Zaneho wot was nesazpju; ale ſwójerny a ſwaj-ny je mó: je c̄jera mojego Sſyna fWodny wu-čjahnyl; dyrbjal ja to ſabyc̄?” Meladaj roſnje, dyž Druſy ſu lubowani; ſnadž ſu tež luboſſje Hódni!

Rc̄jch.

Nesaplaczęze Glosz ſe Gloszju. 1. Pietr. 3, 9.

Pſchi Rónzu Ljetu 1712 bjechu ſchweđinſy Wojaſy we wulkej Čymy to Mjesto Altona wo-blehnuli a na wſchich Bokach ſapalili. C̄gi na-ſtrójeni Wobydlerjo c̄jekachu a pytachu we bli-ſkim Hamburku Hōpodu. Ale mjeschczanska Rada we Hamburku nedowoli jich Horjewſac̄je, ale ſankny mjeschczanske Rota pſched nimi a wotpo-ſasa jich wot ſwojich Domow, wſa pak na We-čor inč ſchweđinſkich Wojaſow ſich Wóſchim, ſotremuž Stenboſ rjekachu, horje a hotowasche jim Hōſzinu fRejemi, fc̄jemuž Plómenja we Al-toni ſwječzachu. — Sto Ljet' poſdjiſcho, me-nujy 1813, jako Rón franzowski Wóſchi Da-vouſi fHamburka 30 Lawſeni' Wobydlerjow wuh-na a jím jich Domr ſapali, dokelž ſo ſe Žiwnoſſju teho Čjela wobſtarac̄ nemóžachu, pſchin-dze na nich Čjaſ teho Wečjenja, ſo woni we ſuhođnym Mjedi Altoni Hōpodu pytachu, ale ju tež tam namakachu, pſchetož woni wſachu jich ſſchec̄zianskej Luboſſju horje a woc̄zinichu jim je ſyloſowatymi Wočem ſwoje Domy a py-

tachu jich ſiedju a ſPic̄jom wofſchewic̄, a po-rebaču 1128 Hamburkskich we swoim Mjedi-koſſi ſajku ſurowu Rúſu nepſchjetraču.

R.

H u d a n j e.

Muža tebi naſpōmnu,
Snajesch jeho Žonu derje.
Wón je rjany fDžiwanju,
Echerenje pak wona ſterje.
Lubo ma wón Džielawosz,
Tej je luba Sasparnosz;
Pſchindje wón, da wona bje,
Snej wón ſenje, neponidje.
Wjazy Woc̄jow wona ma,
Dyzli Kopuſch Pawowa,
Wón pak jene Woko jeno —
„Snajesch jeho Woka Meno” — ?
Slotrymž wjazy moblada,
Hac̄j jeſ' Woc̄jow Romada.
Rjetko wobej menuj mi!
Derje ſnajomnej ſtej c̄j. —

Rc̄jch.

Zitne a butrowe Wifī.

Sandženu ſsobotu ſu Žita Budyschini
plačile:

Roj . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nſl.	tež	2 tol.	$27\frac{1}{2}$ nſl.
Wſchenia . . .	4 -	$7\frac{1}{2}$ -	-	3 -	$27\frac{1}{2}$ -
Ječmen . . .	2 -	10 -	-	2 -	5 -
Worſ . . .	1 -	15 -	-	1 -	10 -
Róž . . .	3 -	$7\frac{1}{2}$ -	-	3 -	5 -
Zahly . . .	7 -	10 -	-	7 -	- -

Khana Butry 12 nſl. 5 now.

Zydzienſſa Nowina

a b y

ſerske Poweszeſte ſa hornych Luiſicjanow.

3. Číſlo.

20. Dženju wulkeho Róžka.

1841.

Schulſtich Džeczi Weſelje we Dažini.

Ja wujedzech ſobutn psched hodoverymi ſwiatym Dnam ſe ſwojeho Doma, ſo bych psches ſwiate Dny dalskich a bliſtich Pschezeſlow, Wujow a Čjety a druhich Snajomnych we Lubiskej Woſloſſi wopytal. Patoržizu pschindzach tejj do Dažina pola Lubija a jara me ſpodžimwaſche, ſo zyke Stadla Džeczi widzich, kotrež wſchitke do Schulje džechu, hacj tunje Nedželu Popolnju a Patoržizu bje. Tejj Groſzenych ſchedbi do Schulje widzich. Ja ſo prachach, kajke Podaczie Džeczi a Starskich narabi, ſo vjenſa ſchulſtemu Domej ſo pschibljuja a doſtach to Woſmolwenje: Nashe ſchulſte Džeczi maja vjenſ weſely ſwedžen! — Iako to ſlyſchach, ſtupich do Wucžernje a proſchach Wucžerja, Knesa Meldu, hacj nebych tejj pschi tutym Weſelu ſmječ pódla bycj, ſhtož wén mi radn dewoli. We tej rumneſ ſchulſte ſimi bjechu ſo wſchitke ſchulſte Džeczi ſtomadžile a iako Wucžer nužtupil bje,

ſvjewasche móń ſtymi Džeczimi prijene 3 Schtuceſki ſchjerlufcha: Kak renſe ſwjeczi Šernicžka ic. Potym džerzesche jím wutrobu Rycz, ſlotrzej, dny runje volha nebje, kójždy ſpoſnajesche, kak wele tutemu Wucžerej na Sboju ſwojich Džeczji lejane je a kak ſWutroby pschindzene ſtlowa ſaſo ſWutrobi džeja a ju nuja. Wſchitke Džeczi poſluchachu ſAuternosſju a Nadož pschekraſhneſche wſchitkich Woblečja. Wón poſafowascha menujyn na Wažnos̄ Hodow we ſwojej Ryczji a wukadovasche Džeczjom, ſchto tutón róczny Čjas na ſebi ma a ſo Hodn najprjódzy a woſkebie tejj ſa Džeczi jara wažne a woſkebne ſu, pschetož wone ſu ſswedžen teho Weſela, ſu Dny teje Radozje.

Dale džesche móń: Tejj ſym ſo ja przo- mał, ſo bych wam, lubowane Džeczi, a najprjódzy wam, w Rhude, kij wý tak wſchelakich Weſelow parowacj dyrbicze, kotrež ſo druhim we starschiskim Domi doſtanu, ja praju, ſo

bych wam džensja Węselsje pschihotowak. A laj-
cje, to je so mi stożej a spomozu wele dobrzych,
milych Djeczi Pschećelow mogne cjinivo a po-
radzile. Wón też hiszczem potom spomni, so
su schulskij Prjodkstejerjo se Swolnoşju penesne
Dary mot milych darmiwych Ludzi sa te khude
Djeczi fromadżowali a jemu tojszo tychamich
pschep dali. Sa tajke Venesz je wón Węzy kur-
powak, kotrež Djeczi we Schuli trebaja a wele
tym Khudzich hiszczem nimosa; mjenesche, so
kohatše a khudze Djeczi sniecim je sweszelicj
dwuk a so su te jemu podate Venesz na tajke
Waschnje hacj nanałsjepe nakożene. Kapoħledku
džikowasche so wón zykej schulskiej Wokarji swu-
trobnymi Esłowami sa tu tej Schuli wopokasanu
Ludzi a Kedžblisow a napominasche Djeczi, so
by hu te Dary, kotrež njetko sjeho Ruki dostacj
kudia, skuboszju a szaknej Wutrobi horjewali.

Njetko wudżelić wón bes te khude: 8 Schifer-
taſlow; 12 perowych Buschtrjow (Perawkom);
12 njemstich cžitarstich (lasowarskich), Knizkow;
8 herskich Katechismusow; 4 herske a 2 njemskej
Biblii, kotrež Biblije zytkwiny Radžicjal Di Petru
a Knes Farar Jakub Budyschin ſa tune Venesz
pschipoſlakaj bjeschtak! Jako Knes Melda te Bib-
lije też wudżelic a te, kotrež je doſtachu, hisz-
czem na Wažnosi, prawe a cžaste kasowanje, tež
Cžesjenje tuthich woſebnych Knihow poſasowak
bje, da wón tež njetko tvm, kij hiszczje niežo
doſtaké nebjedu, 4 Dužent Knihow i Pišanju
a Sto pišanych Schiferschiſlow a pschewodžsche-
tute Tarenja spchihodnymt Napominanjam.
A Wobjankenu tuteho Dnia bu prijenja Schtucj,
sa steho Khierl: Bydž Cžes a Khwalba ic. spje-
wana.

Djež Schula taklej swoje khodne, welsche-
wjaže Halosz na Starskich a Djeczi Wutroby
rosschjerja, djež ſu schulski Wujzik tajkej Wo-
poru ſo pschinesu, djež tak, kajž tam, Swiast
Luboszje a Jednoty Starskich, Wucžeria a Djec-
cij ſjenocži; ſawjernje, ſenož tam może Schula
ſo ſelenicž, rož a kęjiecž a krasne Płody nesz.
O dy by to kójkdej Schult taklej bylo, kajke
Sbozie by to bylo! Tehoda my wſchijn kotrymž
Rzgiew a Sbozie Schulow na Wutrobi leži,
spomnije drudz. — na Węselsje džinskich schul-
ſich Djeczi — a cžinieje tehorunja.

V o p i s m o:

Jako jač tuto Powiedanie wobſankujić bjech,
fonich tež, ſo schulski Wucžeru delneji Hórzy, Knes
Kandidat Nowak, tym Djecjom druheje Kłoszy
tež, tajke Węselsje je ſhotowal był. Wón je tym
Małym ſa iſi. Tolerte Węzow wobradzik a tak
tym Móležkim a tež Starym, kij pschipódla
bjechu, wulke Węselsje načjnil. Polwizu Venes-
kemu bje wón ſum dol, tu druhu bjechu Ludžo
nadali. Wjazy hacj to jow Prajene nejšym mot
tuteho wobradženſkeho Čawedženja ſonit. —

Hariſlaw.

R h j e r l u f č.

1. O, Cžloweče ſo roſlada!

A prawje psched Wozji ſej ſtaj,
Chto Böh tón Knes mot tebe chye
A ſak ſo tebi ſjewit je,
So by ty jebo dopósnat
A bôle pschezo lubowak.

2. Dwie Žórkí wotworenej masch We nimaj Boha namakaſč,

5. Nej' možesh čerpac; wobstańje
Sa Dusku krasne Žiwenje,
A bôle sneju wuczjerach
Czim weischt Dobylk wujivasch.

6. Natura priene Žörlesko —
We nej Boh krafuje sjeri so:
Wschio we nej sjerja jeho Góz;
A mala Kwieta može wesz.
Tak derje nas tu na Boha
Rajz Libanonska Zedera.

7. We wschijem so sjeri jeho Móz,
Wschak dawa Ranje, Djen' a Róz;
Wón smieje Muču wobstara
Tejj najmensche te Etworenia,
Chze, so by so jím derje schlo:
A kózde Eboże dostalo.

8. Ta Biblij je sawiesie
To druhe Žorko wołebne;
We nej masch boże Sslubienja,
Kij stajnje tibi pokaza;
So, dyż so w Dobrym prozujeſh,
Wat neho Krónu dostanesh.

9. Duż stajnje cjin po Biblij
Kij pokaze Pucj prawy cji;
Wuk božu Wolu sneje snacj
A mózny Epytowaniach stacj.
Dyż cjinisch to, da Boh cji da:
Tejj junu swoje Nebesa! —

Gorislaw.

Nova Fara Hesuiży pola Niſteje.

Wsches królewskiego Superintendenten, Annes
Scholtu, dosta Anes Merwa, rodzeny Bar-

et, we Schischowi 27. Hodownika sandj. Sz. Swiecziemu kewangelskemu lutherckemu Duchomiu. Wschet tym biechu sedmjo Duchomni a wele Luda, dre swale Wošadov pschipádla. Swoju jara móznu Kycj saloži Anes Superintendent na Matth. 10, 16. Anes Merwa wsa tejz tulej Pschishluchnoj na so: to Eslowo boje prawje a cziszje předowacj a wuczicj, kajz je napisane propheczijskich a japoſchtoſkich Knihach stareho a nowego Testamenta a je wopschijate symboliskich Knihach evangelskeje lutherſkeje Zirkwe, kotrej Pruskej placza. Po dostatej Swieczijsni wujivasche wón sam psched wschitimi Eromadijenimi boje Woſasanie; sporedak bje so do Swieczijsn. — Anes Merwa bjesche hacj dotal Djecjil Wucjet a Katecheta wHósniz, mjeſeſche we Tydzenju Djeczi wuczicj a dwie Nedjeliſ ſaſobu vředowacj, tsecju Nedjelu pak djerjeſche kholmjanski Duchomny se ſwojim Schrybarjom Hósniz Hamt a božu Ssluzbu. Duž da nemjeſeſche kholmjanska Woſada na kózdu tsecju Nedjelu, druhí Djen' róznych Čaſow, nowe Ljeto ic. janu božu Ssluzbu. Hósnicjanske Djeczi dyrbjachu do Kholma (6. Bjertekow Schtundu dalo) po neho ſlacz. Dyż tejj niz hustu, ſlabo so tola je, so ſu na Smerej Khor, ſebti horu po božim Woſasaniu ſadajo, po Duchomneho da Kholma poſkaliſ a wón neje ſzivym dozpiſ. Pruskeho Krala Majestosz to ſoni a wustajt na ſwojim narodnym Onju 5 Lawent Tolerjan, wat kózde Danje kózdy Kholmjanski Duchomny a Schribat kózde Ljeto njeſchto dostanetaj, dokelj ſhósniz jane wjazy Nuzpschindjenje nimataj, njeſchto Mało pak dostanetaj hósnicjanski Duchomny a Schribat. Pređy spómnieny An. Superintendent je wele Prozy na to wajſt, so je ta Wjez, taki

daloko pschischa. Tak da ma tejj Hósnja wot noweho Ćjeta 1844 syym swojego Duchomneho a swojego Schrybarja a tón prjeni hósnicjanski Duchomny je Knes Jan Merwa s Varta.

Necjrh.

Wschelkisny. Objekti.

Rjana Knejna ſedzishe Sabrodži pod Echtomom. Wjesty młody Ćjlowek, kij ho do neje ſalubowala bje, ale hischje ho nebie ſwajik ſnej rycerji, pschiblizowasche ho knej wot Voka, so by da swoje Sbojje pytal a ſnej ho do Kycze dat. Raja witana Samoš! Takto won knej wot ſady, ho bliżesche, wulada won Huſanju tej Knejni po Stólu ljesylſhi a pschislocjt tehodla weſekh knej, so by tu Huſanju delje wſat. Nedziwacze, moja renſha Knejnica, bjesche won knej wot ſady pschisuplwschi, nedziwacze, w y m a c z e j e n e Skoczo ſady ho! Ta Knejnica poſkoczi ſrožena a džesche: Ach, luby pomhaj! ja newedzich nydom, so ſje to Wy!

Wjesty Bur bu praſhany, tak je ho jemu tola pschi tych čejſkich Ćjahanjach wſchelkich tych Wojskow ſandženej Wójni ſchlo a tak je ho woſebje ſfranzosami wobencj a ſtycerji móhl. O to žana Muſa nebie wotmolwi won, woni bjechu kajz Džeczi! Nu, to je tola ſloty Džiw, ale praſcje jeno, po c̄im da bjechu woni pschecjwo wam, kajz Džeczi? Aj nu, woni chyňchu wſchitko mječj, ſchlojzwidžichu! wotmolwi ſmjejo ſhibawski Burik. — Wobožnicy, niž Wobožni, chiedža bycž wiđen i Ludo ſwojeje Wobožnicy a Pontžnosje dla.

Samolwenjom Redaktora.

Knes Merwa, dotal Katelya Hósniz, je pschi Hósnicjanskej zirkwinej Woſadži jako Duchomny a Farai wot Liegniſkeho krajneho Knežewa wobtwerdzeny.

Takto 29. Džen Mjerczinza (Novb.) 1843 Juri Rynacz ſchelma ſe ſwojimaj Kruwomaj po Eſtanje ſiedzishe, wottorhnyschtej ſo Kruvi wot Woſa a dokelz mjejeſche Rynacz Woſeku ſa jedyn Porti lieweje Ruki ſadžernenu, da ho tuto Wottorhnjenje tak ſlie radji, ſo jemu Kruvi dwaj Stawczkaj Porta wotedrjeſchtej.

Sjarnie Wusnacze Narwoženjowe a Neweszine.

Narwoženja: Ach, moja Luba, Majrenſcha,
Eſlyſch predy moje Wusnacja;
To ſjarnje tebi wusnaju
So bórczu drudy psches Mjeru,
Szym wostudly a wobožny,
Tejj ſwarju drudy bes Winy.

Neweska: Ach ty mój Lubu najlubſhi,
To wjeszje nicžo newadži;
Tu rjanu Samoš k Bórczenju
Chzu tebi dacž na kójzdnym Dnju,
Dyž by ſo ſomnu ſwjerował;
Dyž chzu, ſo by ſo nestarał. —

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu ſsobotu ſu Ŝita Budyschini
płacile:

Roz . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.	tejj 2 tol.	$27\frac{1}{2}$ nsl.
Pſchenia . . .	4 :	$7\frac{1}{2}$:	— 3 :	$27\frac{1}{2}$:
Jecžmen . . .	2 :	10 :	— 2 :	5 :
Wows . . .	1 :	15 :	— 1 :	10 :

Wudawane wot Wellerez Knihenje Budyschini.
Gjishejane pola C. G. Heck.

Zydzienſka Nowina

a b y

Sierſke Powieszje ſa hornych Lujicjanow.

4. Czíſko.

27. Dzień wulkeho Róžka.

1844.

Šloty Jurí.

Milník bje Schrybat we R....., mjeſeſche
9. Dzjeczi, kotez we Bojoſzi a Napominanju ſte-
mu Kneſej horjeczneſche. We jeho Domi mje-
jeſche kójjdy ſwoje Dzjelo kójjdy wſchiedny Dzien
pſchitpoſasane. Te nedoroſzeniſche Dzjeczi dyrbi-
chu naiprjódzy wuknyci, ſchtož bje Nan Schult
horje dat a potom haklej ſmiedzichu njeſchtio dru-
he cíjincji; ſo te dorozene neſmiedzichu domach
próſne byc̄ aby wo Wžy khodžo Klinki biež, to
bjeſche zilej Woſadži ſnajomne. Ropot, Schje-
ſot a Kuhanje nebjie Schrybarez Domi kſlysche-
nju a dyž Nan poſwarjo ſo kſlyscheſci dasche, da
ſo to wjeſſje Wumyſlje dla aby ſWobožnoſſju
neſta; Macz bje Žónka cíjeho Ducha a neberi-
ſche nižni žane Kleſki horje. So ranshu a we-
czornu Modlitwu, ſo tež bliđowu Modlitwu tam
kójjdy Dzien ſpiewachu, ſo ſamo ſrofemi. Zilej
Woſadži bje Milníkz Dom debre ſnamjo. —
Hikom w Czeczi ſo wſchizy weſelaču na te dolhe

Wecjorę w Syml, dokelj Nan teďom wſchelke rja-
ne Podawki powedasche, dre niz kójjdy Wecjor,
ale njedže jedyn Ras ſa Tydzeni. Teho male a
wulke Dzjeczi hudachu — won bjeſche runje Dzien
po Wóſpóřskim hodownym Hermanku — hudachu,
ſchto ſnadž ſim Bože Dzjeczo wobradzic̄ budze.
„Schto pomha Hudanje? Dyž ſim ſhudali, to-
la newiemy, ſo ſim ſhudali. Dy bý naſch Nan
Njeſchtio powedac̄ chýł, to bý duschniſcho bylo,”
reſny Marſa, jeho najstarscha, ſa cíjerawſhim 12
Ljet ſtara Dzówka. Schrybat: „To ſo ho-
dzi! Ale tych tſjóch malych Sasparzow pſchinesje
k Mjeru, hewal ſlawy panu. Tak je ſo mi tež
ſejſchlo, tehodla mam ſraženy Nóž.“ Do Koža
doneſe Macz tych tſjóch a Nan reſny: „Ale na
Kudzel dyrbicze ladac̄, dyž powedam.“ Wſchizy:
„Haj, haj Nanko, proſije na Kudzel b'ozemny la-
dac̄, jenož powedačeze.“ Nan: „Nó! Cíejí
Pſchedzeno pak ſo torhač budze, dyž b'ozemny
motac̄, tón neje na Kudzel ladat, a to je mersaze.“
„Powedačeje, powedačeje jeno, Nanko!“ proſhachu

Wschizy. Nan so byje k Pezalej, so by pschikla-
dował, a powedasche: Wot nas k Ranu lejzi Weß
vichti Hori, kij je s Brjesami wobhadżana; tam
mjejesche mój Džed Žimnošku. Pók Schtundu
wote Wóz je khjetre Žórlo, kotrež pól Schtundu
date Wotruboz kmótrowy Mlónček czíseri. Hízom
psched Sto Ljetami bje tam Mlónček, hízom te-
dom staty, na Tsjeschi rossische tolshy Moch, Wu-
heli bje Wjtr delje czíshnyt. Murje bjechu naška-
kane, wódne Kolo trebasche Vorodženja, tola so
drudy werczesche. Njechlužkuliž, kij po tej malej
Dréšy nimo czechische, mjenesche: „Ménkez Mi-
schtýr je stupn, aby jara neródny.“ „To nebje
wjerno. Bydlesche tam pak jenož woſlepena Macz
se ſwojim Ssynom. Tón bje sprawny a jara
džjelawy; ale twaric nemózesche, dokelž Benes'
nemjejesche, so by Cjieslow a Murerjow placík.
Nebocjickemu Mlónkej bje Popoz Knes darmo
czjelne Prjedowanje džeržat a Schrybač jemu tón
poſljeni weczorny Kyrilisch darmo spjewak, dokelž
bje nebocjicki Mlónk w Wójni wscho ſubil, po-
ſoſiſho ſaſo Ljekarjam wele wotnoſnyt, jako jeho
Žoma woſlepicz chýſche. Pschi wschjem tym bje
wón ſejerpliny, kass tón staty Tobias. Haklej
po jeho Šmerczi wona woſlepi. Talej Wudo-
wa a jeje Ssyn bjeshtaj wopravdzie pobožnaj a
porucjischtaſ temu Knesej ſwoj Pucz a ſwoju
Grudobu. — Semjan, kotremuž ſloty Juri rje-
kachu, dokelž mjejesche wele Kublow a Benes',
tónles Semjan bje rano hízom ſam na Houktwu
ſchob a džiesche psched Weſzorom nimo teholej
Mlónčka.. „Talej Njesdo chzu ſebi tola woſla-
daci. We tym dre Šsowy a Netopory bydla;
aby maja tu Rubežnizy a Scherenja ſwoje Vor-
ko?“ rekný ſloty Juri pschi ſebi.“ Rech je, kaiž

chze, woſlaciž je chzu ſbliska; wſchak mam moje-
ho Pscha a moju Tſylbu.“ Wón bje k Woknej
ſtupiš, wulada tu Žonu a reſny: „Na Žygan-
cuzu je podomna; ſaha, so wjeschci, tak ruczje b'du
ſej džens mój Brjuch napelnicž; we mojim Žoldku
je hízom dawnu k Blidu ſwonilo.“ Wón ſtupi
k Woknej, wona pak jeho neptyný, ale ſtupi Blidu
a ſpjewasche ſtyknywschi Ruzi: „Pſchindž
Kneže a mój Jeſušo a bydž naſch Hóz a žohnui,
ſtojž ty nam dał a woſradzit ſyn!“ Sym
tolu hízno hujſiſho Pačerje ſpjewacž hlyſchal,
ale nidy hichceže ſenje tak nuternje. Schtu by
tejž tak ſpjewacž móhl! Tudy bydli Khudoba a
Rusa, kaiž je widžicž, a tola tejž ſaſo wetsche
Sbožje, dyžli mojich Rodach. Jejna Wutroba
je wjessje reňsha, dyžli ſejne ſwonkomne Napo-
ladanje. Jedyn mojich Rodow bych jej rad dał,
dy by me taklej ſpjewacž naučjila.“ Taklej ſo
ſloty Juri — wón czujesche džens prjenju ſkocž
ſwoju Khudobu — tak ſo ſloty Juri ſeſobu
roſtyc̄zwasche. Lóboko hnuth ſtupi wón do teje
czorneje Etow reſnywschi: „Tón Knes Jeſuš ne-
pſchindž dženſa ſam, ale poſzela me; ja ſym
khjetro Lódry.“ Mlónkowa: „Kohož tón mi
poſzele, tón je mi lubje witany. Ssynicze ſo,
jjeſze, ja ſym ſyta, a połoži jemu drewjanu
Ljigu. Šlotemu Juriſ ſłodžesche ta ſadowa
Mula tak jara, ſo bóſhy w Schli ſpadowasche,
kaiž Woda we nahlie ipuſhejenyma Haczi. Šloty
Juri: Stara Maczje, wjesch tejž, ſto to rje-
ka: „Pſchindž Kneže Jeſušo, bydž naſch Hóz?“
Mlónkowa: ſeſbi viflu, ſo wjem. Rebych
jo medžika, nebyſchcje ſo ſa naſtim Blidom naj-
jedlit; wý nejſze tón Prjent, kotrehož wón mi
je poſglaz. Piſane ſteſi (Math. 25, 40): „Schtož

wy cžinili sze Genemu bes tymi mojimi najmenschimi Bratrami, to sze wy mi cžinili. **Słoty Jurij:** „Ssyn ty da tak ſama?” **Młónkowa:** „Cžera a dženja ſym ſama, a dy bych neweđila, fo je Bóh pschi mni, bych ſajſchla.” **Słoty Jurij:** „Koho da maſch hewaz pschi ſebi?” **Młónkowa:** „Mojego jenickeho Ssyna Pjetra.” **Słoty Jurij:** Djeha ſe tón dženja?” **Młónkowa:** „Jaſtri na Rodzi.” **Słoty Jurij:** „Boha Maczje, fo maſch taſleho neporadženeho Ssyna.” **Młónkowa:** „Neſ’ neporadžen, wón je poſluskne Dječeo a mi Sepera w mojej Eslepoſzi a Šakaboszi był. Bóh budže jeho Ne-winoſz na Šowjetko pschiniesz.”

(Pſchichodnje dale.)

Wſchelkiňy. Cbjerki.

So Bjerny aby Döplje, Kulkı, Buny ic. wot wſchelakeje Dobroty ſu, to wje kějdy wuſkony Pólnit. Wjesty ſoneny pólny Hospodař ſe ſadnej Pommerſtej porucži a wukhwaluje najbóle te cžerwene módré blecžkate, jako najlepſche, dokelž bewſchitkimi Bjernami najwiažy Muſi maja, jara ſažne ſu a ſo pschezo najbóle radjuja, ſu twerde, ale warja ſo ſchý a ſló-dža. Tejj wele naſtich krajnych Hospodařow ſhwala ſebi tu cžerwenu Bjernu. — Husto maja tejj naſchi Schoſtarjs a Burjo Hara ſBjerny Wotschczipowanjom, dokelž we Vinzach a Jamach jara wuroſtu. Hara ſprawny Sſriedk (pomožna Wjez) pschečziro Wuroſzenju Bjernow je, dyž jedyn ſpody nich we Vinzy aby tejj we Jamie roſmecjeneho Wuhla naſhype. Psches tónlej Sſriedk wudžerža ſo Bjerny hacž ſaſo de druhich jara rjane a dobre. —

Njemž rjekachu ſebi nimale hacž do pjatnateho Stothka tejj „Ty” (Du,) kajž my ſerbo hiſcheje ſwetscheho dženſniſchi Džen cžinimy a ſchlož tejj wot nas jara ſhwalby hódne je. We pjatnatum Stothku rjekachu ſebi „Wy” (Ihr,)! We ſydomatum „Wón” (Er) a tejj tak hiſcheje we Spocžatku 18. Stothka pola wulkich Knežich. Potom pſchindže to „Woni” (Sie,) fotrž hiſcheje dženſniſchi Džen maja, dyž ſniekim rycza a jemu „Ty” rjekacž nechadža aby neſmiedža. ſerb pſchindže a rekne: ſe wy khor, ſe wy khor? Tón Praschaný wotmolwi: ja ſo wam džakuju, ſo ſo prasheče! Neſenr pſchindže a rekne, teſame ſklowa pſcheložene po jeho Waschnju, : ſu woni khoti? Tón Praschaný jemu na to wotmolwi: ja ſo jim džakuju, ſo ſo prasheja. Tak džiwne Wotmjenjowanje pola Njemzow we telej Wjez! Neſko dale žane wjazy taſke ſklowicžko nimaju, najſterscho budjeſa njeſt ſažy wot Prjedka ſapocžez. —

Wjesty Sultan (turkowſki Rjeſor) da ſebi wot jara mudreho a wuſtvoñeho Moleřta Čzlowekow wot nimale wſchitkich ſnatyh Ludoñ we jich krajnym woſebitym Draszenju wotsnamenick. Jak ſwetscha wſchjeh na Paperi mjeſeſche, pſchinenje wón tute Wotsnamenja tSultanej a bes nim tejj Snamjo cžjelnahého Čzloweka, kif kajž ſamyſleny tam ſtejſeſche a pod Pažu zjly Waf ſufna, Platū a druhich draſtnych Wjezow djerjeſche. Sultan žadasche ſebi njeſt, ſo by jemu Moleř Wſchilko tejj ſe ſklowom wopíſal a roſkladł. Moleř to cžneſche a jako kwoſlijenemu Snamenju pſchindjeſchtaj, počja Sultan: ſchto je to do Čzloweka? wot laſleho Naroda a Luda je tón a cžehodla je wón nahi? Moleř wotmol-

wi: Tón Nahi neje nichtru druhí, hacž Riem, wón Janeho wjestešo, swojeho Draženja nima, wón troši šo kójjdy Mjehuz hinajschi pak po tym, pak sažy po njejakim druhim Ludu; wón sejt tudy nahi a samyšleny se swojimi Lavami, do- kelž hishcze se šobu pschedžene neje, po kim by ſej tu swoju Draftu ſechicž dal. —

Rosyčjanje: „Hrđo! džeha ſy? „Hor- lach na Lubi.“ Schtoha tam cjinisch? „Wuh- ladkom delje ladom.“ Je tam Michal tejj? „Haj.“ Schtoha tón cjni? „Wón mi pomha.“ Pójtaj na Mjeszi delje. „Mój nimamoj Khwilje.“ Ma, czechodla niz? „Mój hishcze njejo widžilój nejšmój.“

Nicžo, nicžo! žylje nicžo!

Pjeter ſedžische na Kawi pola Blida a bje ſo na Wocži spodpóloženymaj Rukomaj ſlehnýt; nespasche a nebje tejj motuczity. Tym Wonom pschindje Jurij, jeho Šuſhad, knemu, a jalo jeho na Wocžach lejjo wulada, pocža jeho wo- lacž! Kmotsje, Hej! schtoha cjinisch? Episch? Nje. Sy da ſrudny, je ſo cji ſchto ſkucjito? Nje. Ach, ty ſy ſebi wjessje jenu kupit a masch paczofne Wocži: Ach nje wſchaf. Syli ſnadž wulkej Staroſzi? Nje. Sy da mersazy? Nje. Nu, ſchto da cji je, bola cže Šuby, aby ſy khory? Nje. Nu, praj jenož mi, ſchto cji je, ſa cžim da myſlisch? Cžilje ſa ničim. Ach, ſchto ty bajesch, ty ſo mi ſobokich Myſlow ſdach bycž: Nje, Kmotsiko, ja ſej žylje ničo nemyſlu a to je mi tak najljepe.

Ljeni je wohidny.

Budžielak bje kowarez Mischter do wje Ra- ditz. Ratarez Jan ſupi jenu; tu druhu pak cžižny Mischter do Ruta. Ju pobježa Gersaw, dokež tam iſi Schiworečiſan Ljeta lejzesche, predn̄ hacž ju Maſakež Mož ſupi. Rak ſo Maſakež Možowa Radliza džiwasche, jako ju Ratarez Janowa dužy na Rolu doſſieže: „Rak ſy ty tola tak tjana, luba Šotra! Praj mi wſchaf, ſchta eje tak ſladkowal a wupyschil je? Šeo ſwjetiſiſh kajj Schpihel! Ja ſo ſama pschedžobu hanibuju. a boju.“ Ratarez Janowa wotmolwi: „Nejšym proſna lejžata, ſym ſpjeſhniye dželata.“ Ljenož cjni možidny.

Mržh.

We Wellerez Kniherni je doſtažu!

Mali Šerb aby ſerſke a Njemiske Knihovenja wot Smolerja. 1 Thlr.

Njemſko-Serſki Slovnik. Z wukojenjom poſchitomneha Serſkeho prawjepiſauja wot Smo- lerja. 20 Ngr.

Tydženska Nowina. 1842 13 Ngr. 1843 26 Ngr.

Krotke Khyrluſchje a Spjewancžka ſa ſerſke Schulje wot Seilerja. 3 Ngr.

Jutnicžka wot Jordana. 1842. 26 Nr. 15 Ngr.

Serſke Peſnicžki wot Jordana. 2 Ngr.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu Šsobotu ſu Žita Budyschini placžile:

Noj . . .	3 tol.	2½ nsl.	tejj	2 tol.	25 nsl.
Pschenza . . .	4 -	7½ -	-	3 -	27½ -
Ječžmen . . .	2 -	7½ -	-	2 -	5 -
Worž . . .	1 -	15 -	-	1 -	10 -

Zydzienſſa Nowina

ab
Sierſte Powiesſie ſa hornych Lujiczanow.

5. Číſlo.

3. Dzień maleho Róžka.

1841.

Slothy Jurī.

(Dalew edzenje.)

Slothy Jurī: „Powedaj mi, czechodla ſu jeho padzili!” Mlonkowa: „Cjera rano ſahe pschindze Hajnik ſGrychtami a wſa jeho ſefan-kanego ſobu, prajiwchi, ſo je na Horī Drewo kranki; ale niz Tschjesski nejſu pola nas namkali, tejj nima Hajnik Janeho ſewjedka a tola jeho w Jastrowi djerzi. — Ale ſchto je? Wón je ſa Sahrodnikę Marju kaſyk, ſam pak je ženeny. Mojemu Pjeterej je Marja dobra a wón tejj jei. Eſu weſni Wotroczy wóvdano weczor na Hajnika kaſali a jeho nabili, wón pak ſebi pečza myſli, ſo je mój Pjetr tejj pschi tym byl. Sahrodnikę ſu bes ſewjedomka Kudzo a poljekuja Hajnikej, dokelž maju psches to Wujitk, a nedadja ju mojem' Pjeterej; hnano ſo tejj boja, ſo by Hajnik Anesa naſchwarzak a tón jich ſ Rubla ſchnat. — Hajnik chze mojego Eſyna

† Paduchej ſežinieſ, ſo by jeho Marja nerodžila. Bóh chyň ſemu ſJasťwa pomhač, hewal dyrbu Rónz wſac̄. Kotruha Maczec̄ by Wutroba neboſka, dyž ſo jeje Džieszju ſlje bje?” Slothy Jurī: „Schto ty predy wot ſlepoſzje ſaryča?” Mlonkowa: Hjgom je ſchiesł Ejet, hac̄ ſym woſlepila. Dy byſchcze wedjili, tak wele je mój nebohi Muž Ejetarjam wotnoſyl, kaſku Staroſz ſym mijeli, kaſ nesprózne mój Eſyn ſamne džeklaſche, o wy byſchcze to ljudom wjerili. Bóh je Wobeżeźnoſz namne połožil, mi tejj hac̄ dotal nadnje pomhač. Dy by jeno mój Eſyn tónlej Ras ſJasťwa pschilichol, naſchu Schtrymu bychmój pschedakój, naſchu Hjetu wopuschcijtój a chyłój hic̄, bjež ſkotego Jurja Gastrojnizy Janeje Mozy nimaju.” Slothy Jurī: „Schto na ſlotym Jurju je?” Mlonkowa: „To newjem ſWjetloſzju, ale hnano tola necha, ſo bych u jeho Podanjo taklej ſtrudowani byli.” Slothy Jurī: „Schtu wje, hac̄ je twój Eſyn

bes Winy?" Mlónkow a: „Schak nejsu niejo namkali; schak Hajnik Janeho Smiedka nma; schak nichu wot mojeho Pietera tejj to najmenische Ele newje.“ — Wela ryczeshtaj wozaj, predy hacj so sloty Jurk na Bucj peda. Wón nemójuje sahasche a pscheslyschowasche Mlónkez Pietera hischcje tu Néz. „Dzi," reknj mój Pieteres, „dzi! Ty sy bes Winy." Schtu bje weßelschi, hacj Mlónkez Pieter. Hacj so Weßela dla, so móhlt jeho soß padzic, aby Bojossje dla, do Ekóka da, newjem; ale to wjem, so bje se Szwitanjom dom. Macj runje Schtmu dejesche, jako Pieter díjubje. GWeßelom plakajo reknj wona: Khwaleñ bydż naſch Bóh; jeho hym cžera a sacžerawschim na Rolenach proſyla, so by mt a tebi pomhal, a njek híznotu sy. Nó, lubje witany! Ale, sypp nydom na Mlón, Niemiez Handtijowe Khlibowe w Mlonzy stejt. Pieter syppny na Mlón a puszczi Wodu. Mlónčik pocža pomalu klepotacz. Ejedom bje Pieter do Mlonzy stupil, wosta won siejo roſdaischi Hubu, roſdizerawschli Wocži, naſajejo Wuschi: Klinkot a Synkot bje sklyscieck a bórsy pytny jón Pieter we Kopocžku, maſnuy rucžje do uho a namaſnuy wels Benes: „To neje po Dobrym. Nejſym mój žlwy Djeni teſtoſej Benes" widził, tak Pieter ſehobu ryczo Maczeti do Ródzje bjezesche. Macz: To nej' po Dobrym! Te Benesu nejsu naſche! Bjež Benesej a wupowedaj jemu wschtiko. To je tejj možno, mt runje muzpane. Schtu wje, hacj je Hajnik tam tyknyk neje a je predy je Benesu wsak, so by eje tola Paducha scžinil. Khwataj, Khwataj, mój Es. no, bjež ſaskat na Ród Benesej, schak ja ejera f Miesta pschischot. Pieter

bjezesche a wupowedzi wšho slotemu Jurjej. Tón pak t nemu reknj: „Sbljedzicj neje hodno, schtu je wamaj te Benesu do Mlonzy doneſk. Bórnje by je tam taſz sky Duch tyknyk, to pak newjerju, wone ſu a wostanu twoje. So na tebi a nadnimi Janeho Djela nesmjeje, tak je nalož. Schtuž njeđe tychlej Benes" dla Tebi na Kožu ſehze, smjeje ſomnu cžinicj a ja nebudu pschieracz. Wuporedzej twój Mlón, dojz masch Benesu; mój Hajnik dyrbí cži Drewo pschipokasch, tak wele, hacj trebasch, a nedaj jemu ja-uehe Kroſchka, dokelj ja cži jo datmo dam. To pak cži potuežu: Twoju Maczeti poſluchaj, ju pytaſ a wobstataj ſewſchjem, ſchtojj treba; tajſich Maczjerow ſhano neje wele.“ Pieter newedzishe, na cžim je, a labasche kajz by jemu ſo džalo; sloty Jurk pak jemu wotmolwi: Džt dom, cžin, so kwojemu Kopocžkej pschindzesch. Pieter khwaſche weßely dom. Ejeto netrajesche a Pieterowý Mlónčik bje hacj nanaſ lipe ſwuporedžany a klepotasche poſpochi, dokelj Pieter ſedmir Kaſnju nemjeſeſe jenož Lowi, ale tejj Witrobi, a te-hodla nrmójeſeſe mój domliecz. Ektoſe Ju-rijowy Hajnik dosta Hody, jako bje Mlónkez Pieter cžjeſliſte drewo pschipokafal. Pečj Ejet poſoſiſcho džiesche Pieter ſe kwojeſ Marju (ro-ženej Sahrodnikej) a ſtjomi Džecžimi ſa Kaſchczom kwojeſe Matjerje, a wele Luda džiesche ſobu, niz jenož tehoodla, dokelj Pieter ju hacj naſ cžepniſcho da rebacj, ale tejj tehoodla, dokelj jeho nebo Macj ſprawna Kſchekſianka bje byla, wschelako pruhowaná a ſwierna kwojemu Gbó-žnikej.

Marzyna Pschasa.

Marka pschedze spiewajo
Wielu Rudzel jidzam,
Wóczko swietle blyskalo
Szwiedzi Myśl radoznu.

Werz ho czenke Neczenko,
Smjewkaj mi ho Myśliczka,
Czehń ho swietle Pschedzenko,
Budżes hwaźna Szulniczka.

Kajke czera Wezelje
Turk bje Marku na Szlubi;
Dżenja hórke Rudzenje
A Wójni hu 'ho jbrónili.

Marka pschedze plakajo
Schjeru Rudzel paczochnu,
Wóczko żolny sylijuo
Szwyedzi wschnu Grubobu.

Werz ho czorne Neczeno,
Lubcho hu fabili;
Schjere, frébne Pschedzeno
Smertna budżes Koszul mi.

Mrowjan.

Dwie mało snatej pozmieschinej Powieszi
se Žiwenja stareho Krala Fryzy.

Wiesty se Szlužby spuszczeny Wósci, siž
stymi Swojimi do Rusy pschischok a pschezo
hiszceže žane Saftaranje namakat nebje, wudżela
we swojim szwylslerstkim Horju hanerske Pišmo
pschedzivo Fryzy. Wone biesche tak schcipne a
hórke, so Fryza, hacj runje hewak mało na
tajke wuhanerske Pišma džiwasche; 50 Slotych
na Wusłedzenje teho Kapistarja sa Mylo wu-

staſi. Nydom pschindze tónhamy Wósci a Wu-
sna ho psched Kralom jako Wudżelaři teho Pišma
a proschesche wo te 50 Slotych, dokelž jeno
psches ne Žonu a Džeczi wot żalošnego Łodu
a Hubenstwa wumóz samóz. Fryza sawola jemu
napschedzivo: Prej smojich Wocżow! do Spand-
awy! tam dyrbicze swoju Sdu dostacj! — Sas-
strózenemu Wóshemu bu njetko sasyglowane Pišmo
na Spandawskiego Kommandantu pschedepodat.
Wón džiesche, kójjdy móže lóchzy shudacj, tak
jemu kMyśli bje, do Spandawy a wteda swoje
dostate Pišmo. Ale tak stróži ho wón sWeke-
łoszu, jako jemu telej Szłowa steho Listu prjód-
lasowachu: Ja podam Roskasonje na Span-
dawti Pschedzerej tuteje kralowskeje Wukasne.
Tebo Žona a Džeczi budżesa bórsy stymi 50
Slotym sa nim pschedz.

Friedrich.

Wiesty khudy Komornik bjesche kraloweje jemu
bowjereneje Penegnizy Penesz pobrat. Tuta Ne-
swjernosz pschedzivo na Szwejko, ale Fryza, na
Mjesto, so by tuteho Nechwernika dak poſhos-
tacj, da jemu tón hiszceže we Penegnizy powo-
staty Szótk a puszczi jeho stymilej Szłowami
wot ho: Njetk bjejj, so skraja pschin-
dzesch, hewak cze wojskich. —

Wschelskisun. Szjerki.

Sa syrocjazy Dom we Boleßlawi (Bunzlau)
bu we Egnissim Kniejeſtvi na Ljato 1843. njescht
psches 348 Toler' fromadzene Serbjo Woje-
rowskiego a Rothenburgskiego Kraja maja tejj
Prawo, wo syrocjene Džeczi do Boleßlawskiego
syrocjazego Doma dawacj, — We Rothenburg-

skim Kraju su s Buderoweho Wotsasanja khudzi Eserbjo 192 Toler', 2 Nkl. a 6 Nowych 1843 wudzjelene dostali. Liczba wschitkich Wobdzielewych je 476 — a stych pschinu na same Mužakowske Wierzchowstwo 338. Wotsasat tajkeho Wustawenia bjesche Knes Jan Michal Buder, rodzeny Sserb we hornej Horzy a swojim Cjahu dobry a swierny Rycznik. Won Wotsasa swoje zylo, khjetro wulke Samozjenje Gerskej Khu-dzini. — Knes Grofa (Hrabja) Gersdorfs, Wob-sedzej njemiskich Hermanez Wojerowskeho Kraja, dosta wot Danisskeho Krala wulki Aschij Dannebrogskiego Rjadu. (Ordens.) — Burghammorske schulske Wucjerstwo dosta sandz. Ljeto Knes K. Resch, preby schulski Pomožnik Djezach. Knes Kommissarius Domaschka, rodzeny Sserb s Hamorow, kiz so njemski Thomashke pisze, a njek Shotelzu (Solečzu) bydlil, je sa ekonomiskeho Radzicjela wuswoleny. We Schczenzy budze nowa kama sa so wobstejaza Schula postanycz runje kajz Ionsche Ljeto Brjetna a Michalki droje Gerskej niz runje bohatej Wsy nowu Schulu natwarlikoj stej. Boh pojohnuj tajke khwalobne Przedkuniecja a Sluski. —

H u d a n c f o.

Wós na schyrjoch Kolešach,
Dwoje a pót Sta Žonow na nim,
Snajomne su wschiskich Wžach.
Je wón nimo, da šo sa nim
Neradoluj. — Wón šo 'rceji,
Psihindze sažo wjeszje knam;

Samolvenjem Redaktora

Wudawane wot
Gishegane pola C. G. Hiedi.

Wudawane wot Wellerez Anibetnje Budyschini

Ujazdy nowostane Błoczy,
Je tejj wulke tu a tam.
Dyż ty jenu tutych żonow
Widzis, da wschijech Swonow
Lubosny Róż wola cje;
Wuhotuj wschal Czlowecze
Twoju Duszu jara swjern
Spontynoszu, sprawej Wjeru.

Речі

Zitne a butrove Wisi.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini platzile:

We Wellerez Kniherni je dostaiju!

**Mali Šerb aby serke a Niemiske Rosinlowenja
wot Smolerja.** 1 Thlr.

Niemiecky Serbski Słownik. Zwłoszeniom
powstawnym Serbskemu prawie pisanu wot Emo-
lerja. 20 Ngr.

Tydzieńka Nowina. 1842 13 Ngr. 1843
26 Ngr.

Krotke Khyrlusche a Spjewanezka sa serke Schulje wot Sellerja. 3 Ngr.

Jutniczka wot Jordana. 1842. 26 Mr.
15 Ngr.

Erste Vesnicki wot Jordana. 2 Ngr.

Zydzienſſa Nowina

a b y

ſerske Poweszeſſe ſa hornnych Luiſiczanow.

6. Cziflo.

10. Dzeni maleho Róžka.

1844.

Maruſchka ſLibiſa.

1. Tam pſchi Mjeszi Libiju,
Tam na Horı wóſkojej,
Duchi Možh wachuja
Vinzy cjmowej, penejnej.
2. Woni ſedja pſchi Blidži
ſBrodu dólhej koſſmatej,
Pož tón lejži pſchi nimi
ſrosnej Klamu ſmorczaſtej.
3. Wjaſ' hac̄ dwanac̄ ſich tam nej,
Wſchijz straſchnje ladaja,
Pſyk ma Wočzi žehlivej,
Klamu roſnje roſdaja.
4. Sadž nich na Romadach
Lejža Skote na Šemi,
w Mjehach a tež Biertelach
Steja Róžku pſchi Blidži.

5. Do tej' Vinzy penejnej
Muzkhođ wedje cjmowojty,
Dzeni wón wocžinenh ſek'
Róžde Ljeto jenicžy.

6. Schtujž to tedom namaka,
Može do nej' khróblje hicž,
To wſcho we nej wulada,
Šsmje nuž k Ducham pſchitupieſ.

7. Skothch móže nabracž ſej,
Peney ſej požadacž,
Wobarane ſemu nej'
Volne ſaki naſykaſž.

8. Schtujž pak ſky je narabnyj,
Temu niežo nedadža,
Pſchindželi pak Spokoynyj,
Temu wele nadadža.

9. Taſke Šbojje namakach,
Pſchindjeſch nenadžijz knim,
Bohaſtwo tak dōſtaſch,
Šyli ſprannh, lubi jimi. —
10. Tak ſo ſenđe Maruſchij,
Kotraž bieſche ſlibija,
Ta tam pſchindje pytaijz
Drewo, ſo by marila;
11. Bieſche khuda, hubena,
Džieſzjom ſama bydlesche,
Ejeto hizom Wudowa,
Hubenje ſo žiresche.
12. Wonac ſrubnje ſbjerasche,
Tam pſchi Horč penžneſ,
A njet runje widžiſche —
Pinza wocžinena ſtej?
13. Wonac pſchindžo labaſche
Na to wulſe Bohaſtwo,
Wſchitko ſo kant ſwjeržesche,
Iako by ſo horilo.
14. Prijödku nydoni pſchi Durjach
Slove Blido ſtejſche,
Se Sadž na Romadach
Volno Slothch lejžesche..
15. Njetko hadji na Blido
Džieſz male ejieſhene,
Do Venes' duž poda ſo,
Da Schörzucha rabasche..
16. Džiesche ſnimi weſela
Tu ſtej Pinzh darniweſi,
Džieſz bieſche ſabyla
Gwojej Hari penžneſi.
17. Njet ſo ſa nim wobrocži,
Wo ne ſchwatkom bieſeſche,
Ale kajž ſo ſawročži,
Vječnu Durje ſubene.
18. Njetko pyta ſMojnoſlu.
Višha tu a tam a ſhm,
Plače, woka po Džieſzju
ſLoſhom ſrudnym ſyſkniwym.
19. A duž bieſche podarmo
Whtala a laſyka,
Wróeji potont domoj ſo
Iara ſrudna ſyſkniwa.
20. Nicžo nebje lube ji.
Hacž ma runje Venesh,
Kotraž bieſche ſchörzuschi
Domoj neſe placžijz.
21. Spokojeſz ſo nemože
Wonac, pſchi nich ſweſelicž,
Wſchudžom ſo ji ſyſkaſche,
Nemje Džieſzja ſapómnicž.
22. Džiesche kladži Mieſchicžanſkei,
Gwoju Nuſu ſkoržesche,
Wſchitko wupoweda jei,
Nicžo neſameležesche.
23. Ta njet wſa ſet Myjerjow,
Džiesche ſnimi khwatajo
Ryc̄h do tverdyh Kamenjow,
Whtač wPinzh Džieſzakſo.
24. Ryli ſu a kopali,
Wodnjo, Mozy do Horh,
Ale nicžo nam'ſali
Wat Džieſzja a wat Pinzh.

25. Wschitka Próza, Džjelawosz
Hubena a skuba je,
Woni widža Podarmosz
Wulkej' Prózy swojeje. —
26. Dadža tajku Radu ji:
So saž Dyrbi khoru hiež,
Rah, so saž ho wotewri,
Dyz b'vje tón Čjaž naftupiež. —
27. Tak je wona cjakala
Runje Ljeto žakofne,
A tam khodžo plakala,
Vytacž Džecjo lubosne. —
28. Njedy wytse pWezelonr
Pinzu wocžinenu flacž,
Widži Džecjo Fabluežkom
Na Blidaschku ležnje racž.
29. Dženža wona neladča
Na Čkote na Komadach,
Teje skyska Wutroba
Pluwa jeno we Ssylsach.
30. Wonc niežo nemysli,
Hacž na lube Džecjatko,
Dale niežo newidži,
Hacž jež lube Kurjatko.
31. Schorzej Kubožju je wsa,
Spieschnje won snim bjesche,
A je dužy wokoscha,
Džaka Ssylsy plakasche.
32. Dyz snim psychindže na Salonjko,
Wobliedny na Kury ji,
A je mornwe wostało,
Swojej lubej Maczki! —

Rosnoš Póhanski.

We horzych krajach na Semí, we kótrych žana
Šyma neje, maja tešamsa sa nju deshežojith Čjaž,
a tón traje 4, drudy tež 5 Mježazow pospochi,
a te Eliwki su tak Wody polne, so wschiłe Do-
liny sa krótki Čjaž pod Wodu steja. We ranschej
Indiskej sapocžnu ho hijom predv Jana a psche-
stanu hallej wokoło Schimana Judy. —

Nuknizat aby Wobkejdjer wulkeho Kubla we
tamnym Kraju, my pola nas prajmy „Semjan“
bje njedy na takim deshežojym Dnju pola swo-
jich Džielacjerow na Polu, so bychu psched Wodu
frumowali, schtož možno bje, a won widžishe,
so dwaj Džie Laczerej, najdalschej wot neho, stejesh-
tař a prosjje na Semju dele ladaschtaj, jako
byschtař njeshto Džiwne psched ſobu mijelój. Won
chwatasche knimas a widžishe, so mataj Tydžen
state Džecjatko, kotrej bjeschtaj tam ležo nam'-
kalój. Póhanska Macz bjesche je tam donešla,
so by we Wodži satepene, aby wot džiwich Pshow
aby krawonżow sežrane bylo. Wocžy teho Džiesha
a tej Ruežy, najbole pak te Worsiki bjechti hijom
proste a Hubka módra, a nebje jadyn Wodych
we nim kwidženju. Ssmilneho Nuknizatja rostudži
tuto Huberstwo, a wsa je a nebesche je ruckje
domoj, da čopku Kupel pschihotowacž a je we
nej kupačž, potom se frisowymi Kapami trjecž a
schur'wacž, hacž saž k Žiwenju pschindże, da je
nato Dójzy, a bu pschi Žiwenju ſežeržane; póšla
je potom k Misionariam do Schulje, a je njet
wotroszeny Młodženž, kij Měſsaž rjeka, a Wucžer
Póhanow we ranschej Indiskej.

Dy by go tutemu nowemu Mójsažei ſbojen
Pomožu poradžilo ſwesjih Bratrow, tych Póhanow,

se Esłužby teho Knecha wumóz a jich t Sboju teho
Evangeliona pschiwes! —

R.

Wschelkisny. Cbjerki.

Wuswoleniſki Hjerschta Jan wot Sachſonskei († 1532) wotmolwi njeſotrym Semjanam, kotsiſ ſemu radžachu, fo neby wſchak ſwojich Ssynow jako Piſarjow a Schtudentow wocjahnýk, ale jich radſje we rycjerſkich ſemjanſkich Swucjowanjach wocjahnyc dák: O wy Kneja, to dre fo ſamo narukne, tak dwje Rosy na Konja roſpojſnyc, pschečjivo Neſcheczelam a džiwim Swjerjatam fo wobrach aby Sajazy koſicz dyrbisich; tehodla móža to tejj moji rajtni Hulzy. Ale kchwalobnemu Kneženju a fo by fo Krajej a Ludej verje prijódſtalo, ktemu trebamý my, ja a moji Ssynojo, wucjenych Ludi, dobre Knihi a boju Nadu."

Pow edanczko.

Rhudy wojski Wóſchi pschikasa ſwojemu Šlužomniſki Rhoffej waricj. To fo ſta. Wóſchi: Praj mi Rhadla, cjola je džens Rhoffej tak ſanucjeny? Šlužomnik: Na tym je rhoffejowi Mjeschk w Wini. Wóſchi: Rak to? Schto ſy cžinil Korla? Korla: Ih, ja wjem, fo lutuſecje, dokej ſy rhudy. Wóſchi: Schto ſy cžinil tym Roffejom? Knež! Korla: Starý Mjeschk bje roſtorhaný, duž hym ion psches Schrympu linyk. Wóſchi doſzaje ſej Knež a perische Korlu ſpiſhunje. Korla: Lubn Kneze! Da ſcha, ja ſchak nejšym nowu Schrympu wſat ale jemu moju ſtaru.

Ncžr.

Samolwenjom Redaktora.

Cjischežane pola C. G. Hieck.

Cjaſy Pschemenenje.

Psched njeſotrymi Stohtkami Ljetow bjechu mjeſchczansy a burſy Ludo hiſhežen tak newucjeny, fo mi piſacj, mi laſowacj nemóžachu. Tencjy bjechu Semeno trochu wucjeni. Czi pak ſwoju Wedžiwoſſ ſami fa fo khowachu, fo buku newucjeny Ludo pſcheszehacz móhli. A tak jara je fo to ſtało, je ſim wele ſnajorne. Burſti Ludo dyrbesche jim jich Pola wobdzí lacz a wſchitke zjeka fa nich cžinicj. Zadyn burſti Ssyn nebmiedjiſche bes Knesa do Wolnoszie Dom wopuschcijez. Rak wele hinak je njetko. Wedžiwoſſ je po mjeſchczanskich a burſkich Ludi, koſjdy móže wuknyc, ſchtojj čce. — Chemu tehodla pschezo ſtary Cjaſ ſwalicj a naſch hanicj?

Zitne a hutrowe Wifki.

Sandženu Šsobotu fu Žita Budyschini placzile:

Roz . . .	3 tol.	— nsl.	tej	2 tol.	25 nsl.
Viſchenja . . .	4	5	—	3	22½
Zečmen . . .	2	7½	—	2	10
Worſ . . .	1	15	—	1	10

We Wellerez Kniherni je doſtažu:

Mali Šſerb aby ſerſke a Niemſke Roſinlowenja wot Smolerja. 1 Thlr.

Niemſko-Serski Skownik. Zwukojenjom powiſtitkomneho Gerskeho prawjepiſanja wot Smolerja. 20 Ngr.

Tydženska Nowina. 1842 13 Ngr. 1843 26 Ngr.

Kroike Rhyluſchje a Spjewanežka ſa ſerſke Schulje wot Seilerja. 3 Ngr.

Iutnicžka wot Jordana. 1842. 26 Nr. 15 Ngr.

Serske Peſnizki wot Jordana. 2 Ngr.

Wudawane wot Wellerez Kniherniye Budyschini

Symborska Nowina

a b y

Sierockie Powesze s a hornych Lusicjanow.

7. Czislo.

17. Dzen maleho Rózka.

1844.

Hudanczko.

1. Je widzicj krasny wulki Dom,
Na twerdu Skalu slozony,
Do neho djemy s Wezelom,
Je sa nas wschitkich swarenym,
Tak krasny jadyn wjazh nej,
Hacj runij ich tu wele stej.
2. A hacj je runje wózoli,
A jara krasnje sdebeny
Da tola neje bydlenisski,
Je Bohu jeno hwezzeny;
My jenoz do nj'ho pschindjemy,
A sajo sreho wujndjemy.*
3. Tejj pscheczelnj je tonlej Dom:
Wón khebi wola Gjlowekow,
A to tak srijanym Klinezenjom,
So do nj'ho khwata wele Stow,
A sromadza jich we hebi
We Wezelu a Grudobi.

4. My do neho njet khodzimy,
Sam na Duschi so pozylnieb,
Pschi senym Blidzi pijseny
A pytamy so wolsczewicj,
Tejj Khlyeb nam budze dawany:
Wschio Trojcht sa nasche Wutroby.

5. Tejj nasche male Djeczaka
Do neho bortsy nezemj,
So by ta Kupel Kschessjanska
Zim data byla Chejenizy;
Dyb' bylo wot nich djerzane
Schtojj tam je sa ne slubene.

6. Sso Młodosz tejj w'nim sromadza
Swoj chjenski Sslub tam wobnowicj,
A nascha Prostwa wutrobnia
Sjich Modlitwu so sjenoczicj:
Dyb' bychu potom djerzeli,
Schtojj pam tam su slubili! —

7. A dyż ſo bliži kraſný Čeſký,
Djeſj řawožnej ſtěmestu,
Mjet muhotuſa čeſký řwaſ,
A wonaj džetaj k Wjer'wanju,
Da budže jeju Šelubenje
Tu we tym Domi ſwecjene.
 8. A dyž je Čłowek dokonjal
Gwój Vjeſtu we tym Žiwenju,
Da pſchindje, ſo by wotpočzwaſ,
Tu ſteniu Domu lubemu,
A we nim budže ſpōmnene,
Schtoſz wot neho je wjedomine.
 9. Praj, ſajki je to kraſný Dom,
Kij je tak rene ſdebeny,
Do ſotroh'j džemuj ſtěfelom,
A widžimy jón ſtwareny;
So kraſniſchi wjaz' žadyn nej',
Hacj runiž iich tu wele ſtej! —

१०

Wojste Strachi a Horjo we Luzizach
psched Sto Ljetami.

Rak je to Sto Ljet' posdolskoho naschich hor-
nich Lujizach wele smjernischo a welschcho, dyzli
psched 100 Ljetami. Psched 100 Ljetami, 1744,
sczahowachu sto rossne Mróczelje wójskseje Rusy
wósché naschich Lujizow a Ludjo czakachu s Bojo-
saju a se Rzenjom tych Wjezow, kij pschincj ro-
zachu. Bramborksi Kral Bedrich (Friza) ton II.
bjesche Awstrijskej Khejzorzy Mariji Theresii we
Ljetci 1741 welschi Džel Schlesynskeje jako po
Prawdziemu pschisskushazy Namjerk, woldobyl
a vytasche njecko sskadnje bes tym, so Maria

Theresia dalostich Krajac h Franzosami Wójnu wedzisze, Wobszedjenje tuteho Kraja we wobnowenej Wójni 1744 a 45 ſebi ſwojſtoſicj a wobtwerdziej. Bedrich padze tehoodla do Czieskeje, woblehny Brahu, to hewak ſkuzlami ſpſcheczlene a ſwejim Časzu tejž ſienoczenie Mjesto a doby toſzame po 23 dnjowym Wobitſlenju. Bedrich August, Pölski Kral a Sachſonſki wuſmolenſki Fjerschta bjesche ſo pak ſhejjorskim pszechzivo Bedrichem temu II. ſienoczil a tehoodla tejž 22000 sachſonſkich Wojakow Rheijskimi ſPomozy do Wójny wedl. Marja Theresia bjesche wobſankny-ka, ſchróblena psches ſwoje wójnske Sbozie, Bramborſkim Schleſyñsku ſaſy wot dobycz a budzeli na Bramborſkich dobycz, sachſonſkemu Fjerschcji tejž njeſchto wot tych dobytich bramborſkich Krajomſtrow dacj. Rheijskym a Sachſojo padzechu tehoodla ſienoczeni do delnej Schleſyñſtej, buchu pak welekrój ſbicži a Bramborzy czechnicu tehoodla jako Neptſcheczeljo na dwjemaj Stronomaj do hornych Luiſijow. Tu Bitwu pola Striegau 4. djeni Smajnika 1745 bjechu Bramborzy dobyli, tejž tu pola Hennersdorfa bliſko Lubanja, 23. Djeni Nasymnika, a wobſadzicu 27. Djeni Nasymnika (Novbr.) Budyschin a berichu wſchudze palerske Penesh we Kraju. Wele Wſłów mjejachu Vorubense ſnesz a Mjesto Solerz Sto Lawſent Rionow palerskich Penes' placzicj. Wóſhy potym podachu ſo tejž Bramborſkim te druhe Mjesta jako Źitawa, Laban, Lubij ic. 4. Djeni Hobownika 1745 pschindze Bedrich ſhmi ſſwojſti ſe Solerza do Budyschina a cz. hnisze dale do Drezdjan? Tudy ſienoczil ſo wón ſdruej džielbu ſwojego Wóſka, na kotrymž Fjerschta Moritz Leopold wot Dessaufkeje roſkasowasche, a Lipſt bu

dobytý. Sachsonszn wojazy stejachu pod nawiednym knejstwom Rutowskeho pola Kesselsdorsa nedaloko wot Mischna. Bramborzny dachu so na nich, sbichu jich, dokelž Rheizorszny posdsje na Pomož pschindzechu, a dobytu 62 Kanonow 7 Rhorozow a sczintu 5500 Muži satych. Potutym Dobyczu czechische Bedrich jako Pschewiner do gytlowskiego Mjesta Drežan', djejj na 25. Dnju Hodownika 1745 Mjer wobsankneny bu bes Sachsonskiej a Bramborznej. Sachsoncka dyrbesche Million Toler' na Bramborstu saplačicz a wóscze teho dosta tejj Bedrich to Mjesto Friedberg a tu Weß Schidlo sevšchlikim Zlom wot Rjeti Wódry (Oder).

Mjesczo wot wulkich Skoczkow.

Wulke Ekczki, abn Scharanicz fluscheja kym pschekazanym Vaczkam, kotrež, tón na to Wuskym Pełkachickim menuje. W Polskej rjeka ja jím „Scharanicza,” w Czechach „Svarancze,” Njemski pak „Wanderheuschrecke.” — Lehlej Ekczki su w Aliji, wožebje w Tatariskej domach, su pak tejj psches Njemski Kraj, wožebje w tym Ljeccje 1747 a 1748, kaž tejj psches druhé Evropejske Kraje ho rosschierili, tak so bóchu tamnym Ludžom jara wulka Wobczežnosz. Pschetož, hdnj leczachu, trajesche njekotry Rój druhdy na 4 Schtundu, předy hacž nimo pscheczahnu, a bjesche husto njekotre Sta Sahow schieroki, tak so w tych Etionach, wusche kotrych czechische, kaž Wečor po Smjerkach, so w schuko faciemni. Hdjež potym tehlej Ekczki so delje spuszczaču, tam poſtrywachu wjazy hacž Schtundu daloko a schie-

roko Luki a Vola psches Dloni wusoko, — a po Miñenuj njeſotrych Schtundow niebie tam nicžo seleneho, ani Stwielcžka wjazy widzecj. Psched njeſotrymi Ljetami pokasachu so tež w Bramborznej, wožebnje wokolo Potsdama. Swinje, kotrež so na ne wuszczaču, segrachu a fateptowachu jich vrje wele Missionow, ale nemožachu tola nad nimi dobycž. Pschi tym je jeno psches hishczen Sbožie, so tutym Hoszjam sdaloka pola nas jara syma je; pschetož hewak bychmy snadž huszischo wot nich domapytani byli. — W Ljeccje 1824 bjechu Scharanicz w Besarabiskej, w Moldawi a we Walachiskej wulke Krajinu dalo ko schieroko wupuscjile. Esyła jich bjesche so tejj w Galizyskej, na Bukowini a tych wokolnych Krajacach delez wuszczača a tam Ljež, Luki a Sahrody pokryla. Jara derje bjesche, so so to hakles po Žnjača sta hdnj pólne Plody hžom dom skhowane bjechu, tak so jich kurowe Kónzowanje tola tak wele seſchłodžicj nemožesche. W Krymmi czinjachu tehlej Neplechi we E. 1824. a tejj žno předy pschemjernje wulku Schodu; pschetož w Smajniku tam Vola, Luki, Sahrody a Schtomy nanajreńsche kczjeſachu, ljudym pak Tydženj so miny, da bje wschitko čenje cžiscje skónzowane: Semja sdasche so kaž Wuszcžna, bjesche hola, runje kaž spalena, a sivele Milionami tehohlej Njerjada pokryta; Loft bjesche psches temore Škoczki, kotrež, do Rjekow a Hrebjow skhopizami padajo, Kónz berechu, se žatlawym Smjerdjenjom, skoro kaž wot shnithch Rybor, sanieschwarzony. Nech tejj czi Ludžo na wjach w tehdomschej kiprej symi na najbole so przo-wachu, scharanicze Ješka wurhež a skónzowacj, nech tejj psches 4 Nedželje pospochi te se Semje

wušhadžije Čjewski kowjaču, sateptowachu a palachu, dha sdaſche ſo tola, kaž bychu tehlej Schödniki pschej hiſhcjen bôle wjazjy pſchiberali. Wókna a Durje dyrbjachu renje ſacžnene wostacki, a tola bóchu w tych Domach roſchje Szenni ſnime poſne, a ſchtóžkuliſ do Khjeſje ſtupi, mjejeſche wóſche Mijery wele tuthy po Šukni a pod Draſtu lažajzych Swjerjatow wotſchasej. Syhno bô pſchi ſamym Szyczenju wot nich ſejrane, Selina a Schtomu ſtejachu hóle a ſuché kaž Rhoſhcja, wſchelake Zahody a druhe Płodы ležachu ſkopizami po Semt, dokelj iſch Rſchischki pſchekuſane bjechu, ſchtóžkuliſ pak hiſhcjen na Schtomach wostalo bje, doſtaric̄ niemóžesche, dokelj žane Lisczje je nekrywasche, ani Schtomej ſloſta Žiwnoſež ūepodawasche. Na Waſenjach, na Selu a Trawi wſchudžom brachowasche, a Eſót dyrbesche teho dla ſo ſa tuńe Peñeshy precždawac̄. Symne Wjetry, ſtajne Dęſchcje tym Schatańgam najſterſho hiſhcjen hac̄ja, a Wichor ežasto iple Roje do Rjeſow a do Morja ſmela. Ptac̄ki, Waki a druhe Swjerjata ſerju iſch Mložata, haj tež Ludo je ſjedža, a to na to Waſenje, ſo je fuſcha, roſtkaſa a potym Rhiſeb ſnich peku. Hdzej ſo Rój taſkich Skóčkow delje ſpushcjeja, tam hromadža ſo ſwetschego Wobydlerjo teho Kraja, a pytaja jón ſRopothonienjem, Schcjerfotanjom, Woſanjom, Tshlenjom a Radzenjom traſhiciž a wuhnac̄. — Khvalobny, aby ſlubeny Kraj Pa- leſina bjesche hižom ſaſtarſku wot tutje hroſneje Čjwiliſ a Pſchessjehi domapytany kaž to ſProphety Goela wjemy, iž tychlej ſurowych Repſcheczelow w prjenim Stawt ſwojich Knihow ſjawnje wo- piſat je. —

Samolwenjom Redaktora

Cjichedzane pola C. G. Hieck.

Khrowatski Pan.

(Baſnicžka 5 Ilieriskeje.)

Rjehdje bjesche w Khrowatskej jedyn Pan, tón bjesche na prawe Woko ſlepý a na liwe Wicho hluchi. S prawym Wokom hladasche wón na Muſu ſwojego Luda, a ſlewym Wichom poſluchasche wón na Skóržby ſwojich Wojwodow. A ſchtóž njehdje wele Samoženja mjejeſche, bô wobſkorjeny a ſchtóž wobſkorjeny bje, dyrbesche ſſmrczje wum- tecz kaž Složnik. Na tajſe Waſenje dasche tej dwjemaj Wojwodomaj Hlowy wotſjec̄, a wsa ſebi jeju Kubla. Napoſledku roſhnejewa ſo Bóh'lbý knes nad tajſej ſSurowoſi, a dasche jeho we Spanju pſches Scherenja traſhiciž. Duž ſoſdžicžku Ród pſched jeho Ložom dwaj Skónzowanaj ſtejſchtaj ſblukimaj Wocžomaj na neho hladajo. Hdny rano pak ſaſhwita, hdvž Hwjesdy ſkljedneja a Riejo ſ Ranju ſo rójoſte barbi, tehdym — ſtrahne je ſ Wupowedanju, — tehdym khileschtei ſo tejhlej Traſhidki, kaž byſchtej ioh' poſtrowicz chyldi, a jeju ūepodperanej Hlowi ſpadžeschtei delej, po Ba- nowej Plažeci ſo fulajo, — a potym hakhej možesche ión Pan trochu wuſnjež.

(Pſchibodnje dale.)

Zitne a butrowe Wiki.

Sandženii ſſobotu ſu Ŝita Budyschini
płaczile:

Róž . . .	3 tol.	— nsl.	tež 2 tol.	25 nsl.
Pſchenia . . .	4 :	2½ :	— 3 :	20 :
Tečmen . . .	2 :	10 :	— 2 :	7½ :
Wowš . . .	1 :	15 :	— 1 :	10 :
Hejduschka . . .	6 :	10 :	— 9 :	4½ :
Bjerny . . .	1 :	— :	— — :	25 :
Róč . . .	3 :	7½ :	— 3 :	— :

Wudawane wot Welleterz Knihencje Budyschini.

Zydzienſſa Nowina

a b y

Serske Powesze ſa hornych Lujiczanow.

S. Cziflo.

24. Dzień maleho Różka.

1844.

Boje Dobroty we Symi.

Dyż na boje Wustajenja we Naturi prawie ſedzbuemy, da namakamy we wschitkim Čakowym ſchemjenjowanju wulzy wele, ſchtož nas ſpokojnych, džakomnych a ſbožomnych cžinicj ſamóże; my dostawamy to niz jeno we rjanym Maljecju a Ljeczu, niz jeno we Płodzy nežnym Nasymnju, ale tež we twerdej Symi, dyž runje Semja psched Symu ſproſtna a rjesate pólnožne Wjetry Ludžom wobczejne ſu. Tež tutón ſrótki symski Čiaž wubudzi nas k Džakomnosći pschecjivo Bohu, naſhemu milkemu Saſtararej.

Kak hubeni nebychmy byli, dy bychmy naſhim Kraju ani Drewa, ani brunej Wuhlowiſny, ani tejr cžorneje Solisny (Torfa) k Palenju nemjeli, dy bychmy cžopku Draftu, Siwu, perjowe Poſlesčza aby žanu Khježu newobſedzili, ſnadví jenož pod ſemſtich Jamach aby pod Zeliami bydlicj dyrbeli, kajž k Pschirunaju Kaplandzju

Wobydlerjo. We tym cžoplischim, ljeptichim Čiažu je ho Bóh ſa nasche Potrjebnoszie we tym ſtudniſchim Čiažu starał; tym pólnožnym ſrudniſchim Krajam neje wón ho pak tež nedobroežiwy wopokaſał. Jedyn tych najſhminichich Krajow we Europi je Norwegiſta. Kraj wobteſi tam ſwetscha ſe Skalow, wulzy wele Płodow tam netoſze, Wedro je tam ſymne, Symi traſchna Tschieskanza. Tón Tworiciel je pak jim Morjo k Źirnosz Psantanju pschipokaſał, we tych najkuſhiſich Krajinach, džejž plódne Bola nimaja, fejſeje Dželo na Podkopach a maja Bohaſtwe na Khopori, Sſlebori, Selesu a Drewi, pſches cžož ſwoje Sdjerzenje móžne cžinja.

Tež Syma ſluscha k Wustawenjam božje Mudoſſje; pschetož dy bychmy ſymſkeho Čiaža nepomjeli, by Maljeczo a Ljeczo nas tak ſweſcieli? By pak tajž Ljeczo tak plódne bylo, dy by jemu žana Syma predy nejjehla? We tych najkóbe k pólnožnej lejžazych Krajach, džejž nimale

nastajna Syma kneži, neje žane Maljecije a žane Nasymnje, ale jeniczzy lodowa Syma a horze Ljecjo, nahlje sašobu. We tym krótkim jara ho- rzym Ljecju dyrbja te Płodn a Stroženja narosz a dójncz. Tak je k Pschitunaju po njesotre Dni traſazym deschczowym a ſlónčnym Taczu we Sibiriſkej prjeni džen Pražnika (Julia) Snjeh zylje prejcž, 9ty Džen Pražnika felenja fo Pola we połnej Rjanoszi, 27. Dž Praž. kćijesa hígom wſchje Płodn a Stroženja a drugi Džen Žnenza (Augusta) fu Płodn strake. Džesatn Džen Žnen- za ſubjuſa Schtomy Ljekje a Selina Kopena. Wó- ſomnath Džen Žnenza pócze hígom ſaſy ſnje- howacž a wot tutych Čaſow hacž ſaſy do 23teho Esmažnika (Junia) lejji Snjeh, kód ropoze a Syma tſchjessa.

Wo Poladanju na nasche Kraje a Dobrotu, fiz bohacije psched druhimi Ludami k Pólnozu wužiwamy, we Kedžbowanju na te Weſekosje a Wujitki, kořež nam nascha krótka Syma pschi- neſe aby poſdſiſho pschihotuje, rekm̄ ſDavidom: Khwal teho Knesa moja Duscha: a ſchtož wemni je, jeho ſwjate Meno. Khwal teho Knesa moja Duscha: a nesapomí ſeho Dobrotow. Psalm 103, 1. 2.

Wſchelkisny. Objekti.

Rudre Rosrycjowanja. Miklawſch pra- ſchesche fo Jakuba: praj wſchaf mi, Jakube, je to wjerno, fo fu Franzoſojo pola Lipska 1815 zylje ſbicjt a wutupeni byli? Ah, Bratſe, rekm̄ Jakub, to ty newjer, kaha bychu hewak domoj czahnyč möhli! — Zid Schmuhl praschesche fo

ſwojego Wuja Boracha, na cžo jeho Ssyn wukne? Aj, wón wukne na ważne, wulke Wje- žy, wotmolwi Schmuhl, wón ſchudjeruje na Pravisna. Borach djesche: Ty ſy ſo ſarachno- wal, Schmuhl, ja chzu tebi ljepe radžicž, daſ twojemu Ssynes radſje ſchudjerowacž na Móz, ſlyſhich! na gwaltu Móz, pschetoz ta dže hisch- cze psches Pravo! —

We Baierskej pocžinaju ſo te male evangelske protestantiſke Wohady ſredj Podjanskich ljepe mječž, hacž predy. Kral je Ionsche Kjeto 40,000 Schjebnakow k Twarenu evangeliſt. Zvrkwe we Mjeſti Ingolstadt, džejj njedy Dr. Eck pschi mó- ſokej Schuli wucžesche, daril. Wona ſnabž je hígom hotowa. Próſtwa Ingolstadtſkich podjan- ſkich Wobydlerow na Krala, fo by tajke Natwa- renje ſo uſtało, nenamaka Wuzlyſchenje, hacž runje jich Wjern Horliwoſz pochwalena bu. — We Franzoſkej jiedu pak ſylnje na evangelske Lu- therſtwo. —

Podjanszy Njemzy dostonu ſ Dowólnosſju wo- ſoko dostoynego Konfiftoria Drežbanach rjanu njemſku Bibliju stareho a now. Testamenta ſe Snamenjamí, wudawanu wot J. J. Zácka, hí- gem we 2him Wudawku. Dy težto budja ju podjanszy Sſerbjo we ſwojej Ryczi dostačž a ſo tajkeho najfrageñiſcheho Dara božeho a ne- beskeje Paſtwy ſweſtelicž móhž? Boži Duch čhyt- ſchak bórsy Mužow ſbudžicž, ſahorenych Paſtryjow, fiz bychu tulej najwažniſchu Potrjebuoſz ſwojich Stadlow ſpokojili. Budyschini, na Tachanskéj Knihovni, pecža piſane hertſke Pscheloženje bo- jeho Piſma lejſt. Zelt Njemzam dowolene, Bi- bliju mječž a laſowacž, czechodla niž tež tym na-

schim podjanskim Sserbam a Bratram? Ale, wono żno też budże! —

Łjetka nalięto budże pecza wele Męstich Brukow nastacż. Wózko Ministerium Sachsonskie żada tehdla wot wschitkich Wehnych a Kraj Wobkwydżerjow, so bychu tajke Bruki pschi jich Pschindżenju tej prsenej 2 Nedżeli rano s Czajsom se Schtomow sciągli a po wschei Mögnoszi fahubeli. — K Rosschjerenu wuziutnho Amel Blahowanja we Sachsonskiej budża też ljetka Sądzenki najlępskich kmelowych Wschelakosjjow wudżelane. Horni Lujizarjo sranisheje Strony Łebja maja ho tehdla na Knesa Kommission-Radżicela Blochmana Dreždjanach wobrocicż. —

Na 22. Dnju wulk. Rójska podachu horne Łużiske schyti Mjesta se swoimi pschißluschażym i Wszamt Knesej wot Thielau, derje saſkujenemu krajnemu Starschemu rjany, drohi Keluch sđja-komnoszju sa jeho saſkujbne Próżowanja pschi wschelkej Skladnosći.

Sprahi hym djeja Skórzyń na pschiberaze Wodżiwenje niskiego czechskiego Luda, Palenç Piccje, Racjje a Kubczništvo. Rubezna Banda wot 20. Muži je pecza Winzu, liedow pól Schtundy wot Prahi daloko, tam nadpanyla. SWürttembergskiego Kraja skorża pak na Nekasanstwa a W Kurwarsztwo tych pobožniskich Schtundżikarjow. We Lenghingen je jedyn tajki sektatksi Prjodłester abh Wodżer po Czaju 50 żonow a Holzow t Hanibi pscheneſt. Bóh wotwobrocż wot nas tajke bludne, leżerske Samuczenja s jich Rječhami. —

Wjesty Professor Hofmann s Eisfeldskiego je we Sibirijskiej we tych hewak sa liche dżerzanych granitowych Skalach tych Altaijskich Horow bo-

hate Žilh se Skotom smieschanego Psessa wunmak, kotrež nemóžne daloko djeja. We jan-đenym Łęczi wuczinesche tajki Wudobytk 100 Budow abh 3373 Puntow. —

STurkowskeje pschihabduja pschezo nowe Powessje wot surowych Pscheszjehanjow, kiz Pscheszjienjo wot njecktreho Czasa hym na wschelakich Mjestach osmaniskeho Kralestwa pscheczerpicz maja. Tak buchu t Pirumanju psched frótkim Czajsom we Mjeszi Brana, t Poloniju wot Niſſa, Pscheszjianszy Wobydlerjo wot tych turkowskich nadpaneni, jich Żony wonecżesene a prejci wędżene, jich Zirkwe wurubene a sapalene. Hiszczje śrudnischo džiesche ho Pschesz. Wobydlerjam wot Moſul we Mesopotamskiej. Tu jo newosta pschi Rubenju a Žahanju, ale wjazy dyjli 200 Pscheszjianow subichu swoje Žiwenje psches turkowści tchiniw Leħak. —

Żaloſne ſu te Powessje wot Nesbojow na Morju a na Kraju, kiz torhaze Wjetry a Wichořy pschi Konzu sandżeneho Łjeta a nimale hacj dotal nacžinile ſu, tehorunja trachne a żaloſne ſu te Wodſchidženja, kiz Wohen Kapata Hora Aetna na Sizileskej, tej Kupi s Konza Walkeje, dotal nadżelala je. Też wschelake Semje Žrenja ſu ho stale, niz pschezo wulich Dalokosjjach wot nas. —

We Wjhy Hosena, Woſerowskej Krajomnoſti, bu 22. Djeni wulkeho Rójska teho Sarodnika Nowaka Dżówka Hana, 22. Łjer' stara a we 6tym Mjeſazu sama druha, psches hylne Dyrenje do Łowu sranena a pohuschna Łozu namalana. Wona wumre 28. Dž. wulk. Rójska. Tón Człowiek, na kotrehož ho rjescha a tufaja, je hi-jom hađeny. -- Na 17. wulk. Rójska rano wot-

pali so kucja winizna Khjeja wózkojéj Bokowt.
Wohen bje naisslerscho ſaloženy.

D j e l e n j e.

Ja dyrbu prejčku daloko,
Dui „božme“ lubi Pschečeljo,
Ja žwernu wam
Tu Ruku tam
A praju „božme“ Pschečeljo.

Tež tebi, luba Holicžka,
Ty moja Radoš Žirvenja,
Wyž božeme,
Wyž božeme
Čzi praju ſrudny, Majlubſcha.

Wy Khjejie, Hona snojomne
A wſchitke Schcježki khodžene,
Wam božeme,
Wam božeme
To „Božme“ praju wutrobne.

O, na to hórkę Djjelenje,
Kij króti nasche Wezelje —
O Božeme,
O Božeme,
Ty Lubym pschezo ſrudne bje!

K h r o w a t s k i P a n.
(Bašnicžka 5 Ijeriskeje.)
(Dalewedjenje)

Zenu Nóż we wótrej Symi ſetny jene mot
teju Scherenjow kíemu a rzesche: „Dolhi Čas

Se Samolivenjom Redaktora

Gjishegane pola G. G. Hieki.

hízom eže poſtrowiamój, — ežoho dla da ty
ſo namaj nedžakujesz?“ — Potajkim poſbjenn
ſo tón Pan, na zlym Čjeli iſčepetajo, a jako
ſo poſkili, ſo by jen poſtrowit, — hlaſ, — ſpany-
nchnuta jeho Hlowa, po Blachcjt ſo kulajo. —

Kóždy drje poſnaje, ſo to wſchitko woprawdzie
ſama luta Wjernosz bycz nemože; ale tón Ro-
ſomny wje tež ſBaſnje, kaž ſe Schkorpawny dobre
Zadřeschko Wjernoscje wukupicj. Kaž tamny
furony Pan, bywa tež dženskiſchi Djen hiſchcjen
kóždy jeho Ruńecja ſchereny, menujzy wot swo-
jeho Eswjedomnja, kotrej djen tajkemu Složniku
tež w Nožy Wokoſ ani Wotpočink neda, a jeho
husto hacj do Eſmercje cžwiluje, jeho ſe Straſhom
a ſBojoſčju martrujo. „Pſchetož ſo jedyn ta
bojaſny je, — praji Salomon (w Mudoſzjach 17,
10. 11.) — to čini ſama jeho Slož, kotrej
pſchečiwo nemu ſwiedzi a jeho tama, a naſtréz
jene Eſwjedomnje ſo ſtaſnje teho Majhortscheho
boji.“ — Lehodla „derie temu, kotrejž janeho
ſleho Eſwjedomnja nima!“ —

Welan.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu Ssobotu ſu Ŝita Budyschini
placźite:

Roz . . .	3 tol.	— nsl.	tež 2 tol.	25 nsl.
Pſchenza . . .	4 :	2½ :	— 3 :	20 :
Zecžmen . . .	2 :	10 :	— 2 :	7½ :
Worš . . .	1 :	15 :	— 1 :	10 :
Hejduschka . . .	6 :	10 :	— 9 :	4½ :
Bjerny . . .	1 :	—	— —	25 :
Róh . . .	3 :	7½ :	— 3 :	—
Jahly . . .	7 :	10 :	— 7 :	5 :

Khana Butry 12 nsl. 5 now.

Wudawane wot Welleręz Anhernje Budyschini.

Sudzeńska Nowina

a b y

Pierste Poweszeje sa hornych Łužiczanow.

9. Čísto.

2. Dzēn Naljetnika.

Aurum

1844.

Lapplandzsy Wobydlerjo.

My mamy pola nas tejż Symu, jene Ljeto twerdźju aby meßchu, hacż druhe, my mamy flutej Symu weschhu aby menšchu Mjercu symsieje Rusy, kotaż weſebje Khudych trehi, snesz, ale dyż na Lapplandzzych Wobydlerjow, schtojż tutón symski Čas naſtupa, spómnimy, dyż jich symsieje Horjo a Žiwenja Waschnje sym naſchim pschi-runam, da nemóžemy hinat, hacż Bohu ho dżakowacż, so wele sbozomniſchi sym, hacż tamne Ludy, kiz lóboko k Pólnozym delekach bydla. Lappland aby Lapponiſka wobſteji swetscha swóſkolicz ho komadżje djeržaznych Horow, kiz se Ssnjehom a Lodom pschikryte su a kotreż tejż we najczoplischim Ljeczu zylje newottaja. Tokst, lóboli, Ssnjeh je Horj a Dołž porebał. Esurowa Syma pójre weschhi Džiel Ljeta. Wobydlerjo tuých symnych Krajow showaja ho Zeltach, kotreż, dzejż ho jim spodoba, stajicj móża. Snuzkach we

nich maja Kožje aby Kožuchi rospojschane, skotrymij nuz Esahnenuj žahateho Bjetška a Symy wobaraja. We tajſich wuslich Wobydlenjac̄ pschecžinja woni swoje symste Dny, neſlinscha wokolo swojich Zeltow nicžo, hacż Wuczje Welskow, kiz po Rubenſtwi wokolo czahaju. — Kai bychmy tola my tajki symny lost a Žiwenja Waschnje tychlej Ludzi snesli? Schto bychmy my facžuli, dy bychmy nicžo hacż lodowe Hona a ſnjehowe Puſhiny psched kobu a wokolo ho newidzili? Dy bychmy tejż hſchcje naljetnym a róžowym Mjekazu psches Kjek a Žiesory na njeſkajtch Esahnukach jjesdſic̄ móhli a ho boječ dyrbeli, so budzemy Welskam a Medžwedžam sa Rubenſtwo do Pasorow a Klam̄ panyč. — Nedyrbiiale nas tute Poweszeje na tu nespóſnatu Dobrotu nasheho Nebja a Kraja fedžbliwischich člinc̄, dzejż ho te ljetne Časzy wo tak wele ipodobniſcho wotmjeneja? Nedyrbeli psches to ho wubudžic̄ dacż kwalkej Khwalbi pschecžimo tenui

dobrociwemu Bohu, kiž nas tak wele Spodobnoſſjami wobnadžit je? Haj kħwalicj ħzemj jeho, so je šo nam pod milischem Nebjom dat narođicj a so nam pod tymkamym tak wele cželnych a duchomnych Dobrotow dawa wuziwač.

Tamni pôlnozni Wobydlerjo maja a wuziwaſju pak tejj wele Dobrotow. Tejj woni moža so naſyčiejs a so ſkublač. Kedžbliwoſſje hōdne to pſchezo je, so zjely Lud so žiwiej móže bes rôlneho Džeka, so neſyje a newora, so neſadža, neſchedje a netkaje, so nepecje a Piwo newari, so tajkich Polow, Lukow a Sahrodow nima, taž my. Th ſtudny a tyſhun Čjlowecze dyrbischiſ pak tolej k Wutrobī wſacj a ſpômnicj na ſbôžniſkove Šeklowo: ladajcze na Ptaki pod Nebeſjami (my pak možemy tudy tejj reſnyč, poladajcze na Lapplandſkich,) woni neſvja, woni nejnu a neſhowaju do ſwojich Brojnijow, a wasħ nebeſti Wočjez jich tola feſti; nedyrbiat wón to wele rejazj nad wam ičinie? o wy Małowjerni! Tehoda nedyrbicje so tyſhunje ſtaracj. Tola pak džekaku Lapplandſy tejj, woni so na wſchelke rucjne Dželo derje wuſteja, roſemja ſwoje Čholmy pjeknje twaricj a ſwoje Šsahnki pjschne pſchihotowacj a fu wuſladžene ſrjanym Šnamenjami wot Roha. Małe Raħejiki a pſchistosne Lyſki ičinja zjekj Lapponiſſej. Majwjaži jich Potrebuoſſjow ſpoſoſi jich Zelen (Lapplandſki aby pôlnozni Zelen). Wot tuteho Swiſereča maja Mjaſo, Mloko, Ssydry a Koſje k Wodzečju a k Draszi. Wot tych spinatnych Šklow ičinja aby drjeja ſebi Zwern k Schiezu jich Drasly, wele wot nich džekala ſej ſchmanych, twerdych Koſjow ſchite Ichly. Wele tych Lapplandſkich ſu ſamōjicji. Njekotrykuliſ ma 1000, haj 1200 Zelen-

now. Tejj njeđe dwje Či lapplandſkich Domow aby Šwobsow we jenej Gmejni romadžie ſu, tam džerja na 20,000 Zelenow, wot kotrykui ſo feſtiwa a ſamo wobohacža, to rjela, jich Kublo a Samoženje pſhindže pak wot tuthch Zelenow. -- A tak je wot Polonja hacj k Pělnožn boža Mudroſ ſi Dobrociwosz ſiawna. Hacj runje pak njekotrykuliſ tuthch Ludži jako bohich wobjaruje, da wſħak wostane to rjesta a wuziñena Wjernosz, so Spokojnosz wſħiech Krajačch Ludži wusboža. Schtujz ma doſz na tym, ſchtojz jemu Bóh da, ſchtujz ma Wjeru, Bohudowjerenje, Kubosz a Nadžiju, tón je kôjjdym Kuczi we ſwojej Newinoszi ſbojomny tu na Ŝemt.

Cžert Kehelje kula.

Wſchelke džiwnie Wježy ſo powedaja, fotrej ſu ſo wot Kubocjikow, Lukow, wódnych Mužow a tejj wot Ĉerta we ſaſtarſkim Čaſu ſtač dyrbjale, a njekotri praja, ſo je to wjerno, druſy miſenja, ſo ſu to lute Baſnicžki, a najſferscho dre tejj tak budje, aby ſu tola Zebanka a Šſlepneje jebathch Ludži, kiž tón lupy a pſchivjerny Lud we tajkim Bludži nehorneho Wujitka dla, ſdierja. Tak ſo tejj poweda, ſo je njeđi we ſaſtarſkim Čaſu Ĉžert Kehelje kulač a tych Ludži pſches tuton Rimot do Strachu pſchinelz; to miſeſche ſo pak tak: Tón Ĉžert bydlesche njeđi na Hor ſola famentneje Weleſhinki, a miſeſche ſwokolnymi Wobydleremi ſwoje Čjinense, pſhindže tejj drudy do hučjanſkeho Allona, džejz ſtym Maļinkom wuziñicj miſeſche, tón pak jeho na jenym Dnju ſleſzju na wódne Koło ſaljeſz nawabi, džejz by roſnje ſbiti a ſebi ſwoje nowe

Kholowym rostorka; te je ſebi potom ſaſo ſedjo na Kamenju pola Woſeſhinki platal, dzejſi hiſch-če vjenſniſchi Džen na nim Rožin, Raporti a Jeſhi wurubane widzicj ſu, ale njet je, kaj ſym hiſchak, wiſho ſ Mochoſ ſaroszene. Na to je khodil do budyskeho wulkeho Mlona, dzejſi bje ſ Mlójnkom psches jene pschichol na jenym (Ganku) Miſewniſchcu ſam ſaſo mljecj, a je tam tak doſko mljek, hacj do Mlóna nowy Mlon-ſki pschindze, kotremuſ ſo taſke Činenje nelu- beſhe a jemu tehoodla dale neſchida ſtim mljecj, bje tehoodla taſj na jeho Miſewniſchco (Gank) naſivyal a meliſche na nim. Na to pschinbie Čert jara roſnjewany a hadrowashe ſo ſym Mlonſkim hacj do Puſow. Tón pak tejj khromy neſje, ale rabny jeho a ſadzi jeho na mlónſti Kameni, a točeshe jeho na nim, hacj buchu ſaſ' te Kholowym roſtarhane a wón krawy ſteho Mlóna cjeſkym Duſi pschiſaheshe ſo, ſo chze wiſhem Ludžom wiſhu mojnu Kſchiwdu cžinicj, a jich strožecj, dzejſi a kaj ſeno b'dje mož. Wón wu- dijela ſebi tehoodla wulku kamentnu Kulu a Ke- helje, telej ſeftaja ſebi na wukrancžanske Pola, dzejſi hiſchče njet na knežich Sahonach djeveči Dólečkow we Kamenju widzicj je, dzejſi ſu te Kehelje ſtale, a kuleshe do nich ſwoleſhinskeje Horn; a to tak roſnje rimotoſche, ſo nichtu wjazj we Wokolnoſi wubydlicj nemóžeshe. Tola ſjedna ſo wón ſaſ' ſwuſrancžanskim Mlójnkom, kij je- ho narycza, ſo by jenož ſa Džen jun fulit, a to na Manje, predy hacj Khapon wotſpjawa. Trechi pak ſo, ſo bje ſebi Čert njeby ſalejzač a potom tak ſchwatkom fulit, ſo ta Kula do Wukran- cžiſ pschibjeza a tam pschi Pučju lejjo wosta, do- kelj runje Khapon ſaspjewa. Talej kamentna

Kula je tam hacj do naſchich Čjakow lejzač, a bje tak wulka, ſo ju dwaj Mužaj ſledom wobſah- nuſhtaj. Niedże psched 7 aby 8 ljetami ſu tu- ſamu Wukranežerjo do Semje ſaryli, dokelj jim jara bliſko pschi Pučju lejzeshe. Wot Pučja mot- walicj ju neju moſlit a tejj niž roſpukacj, psche- tož wona bje tak twerda, ſo Janeje Džery do neje wudypacj neſamóču, a tak ſu ju nydom pschi Pučju do Semje ſapuſčejili, dzejſi bjeſhe tak wele Stow Ljet' lejzača. —

K.

Khwalba Holje.

Kaj ſo Mjesta cžerwenja,
Tak ſo Holje ſelenja;
Hola nebydž ſazpena.

Chmi, Lječji ſelenia
Steji mi kaj ſ Newesta
Wjenzu pola Wotſarja.

Médro Newjo daloke
Sady do nej' roſpluhne,
Steji na nju ſeprene.

Hola, Štricžka cžichomna,
Wedra Mjewu wobara,
Jeho Globam porucža.

Gsmudži, tychi Gšlónčko eje.
Khódki pschijestre na tebe,
Kaj Macz Džieržo wodžije.

Hola ſhyschi: ſawoſaj,
Spiewaj, praskaj, ſapiſkaj —
Klinčo ryči: poſluchaj!

Samolna Khōjza Ecjejata
Prati: ja hym Ljekarka,
Srjevaj moje Dymanja.

Jarowz, džija Rošmarja
Pschemo Khōjčkow wołaja:
Riby tejj tu rošjeja.

„Póječe schejipacj“ kafaju
Strowu cđornu Jarodu
A jej' Sbotru Bružnizu.

Mjožu, Mochu, Paprocju,
Pod selenej Halosu,
Djiwina je s Hōspodu.

Brucžti, Wacžki, Mrowicžli
Kublaja ho na Holi,
Hola Čžółku bohacži.

Ptaki Haſhy wožirja,
Schęjercža, syneža, wołaja,
Schkrjecža, kurcža, wiſdaja.

Wschitkich Löš tu ſaklineži,
Röjdy ho tu weſeli
w Swojej, Woli, Luboſi.

Poj do ljeſnej Gswiatniy,
Wacholo, ty ſwobodny,
Süp do joſtej Drewinj;

Gswjetny Ropot, Čžwilwanja
Twój Džen tudy nekaža;
Hola mi ho ſpodoba. —

Wſchelkisny. Sbjerki.

Rhejzor Korla tón V. († 1558) wiđiſſe
njedy psched Mjestom Wien Bura, kij tucžne
Gowinjo na Wiki cđeresche, wonie jemu pak pschi
wschitkich Pukach a Ssaktowanju tola nechaſche
janu Stopu dale hiez. Nebiče wſchak to Swi-
njo tak, reknj Korla, to niežo nepomha, pschinis-
eže je radſje fa Lopush a storkaſe je Kruch do
Prjedka psched ho, da žno potom pońdže. Mój
Bur to ſpyta a wona tejj džiesche. Iako njetk
to Gowinjo Rusk hnac hje, wobroči ho Bur,
ſeže ſebi Mjezku a džesche: Ja ho wam dža-
kuju, luby Kneje, fa tu Wucžbu, wy ſze wjesſe
hizom wele ſe Gswinemti cđintęſ mjeſi, aby hſch-
eže macže, ſo to tak derje wjesſe. —

Zitne a butrowe Wiki.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini
płacſile:

Rož . . .	3 tol.	— nſl.	tej	2 tol.	25 nſl.
Pscheniza . . .	4 •	2½ •	— 3 •	20 •	
Zecžmen . . .	2 •	10 •	— 2 •	7½ •	
Worš . . .	1 •	15 •	— 1 •	10 •	
Hejdusichka . . .	6 •	10 •	— 9 •	4½ •	
Bjerny . . .	1 •	— •	— — •	25 •	
Róž . . .	3 •	7½ •	— 3 •	— •	
Gahly . . .	7 •	10 •	— 7 •	5 •	
Khana Butry 10 nſl. 5 now.					

Šydzienſſa Mowina

a b y

Šerske Powesze ſa hornych Luiſiczanow.

10. Číſlo.

9. Džen Maljetnika.

1844.

Hanka,

aby ta pschyep ſnata Newinowatosz. (1)

We jenym Mjodzi — my chzemy je B** menowacj — bydlesche njedy bohaty Muž ſMenom Binau. Byle Mjesto čzeszche jeho jako sprawneho a dostoynego Mjesczina. Runiz tak wulka a ſaſluzena Čeſs a Lubosz dostawasche ſo tejj jeho lubej Mandzelskej, ſMenom Emilijsa; pschetož wona bje na wſchitkach žonjaznch Khwalobnoſſach a dobrych Počinkach bohata a psche wſchje druhe Žony swojego Runecja poſbiehnena. Tejlej bohaboſnej Mandzelskej mjejeſchtaj jeno jeho jenickiego Šhyna, kotrž cjiſje po ſwojimaj Starschimaj radzeny hizno woženeny ſe swojej Mandzelskej jara pięknje ſiwy bje. Wobaj, tón starý Binau a jeho Mandzelska, džerjeſchtaj ſa ſwoju Potrjebnosz, Druhim ſWutrobu Dobroth wopokasowacj a jich po Možnoszi ſweſelecž. Te hodla ſtejſchtej wſchudžom Khudym a Potrjebnym

† Pomozy, beriſchtaj zufe Džecži, kotrej Šhyroth aby herwak jara khude bjechu, do ſwojego Domu a wocjahnyschtaj je derje, haj, dyž wone jeſu Dom wopuszczajichu, hóchu wot neju derje wobſtarene. — Jedyn sprawny, ale khudy Muž, kiz ſwonka teho Mjesta B** bydlesche, mjejeſche jemu jenicku Džowlku, kotrej ſwojego Mana hódná, cjerſiwa, ſprózna a sprawna Holcžka bje. Wont ji Hanka rjeſachu. Emilijsa Binau pschindje ſnež do Snajomſtwa a wſa ju ſhebi, dokelž ſo jej spodobasche, do ſwojego Domu. Iow bje Hanka kaij jeje Džecžo horjecjehnena, mjejeſche ſo derje a ſadžerža ſo zylje tak, kaij jeje Dobrocjerka jaſasche. Ma jejne Šſlowo, Sprawnoſz a ſswjelu možesche ſo kójdy ſpuschczecž. Wona bje wjazykocž na Spytowanja ſtajena była, ale wobſta je ſtajnie derje a kſwojej Čeſſi. A ſtojž jejnu Piłnosz a Lubosz kpiſelnemu Sadjerzenju naſtupasche, da ji wjeszje žana Holza lóžn̄ runja nebje. To ſpoſnaschtaj jara derje, jeje Dobro-

čerjaj a Čakhtitaj a Hanka vosta wot neju wschodnie Wopolsanje wot Luboszje a Domjernosze. — Na tajkej Waschnje bjechu so hžom nještre čjeta minyke. Hanka bje napošledk zylje jako domjaze Džeczo djerzana a si Dobrotę woskowane, kotrež tež jako tajke sponijnej Džakominozju spóina a je tak derie, hacz jeno samogesche, fPilnoszju a se spjescnym Čjelom wotrunacž aby sapłacjicž phtasche. Hanka vosta husto hamalutka we Domi, kij ji fWobstaranju dowjereny bó, haj ji bóchu wschelake Kluczje wot Khamorow a Komorkow do Rukow date, we kozychž so wele drohich a wošebnych Wjezow namakasche, schleczanych a fljebornych. — Tolej psches Mjeru wulke Dowjerenje, kotrež Hanzynej Dobrocjerjai kicnej Sprawnosti mjejeſtaj, džiesche ji kruczie fWutrobi a tħiesche ji ktemu Napomianju, wsko Džicko, kij ji woidzjelene bje, tym najwetsdim Spjeshom dokonecž, haj drudy tež wjazy činiež, hacz ji poruczene bje. Wona kóždy Kuczik we Domi pſhepyta a jón nunaſrenſho wuredzi. Woſebje wuredzi wscho domjaze Čudobje tak čiſſe, so kajž nowe wonladasche. Ale tu najwetschu Prózu a najwjaszju Čjaza wona na Wuredjenje a Wuswjetlenje tych drohich fljebornych Wjezow naköži, skotymiz jedyn zylje Khamorok napelneny bje. Dyz bje to dokonjaka, wegeleſche so jara na tym derje porudženym Dželi a na Dompschindjenje swojeju skublarnej Starscheju, wonaj budžetaj — myſlesche a prajesche Hanka ſama ſhebi — wonaj budžetaj wjeszje ſomnu praje ſpokojom a budžetaj so na mojim Častaczu we jeje Prejekabyczu praje weſelicž. We tajkim weſelym a ſradowazym Čakanju ſhy ny so njedy po dokonjanym cjejkim Dželi a

wuſny we swojej Mucžnozji bórſy twer- dźje.

Bes tym hacz ta pjekna a sprawna Hanka spaſche, wumyſli ſej Žona jeneho Sahrodnika ju we jeje Čsamliutko-Byczu wopytacž, dokelž tam hewak tež pſchithadżowasche a chysche woladacž, hacz so Hanzy ſamej nestyſta. Kajž ta Sahrodnikowa dój Etwy stupi, wulada tu Holežku spijo. Wona ju poſtroni, ale Hanka newotuczi. Wona so knej ſhy ny a ju mawkaſche — wscho podarmo — ta Wuſnena pſhezy newotuczi. Ta Žona hisheje dale džiesche a ſpyta ji tén Walczejek Kluczow, kotrež na jeje Ruzu wiſasche, prejež wſacž. Tež to so ſta a Hanka hiſt eje newotuczi. Hacz do teholej Wokominkenja ta Ženska niežo Eleho we Myſlach nemjeſeſche, ale njett we jeje Wutrobi na jene Doko ſla Nakhilnoz ſejkhađža. Predy neje ſtejeſche tén ſe fljebornymi a drohimi Wjezami wudebeny Khamorok, te Kluczje knemu bjechu we jeje Rukomaj, Hanka twerdzie ſpasche a nichten druhi we zlym Domi nebje — tolej Spytowanje bje ſurowje wabenſke — wona je pſherwiniež nemjeſeſche. Melcžo wocžini njek teho Sahrodnika čiſpna Žora, Ihamorowe Durčka a ſebra wiſhiko, ſtojž wot Saljebora namaka a ſežint je ſebi do Kerba, ſunku Duricžka melcžo ſafy, pojhn te Kluczje na Hanzyne Ruku a rotendze zylje nepytnena ſyml ſranenymj Wjezam̄ prejž ſteho Domu. — Nimale ſa pól Čchtundu Hanka ſe swojego ſledkeho a wolscherjazeho Spanja wotuczi — a ne-pomyſli ſebi na niežo, ſtojž mohlo ſo tu Khwili ſtacž, jt Hajnbu aby Schkodu pſchinesz. Wona we Pilnoszti wschelake Džika dokonja a dokelž nasajtra Knes Vinau ſe swojej Mandžel-

stej dom psichincz chysche, wobsankny wona,
hischcze juncrocz wschitko we zhlym Domi psche-
pytacz a ladacz, hacz snadzi. So neby tu aby tam
njeschto lhepe sczinicz hodzilo.

(Psichobnje dale.)

Jazlaw a Tujka.

Wichizh Panjo i Wojny czahnu,
Webre Meczie Nognjach tija.

Jazlaw rhy Konja wedze,
Gowieisly sloty Verichezen ma.

Ssy 'schejen starz Nano ziwz?
Wezelish so na Ssyna?

Ze 'schejen rjana Tujka luba
Gawostala swjerna mi?

Steji hischeje schery twerdzie
Moj 'Rod luby wotzowski?

Geleni so Lipa renje,
Dzejz tam 'rajach radosznie?

Stupi sjeza, na 'Rod lada —
— Tu so kuri Spalniachezo.

Styskne luboh' Nana pyta.—
— Dawno sahrebany je.

Wyk do Lipy sylny raiyl,
Ze ju spalik, rosscheglepit.

Nepscheczel Pucz domoi czechne,
Kiz mu 'Rod bje sahubil.

Teho Woko Woheni zapa,
Ryczi swotrym Meczikom.

Verichezen mu so jaźnje blyschegi —
— Tujka ziva, swjerna je!

Towarischow soj sylnu Czrijodu
Sobu wosne wojsklich.

Noszala 'Rod Nepshczelei
Snahlym, sylnym Nadpadom.

Byta wschudze, „Tujka“ wola,
Zastwach pyta Lebokich.

Nepshcziel tu i Meczom wotrym
Clobjo Tujku rafkocz dzze.

Van, ton Krawnik, hizom Ruku
Snahim Meczom pesbieje.

Jazlawa Mecz fabrinezawski
Ruku semu wotrubny.

Twaricz dal je 'Rod so nowy;
Potom twerdy, woszki.

Wichizh Panjo knemu czahnu,
Kwahowacz snim wezelje,

Wezly bjesche, strowy, zmijelu,
Tujku swoju kojchinischki.

Mrowjan.

Czlowiska Wutroba.

Ach, tak je czlowiska Wutroba
Tak loboka a jchieroka:

Ma Rum sa wele Staroszje
A sa wschelake Czyskosszie.

Kak pak tażama Wutroba
Ze tałej wuska, maluczka:

Łaj Lubosz jeno jenicka
We neji Mjesto namaka.
Horislaw.

P a d u s t w o.

Bjeh krianom' Holežu pschichahnyc
A jemu wschičko poruczil,
Soo ſdasche ſwierna, piekna mi,
Lejz Druhi by wscho ſdala ji.

Wjer pak noj pieknom' Woblecžu
A Wóćkej ſmiejnom', kraſnemu!
Mi bóršy biesche kranene,
Schtojz myſlach derje ſchowane.

A dyž ja ſtupich psched Holežo,
So ſdał bych ſej wot neho
Zu Wutrobu jaš, kiz mi wsja —
Mi ſmijejo ſreju ja to da.

Horislaw.

H u d a n j e.

Pray wschaf, ſak ión Žracžk mi rjeka?
Subow žanych, Žoldka, Žasyka tež nima;
Wſchitko Žive psched nim cječa,
Dokelj žaložnje Wſcho ſima;
Bes Wſchestacja ſere wón,
Bojoſz psched nim wulka je;
Po Vomozy wola Šrón
Dyž wón Ćjeloſka pschemože.
Wody jeniczky boji ſo,
Wody, hewak nicežho.

Kójzdy Djení ſo ſtreſelisch
Nad nim, dyž ho wobknežiſch.

Režb.

Wſchelfiſny. Čbjerki.

Schtuijz ſebi Kortžmi da ſkenſje (Bublinki) wot ſſuknje wottorhač, nemöze ſe Mſchi a na cjeſne Wježy ſapinenej ſſukni hicj. — Schtuijz ſchlebom woſoko ſo meze, budze bóršy Ramenje narabnyc. — Nicžo nima twerdſeje ſow, hač ſupoz, ničo proſiſteho Kribeta, hač ſordosz a ničo ſlabſchich Mohow, hač ſbožje — Ŝenje hore neje, hač dyž ſo hordy Proſcher Rhljeba mije, wón péczne ſtym Koibom a Mjechom tak woſoko ſo metacj a dijekacj, ſo dytbja jemu wschičn ſwieža hicj. — Schtuijz cji wotjjelemu Žiedz pródſtaji, tam ſjieb wscho, ſchtuijz pak cji polne Blido naſtaja, tam ber ſo ſiſedžu na Ředžbu. —

Žitne a butrowe Wifli.

Sandženu ſſobotu ſu Žita Budyschini placzile:

Rož . . .	3 tol.	5 nſl.	tež	3 tol.	—	nſl.
Wſchenza . . .	4	10	—	3	—	27½
Decžmen . . .	2	12½	—	2	—	7½
Worš . . .	1	17½	—	1	—	12½
Hejduschka . . .	6	10	—	9	—	4½
Bjerny . . .	1	—	—	—	—	25
Róč . . .	3	7½	—	3	—	—
Zahly . . .	7	10	—	7	—	5

Khana Butry 11 nſl. 3 new.

* * *

Szydżenſſa Nowina

a b y

Sierſke Poweszie ſa hornych Łužiczanow.

11. Ćizlo.

16. Džen Maljetnika.

1844.

Hanka, aby pshepoſnata Newinowatoſz.

(Dalew ed z enje.)

Pschi tajſim Radanju a Pscheptyowanju Han-ka tejj ſtemu Rhamorkej pschindże, dzejz bje to Sſljebooro ſhowala; ale ach! tak wulke bjechu jeſne Strójelje, tak tſchepetachu jeje Stawy a pukotasche jeſna Wutroba k Roskoczenju, jako ſon wočzini a tón zyl hōdni Džiel wuptoſneny namaka. Zylje ſamylena a Womori bliſko wo-na Rhwili ſtejo woſta a hſchęje junkręz wſchitko renje pschepta — ale to ſljeborne ſudobie nide nenamaka. A dže toſkame woſtacz, dje pschinez mohlo, to wuſliedzicž bjesche ji zylje ne-mojna Wjez. Bjesche djen tola psched dwjemaj Echtundomaj haklej je wobladowala a ſo na je-ho Schwartoszi a ſwjetloszi ſwefelila a je po-tom twerđije do Rhamorka ſanknya. Wona ſe Eiſtnoszju ſwojej Ruzi k Nebeſam ſbjehnywſchi ſamasche — newedziwſhi, ſchto by ſapočała. We tajſej Nemjernoszi a Eiſtnoszi dopomni ſo

Hanka, kaž ſožde dobre a poſkuſhne Džecjo, na ſwojego ſubeho Mana; jemu chyſche ſwoje Nebožje a ſwoju Muſu ſtoržicž, jeho ſa Rabu prashecz, vola neho Troscht a Pokoj pytač. Hinak ji k Myſlit nebje, hacž ſo ſu te Wjez ſtanene a te Myſlje, ſo móhlo ſnadž to Pokra-nenje na nju ſtoržene byci, pscheſzehachu tu cjeſſownu a ſwjetnu Holčku ſurowje; wona je ſkoro ſnesz a wutraci nemojesche.

Pokna Erudobn a wot traſchnych Myſlow čwiſilowana ſankny njek Dom, we kotrymž jeno ſamaluſka bje a poda ſo Rhwatajzy k ſwojemu lubemu Manej, kotryž nedaloſo niſkej Rhejzy bydlesche. Haj, komu móhlo ſo to ſtudjene a tychne Džecjo tejj na ſemi predn wobroczič, hacž k ſwojemu Manej? Tónlej hewak ſprawny a ſwjetny, ale ſapalny, nahy Muž, wiſa ju ſe Spodziwanjom horje, dokelž jeje Myſlow Re-mjernosz pytny. Ta newinowata, ſprawna a ſwjetna Džowczička jemu njek ſwoju Muſu

skorzesche, swoje zyłe wulke Nesbożie swulkej Pil-noszji na Dróbne wupoweda, so by ji tola pom-hał knajmenschemu sdobrem Radu a ju tak we tutej pschemjernej Grudobi trochu troschiwał. Ale na Wjesto, so by ju troschiwał, so by ju smanowskij Radu swęglik, polada na nju sro-nymaj, wele prajazymaj Wocżomaj. Hanka — talej boha Hanka derje shuda, schto ji wón prajscz chy়sche, bórniż Esłowicka nerekny — a jejne bljede Wobleczo so s Hanibū a Bojoszje dla sacżerwenti. Tolej tón Ran derje pytnywschi sa Napokašmo jeje Winy horjewsa. „Hana, Hana!” sawola won na to swoitym Łošom a rožesche ji s Perstom. Stréželje a Bojosz pschineše tolej Esłowiczo do jeje c̄zwilowanej Wutroby. — „Kneže a Bojo!” sydchny wona i Nebju „też mój Ran mi newjeri, też mój Ran dżerži me sa winowatu!” — Hana! ryčesche Nan njetk swulkej Esłutowoszji dale, Hana! nechaj so, nechaj twojego Nana, haj naštu zyln Eswojsbu wo Ćežz pschinesz! Wulke a żadne Dobroty sy ty hacż do Iljetk we Knesa Vinawowym Domi wuzimala, sy kajz domiaga Dżonka dżerżana — o, nebydż nedžalkna — neplacj tulej Luboż a trojej Dobroczerjow Dowjerenje stak wulkej Nehrjeru. Hana! ja cje proſchu, wostan moja hódna Džonka, wostan sprawna a swjerna! „Schtu? praj jeno, schtu dyrbjal, schtu móhl to Esłeboro pejecz wsacż, schtuba je kranycz? Wus-naj swoju Winu, lube Dżeczo, tak dolko hacż hiszczje Ćjaż je, tak dolko, hacż hiszczjen nichu wot teho niž Esłowicka newje; bydż pscheszwsied-sena, so budu ja melejcz, kajz Ryba we Wodzi a tebi wschiiko wodaż?” — Pschi tajkich wopravdżje nesaſlużonych, krutich Ryczach gresche

Hanka na wschjach Stawach, kózde Esłowo roſ-ko jejnu sprawnu a newinowatu Wutrobu — wona nemójnje plakasche a nemojeschi so wjazy na Rohomasj sdżerjecj, pany nemózna Nanę do Rukow prajiwshi: Nano, luby Nano, tak wjernje hacż jedyn Wótz wscheje Wjernoszje wósche nazu we Nebeszach je, tak wjernje hacż Boh žiwy je, tak bym też ja wo Prawdzi newinowata — ja na Jane Waschnje nejshym to Esłeboro kranyla. Ale Nan jeje Wodkruczenju a Roczenju newjeresche — skorži ju wot so reknywshi „preſč smojemu Wocżow ty neporadżene Djeczo!” Ty by nedžalkna, paduschna Holja a chyssich to two-jemu Nanę samelejcz! preſč — a nepschindż mi-żenie wjazy na Wocżi! Hał, to jeho Rosmerfanje tak daloko džiesche, so sa Remenjom rabny, so ju njeſotre Nasu dyri — a ju potom s Domu wuhna — won do Esłwjeta, dzejz nikoho nemjeſche, hacż Boha, temu swoju Nasu skoržecj. Schto dyrbeschne njetk sapocžecj a dje so podacj? Te woſebne a drohe Wježy bjechu a wostachu preſč — wona ne-winowata a tola wot swojego c̄zielneho Nana sa-skoržena.

Založnje jara njetk wschelke straschniwe Myſlje Wutrobu newinowateje Holcžki wobčežichu a ju kroſkoczenju napelnichu. Ach, polóżny Troszt bje pola swojego Nana pytała, ale Wjesto tehoſameho jeno necžesny Poruk dostala. Samo wot swojego Nana sa-skoržena, dje mójſche wona Wjier py-tacj? dje Wussewenje swojeje Newinowatoszje dociąkacj? Hjżom we młodych Ljetach bje Ćežz jejneje Wutroby najlepsche Samoženje a dobre Reno džiesche ji wósche wschiłko na Esłwjet. Ćzilej dwie woſebne Kubli, kotrejz so Bohu a kózdemu Dobremu spodobatej, dyrbeschne wona njetk preſč

bač na nesažljene Waschnje subič a wschudjom,
kaj nešwernia, pałosjata, haj paduschna Holja
menowana bycz — wot kójjdeho Sprawneho faz-
pita, i Smjedeh a Hanibl Sswjetej na Wocž
stajena wostacj! o, tak traschne Pomyslje! tak
śrudne Sdychowanje tolej we nej wubudžt! Tak
kurowa a cziszczaata dyrbeschne potajkim sa nju
Psičichobnoſz bycz! —

(Psičichobnje dale.)

Schto ſo njedy ſWjernoſzju zolhalo je.

Vaſje, hajje bacju —
Wjernoſz njedy jaſhu,
Dokelz Wjeri knocjazej
Kidy Psičeczeluiza nej?

Iuju halekachu! —
Wjernoſz kRjeſu hnachu;
Wona Moſje wobiwertny,
Grjeſachu ſo Rjeſnizy.

Kry myry djačhu —
Wjernoſz ſeſpinachu;
Wjernoſz Wuta roſtorže,
Gswobodna tam ſtejſche.
Žatko, Nebojatko!
Wjernoſz Kukuladko
Subicj dyrbi woboje;
Dyla pak, laj, Gswjetko je.
Mordjo, mordjo, heja —
Wjernoſz ſabicz djeja;
Aj, ty Próza ſkómjana,
Wjernoſz ta je neſmertna.
Tujku ſlotu wſachu,
Wjernoſz kolebachu:

Tuſſe, tuſſe Nejkana —
Wjernoſz pak jim nedrjemia.
No, Bohwlobanežh,
Do Blota ſnej pſchezh!
Slepak tež ju čorneſche:
Psičes Nōz pak — jaſ cijsta je

Hurah, hola, aja!
Wjernoſz cijerja ſtraja —
Ale Gſlonežko Žiwenja
Kraju wiazy neſkadža.

Bladž, Bladž bacju,
Wjernoſz nemijejachu;
Eža a Blud ſo ſymeni,
Hubenſtwo ſo roſidžeri.

Echtu bu? ſchto ſo roda?
Schkoda, djačhu, Schkoda!
Placjo Konje pschahaja
Wjernoſz rōčicj do ſtraja. —

Sebarſki Pór.

Sahrodnik ſwutorha Sahrodži Pór a ſmeta
jón psičes Blot. Pór pschilecjt bliſko kRoli a
relny kBurjej: Rekrasnik wuhna nas newino-
wate Stworenje ſnaschego Bydla; wotpuſhcz
nam bydlicj psiči twojim Poli, djeſk žane
Etweſzo Žita nerosze, ſmjejeſch Weſelje nad na-
mi! Bur, ſmjeſny Mujik, relny: Psiči Meſy
mózecze bydlicj. Pór pak pschebjeja we ſemi
gyle Polo a pscherosze je. We Čjaſu Žnjow
psičindžechu Žnenzj, ale tam ſtejachu króſke,
čenke Klóſki. Bur kajesche ſo ſwojego neciąg-
nego Sglubenia; Pór pak jemu naduwajo relny:

v'chi Męsy mózecze bydlisz, sū praśil; v'schi aby t'Djelu a Sazluižbi khmany neje pscheno-
Męsy my bydlimy.

Snajesch ty, luby Čerbe, taſkich? Wont wedža Druhich Čskora wicj a nac̄ahowacj egwojemni Ljepšchemu a k'zusej Schkodji. Tich so paſ, Dom jim newotewr!

Nieſt.

Lischka a Baczon.

Baczon bje pola Lischki na Hoszint. Ta pak bjesche wſchje ſiedzje ſiđke pschihotowała a na ſchjeroke Talerje wukidala. Bohi Baczon nemóžeſche fe ſwojim dolhim Póſtom nicjo Hódne doſahnyč a leczische lódný ſ Hosziny Dom. Druhi Nas pschepron Baczon Lischku na Hoszimu a bje wſchlike ſiedzje do Bleſchow ſdolhei, cjenkej Schiju ſcžinit a dasche ſej derje ſlodžicj. Lischka dre ſebi tejj njeſchtó ſ Rohu won wura- bny, dyrbeshe pak tola tón Nas lódná domoj hicj a bjeſhe jara mersaza.

Wſchelkisny. Objekti.

Pohonej, kij ſe ſchtyrimi Kónimi 24 Kózow Žita weſe, ſjedze ſními pschezo léžo, hacj dyž jedyn Kóni 5 aby 6 Kózow ſam cžahnuč dyrbi. Te 4 Konje, hacj runje cžegki Wós ſaſobu leſu, cžahnu lóžo tehoodla, doſelž ſo pschenoſchuja, tón jedyn Kóni, nech tejj 5 Kózow a lóčki Wós ma, je wſchudjom ſam ſwſhemu. Taſlej je tejj ſewſhjemi Buram, kij ſo ſWulſeho na Małe pscheſhyduja ſebi myſliwſchi, ſo ſimjeja ſo hjepe. Kje, jara porjeklo je to wjerno; pschetoj teho Bura, dyž ſhorti

aby t'Djelu a Sazluižbi khmany neje pschenoſchuje dwaj, tſjo aby wſazy Djielacjerow na tym Rubli — tón Khjeſkar pak je a wostane pschezo a wſchudjom ſam a dyž da wſazy ne-móže, da ſtejt a lejji Wſhito, pola Bura pak niž. Tolej da wopomn njechtuzkuliz, ſo by ſebi na Mjeſto nadžateje Polóżnosje hifcheze wetschu Čeju na Ramenja nekladl. —

We Romi je ſjetuſcha Syma nepodomnje ſurowa byla. Tu a tam, džeſi je Wjetſik cjahnyc móh, aby Khlödku, ſu Lóð woladali na Haſach. Mały Hatk nježje jenym Kónzu je zylje ſLodom pomerneny byl. Romſy Mjeſch-čenjo ſu ſCzédamy khodzili, tulej Žadnoſ ſo- ladacj. — We Parisu je Towarſtwo ſo na Af- zylie ſjenocisko, ſo by wulke Móſchje a tejj male polne we zykej Franzoskej wutupilo. —

Zitne a butrowe Wifici.

Sandženu ſſobotu ſu Žita Budyschini
placile:

Kož . . .	3 tol.	5 nsl.	tejj	3 tol.	—	nsl.		
Wſchenza . . .	4	—	10	—	3	—	27½	—
Zecžmen . . .	2	—	12½	—	2	—	7½	—
Worſ . . .	1	—	17½	—	1	—	12½	—
Hejduschka . . .	6	—	10	—	9	—	4½	—
Bjerny . . .	1	—	—	—	—	—	25	—
Róž . . .	3	—	7½	—	3	—	—	—
Zahly . . .	7	—	10	—	7	—	5	—
Khana Butry						11 nsl.	3 now.	

*

*

*

Zydzienſſa Nowina

a b y

ſerske Powieszje ſa hornych Luijiczanow.

12. Ćizlo.

23. Dzen Maljetnika.

1844.

Jene Palenje we amerikanskej Puszini.

We Amerizy ſu Puszini, kotrej ſmekončnje wulſich, plodnych Lufow wobſteja, na kotrejchž Muž wóſoka Trava a hiſheje wóſcha, ſucha a ſelena ſteji a ſhiojz wobkediowana hódne pschi-pódlę je, na tuthych nefsónčnych Lufach neſteji nidej zádyn kłódkojt Schtom. Nefsónčne dyrbja ſo telej puſzinke Lufi menowacj, dokelz ſwetscha wele Dnów psches jenu taſlu pustu Kuninu reſzowacj masch, predy hacj ju pschedzefch. We tutej proſtej Travi bydli wulka Syka wſhelaſeje wjazy aby mene ſchłodneje Džiwinu, tejj je tutón Kraj ſwulſimi ſemſkimi Skalobami aby Kwieſkanzam̄ mohł rez pscheezechneny, wone ſu wele Milow dolhe a husto jara lóboke, ſe ſchlamojtej Wodu na Dni a Rejzowni dyrbja tehodla husto zhy Dzen dekho pschi Khromi taſkeje Skalobu rajtowacj, predy hacj nidej Bród aby tu Skalobu tak wulſu namakaja, ſo móža ju pscheleczich ſkonjom aby pschejſecj. Wiesty Rejzownik wopisze ſwoju ſtraschnu Rejzu we tuthych Pustach na lojej Waschnje:

Ja, dwaj Pscheezelaj a peczo Amerikanarjo reſzowachmy hízon njeſkotre Dny, ſteho Kraja Teras ſo róčiwiſhi, ſo bychmy prjek Šabinsku Rjeku nadjiſtel. Ma tuthym dołhim Puczu bjechmy ſo na wóſili, ſo njeſhto džiwich Wolow nadjiſecj, ſatſhlicj a ſwoj Lod ſich Mjaſom ſpoſoſicj budžemy, ale hacj runje we ſredzini tuteho Kraja reſzowachmy, džejz džiwe Woly ſe Stadlami tej Puszini ſo paſu, da wſchak nebjechmy ſa zhy Czaz jeneho jeniczkeho ſawoladali. Kunje tak neptytnymy tejj žanu druhu Džiwinu, haj, tejj niz žanu Žabu atv Hada. Jedyn Weczor bjechmy tak lódní, ſo To-baſc a Kruchi Koſje ſmutachmy a wſachmy ſebi prjödk, heſſo naſaſtra ničo nedoſahnemym, jeneho naſchich Konjow ſartjeſacj. Jakò dyrbjalala pak Mjera naſcheho Neſboja zylje ſo napelnicj, duž pschin-đje tejj to Hubenſtwo, ſo Možu zádyn žaneho Wóčka ſant ſelicj nemójeſche. My roſryc̄owachmy ſe tehodla, wot teho a tamneho, jako ja na jene Debe na dalokich Nebeſach čjerwenkoſte Ŝwycelo wulſach, kajkej wone we tuthych nefsónčnych Pustach predy Eſlénza Eſhabzenja na Nebeſach horieſtupi

— Kac je na Čjašu? sawołach ja spodžiwany; skoro neje mózno, so dyrbiäl so tón Čjaš tak ruczje mincž. Wono je jenej! wotmisiwi jedyn moich Towarischow. Džiwonje, džiwonje, dżach ja, moje Wicho na Semju połoztirschi a połłuchawischti, dokelž nicžeho Dobreho so netroskłowach, ale ja słyschach jens Schęczenje a Szyczenje huczeje Trawy, teje pułzinskieje Luki. Tola pytnych, so nashe Konje poczınachu trochu nepokojne a trachive bywacž. Ja ſej myſlach, so ſnadij njeſotre Welski mucejuli ku a ſrjaſach je bliże knaſhemu Wóhnju. Bóryš potym ſbjehnu so ſylniſchi Wjetr; ja ſaſy połłuchach a muſlyſchach ſe ſatrafhnej Aſbu daleki, dudlawy Rímot, ſiž ſwetscha aby Semje Žrenju predy dže aby koſrž Stadla džiwich Wołow psches ſwoje Skolu Hnac̄je načinja. Nashe Konje pósnaſchu, runje laſj ja, tón Strach a torhachu ſtýchnym Rehotom ſa ſwoje Pschivjaſti, kiž je džeržachu.

Hola! hola! ſtaſaſcie. Pscheſeljo, ſawołach ja. Tu neje žadyn Čjaſ wjaſy ſubenju. Šedlajice washe Konje, tu ſkupa na Žiwenje. Ta Puſtu so pali a džiwe Woły cjerja runej Miser na nas cjerkaſchi. Wſchizn ſekakachu proſzje horje Šklowežko neprajwischti, pschetoz kójdu ſpofna Strach nadpadneho Podenidženja. Kežomu tejj ſchto ryčecž? Egielacj my dyrbiachmy. We Wokomiknenju bjechu nashe Konje ſedlane a my lezichmy pojkniſchi Čjaħaki Konjom na Schiju psches tu Puſtu, runje laſj Konje polni pschinazrodzeneje Luboszie ſi Žiwenju, ale ach, tejj tutón Spjeh nesdaſhe ho nasch Wumóžnik bycz; hižom pytnychmy my, so Semja ſefady nas ſri, jako bjechu ju Lawſentj a ſaſy Lawſentj Kopjtow roſſemalſterale.

Bóryš ſaklyſchachmy tejj nadalne Ruczie džiwich Wołow a ſredja besy wótre Wuczie Varde-

low. Koſt bje dynoſty a ſacjlinatyi a Wómenja liſachu hižom na pól Rebekow horje. Swjerina lóſcheje a ſpjeſchaischeje Nohi bjeſche nas hižom pschebjeſala. Piſane Jeleny a Ssorny cjerjachu ſredz Pardelow a Welkow, Jeleny a Antilopn lezichu, laſj Schipy, nimo nas a tu a tam počza ſo hižom tejj jedyn džtvi Kót a Wół ſobu mjeſhecz do tuteje egielaceje Črjedy. Skoſzny Wokomiknenjom pschibywache wóhnjowa Horzota a poczachmy Dvih cjezgi ſriebacz.

We tymi pschindje uam to traſhne Ruczie a Wuczie wot ſady pschezo bliże. Kójde Wokomiknenje ſlyſchachmy tol traſhne Gastonanje, Šarneje a pschedrjewaze Wuczie a Šarnejenje, ſo nashe Konje ſredja we ſwojim tſchym Leſenju ezepeſtajo ſakachu. Lubož lſdgerjenju ſwojego Žiwenja pschemo paſ bóryš Bojož a won lezichu ſaſwa, laſj worońnene, dale. Tolsta Mroček výh čeſkich, mene ſpjeſhnych Swjeriatow pocža hižom ſa Vjatami we ſatrafhnych Škobach a ſrimazym Schumenjom ſo bližicž. Džiwe Woły a džiwe Konje bjechu, jene do druhich ſmjeſchane, tolšy Retomah, treferdžje romadžje ſančenym a dwi Mikhe ſchieroli a dolhi, ſežinile. Hižom ſdochu ſo nadalne Nebesa wot tuteho róſbito Wojsku, kotrej wiedże hiſhceje 2 Wili ſady nas bje, laſj ſackiemnene. Nashe Konje nemogachu dale. My djerzachmy ſo ſa ſubenych; hiſhceje njeſotre Minuty a wſchilko bje ſnami nimo. We tutym Wokomiknenju poſbieže Zuri St... ſoneny Honeř, mózne a roſſasowarszy ſwoj Koſ. Wón bjeſche hižom hukto Šmerekij do Wočjow poladak a mjeſeſche tehoodla we taſkich Wobdawnych ſmjeru Koſmyſl, Móz a roſpómnitu Wutrobitoſz. Gliſeſe delje! ſawola won, dwaj dyribitaj na Konje ſedžbowacj! Wusleczje ſo washe Koſchje a wſcho, ſchotj ruczie Wohé ſa-

popaduje! Ruczje! ruczje! Niekotre Wokomikne-nja ho hischeze dlicz — moze nas Zivjenja wutubiez. Stymilej Sekowami sapali won, se krojowej Piskolu tylitwchi, Kruch tobakoweho Riba, skotnymi na to Horschcz hucheje Trawy sapali. Na tonlej Wohen metasche won njetko nasche Koschlie, smorkaze Kubijchka ic. my pak Skoku wokolo biehajo torhachmy huchi Trawu, nieskotu sbierachu tez tam namkachu, a metachmy to do Wohnja. Tsi Minuty nebiechu saischke, jako nash Wohen daloko a woskoko kapasche. Ta tosia Mroczel dziwich Wolow a Konjow, kiz cziekachu, pshindje bes tym, kajz dyz ho Scep torhacho shory delje wese, schumjo hacj knam a jako naich Wohen wuladachu, saruchu sašakkje a sRou, przednische poczachu ho pschecjiwo sadnym sateracj, tak so ton Rynk pschezo hussitscht bo, ale pschecjiwo naschej Radziji, newinychu ho vot swojego runeho Rucza proslje na nas. Tito wscho psched sobu podteptaze Wosklo walesche a ciejschcjesche ho pschezo blije knam a my mojach-my hlijom sich Roht rossesnaez, sich Rohi, haj ton bielej Jeschez a Pjony, kiz vot nich delje bjezachu. Pschezo spósnajomische bochu te neschlachodne Czjelista, jeno hischeze nieskotre Sta Prutow biehmy hebi rózno. Satraschne Ponyslenje to bje, so vot Sparow a Kopitow tyhlej nekrasnych Replechow dyrbimy rosteptani lyci, kiz po Lawsentach a saho Lawsentach blije a blije pschindiechu. —

(Pschichodnie dale.)

S m i j.

Pilnik Lacznika doszjeze; wonas bieschtaj Słanje kupowacj. Budjesch je placzic? pra-

schesche ho Lacznik Pilnika. To ho rosemi, wotmolwi Pilnik, nejsym hischeze moi ziv Djen niczo kupowal, schtojz bych nesaplaczil, tazzy Kupowarjo krydnu darmo Hospodu. Lacznik: ja mjenju, hacj budjesch djenka placzic. Pilnik: Haj, na Mjesat — a bych mohl jeho wjazy kupicj, dy by mi ty ton Rorcz Khljeba saplaczil. Lacznik: To ho nehodzi! ja mam malo Sslebornikow Moshni; tez wjem, so ty Venes' nufay nejsy, ty mozesch mi czakacj. Pilnik: sym czi hlijom tsi Ljeta czakal, nimam pak Léchta dleche, ja cje budu dyrbecj wobskorziec Lacznik: Schto? wobskorziec?! ty masch wjazy Stow, hacj ja Kneselow na Lazu a koydz Mjehaz hischeze jich wjazy sWohnjom nuz pschilecji. Pilnik: No, ty masch tola tez Wuhen a tebi nelietaju jare nuz?! Alle to cini, so masch jon Mjagom sapojszany. Lacznik: Sui wschaf zui, kajz chzech, ty masch Smija! Pilnik: Haj! wjesch ty to tez? Lacznik: wschizn Ludjo to wedza. Pilnik: A ja wjem, so ty Smija nimach, dokelz husto sa Palenzom wonesch, teho won ho boji. Viczkow, Raczkow a Ljentow boji ho Smij, czi jeho jenie nimaju. — Lacznik chyrsche nieschto na to wotmolwiez a dale rycejci, ale wono jemu niczo vo Rjada neudzisze.

N e j r h.

Wschelkisny. Sbjerk.

Wohebna Rneni mjejesche Ssynka, kotreju bje Ran wumrzel. Wona mjejesche njetk cizim wetschu Starosz sa swojego Ssynka a biesche temu Bacholkej tehodla wschitko dorosene, so neby jemu njezje Rjewanje seschfodzilo. Talej staroszawa Maej praschesche ho tez Ljekarja nalejznie, sczim by swojego Jandzella redzila aby mola, so jemu neby schodzilo. Ljekarj jej skrotkim wot-

molwi: *Prutom, Prutom!* to budje jemu jara
wujitne. —

Nęjrh.

Dobra Žalba na Wopalene. Tażama Powieszniza poweda, so jara dobra, hojata Žalba na Rany wot Wopalenia je ta, džiż so Wost a bjeły schtomowy Wolij, (Womöl) wot wobojeho jenak wele, wosme a wósche ūlabejho Wóhnja so romadżje rosseschre. Džiż je to wustudnylo, je to pjeckje masny Plesty. —

Rossejowym Bratram a Ssotram budje wjeszje ta Poweż witana, so ljetka Skladnośc maja Rossejowym Jubel-Sswedżeń prijeni ljevski Džen ſwecjicj. Rossej menujzy pſhindje we Ljeczi 1644 najpredn fAfriki do Granzofsei; we Ljeczi 1744 namaka wón Ruzkhód do njemiskeho Krajo. —

Ssuchi, ale bohaty Krawz Wieni chysche so dacż molowač. Moler' woprascha ſe jeho, hacż swodowej aby swolijowej Barbu chze molowanu bycj. Ach, wotmolwi Krawcik, radžje swolijowej Barbu so tak ūuchi wonneladam, kaiż hym. —

We 51. Čišly tħidż. Nowiny 1843 stejt Powiesz, so na 25. Dnju Pražnika 1684 (to Ljeta Pomenowanje je Piżmiki Etajer wuwostajit) Piaristojo we Schlesenskim Klóschtyri Bruna Reklju rali fu, we fortrejj Dr. Luthera a Kalvina jako Rezarjow polasachu a t. d. Tuta Powiesz je sniemstich Powieszjow, kiż Napismo wedu „das Waterland „wot Ljeta 1843 pod woszchnitej Dželbi Powieszjow „Kaleidoskop“ czerpana. Wona ne-

Se Samolwenjom Redaktora

Čišħegħane pola C. G. Hieki.

dyrbx pečja niċċo druhe, hacż felħarha Baß-nieċċa sjennej stareje Kħroniki bycj, kaiż Dr. Il-dophons Apell, Prior Brunovskiego Klóschtyra wobkwi qedi, Redaktor Now.

* * * Zjawnocžinjenjo ha Pscheprüşenjo! Na 26. Dnju Mjerza budje schulista boża Mscha iano 7. Beġejxha ha potom dopolnja ha popolju jutrowne zjarrne Pruhowanjo wo nowej Schuli duchownohu Dachanistwa dżerġane. Kunje uk budja Pruhowanja na 27. Ċn. Mjerza. Ktym simm budja schizn Preadktojicżerjo, Starschi ha Lubuwarjo teje Modoscje pscheprüşent. Kotiż Starschi cejjda po schulistim Zakonju swoje Džecċi, kotrej 6 Ljet' stare fu habb woko Michala 6e Ljeto nastupja, do tejelej Schulje horjesate wed-jejj, maja te swoje żadanja zjewicj pola

M. Buka,
Direktora.

Zitne a butrowe Wifli.
Sandżenu Ssobotu fu Żita Budyschini
placizże:

Riż . . .	3 tol. 7½ nsl.	tej 3 tol.	2½ nsl.
Pfrenza . . .	4 = 12½ -	- 4 -	-
Zeġmen . . .	2 = 12½ -	- 2 -	7½ -
Wawş . . .	1 = 20 -	- 1 -	15 -
Hejnschka . . .	6 = 10 -	- 6 -	4½ -
Bjarny . . .	1 = - -	- - -	25 -
Róħ . . .	3 = 7½ -	- 3 -	-
Tahlyn . . .	7 = 4 -	- 6 -	25 -

Rħana Butry 11 nsl. 3 now.

Wudawane wot Welleteriż Kniheniż Budyschini.

*

*

Zydzieńska Rówina

a b y

Sierockie Poweszeje sa hornych Lusicjanow.

13. Czislo.

30. Dzień Mäljetnika.

1844.

Hanka, aby pszechopnata Newinowatosz.
(Dalew edżenje.)

Wot swojego Nana fastoreżena rózji so Hanka, nimale do Sazwyłowanja panywski, do Knesa Binawowewho Domu. Dżejż jeno jejnej Woczi ladaschtej, wschudżom widzische wona tón wuprósny Chamork. Wschudżom pschewodżachu jejnu Wutrobu sze Snamenja; haj wona hiżom we Duchu neskóńcznu Szylu Luda widzische, kij so na ieje Nesbożu weśelachu, s'Porstom sa nej na Pucjach a Haſach pokasowachu, jedyn kdruhemu prajuzzy: lej, tamlej dże ta Nedjakna, ta Nišwjerna, ta Paduschniza! — Mjett pocza se Grudobu płakacz a Ćgrjóda Szyłsow, kij so bes Pschewatza sjeje Wocżow ronjachu, dachu tej se Stykszju napelnenej Wutrobi Polóżenie; pschetoz Szyly dawa tón nebeski Wótz tym Eswojim bes tymi Esmernymi, so byhu we Schtundach pschepośnateje Newinoszje tu szęszkim Horjom napelnenu Wutrobu polóżale, tu Styksznoś pomenshale a nas smjerowale. Tym Po-

bożnym pak hu jeno Szyly date sa Woſchewe-
nje we ſrudnych Dnach, we Stykszji, we Pod-
czischzenju a Horju.

Munje kajż jeneho Mandjela Pokornosz nas
sweszeli, dyż na bożu Poruczeńsz knam s'Nebeſ'
pschindże a nas tudy aby njekajkemu Nesbożu
wutorhne aby s'Rabu napelni: tak stupi tejj
Newinoszje Wjedomnosz psched naschu bohu Hanku
a napelni jejnu Horjo czerpiazu Wutrobu spo-
łoznym Troschtom. Ale ach, — jeno krótki Ćjaſ!
Tón troschtny Duch so safy pominy a cžwiſlo-
waze Snamenja stupichu na jeho Mjesto a ne-
dachu Hanzy nidje Mjer a Peſkoj. Tak so safy
Dzień miny; wono bò nasajtra. Na tymlej Dnju
dyrbesché Knes Binau se swojej lubej Mandzel-
stej, kajż wotryczane bje, dom pschinę. Hanku,
dyż hej jeno na to pomysli, tschepetasche s'Bo-
juszju. Tejj Dopołnje so miny — Wobed bī
ntmo — wone bje Popołnje — na jene Dob-
wuskyscha Hanka Khorejtu iſedzo — ta pschindż
pschego bliże a bliże — wosta stejo — Hank

newjeresche bje poladacj, schtu aby schto móhlo byc. Wona lqedom jene Wózko posbjechny a wulada Knesa a Knenju s Wosa wuskočicj — a spósnia we uimaj Emiliju a jeje Mandželskeho. Wobaj so s Wezeloszu nadžieschtaj, so Hanka, wot kotrejz na Puczu husto besobu a to nicjo hacj jeno Dobre a Pschitojne tręčakoj bjeschtaj, jimaj kajz hewak pschecjelje napschecjivo pschibjeżecj budże, so móhla prjenja jeju s Wutrobnozzu powitacj. Ale, tak wilke bjesche jeju Spodžiwanje! Hanka so džens nepokasa. — To so jejmaj Dobroczerjomaj nelubesche a ladaschtais spłoschinje na so.

Do Dwora stupiwschi wuladaschtaj wonaj Hanku naſdala, niz weſelu, kajz hewak, ale ſrudnu a ſyſtniu, tymaj Pschindjazymaj po- maku, počna Placzkow a tschepetajn napschecjivo pschindjo. „Schto je so ſtało, Hanka? wo- prascha so spodžiawski Knes Binau.” Eſy ſnadž ſchorila, luba Džewka? reſny ta mikoszi- wa Kneni Binawka — a wobaj ežakaschtaj fa- ſtrogenaj na jeje Wotmolwenje. S Placzom hi- kajz a Woblecžo ſebi ſapschimuj ſtupi Hanka bliże a džielesche jimaj ſtrótkimi Šklowami ſobu, kajke newuprajomne Neſbožje ju podejſhlo je — tak je wſchitko pscheladala, pscheytala, wele Raſow pschewobroczala, ale nidež žadyn Šlhed neje namakala. Knes Binaw woprostny, jeho Mandželska niz mene. Wobaj a niz Šklowčka neprajeschtaj, ale bježchtaj ſtei Horjo čerpjazej a plakazej Hanku ktemu Khamorkej — a namakaschtaj, kajz Hanka prajila bje, tón winojejt- ſhi Džiel zylje wuprōneny. Ta Schkoda bje jara wulka — a wobimaj ſdasche so ta Wjez, tón Khamork metžo wuproſnicj bes njeſkajkeho Pytnenja, nimale nemójna.

Binau kiz bje ſwueženy, ſo nikomu jene ne- prawe Šklowčko neprajesche, ſo nikomu tejj ti najmienſchu ſchidwu necžinesche, kiz pschi kójj- dy m ſudženju ſwierzy a wierny, sprawny a ſvjedomniwy bje, woſebje pak tedy, dyž Dru- hym ſchodzić móhlo, wobsankny, tu Wjez dale a pilnje a zylje ſedžbuje pscheyhtač. Čehodla woblada wón ſam Khamorkowy Šank derje, ale numójeſche nidež najmensche Napokaſmo horje Torhanja aby Gwaltnoszie pytnycj a pocža na Wuprajenju ſwojce Džewki zwysłowacj. Ša- memu ſebi newjeriwschi poſla wón po roſomneho a wuſchikneho Inſcherja, ſo by tón Khamork a Šank wobladal a potom ſwoje Wjenenje ſobu- džielik. Ale tejj tónlej jene Napokaſmo gwalt- noho Horjekamania nidež namakacj nemójeſche. Tak mójeſche ta Wjez njetk hinač byc, hacj ſo wón na to pschindje, ſo je najſterscho Hanka ſama tu Wjez ſkucjila, schtu wje, wot koho ktemu ſawedžena a natyczana. —

— (Pſchichodnje dale.)

Alečenje pschi Modlitwi.

Wyrap nadendje Nygana a počeſchtaj ſo tak- lej roſtryčowacj; Wyrap: Mój Wuj je des Po- božnikow ſo dat a chze, ſo bych tejj ja knim khodjil, ale to ſo neſtane. Nygan: Čehodla niz? Wyrap: Zyle Popočnja a Weziorh ſpie- wacj a ſtonacj a Druhich tamacj, to je rjana Pobožnoſz Nygan: Pobožnizy ſu Ludaſajo, (Hejchlerjo) Pharisejzy; ale jara ſo prascha, hacj kójjdy ſtymlej Kuntwory Zybžerjam a Ludaſam Gluſcha, kiz jako taſki wuwolany je. Pobožni dyrbeli wſchizy byc. Tak wele ſo ſpiewacj, mo-

dlicz a sydychowacj ma, nedyrbimy Nikomu prjodk-pisacj, to skuscha psched Boha. Wyrap: Nô, moj Wuj mjeni: po Kolenach, po Kolenach t Nebeskam! schtoha to rjeka? Nygan: Czlowek dyribi so we Poniznosz a Pokorenju modlicz, da budze wuſlyſhany, taklej to mjenja, tajka Modlitwa je Bohu jenož luba. Wyrap: Mjenisch ty to tejj tak a dżerzisch sa wjerno, so so nascha Modlitwa Bohu woſebje spodoba, dyž ju kleczo spjewamy a so tak ju skere wuſlyſhi? Nygan: Nicžo newjem, dže to Biblij steki. Kleczenje je swonkomne Snamjo Poniznoszje a Pokornoszje, wone tejj Czloweka sbudzi a napomina, so by t Pokorenju swoju Wutrobu nawrócił; neje pak hewak we mojej Wutrobi jana Poniznosz — a ta pschindze jeniczych sWjery — neje Wutroba pokorna, da mi Kleczenje nicžo nepomha. Wyrap: Nasch Wuj pak praji, so so dyribimy kleczo modlicz, hewak nemodlimy so prawje, to Wuslyſchenje nemóže da potom tejj pschincz. Nygan: Ty dre sy jemu wopaki srosemik; ja knajmenschemu newjem, dže to Biblij steki. Raj, Ryk, nasch Szufod, lejże tam hižom na tsi Mieszazj a nemóže so ham pschelebnyč, tón po twojej wujowej Nyceji neby mohł swoju Wutrobu we Nuternosz t Bohu posbjehnycz a so prawje modlicz. To by studnje bylo! Je so Jezuſ tejj kójdy Ras kleczo modlit?

Wyrap: Na Rschiju niz! Nygan: Wutroba Poniznosz, kotaž sWjery pschindze, jo to Majwajnische a wona pschiwedze Czloweka t Pokorenju na Kolenach a Kleczenje posbjehne Nuternosz; hewak klecž wot Ranja hacž do Weczora, tajka Modlitwa kleczo nicžo nepomha, dyž nimaſh Poniznosz we Wutrobi. Wyrap: Haj, dyž Lu-

jo se Mschi pschindu, da spjewa jedyn Wózjeriasch stejo, druhi so syne, tónlej klecži, tamny tona a sydychuje, jedyn druhi modli so czischje, ašo druhi slehne so na Wocži, tamny dżerži žeſ Klobuk t Hubi — da je tolej tejj wscho jene? Nygan: Egi tisz Klobuk aby Mjezu psched Hubu ſerja, newedža, schio czinja; psched Wocži dyrbeli ſej jón djerzecž, so nebychu nicžo moladali, tchtož roſproſchi. Wyrap: Haj, Amotse, to nasch ty zylje praje, runje kajž tejj ſjawonje pósnaſju, so Kleczenje pschi Modlitwi bes Poniznoszje we Wutrobi jenož swonkomny, vrósný Efuk je a so dyribi sWjery a wutrobneho Czierenja hym pschincz. Nygan: A dyž nas Knes Duchomny na Kljetzy napomina, na swoje Kolna panycz a so t Bohu modlicz, da je hym mienene, so bychmy psches tajke Kleczenje swoju Poniznosz a towarzchne Pokorenje psched Bohom, tym Werschnym, sposnacju dali a psches tutto pskorne swonkomne Waschnje tejj we Wutrobi te; Poniznosz a Pokornosz cžim skere swólne Miesto dali. Wyrap: Nô, to ja khvalu, to je pięknie; pschetož tajkich napominanskich Dopomieñzow je tym hordym, roſproſhemym Czlowekam jara treba.

N e į r h.

Hanka bje studna, so jejny Luby do Wójny wedženy bje.

1. Schto placjesh, lube Holecžo,
Schto Wutrobu cji jere?
Schto cžiniſh ſrudne Woblecžo,
Schto Barbu ſciežka here?

2. „Ach, tón mój Lubý najrenšči,
 „Tón do Wójny je čahnyt —
 „To me tak jara wurudži,
 „Ach, synadž je hijom pančk.
3. „Mój ſebi biechmój ſlubenaj,
 „Kajz naſu Starschi ſnaſu,
 „Haj, nichtu nem'že dželicž naſ,
 „A haſnheč Luboſz naſu.
4. „Wón biesche cjiſteſ Luboſzi,
 „Kajz Sandžel ſomnu jiwž;
 „To pak me njetko wurudži,
 „So neuſremi, hacž je cjiſky.
5. „Goo troſchtuj, lube Holecžo!
 Gsnadž ſo mu derje pojndže —
 Ly budžesch jeho Woblecžo
 Saſ widžicž, dyž Čaſ dójndže.
6. „Wſchinč budže ſaſy ſ Wójny dom
 A tebe wokochowacž —
 Ho budžesch witacž ſ Weſelom
 A jeho ſebi ſkhowacž.
7. „To bych ja ſebi žadala —
 „Do Rukow jemu pančej;
 „Bych jeho ſaſy widžila,
 „Pon čzyka ſmjerom čahnyež.
8. „Bych potom rady wumreſa,
 „Dyž ſym ſho powitala,
 „Dyž ſym ſho wokochowala
 „A jemu Ruku daka! —

R... wz

P o w e d a n c į k o .

Jako Amerika namakana hje, wupſchjeſzeradhu
 Kichesſienjo tež tam ſwoju Wjeru a to ſamo

je Čwiſowanjom. Wjechu pak tam Jeneho Ko-
 lej pſchimjasali, čwiſowachu jeho žaſoſnje a po-
 tom ſo prachachu: hacž chye do Nebeſ' aby do
 Helje? „Do Nebeſ', djeſche wón na to; ale
 budžesch tam ty tež? wopraſcha ſo wón jeneho
 ſwojich Čwiſlerjow. Haj, to ſo wje, wotmol-
 wi tón. Da chzu ja do Helje“ wotmolwi tón
 Pôhan.

Wſchelkiſny. Ebjerki.

Schtoſowe Koliki pjeknje Snicžu
 wobróć. Wefna rólniſka Poweſzniza wume-
 nuje tolej ſa jara pjeknu pomoznu Wjez, schtoſ-
 owe Kolik aby Koliki pſched Snicžom ſakho-
 wacž a je doſho trajaze ſcžinicz, dyž ſo te ſa-
 wotsene Kolik ſtym Kónzom, kiz do Semje pſchin-
 dže, njeſotre Dny do ſhalkoweſe Bodu ſtaſa;
 potom ſo wuſuſha a druhí Ras ſo ſvitriolowej
 Rígalínu, (Vitriolsäure) kofraž je ſ Wodu nam-
 jechana, pomaczeja a na to ſaſy wuſknu. Te
 Kónzy ſu njetko móh tez wokamenczene a traſa
 ljebe, hacž te wobſmuđene. —

Zitne a butrowe Wifici.

Sandženu Sſobotu ſu Žita Budyschini
 placzile:

Kož	3 tol.	5 nſl.	tež	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nſl.
Wſchenča	4	10	—	4	—
Decžmen	2	10	—	2	$7\frac{1}{2}$
Worž	1	20	—	1	15
Hejduschka	6	10	—	6	$4\frac{1}{2}$
Bjerny	1	—	—	—	25
Rók	3	$7\frac{1}{2}$	—	3	—
Khana Butry 11 nſl. — now.					

Zyndżenſſa Nowina

a b y

Serke Poweszie sa hornych Lujicjanow.

14. Czíplo.

6. Džen̄ Iutromnika.

1841.

N e s m e r t n o ſ z.

(Iutrowni Dar sa Łasowarjow Nowiny.)

O, rjana Wiesłosz Nezhmertnoszje,

Ty Sahroda we Ruszini,

Ty Zórlo sbóžnej Wezeloszje

A Selónzo we tej zmertnej Czmi,

O Wolschewenje nebeske:

Ia ſ Džaka Szyslu witam cže.

Do Wrócha ſtšaſe wojoſtnene

Wjet' naſyntski te Lishicžka —

Te, te ſu kTlacju położene

A Žiwenje wjaz newidža

Nas pak tu wuſhyta Vóh ſam

A romadzi nas ſwjeſčnym Žinjam.

Kak Džielenje nas móhlo ſtužicj

We ſachodnym tym Pschebytku?

Esmercž k Židenju nam dyrbi ſkužicj

A Krónu podacj nebestu;

Haj, ſkójjdej Szysly Džielenja

Keje Nebju Roža Wezela.

Melcz ihſchna Skóržba, Ŝalojenje,

Rów ſwojich Morwych neſkhowa,

Dim ſkhađja reňſche Woſuczenje,

Esmercž wjaz neje psches Kryſta;

My Nezhmertnoszje Džecži ſuſ —

Cam horkach ſo ſuſ' widžimy!

Jene Palenje we amerikanskej Ruszini.

(Dalewedženje.)

Ka jene Dobo ſta ſo ſylny Wulf, ſo Wuſchi brunczachu; Jurij St. — bjesche we kraschnym Woſomiknenju naſchu Bleſchu ſ Palenzom do Wohenja krenyl, ta Bleſcha bje ſo roſypuſnyla a Blémenja wóžoko a ſchjeroko roſehnala. Semja ſ dasche ſo nahle ſaržana a móh tez lajz rot wulkeje Možn hibnena a ja midžich, kak te předkomne džiwe Wož a ſ nim ión zhlv Reſtomak ſo nawertny a ſ Boka psches Bustu cjeſreſche. Esyka morwych Cjekow, mucžne ſwjerjata, kij pschi tym naſyhm ſawertnenju te druhé

dóssjahny; aby spjeshnischim i Pucja wubjeżecz nemožachu, pschitrywachu a wobsnamenichu jich Pucz. Sadne Woly cíjschejachu do Prjedka a dołki Čzaš trajesche, so my Dych na ho djerzachmy a kójjde Wokomisnenje we Straschi biechmy, so tuta wschitko rosteptaza Mróczel tola saſy na nas ho wobrocjicž budze. Tola, to Rawertnene bje jun sczinene a te Sadne lecizchu po Eslepym sa Prjedniem. Pomaku a pomaku woteberasche Hustosz Mróczelje, te Retomašy ho poczachu swjelickž pschekazane a napoſledk khelvachu hiſhcze po jenym ſlabi Doczahowarjo, bes tym, so jich wele pak tu pak tam s Wutloszju panjwoschi lejžo wostachu.

Tak da biechmy prjenemu Strachej wujſchli, ale njetk rožesche druh. Pschi tajkim Sadjerzenju, kij tónlej Pszechahwok načini, bjesche Woheń ſhoberſkimi Krocželi mi ho pschiblizil. Zyka Pusta psched nami ſtejſeſche Plómenjach. Ssapaty Woheń waleshe ho ſwjetſkowej Epjeshnoscju na nas bliże. My ſtocžimy rucžje do Szedlow a nasche Konje, kij bes tym kuff wodnych nylo biechu, lecizchu po pschitworenym Czjerenju we proſtej Mjeri fa tymi džiwimi Welomi. To bje ſmertiſje róžna Czjefanza. To Paſenie lejčiſche Krocžel po Krocželi fa nami a jeho požerače Sloby lisachu nam nimale nasche Piaty. Nebydžimy my hižou runje tak wulkemu Strachej predn wujſchli byli, da nebydžimy njetko doſz Wutrobi injeli, ale bydžimy ho woſlabneni do bežje Wolje a nascheho Podendjenja podali. Ale, kajz to njetko ſnami ſtejſeſche, da cínesche nas Pschemyslenje teho, ſhtož hižom pschjetralt biechmy, krujch a ſmužilich a biechmy hotowi, hacž do poſljenije Krocželje naſhemu

Sahubenju cíjelacž a hacž do poſljenego Wokomisnenja ho wobaracz. Horje a delje, psches Horki a Nižiny lecizchmy tak we tornym Epjechu, so móžachmy lqedom Dych dopobadowacj. Ale tón ſa nami ſahazy Repſhezel cíjſchcjeſche ho pschezgo bôle newotwobreczivy ſady ſnam a naſche Konje poczachu wustawacj. Hižom biechmy ſadni Díjel tých džiwich Wélem nimale dóssjahnyli, jako wuladnychmy, so prijenja Díjelba Retomaſa na jene Dobo ho ſubi. Wona bjesche we wele Tarofentach do Iobokeje Skaloby ho ſchwiknyla. To bjesche Promeschko Nadžije ſa nas; tam biechmy wumézent, ſkhowani; ale tuta Skaloba bjesche tola hiſhcze na Mila daleko a Plómenja wobdawachu ſas hižom ſe ſaduſchitym Kurom.

Ta Skaloba móžesche naſh Row biech, to je wjerno, ale wona bjesche pak tež to Ženiczke, ſhtož naſche Edjerzenje mózne cínesche. My cíjersachmy ſnej, tak derje hacž džiesche. Sſlabiny naſkich Konjow ſrawjachu wot pshezo a ſaſy naloženych Wotrohow; napoſledk tam biechmy. Žadyn wot naſ neméjſeſche tu ſkalobinu Žobokosz ſpóñacž, ale wono placzescze naſche Žiwenje. Hiſhcze jene Mozow Napinenje a naſche Konje ſlecžihu ſa ihm Wolom, kij ſwrotnenym Khwatom delje ſkafachu. Tak to poſprawym ho ſta, na to nemožu ho prawje wjazy dopomnicj; ho delje ſchwiknywoschi newedzich ničo wjazy wo ſebi. Taſo ſaſo kſebi pschindžach, lejžach ſmójim Konjom na Khopizy morwych Woli. Najprjódžy ladach ſa mojimi Towarschami; tež woni nebjechu czejzy ſranent a ſame ſich Konje biechu to Deljefſocženje pschjetrale. Moja druha Myſl bje ta, tak ſloboka njedzen ta Skaloba je. Ta ladach horje a widzich, ſo ſnaj-

menshemu 25 Łóchżow pod Kuninu Busty lejach. So bjechmy nasch Pad pschjetrali, so to mjejachmy so jenicjih tym Welom džakowacj, tij rosbite a rosmecjene wele Łóchżow wóshoko na ſebi lejzachu a nasch Pad nam meckli ſczi-nike bjechu. My wuladachmy bortsy, so wetscha Dželba tych Čijekanzow niże delach, djejj ſka-lobyn Vok načošny a mene načy bje, ſažy horje wuljesta a dale cijekala bje a so jenož te prjene Woly so ſefarajowale bjechu, ſchtož tym poſljenichim bje k Gžilosi a Edzerzenju fluzilo. Hischcje pytnychmy, so Šemja pod jich Mohamit žri a poſnachmy ſteho, so tuhamu Esmuhu dale cijekala a so wſchitkón Strach hishcje nimo neje. Wjetr dujesche ſylnje a honesche Plomenja hacj i Khromi Skaloby. Dolho netrajesche, da bje Woheń na jenym Mjezji tam wuſku Skalobu pscheleciſil a ſapocža tejj wot tamnicho Voka ſwoje Sapuszenje, kotrež na druhej Stroni wſchu Selinu wutupilo, wſchu Žiwenje ſahnalo aby mo-rko bje.

Po Khwili, jako wldžichmy, so nasch Skhow ſajež nemóže, roſiſche nam Wutroba ſnowa. Wedžichmy ſwoje Konje psches te morwe Woly na rumne Mjesto, djejj ſebi Woheń ſadzielach-my a hjesche Kruchi wot jeneho mlodeho Wola ſebi pecžichmy. Tak wostachmy dwaj Dnaj we tej Skalobi, jenehodla so by Busta bes tym wuſtudnyka, druhehodla, ſo bjechmy Možow na-bylí a nashe Konje tejj ſažy k Možy pschischko. Na druhim Dnju rano ſlyſchachmy Newedro bjež, ſchtož ſWjestoszju na torhazy Wichor po-kaſuje a kotrehož Towarsch tejj Deschczik je, ſchtož da wjessje, tejj Palenjn Konz cžini. Na tseczim Dnju dachmy ſo dale na Pucž a cžehnichmy

Khwili po Dolhoszt tej Skalobi kotrež wſchudje ſmorwymi Wołomi wobſhytu namachmy; Kruchi dale namachmy nenahly Bród a po krótkim Horjeljesenju ſtejachmy ſažy na runej Luzz. Nepſchewidzomne Polo, poſne Sapuszenja, lejjeſche psched nami; kajž daloko Wocži wldžichu, bjesche czorna Kunina, kajž ſeſzelowym Rubom aby Wlachtu wodžieta. My móžachmy jeno po-malku do Prjedka, pschetoz Čjela wſchelakich morwych a poſpalenych Swjerjatow ſaracžichu nam Pucž. Tak jidžichmy na malu Hóku hor-je a tam Horlach wuladachmy ſzewu Wobnohu Rjeki ſwiateje Trojzy psched ſobu, kotrež tam na Milu dolh, niwki Gjesor cžini. My jidžich-my bes Sadžella psches tón Bród tam a na-machmy tamnu Stronu, djejj tón Woheń, kajž ſo wje, nebiesche pschincz móhł, wſchu Trawu a Selinu wot Kopytow a Sparow tych cijeka-zych Swjerjatow cžiſſje roſteptanu. Dale a dale wot Broha woteberaſche tajke Šnamjo Sapuze-nja, hacj ſaſo na ſchjeroku, mlédnu a ſelenu Kuninu pschindžichmy, na kotrež po tajke Róſbi a Skazenu wjernje paradiſiske Šnamenja wola-dachmy. Tawsenty a ſažy Tawsenty tych naj-wſchelakich Swjerjatow lejzachu tudh we Grijódkach a Stadkach, do Trawy ſlijhane na Ŝem. Jene lisachu ſebi ſwoje Šmertz muežne Stawy, druhe poſbjehowachu pomalku Žorou, ale nemóžachu stanęž a ſchęſtpachu tu wokoło Huby ſtejazu Trawu. Welki a Pardejje lejzachu ſredja bes Šornami a Antilopami a Zelenami — a Medžwedzie, Konje a džiwe Woly lejzachu Rynkach, nesamóžne Staw hibnycz. My džiech-my nimo ſatraschnje wulfego amerikansleho Bar-delę, (Jaguara) tij mlodeho Wola idžiwim Wo-

tom, nježje 10 kročelov daloko wot ho, pa
synche. Nesamozný jeho rostorkacj a sejracj.
Wucznoſſje dla, biesche won kajž kafazy Pſyč.
Loru bes prjene Rohi položil a dawasche teho.
dla položage a položajate Wuczje synchecj.

Jako my posdšischo ſ Konjom ſljeſchmy, so
bychmy Rukt wotpocžnyli, wuladach ja rjaneho
Jelena, kij ſledom Loru ſbje hacj ſamožesche a
njeſotre Štwelza Trawy woſolo Lory ſchcipa-
ſche. Jego ſačti Dafyl wiſasche jemu ſ Huby
a poſasowasche na nepodomnu, morjazu Lacžnoſſ.
Wot Smjelnosſje hrutu poſticich jemu Horschcij
Dječela, ale won ladasche ſarwileny ſe ſwoj-
maj rjanymaj Wočomaj proſſie namne. Duž
poſchinzech ja jemu Wody ſbliskeho Žorka a na-
powach jeho. Njek mi won Ruku liſasche a
ſpynowasche ſtanycj a ſamnu hicj; ale won bje
hiſhčjo poſhemernje wutky a ſlaby ſtemu. We
poſchihodnej Rožy padže ſylny Deschcij, kij tu
bohu Eswjeriu woličewi. Na ſajtra rano wi-
dzichmy te Jeleny a Antilopy do wſhittich Štro-
now ſo roſperſhicj a borsy poſheradži tež bliſke
welče Wuczje, ſo ſich Repſchecjelo, te Welki
a Pardeljo, tež ſaſy na Mohach bjechu. Džive
Woly a Konje bjechu ſo tež hiſom do Štadlow
ſromadzile, jenož tu a tam bludzachu we naſhei
Bliskoži njeſotre luſke ſame woſko, bes tym ſo
te druhe ſwojeho Runecja ſo romadzachu a we
Gjrođi do Trawy romadu ſo ljebachu. —

Wſchelfisun. Ebjerki.

Knes Kruschwiza je jako Duchomny
w Borschcji Rotenborskeho Kraja a teho runja

Knes Kópf jako Diaconus Wojciezach a
Duchomny w Blunju mot ſcalowſkeje Wusch-
noſſje Wohitverdženje dôſtał.

W Jablonzu je zyrkwiſka Woſada 500
Toler na Byrgleſkupenje a Wupoředjenje ſwo-
jeho Božeho Domu wudawa. — Kneni Halko-
wa, ſawoſtajena Wudowa prjedawſheho Kn.
Duchomneho Halki, dařeſche pak Jablonſkej Zvrf-
wi rjane, 50 Toler placjaze, Ruby na Woltor
a na Kljetu a wusche teho hiſhče tež dwje pjeſ-
nej Wazh na Bože Blido. — Byrgle, te ſu
kratna Wjez we ſójdej Zyrkvi; poſchetoz ſchto
mohlo ſeňſche byc̄, hacj to; hdyž naſch Spjew,
kotryž k Bohu temu Kneſej poſbiehujemy, Byrg-
low Hlōž poſcherodžuje. Teho dla myſli tej
Slepjanska Woſada futnje na to, tak by
zebi ſteče hepe Byrgle wobſtaracj mohla.

Knes Randýdat Prátorius ſ Wojetę
dôſta po wobſtatnym Bruihowonju pro ministerio
Wuſwoluoſ ſ duchoſinemu Čaſtojnſtu.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu ſ ſobotu ſu Ŝita Budyschini
placjile:

Nož . . .	3 tol.	5 nſl.	tež	3 tol.	2½ nſl.
Pſchenia : :	4 :	10 :	—	4 :	—
Ječmen . .	2 :	10 :	—	2 :	7½ :
Worž . .	1 :	20 :	—	1 :	15 :
Hejdusicha .	6 :	10 :	—	6 :	4½ :
Bjerny . .	1 :	—	—	—	25 :
Khana Butry	11	nſl.	— now.		

*

*

Thydzienſta Nowina

a b y

ſerſke Poweſſje ſa hornych Lujiczanow.

15. Číſlo.

13. Džen Tutomnika.

1844.

Rak Hans Kad ſchulske Roſmuczenje pola ſwojich Džeczi kniczonu ſejini.

Hans Kad bydlesche ſe Žonu a Džeczimi we Schlundrijanach, psches Esmercz ſwojego pschi-chodneho Nana namre pak jemu duchne Kublo we Ljepſchizy, na kotrež wén weſely cjechniſche a jeho Džeczi, te mkode Kadziki, dyrbjachu da njeſt Ljepſchizy do Schulje khodzic̄. To bjeſche jara moſtudla a robojna Wierz; niz tehoodla, jako by ſtary Kad Schulu Khodzenje ſa nenuſne djerzal; nje won ſo džen ſam pschezo pschi piwnym Karani khwalesche, ſo je Muž, tij ma „Schulu,” ale dokelj Ljepſchizy ſe Schulu cjiſje hinak ſtejesche a džesche, hac̄ ſtary, lubnych Schlundrijanach. Ljepſchizy dyrbjachu Džeczi Schulu pschezo wopytowac̄, te wustajene Feriſje wotrachnowane, hejſh Starscht do Schiroſy pschinę nechachu; ſchulskeje Wucžby bje tam wjazy a Wucžer dyrbesche wjazy ſdy doſtaḡ, hac̄ Schlundrijanach. To pak bjeſhu wſhiko Wierz, kotrež Hanſej Kadej a jeho Džeczem do Lowy necha-

chu. Wopuschejenych Schlundrijanach bjeſche ſtary Muž ſa Wucžerja, tij doſz malo wedžiſche, t Schuli tejj po prawym Janeho Lóchta a Luboſje nemjeſeſche a dyj tehoodla Džeczi Schulu ſkomndjachu, da bje jemu to ſkerje lubo; pschetoz tedy nemjeſeſche tak wele Džela a Mefanja ſnimi. A Poljepschenjam we Schuli nemózachu jeho ſhiknyc̄, itemu nemjeſeſche anti Wolu, Luboſz a Lowu. Schulſkich ſkomudjenjow bje nemójnje wele a nebjechu tejj Redžbu mjetet, ta ſchulmeiſterska Sda bje niſka a ſnadna a ju po-wéſhich nedjerzachu ſa nuſne, dokelj Knes Młóčak (tak rjeſasche tón ſtary Schulumiſter) Domolnoſz mjeſeſche, ſo tejj na druhe Waschnje ſeziwiḡ. Won wucžesche jenož laſowac̄, njichio malo piſac̄ a rachnowac̄, dawasche Katekis-mus ſ Lowy wuknyc̄ a njeſhio Khetluschow a Psalmow a to bje wſcho horje a delje.

Zylje hinak ſtejesche ſe Schulu Ljepſchizy; ale na to džen bje Hans Kad wſhón nevidy. Won wuſypowasche ſwoj Rjew a roſne ſcutjenja

we Pódla. Bycju swojich Djieci na Schnlmejstera a Knesa Duchomneho, kotrass na nesatorhnene Schulu Khodzenje czjeresch-taj, dokelz to schulski Sakon prsódkpishe. „Schto. Chje tón mlody Schcjekotak wot Schulmejstera, tak ryczesche Kad psched swojimi Djieczimi, kiz hallej ljudy ham se Schulje pschischot je? (Wón mjenesch se Seminarija.) Rak chje ho tón smu-žicj a zylu Weß mischtrowacj? Haj, tón Młod-kač, kiz ant Zonu ant Djieci nima, tón wele wje, tak po Djieci domach trebaja; te dyrbja dżielacj! Rak hmje ho wón, kiz my jeho žiwimy, swažicj a nas stajkej schulskej Čzilu wob-czejowacj? Nlo, a tón luby Knes Farar, temu ho lóchko rycji. We Schtudjersti a sesady Kni-how ho derje newje, tak wele Rukow po Domi a na Polu nusnych je. Jego Djieci mózeja derje beroschego Stomudjenja Schulu wopytowacj; te tejj nlczo dale sa Djieko nimaju a dyrbja nje-dy schtudjerowacj, ale schto dyrbja te nasche schulske Ławki cziszczejew newedzireschi, tak Kon-nenu, Krwawni, Husarni a na Polu wonla-da? Aby dyrbja nasche Djieci s Wuknenjom tejj tak wobljednycj, kajz tón nadny Kneszil, kotre-ho jeho Wuczeret hishcze Esmercz wucžicj budje a dyż tejj dy komadzie wondžetaj, da ho s Pódpachom Knihow a Paperow nešetaj. Haj, kajz ja praju: dy by da hishcje nasch Schulmejster tajki Muž sa tym był! Ale, ja syni klyschak, so predy hacj knam pschischot je, hizom je Wo-lezach se dwjemaj deuhimaj schulstu Brahu cjt-nik a je wotstoczeny; pschetoż jedyn Starschi je tu Szkužbu dostal. Schto? a tajkej Knes Nicjoneriem chje njetko nasche Djieci do Schulje wungowacj a Pišma nuzdawacj, dyż nasche

Djieci żadyn Džen skomudja? So jemu Scholta Róś džerzi, to kójjdy Eslepy widji, czechoda; dokelz jeho Djówka njedy Kneni Schulmejsterka byc̄ a pola Knenje Popowki Žyrki sydacj byre-bi. Taiske Russi ho snaja! To budze tejj pra-weho krydnejc! Hordy, nadutu Schiwy to je. Na Czecjsnach pola Wonez nechashe wón hamo suami Valenz pież a po Ijedzi snami Solo seracj, to ho nas hanibowasche! Tazzy su njetk ci Kneja! —

Na tolej a podomne Waschnje ryczesche Hans Kad wot Schulmejstera psched swojimi Djieczimi. Rak dyrbjachu da wone Wuczerja czesicj a lu-bowacj, radz do Schulje khodzicj a wuknycj, tak mózachu schulske Wucžby pola trylej Djieci Płody pschinesz? — Na tym nebjesche pak hishcze dosz. Hans Kad powedasche tejj psched swojimi Djieczimi, tak wón sa swoj schulski Čzak je sa Schulje khodzik, Starskich a Wuczerja je jebat, Prysteje a Łóstywa wobejshol a czysche ho pschi tajlich Powesjach nimale ham khor gmej. So jeho Djieci jemu nuternje pschipoß-luchowachu, netreba ho dolho wopokasowacj. Haj, wón je móhl rez ham krunym a podomnym Schelmonstwam nawedowasche a požylnesche, dyż džesche: Haj, my Hulciska, Łowu dyrbisich pschi tajlich Ekladnoſzjach mječj; my sze nimo Wjery sasparne a bojasne klaszim Sapocjinanjam; dacje ho do móschazeje Djierki sahnacj wot wasche-ho schulskeho Khorporolje; to dyrbeschje me widzicj waschich Ljetach, tak ho ja wedzich wurnyczej, dyż czyczu njeschtio na mne swalicj. Tak khowlesche ho Hans Kad tejj hishcje dale Kjehow a Tórnosjow swojeje Młodoszje psched swojimi Djieczimi — a schtu newidzi steho, so wón jim

te uajljepeſche Wucjby ſa Tebanſtwo, Ljje, Ne-
kafanſtwo a Schelmoſtwo psches to dawaſche? Wone klyſchachu tejj huto ſieho Cria nepoſtiwe,
nadwoſite Rycze, Smjechi, Sowinerenja aby
nepejke Wufwarenja ſwojich ſuſodow a Psche-
cijnikow, haj ſamo Woſchnosſje, tehorunja
newuſchne Rocjenja, Leſtrowanja a Saklwanja
a Boha hanierske Rycze, dyž ſo we Hospodarſt-
wi njeſchtio neporadži aby roſne Wedro bje na
Szyri, na Žnjach a t. d. Wot ſwojeſe Te-
banli, Lekje aby Pakoſzenjow ryczesche wón ſbo-
dym Spodobanjom psched Wufhemi ſwojich
Dyjeci a pschindjechu wonne ſnadž placzo domoj,
ſo je jim tón a tón njeſchtio cžinič, da pocja won
nydom: Ty Bojaſničo, nemójeſh ſej nydom
Rameň rabnycz, dyž czi ſchu ſhoto cžini? Tolej
bjechu te Troſtowanja a dobre Wucjby, kotrež
tón jaſakly a ſurowy Nan ſwojim Dyjeciom
gaſtrijo dawaſche.

Pschi taſkim Dyjeci Wocjehnenju neſtejſeſche
da tejj Wobkeſbowanjom teho derje, ſchtojj Wucjer
we Schuli tym Kadez Dyjeciom na Wutrobu ſla-
dijſche. Wſhje ſkulſte Wucjby boču knicjomu
ſežinene a to niž jeno wot Nana, ale tejj ſobu
wot Mačjerje, kiz bje neródna, maſana, pschi-
ſłodna, kloſcheja a ljenja, kiz dyjeci Žaby, Kro-
kawę, Szerby, Neplechi a hewaſ tejj hinač roſnje
menowacž ſwucžena bje. Wucjer nech we Schuli
napomiñasche, kajfemuj Počinkę chyſche, pola
Kadez Dyjeci bje to podarmo, wonne hanjachu
Schulmejſtera melczo ſa to, bjechu ſpeciſwe, džiwe
a wjerne nembre Neduſchniki. Haj, ſchtojj potom
to Najhōrſche pschipödla bje, dyž ſo telej Dyjeciſka
pschecjivo ſwojimai Starschimaj nepoſluſchne,
hubate a neduſchne wopokaſachu, da haklej pocja

Hans Rad ſwoje ſwarje a Poſliwanja wuſh-
powacž, niž njedže pschecjivo ſtrojim Dyjeciom,
ale na Schulmejſter. „Na, tu maſch Schulmej-
ſter, teho Lienila,” rjeſaſche potom, „cjeſke Pe-
neſh ſemu ſa Edu dawamy, ale na Dyjecioch ja-
neho Bloda nevidzimy, wonne ſu nepoſluſchne,
ljene a žane wot nich newje ſo duschnje ſadjerzecž!” To by mi moj Schulmejſter byl! tón ſebi ſelje
na Dyjecioch neſaſkuji a tola hiſhce ſej žada,
ſo dyrbja wonne kózdy Džen jeho hubenu, neknicjomu
Schulu wopylowacž; džej; haklej tola ničjo na-
wuknycj nemója a nebudža, ale i Neruſhnikam,
Skodjijam a ſampajchnikam wotroſtu! — Lóčny
mógeſch ſhudacž, ſhoto Hans Rad je prajil, jaſo
Gmejna ſchulſtemu Wucjeru Edu powetſchicž
dyrbesche na woſchnosſe Žadanje. Spjaſſju dyri
wón wo Blido, ſalubesche ſo krucje a droho, ſo
niž Scherapatki taſkemu Wucjeru neda, kajž
tón je, kiz tal malo móže a džela — a faſ ne-
kmany wón je, to ſo na jeho Dyjeciach widjt.
Jaſo teho Wokala roſwucžicž chyſchu, ſo na tym
niž ſchulſki Wucjer, ale jeho nelepe Dyjeci Woc-
jehnenje a te Schulu Skomudjenja Wini ſu,
da ſkafasche wón kajž rótny a chyſche kózdeho
na Mjeszi wobſorjeſ. Snemendreny cžereſche wón
domoj; tam pocja wón haklej na Schulu a to
wſchelake Wucjby, kiz ſo we Ljepſchizy wjazp
wucjachu, haj ſchundrijaney, ſwaricž, faſ
rótné to wſchitko je dopolaſowacž a t. d. — So
tolej ſa jeho Dyjeci najhōrſche ſkazjenje bje, ſo
ſyła ſwoje Dyjeci wón ſam tym Neduſchnikam
ſežini, to ſo ſamo wje. Na cjeſk je Nan psche-
cijwo Wucjerej a druhim Ludzom bje naſchcjuwaſ
a nawedowat, to cžinjachu na poſledk tejj
jem u.

Kad sam podušy to we Schuli wucjene Rše-sfijanštwo we swojsich Djiečzoch, pschetož tych Star-schich slajaze Snamenja poduscha Blöd schulskeje. Wucjby a taſkelei wopacjne Djiečzt Wocejhnjenje, kajž Hans Kadowe, pschinjeſe lulu Strudžbu ſa Starſchich, Schulu, Swjet a ſame te djiečeje. Wot teho wedža Ljeptſchicjenjo a druhý Ludo wele powedacj, kiz Radez djiečjt ſu widžili a wot nich pliſheli. —

Hudaj! ſcht o to je?

Gwjetke Waki, tolſche aby cjeniſche
Gwjetke Waki, wetsche aby meniſche
Bjeja wijo po Šemci,
Wucjik iich je Ioboli.

Neyu Wujitl, cjinja wele Schkody,
Wulke roſtu ſvēchjoweje Bodž,
Morja jene Štorenja,
Druhe Bruschi ſezitvia.

S hory bjejo kójjda haru cjni,
Njema leče ſo pak po Kunini.
Žana nidy nikemu
S Pucja neſidje ſ Bojoſzju.

Wſchelkiſny. Objekti.

Prijeni Žydjeni Haperleje budže ſo na tej Železnicy, ſotraž wot Budeschina psches Hotel z hacj do Boleſlawja (Bunzlau) a potom dale do Wrętſlawja (Breslau) pénđze, pilnje rije-lacj pocjecj. A Narwarienju teho Krucha wot Budeschina hacj do Boleſlawja chzedja 5000

Se Samolivenjem Redaktora.

Egiſtegane pola G. G. Hieki.

Djelacjerjow naſejz a Sholerzu budže ſo jene Rolejnischczo (Bahnhof) ſa Sasku a druhé ſa Bramborſku Železnizu, kotrejz wobej tam hromadu pschinjetej, twaricj, teho runja tež wulki, na 36 Welbach ſtrajzy, Mošt psches Rjeku Nyſu. Wucjennene je, ſo dyrbti wſchitko k prijenemu Dnu wulkeho Rjeka hotowe byej.

Ljetſa woſkym Djen Mjerja wumče Schwedofski Kral Karla Jan we 84. Djiečzt. Novy Kral, jeho Syn Oſkar, menuje ſo w swojim ſjawnym Ljizi, ſkotrymž won Nastupenje kraloſkeho Štola pschipowedži, Kral Schwedow, Gothow, Serbow a Norwegow. Danski Kral menuje ſo tež Kral Serbow, Bramborſki pak Wojewoda Serbow a hischje njeſotni družin Werhojo možuja ſo Eberskeho Mena, ale Serbam ſamym to ljedy dhy ſcht o pomhaſche, ſo chzedja tak mnosy nad nich knežicj.

Sm. II.

Zitne a butrowe Wiki.
Sandzenu Šsobotu ſu Žita Budyschini
placjile:

	3 tol.	5 nsl.	tež 3 tol.	2½ nsl.
Biſchenza	4 =	10 :	— 4 :	—
Dječmen	2 =	10 :	— 2 :	7½ :
Borž	1 =	20 :	— 1 :	15 :
Hejduschka	6 =	10 :	— 6 :	4½ :
Bjerny	1 =	—	—	25 :
Zabky	7 =	4 :	— 6 :	25 :
Rók	3 =	7½ :	— 3 :	—
Khana Butry				11 nsl. — now.

Wudawane wot Wellerez Knihcije Budyschini.

*

*

Zydzienſſa Nowina

a b y

ſerſke Powesſje ſa hornych Lujiczanow.

16. Číſlo.

20. Džen Sutomnika.

1844.

Hanka, aby pscheponata Newinowatosz.

(Dalewedženje.)

Tak ba bō njett Hankę ſa pakognu a paduſchnu Holzu djerzana — bōrnij, kajz wjem, newinowata byla; pschetoj bōle a kóbscho tu Wjez pscheptyowachu a wobladowachu, tak to Kraneſſe ho ſtacj móhlo, wjazj wschitkorenje na nju poſasowasche. A nedyrbesche jich ſame jejne Sadjerzenje pschi tym — dokež bje jata nemjerna a ſastrožena — hiſhče bōle we tym Rieschenju na nju wobkruežic? Ton pjeſny a dobrý Knes Binau ju dobrocjivje napominasche, wſcho rujnewon ſpōſnacj, kwoſhemu ſwjerne ſtejecj a glubi ji polne Wodacjje; ale Hankę, ta we Wiernoszi newinowata, wosta pschi Wobkrueženju ſwojeje Newinosſje a ročesche ho, fo tajke njeshto ſkuſicj a ſtemu ſtejecj nemóže; ſkroſtiu: wona wschitkorenje prijeſche a knicjemu ho newuſna. — Tolesj nastajne Prjeſje teho, ſchtož derje ſ Neprawdu na nju ſtoržene bje, pschiwedze teho hewak poſorneho, pschecjelneho Muža tak

daloko, fo tu Wjez Wóſchnoszi Pscheptytanju poda.

Rajz bōrſy Hankę wot radneho Kneſtwa ſkyſchesche, ſastrójſt ho zylje a panj nimale jako morwa na ſemju; jako ju na to radžin ſkuſomnik psched Kneſtvo žadasche, wobſiedny wona, kajz Čjelo, we koſtrymž žana Krebka Rewje psches Žilu nebeži. Tejna Čjel ſdasche ho ji ſubena, to dobre Meno ranene — ale, djakowan no Bohu, jejne Swjedomnje bje čiſte. Schtož tež ſwjet, koſtrymž tak husto a rady po ſdachu ſudži, na nju pschinesz budže, wona budže ho pržowacj, wſchitko krucje ſneſz. Ale, ſmijeje tež ſhylnosſje doſz knieſenju wulſich, neſaſkužnych Martow? My chzemj ho nadžež. Ale člowiſka Nadžija ſiebe husto. Kadajmy! — Hankę, talej newinowata, ſa Paduſchnizu djerzana Holčka bō njett do Khłodny tyknena — potom wot ſwjetnych ſudnikow pscheklyſhana. Rydom pschi prijenskim Pscheklyſhenju bō wona krucje prashana a wobſajana, dokež Wina na nju poſasowasche, na koſtej tež niz jedyn je-

niekti tych Esudnikow nezwyslowasche. Wona kniczomu neslesche; tehdla bje sahy do Ahlody wedzena. Dow cjerpesche załognje wele, tak so skoro do Bludnoszje pany a nieżo wo hebi newedzisze. Sa krótki Czaś by sahy pschëfylschana a wosta pschi swoim prjenskim Wuprajenju, so nieżo, haj niz to Majmensehe wot teho newje, dje te drohe Wjazy su a so je, jelišo su frantene, na tym zylie newinowata. Wjazy wona newedzisze a duž dyrbische so snoma do swoje Ahlody röczic. Haj, wjaznkrócz pschëfylschana a napominana, hejsoli so wscheho wusnaje, so Schtrasz nedostane, hejsoli pak prijeje, krucze dżerzana budże, wosta wona, kajz tež hinał nemózesche, pschi predawskim Prjeczu.

Dokelž pak tamnym Czaśu, we kotrym so to stalo je, schtojz mojim lutym Eserbam slobudżelu, to Ćwilowanje we Waschnju bje, schtojz Torturu menuja, da bje jil'ejz bylnje tym rożene, hejsoli so sprawne wusnacj necha. Ale fakt mōzesche so Hanka, talej boha Dżowka, Meduschnistwu pośnacj, kotrej tola we Wjernoszi wobeschla nebje, haj, kotrej ji jerna Esivjernosz a Pięknosz żenje wobenč ne-domoli? Hjno wele je jich newinowacze cjerpiło, haj, śnadž na Kschibetzy wumrelo — schtu wje, fakt so nashej, wot wschitkich Ćlöwelow wopushczenej Hanzy pojndze we Rukach nesmietneje, swietnje Prawdoscie Esudnikow. Schtojz czi Esudnizy jt predy Satraschne a Esurowe rożachu, to hjno njet dopelnjowacj spoczinachu. Woni poruczichu Hanku do cżwierskiej Komory dowiesz a ji njesotre Stawy se Schrubami naptynęć a roszczańcę, so by tak psches cżielne sutorowe Ćwilowanje skerscho Wjernosz wusnala. Wulke a czejke bjechu te Boloszje, kotrej ta Ne-

winowata cjerpesche, ale Wiedomnosz swojeje Newinoszje a jejne dobre Swjedominje pomhach-tej si sbożej Radu wschitko snesz — a wona wosta pschi tym hijno welekrócz wuprajenym Wobkruczenju, so nieżo newje, so je newinowata. Czi Esudnizy, Mužojo twerdeje a nesmijelneje Wutroby, poruczichu wejschu Krócz Ćwilowanja nakožic a jejne zyle Stawy hiszce bōle a boloszniwiczo roszczańc. Tejj to wona pschjetra, newusna so kniczemu a by sahy do Ahlody bōle nesena hacj wedzena. Sa njesotre Dny, kotrej jt krosmyšlenju dowolue bjechu, mjejsche snoma psched Esudnikow stupic a swoju wobenčenu Nefwjetru wusnacj aby hiszce wetsche Ćwilje cjerpicj. Czi Draczojo (tak dren mōzem) jeje Esudnikow po Prawdzi menowacj ju do teje helskeje Komory wedzichu a ji wschitkunje Stawy na jene Dobo a krucziszo napinacj a roszczańc dachu, tak so go nimale rostochny. haj. Załognje jara, haj, knewuprajenju wulke bjechu ije Boloszje, wona szylej Schiju wolasche a se swojimi Załoszem i möhl rez tu Stwu naplni. Radziszo chyrsche a jadasche fej wumreč, hacj tajke Boloszje dliehe snesz, kotrej so sa Lvdzi nesalejja. Pschi tajkich pschemjernych Boloszjach wona hamę pschi hebi Radu składowasche, schio by cżinila: hacj by, bōnicz newinowata, so sa winowatu spónala a tym Martram wyciągnął a swoje młode żiwense sożerzala, aby hacj by pschi Wobkruczenju swojeje Newinowatoszje wostala a tak nesakluzene pschemjernie Ćwilje dale cjerpila. Zejna Wola so pak temu jenemur, pak temu druhemu nakhili; ale napospłedu, dokelž derje nasch Duch swólny, Czjelo pak skabe je, sawola wona, wot Boloszjom

pschemojena a newebjivschi, schto praji, so dze wschitkorenje spōsnacj a so sa winowatu wusnacj. Na to jt nydom te Schruby wotpinychu a wona reknj: so je to Ssleboro kranyla.

Jejne Wuprajenje, kotrež we ſudniſkej Swi wobnowi a wobkruči, ſapiſachu Sudnižy do wulſich Knihow. Na to praschana, dze te kranene Wjez̄y wostajila je, reknj bewſcheho Rosmyſlenja, so je je we Sahrodzi ſpody jeneho Schtoma ſahrebała — haj, wona te Mjestaczko wopis̄a, na kotrymž tón Schtom ſtejſeſche. To wot neje wopisane Mjestaczło bó nydom pytane — a ach! tak wulſe bje to Spodžiwanje — te kranene Wjez̄y ſo tam wopravdzie nimale wſchitke namakachu. Lejče jow — tak ločz̄y ſo druhy njeschtio po Edacju wuprajene džiwnje wobwjerinoszi! Psches Ku ſle peje Pschi padnoſz̄e dyrbesche na woprawska Wjernosz wumyſlencho Wuprajenja kjeje Uſbozu ſo wobwjerinoszic̄ a po Edacju ſo wobkručic̄. Bojoſz, ſo móhla pscheradzena byc̄, nedowoli ſahrodnikowej ſont te kranene Wjez̄y dom wſacj, ale radjeſeſhe ji, teſtame ſahrodzi melc̄o ſarebacj a je po Ğaſu wotnoſic̄ a roſpſchedacj. Eslepa Pschipatnosz chyſche a džiwnje wediſche, ſo Hanka tuſan. ſnu ſahrodu a toſamſne Mjestaczko menowasche.

(Pſchiſhodnje dale.)

Dolhei Vorschęzi 19. Djen Maljetnika.

19. Djen Maljetnika (Mjerza) bjeſche dolhei Vorschęzi Sswedžen, kaiſiž tam neje hiſhče jeſe był. Kandidata prijedarskeho Hamta a do Vorschęzie powolony Duchomny, Kn. Jan Kruschwja, rod. wulf. Radc̄jowt dosta na woſoku Domu.

noſz psches kralowſkeho Superintendenta, Kn. Scholtu, Duchomneho Kſchischowi, kevangelſkemu lutherſkemu Duchomnemu we borschęzanskim božim Domi Sweeſiſnu we ſerskej Ryc̄i. Iako Sswedkojo a Pomoziſy bjechu tež cžilej Kn. Duchomni pschi tym: Rychtař ſ Moſacjz, Delant ſ Krebe, Mischnar ſ wulſeho Radežowa, Delant ſ Bellska, Merwa ſ Hoſnizy. Dopelna ſ knapók Židnacj ſprowodaſche ſo tón Wuswoleny w Božim Domi njemſki. Krobjanski Knes Duchomny počoži jemu we ſpovednej Ryc̄i „Rusnoſz a Kraſnoſz ſ Jeſuſom ſ jenečenja.“ Židnacj buſe wſchjemi ſwonami ſwonene a teho Powolaneho wedzichu pomenowani Duchomni do Božeho Domu, dzejſ ſo kwobimaj Stronomaj Woltařja bjeſchu. Boji Dom bu ſkoro ſ Ludžimi pschepetneny; tež ſ druhich Maſhadow bje wele ſudži pschisichlo. Zyla ſtromadzisna ſpiewasche najpriódzy 591. Kyrluſch, wkotrehoj poſljenej Schtucz̄y Belschęzanski Duchomny na Woltař ſtupi a ſpiewasche „Tón Knes bydž ſ Wami!“ a tež Roleſtu, a laſowasche Jana 21, 15 — 17 priód. Po tym bu 162 Kyrluſch ſpiewany. Wpoſljenej Schtucz̄y tehoſameho ſtupi naſpōmneny Knes Superintendent na Woltař a džerjeſeſhe po 1 Timoth. 1, 18. 19. ſwedženſku Ryc̄, možnu, evangeliſku: „Wojerſtwo evangeliſkeho lutherſkeho Prijedarja: 1) eži Neſchecjeljo, 2) ta Brón, 3) to Dobyc̄je.“ Tón Wuswoleny na nju psched Woltařom ſtejo poſluchasche. Po telej Ryc̄i ſtupiſchtaj Krobjanski a Radc̄janski Duchomny ſ Prawizy a ſ Ljeviſy Knesa Superintendent a laſowaschtaj porjadu: Jana 20, 21 — 23. 1 Timoth. 3, 1 — 7. 2 Tim. 12, 24. 25. 2 Tim. 2, 22, a. t. d. No do ſladzische Knes Superintendent.

rent temušamemu Braschenja prijódł, na kotrej won wótsje wotmolwesche. Tożame wopschim-nychu pak Słubienja: so thże swój evangelissi lutherissi duchomny Hamt śpiewnje, bewscheho Ładanja na Gjasne saſtaracj; to Słowo Boże prawie a cžisje wucžicj, kajž je napisane we prophesjistich a japoſchiotskich Piſmach star. a now. Testamenta a nasheje Zyrkwe Symbolach wopschijate; Žiwenje wesz bewscheho Poruka, kajž jemu so we jeho ważnym Hamcji psched Bohom a Gjlowesami salejzi. Njetko položi kójjdy wot tych pomenowanych Duchomnych swoju pra-wu Ruku na teho Powolaneho Łowu a mo-łjachu so a johnowachu a śwecjachu jeho tak k evangelskemu lutheriskemu Duchomnemu. „Po tym spjewasche zyla Gromadzisna 11 a 12tu Schtucžku 1536. Kyrluscha, a njetko wužiwasche won Boże Wotkaſanje a tak dolho bu 3čja Schtucž § 187 Kyrluscha spjewana. Höfnicžanski Duchomny spjewasche na to Kolektu a Požohnowanie a k Wob-sanknenju bu „My Bohu Botzewi“ spjowane.

Tón zyly Czas knežesche Rjadnoſz a śwjata Gjischina. W Dorschci wobendžebu tón Djeni jako zyly światy Djeni. — Denož Spowedž bje njemjka, herak je so tón światy Skutk zyly w h̄erskej Rycji stal.

Boże Duch wotpocząj na tym Świecjenym a na zyłej Woſadź!

Pſchifto w o.

Raschi Sserbio maju Pſchisłowo; Hdzej Sserb Rjemza wo Semju rjezne, tam bydom Rjet žana Trawka nenaſosze.

Pſuhł.

Se Samolvenjom Redaktora.

Wudawone wot Wellerez Knihernje Budyschini.
Gjischane pola G. G. Hieci.

Niechtu so praschesche, schto by pſcheszivo Ekam a Scjónwjam pomhalo. Brashany khjet-sje Paperku wsawski Rjeschto napisā. — „Alle schto potom, hdyz te napisane Krepki ſwjeju!“ „Da kójdu popanecje, bes Porſtu woſmeeze, si Hubu wočinicze a Rusk nitis liniecje.“ „Nó da ju tola runje zamjatu.“ „To so tež hodži.“

P.

Sjawnocžinenje. Na 24. Dnu Jutrom-nika jako Ssrebu po Nedželi Misericord. Domini budże wot ranskich Snich Woſerezach woſebny mi-ſionski Sswedzeni ſnjemskej a h̄erskej bojeſ Ssluž-bu świecjeny. Wſchitklič Lubowarjow miſionskeje Wiezy pſcheproſy ktemulej Sswedzenju.

H. Seiler,
Piſmow Wedżet
wojerowsk. miſ. Tow.

S e r b j o m u ž o j o !

Založenisti świecjeni h̄erskeho towarzſwa, 4teje meje, zyle laj herak, na winizy pola Bud. wo-beidžemy. Serſkowutrobnych a wutrobitoſerſkich ktemu (z wejora wokoło 6.) pſcheproſha:

Bohunjer Pſuhl, Serb

Žitne a hutrowe Wifki.

Scndzenu Ssobotu fu Žita Budyschini placžile:

Noj . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$	nſl.	tež 3 tol.	—	nſl.
Pſchenza . . .	4	10	:	4	—	—
Decmen . . .	2	15	:	2	10	—
Wovß . . .	1	20	:	1	17 $\frac{1}{2}$	—
				Khana Butry	11 nſl.	— now.

*

*

*

Zydrženſſa Mowina

a b y

Šerſke Poweszeſſe ſa hornych Lujiczanow.

17. Číplo.

27. Džen Žutromnika.

1841.

Hanka, aby pscheponata Newinowatosz.

(Dalewedenje.)

Shtu mēzesche nijetk, dñz Hankla tajke Wusnacjje sczinila bje, na Wjernoszi jeje Wuprajenja newhesty bhez? Anes Vinau a jeho Mandzelska poſtrōjſchtaj a džiwaschtaj ſo na Nedžaku a na niſkich nekmanych a paduſchnych Myſlach teje boheje Holcžki, wot kotrejž Szwjern a Sprawnoszje tola hewak tak twerdzje bjeschtaj pschewjedzenaj byłoi — haj, zyłe Mjesto a jeho Wokolnosz ryczesche tamajo wot neje.

Nicžo pak we Wjernoszi Hankubole ſrudžicž nemēzesche, hacž Subenie ſwojego cžegnega Mena a Minenje ſwojeſſe Eszwernoszje a Prawdy we člowiſkih Wocžach. Kak pola Boha, teho prawego Esudnika ſwojeſſe newinowateje Duschje ſtejesche, to bje jenož jemu a jeje Eszwjedomnju wiedomne. Wona ſebi nejadasche dſjehena ſemi bhez, ale chyſte ſajz ſwiaty Pawol, ſo radſje ſKryſtuſhom ſienocžicž, ſo by ſtaſkeho ſameta wuiſchla, dzejz jeno Hubenſtwo a Re-

prawda bydl, dzejz Sprawny husto czerpi a Wjernoszje Lubowar ſa Chara placz. Wona ſo nadžiesche, ſo budje psches ſſud a Prawo ſwoje Živenje woibycz — a to ju nestroži, ale we Duchu ſmjerowa; pschetož wſchitko, ſchtož ji lube drohe a ważne bje tudy na ſemi, bjesche ſo ſa nju po iſnym Wusdacju na wjecźne kmi-nylo a nastajna Haniba a Necžez budje ſeno na nej wotpočowacj. Taſkej Myſlje ju nimale morichu. Pschi taſkimlej iſtchnym a ſtruchlym Ramakaniu bydžisze ſi to i ſſmerci Wotſudzenje najlubſche bylo — ale Esudniy ſudzachu ſmje-niſcho, iich Wusudzenje nebie po iſnym Žada-nju. Po ſudnym Wuprajenju dyrbesche Hanka ſwóſ Kraj wopuszczejz a ſchosczejemi ſchelmi bita psches jeho Mesz wuhnata byz. ſWojosz-ju a ſTſchepotanjom wona ſuto Pschiſudzenje ſlyſchesche — Esmercz bydžisze ſi lubſha byla. ſCjwilowazj Hanibicžiwoszju ſwojego borteko Ponizienia aby wele ſtere prajicž Pedcjiſchęzenja ſneſe wona tulej wonecžejazju Schtraſu. Wulka

Mnohota (Szyka) Luba swojebneho a snysskeho Echtanta swali ho romadu, jako jedyn radziny Eslujomnik bohu a newinowatu, sa Paduschniku dżerzanu Holejsku fPrutami schwikasche a Mjesta won honesche.

Jako wona na tak nejmjelne a woneczesjiwe Waschnje fMjesta muhnata bje a ho wot wschitkich wopusczena pytny, panu na swoje Kolena delje, polada fNebju horje a refny se frudnej, ale Bohabojasnej Wutrobu, kwojemu Woczejci we Woskokoszi sychnywski: O Kneze a Bozo! ty jeno snajesh moju Newinosz, wot tebe budu ja hinal gudzena! Telej jenickie Słowa dachu jis spomozne a spodzivne Polozjenje; jeje Szyly ho njetk tonjachu swobedu Woczow a te Myslje na Boha teho wschego wjedomnemho, telej sa kójjeho bes Winy czerpiazeho sylnje troschtowaze Myslje wobradzicu nashei Hanzu jadne Smietowanje a swolne Podczishnenje do jeje Hubensiva. Wona staze a džiesche fDom fernoszu Wohudale. Sa njeckore Echtundy pschindje na Mesy teho Kraja, we kottymj rodzina a woczehnena bje, teho Kraja, we kottymj wschitkorenje, schtojz ji lubo a spodobne kje, sawostaji, hacj jeno swoju newinowatu Wutrobu a swoje dobre Eswjedomnje niz. —

A dokelj da Czlowek, kwschelakemu Dzjelu a Sastacju stworenym, pod swjetym Nebjom woszacz nemože, kajz nerosomna ljezna aby pólna Swjerina, da wobsankuy Hanka do Kraja szuhodnego Gierszty hicj a tam we prjenim ljezschi Mjehi sa Ekhujbu ho staracj a praschecj. Wejzor ho pschiblizowasche; Nóż ju nadpany — a Hanka wot dalokeho Pucja muczna newedzisze, schta by sapoczala a dje mostaka, dokelj

Nemögnosz f Dalehicju mognje wewschjech Starwach czujesche. Szo wschudjom rosladowawski wulada nedaloko rjanu selenu a mechku Mesu. Qjedy na nju ho doleceje, leny ho tam a položi swoje molicze Brjemeschko Schatow, kotrej jako zyle swoje Samozjenje pschi hebi nesesch, sa Sakk pod Lowu — a bortsy tmerdzie wušny. — Qjedy bje Stundu pospalu jako Wós pschijecj wuškyscha. Dokelj hizom Mjescaczk seskhadzak bje, wulada tón Pohoncz, jako na wschitko wokolo ho kerdzliwy Czlowek, njeschto Bjede na Mesy. Wónasta, sljese khwatajzy fWosa, bjezesche to Bjede woladacj a namaka tak naschu Hanku. Jako rospominity a dobrocziwy Muž ju wón, so znadz ho neby sastrójka, pomalku a swaha sbudzi a ho ju woprascha, schto tu tak pojdsje cziini? swotkal je? czeja je? a dje chze? A jako won na swoje Napraschowanje to Wotmolwenje dosta, so chze wona do teho prjeneho Mjesta, djejj tejj wón jiedzisze, wsa ju radz a sloboszju na swój Wós hobu.

Skoro, kajz starej Snatej, bortsy pscheczelne romadzie powedaschtaj a jedyn druhego ho wopraschowasche — a tak nasch Pohoncz po krotkim Rosryczowanju soni, so chze jeho namakana Towarschka we tym Mjegi N. N. hebi Eslubu pytacj aby hewak Dzjela ladacj. Na to Pohoncz pscheczelne ho smjewajo refny: to my tola runje pschindje, kajz nam'lane. Lej, ta Hospoda we N. N., pola kotrejz ja kójjdy Nas psches Nóż aby psches Pschipołne wostawam, je me dawno proshyla, hejzoli njedje možno budze, jt tola wuszhiku a wuczenu Rucharku fB** ho bupschiwesz. Szym ho dren tu a tam sa taiskej praschak, ale stajnje podarmo a duž hacj do njet-

to nemôžach jejne Božadanje dopelničj. Poškhaš, luba Holčka, to by njeshto sa tebe bylo. To je tam jara dobra Eskubal!

Wonej pschindžeschtej skoro do hószneho Domu we R. R. a Bohonč so schwatom a weſčekh ktej Hosposy poda mjeniwschi, so džens jeje Čas- komnoz ſej ſakluzitč budje. „Poškhaſeje, Kneni Hosposa, džens wam njeshto praje Šdebiwe a Woſkebne ſobu wesu, džesche Bohonč.“ Na to wona ſpotživajzy reſny: Echo tola to? — Je- nu Kucharku — bje jeho Wotmolwenje. — To je derje, reſny Kneni Hosposa, ale ſmolom pschi- ſtati „jeno ſo je pjekna a ſpietchna, ſprózniwa a ſwjerna.“ —

(Pſchichodnje vade.)

Człowiek nich wopomni Djimy bożeje Stworby.

Rak ſweſeli to Człoweka
Dyz Maljeezo ſo pſhibiliſa;
Te Ptaczeſki renje ſpiewaju.
Na tym ſo Ludjo ſraduju.

Dyz tu je potom ljećny Čaſi:
Wſcie Rózie kćieſja renje ſaſ',
Wſcie Sahrody ſo ſelenja.
A Shtomy kraſnje kćieſjeja..

To ežini Ludjom: Weſeleſe
A Semja Włody pſchineſe.
Schtuiſk woblada ſej prawje to;
Ton widži: kraſne Bohaſtwo:
Wón dyrbi: njetko wopomnicj;
Schtu tajke mąże načinieſj?
A Semju renje wupyschiſj.
A ſarami ju: wobdaricj!

To je tón dobrocijtry Boh,
Kíž ſtajne ſa nas ſtara ſo,
Kíž dže wſchich Ludži ſežiwieſj,
Nam kraſne Darž wobradjiſj.

Wón da tej Semii Włody neſz,
Wje wſchitko prawje derje weſz;
Wón da, kajž kójdom' dobre je
A kajž je wſchitkim wujitne.

Mý ſa to jeho thwalimy,
So je tak wſchitkim ſchęzedriwy,
So wón nas wſchitlich wobſtara
A nadnje na nas polada! —

R. o w. z.

W u ſ w o l ſ e b i.

Dobry Pſcheczel pſchindže njedy ſe ſwojim Hózom ſwojemu Pſcheczeſi, temu Prjedarej mó Włsy, a wonaj roſtrycžowaſtiaj ſo, tón Hóz pak ſedziſche ſmjerom a pſchipoſkluchowaſche. Tón Prjedat chrysche temu Djieszju tež: njeſaiſe Weſelle ſežinicj, dokelž ſo tak pſchistovne ſadjerja, a džesche knemu: mój Eſynko, ſchroha chreſiſh ty mječ? Chreſiſh mječ Kruch Tykanza aby chreſiſh mječ jene Knih! wuſwol ſebi! — Hó- czeſz wotmolwi: dajeſe mi te Knih! — Derje, wotmolwi ſweſeleny tón Prjedat, tulej maſch te Knih!, a ſowlej cži tež tón Kruch Tykanza pſchidam. Byli pak ty ſebi tón Kruch Tykanza wuſwolik, da by jón tež dostał, ale tych Knihow cži nebydžich dat. Wobkhowaj we Pomijsku tón Schpruch naſheho Sbožnika: Pjatajče naj- predy boje Kraleſtwo a jeho Prawdoſz, da budje wam to wſchitko (menujzy to Cželne, Sachodne a ſwjetne) pſchidate. Matth. 6, 33.

Ale Bojko, kak mako Čłowekow ma Myški
intebu Džieszja; cžim bóle so Čłowiek seſtari,
cžim bóle stoji a pyta so wón sa tym Sachod-
nym a Swjetnym, a husto doſſ jo hiszcze ſe-
wſhei Prózu nedostane, a kak haſtej moźt to
Nebeske doſtacj?!

R.

W o n i m e n e w i d z a.

Pschede Wſu pola Mlonkez Pola vschi Pucžu
pedziſche tón starý ſlepý Jan, so by wot tych,
kij nimo du, njeshto k Sejivenju doſtał, psched-
toj wón nemóžſe ſo na druhe Waschnje ſe-
giwiej. Mlonkez Marka doſta kóždy Tydjen
ſljeborny Kroſch wot Macjerje ſa Pichaſu, ſo
móžſe ſebi ſa tajke Penesy kupicj, ſchtojj
čyjsche. Doſelj paf wona wiſhičko Trjebne wot
ſwojojo luboje Macjerje doſta, da tych Penes
k Pschedekupowanju netrebaſche, ale naloži je ljepe:
wona temu ſlepemu Proſcherej kóždu Ssobotu
tón ſljeborny Kroſch doneſe. A tu wot teho
Gjaſa bje wona pschedo darmiwa pschedczivo Esle-
pym, a jeſe Darniwoſz nebu pschedczivo nim
pomeniſhena, a dyž bje wotroſla a ſama Hoſ-
poſa, da bjechu jo možebnje cži khudji Eslepi,
korymj bohacze dawasche. Jeſe Mandželski wo-
pracha ſo ju njedy a djesche: Praj wiſhak mi,
Marja, czechodla ty tymi Eslepym tak bohacze
ſebudziejich? — Wona wotmolwi: woni m'e
newidža! — We Biblijji ſteji viſhane: Niech
nervje twoja Ljewiza, ſchto cžini twoja Prawiza
— Mat. 6, 3. to bjesche wona nauuſla a na-
loži njeliſt to Eslewo taſlej. —

R.

S s l o w e n j o.

Schtu a ſchto je Njemz, to naſhi Sſerbjo
derje wſedža. Ale ſchtu a ſchto je Sſlowjan?
Sſlowjan (njemski: Slawen) je kóždy, kij nimale
tajke Sſlowa aby tajku Rycz rycži, kajtuj my
pschedzoberszy Sſerbjo. Tajke Ludy pak ſu Če-
ſhi, Sſlowazh, Polazh, Ruſſojo a družy. Rycz
naſi Sſerbów a tutych Ludow ſo menuje ſlow-
janſka (njemski ſlawisch). Tajkich ſlowjanſkich
Ludow, kotsiſz nimale jenaku Rycz rycža a k ko-
trymj tež my Sſerbjo jako bratſja ſluſhamy,
— je hromadze wſazh hacj woſomdžeſat Milt-
jonow. Naſi Sſlowjanow je takhej wele.

Pſuhl.

Sſerb a potajkim Sſlowjan.

Zitne a butrowe Wiki.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini
placjile:

Roj . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$	nsl.	tež	3 tol.	—	nsl.
Wiſhenza . . .	4	10	—	4	—	—	—
Gečimen . . .	2	15	—	2	—	10	—
Worž . . .	1	20	—	1	—	$17\frac{1}{2}$	—
Hejduschka . . .	6	10	—	6	—	$4\frac{1}{2}$	—
Bjerny . . .	1	—	—	—	—	25	—
Tahly . . .	7	4	—	6	—	—	—
Rók . . .	3	$7\frac{1}{2}$	—	3	—	25	—

Khana Butry 11 nsl. — now.

*

*

*

Zydzienſka Nowina

a b y

Herſte Poweszeſje ſa hornych Lujiczanow.

18. Czíſlo.

4. Džen Rózownika.

1841.

Hanka, aby pscheponata Newinowatosz.
(Dalewedzenje)

Jako na to Hanku ſkoro dójſtowſt ſtupi, psche-
mjeri ju naſcha Hoſpoſa Wocžomaj wot Werschka
Lowny hacj k Nohomaj delje a wusna mersza-
nje! to ničjo ſamne neje; wona mi jara kneiſta
a lahodna wonlada. Stajſej kneiſtej knejnu ja
ničjo ſapocječj nemózu, ſkersho móhla ſo ſa
Semjona aby Groſu hodžicj, dyžli ſamne. To
naſchu lubu Hanku derje jara ſpłosha a ſastróži,
ale newia ſt Wutrobu a Nadžiju. Wona ko-
trejz njeſt na ničim wjazn ležane nebie, hacj
jeno ſkoro do Džjela a do Šekuzby pschincj,
ſlubi tej Hoſpoſy wſchitkorenje Mózne a pschi-
wedzie ju po krótkim ſe ſwojimi ležnymi ſto-
wami tak daloko, ſo ju na njeſotre Tydjenje
na Bruhu wſa.

Sa to ſo Hanku jako ſa žadne a wilke ne-
beſte Sbozje Bohu ſ Wutrobu djakowasche a na-
loži potom wſchu ſwoju Móz na to, ſo by
psches Pilnoſt dobru Rjadownoſt Spokojoſt a

Dowjerenje ſwojego noweho knejſtwia ſebi ſa-
ſkuſila. Pschi ſwojej Luboſzi k Pilnoſti a k Spje-
chej, kajz psches ſwjerne Džjelo a Wuschiknoſz
ju wona tejj po krótkim Čaſu namaka a doſta. Ta Hoſpoſa ſpóſna bórſy Hanzyne doſbre Po-
cinki a dokeſz ſprawna bje a nesameležita, ba
ji do Wocžow wusna, ſo ſo hiſhce we ſanej
Holzy tak ſjebaſá a molila neje, kajz we nej
a mjejeſche ju wot njek ſym kójzdý Džen rad-
ſcho a lubſcho. A jako te ſchtyri pruhowne Ne-
dzelje aby pschiladowanja ſo minyke bjechu, wſa
ju wona zylje a rady do Šekuzby. Schta bje
njeſt weſelschi, hacj naſha boha Hanku! Njeſt
mjejeſche ſaſy njeſchtio k Džjelu a Bobstaranju,
ſaſy wjetu Ekladnoſt (wjetu Bobkhad) k Ra-
loženju ſwojich Možow, ſwojeje Wuschiknoſzie
a Pilnoſzie a bjeſche wot weſe Ludzi ſwojeje Wo-
ſkoſcie ſ Domjernoszu ſweſelena kiz ju ſa
debru a ſwjerne djerjachu. To čzinesche jeje
newinowatej Wutrobi woprawdije derje. Nowe
Ziwenje ſo móhla reſ we nej ſapocja. Hanku

býdžische se swojim nješkownym Wobendženjom a Wyczom zylje spolojou byla, nebydžische ju drudv Dopomienje na tu we B** pschejerpenu Hanibu strudžilo. Tak husto hacž so na to dopomint, ronjachu ko ji Esyly s Wocžow.

Pótswoje a pschitojnje, cíjho a sprézniwje býchu so Hanzy we tym hósznym Domi nješkore kjetu minyke. Kójjdy so na nej wopravdzie wehelesche. Tjna kneni mjeſeſche jeniežkeho a doroszeneho Ssyna, kotrehož rady woženila bytemu džielesche swoje macjerske Požrdanje ſobu a khwale che jemu Hanku, jako pótiswu a wuschiknu Holcžku, haj radjeſche jemu tuſamu i Mlandželskej. SWeheleſſju wot neho wuſluſcha, so tejj ieho Wuſwolenje hijom dawno na nju panylo bje. Pschi Hoſzint bórsy po tym bu Hanzyne Ruka ſa teho Ssyna žadana. Ale ſak wulke bje wobeju, macžerne a synowe Spodžianje, jako Hanka na to, kotaž džen temu Ssynem Čeſzenje a Pschechelnosz ſapowedjicj ne-mjeſeſche, reknij, so to ſwjateho Mlandželstraženje ſtupicj nemiože. Macž, kotaž to ſa holcžaze Hanibowanje a pótiswe Wobaranje džerjeſeſche, da ji njeſchtto Čaſha i Roſmylenju. Ale, jako ſo ión minył bje, wosta Hanka pschi swojim prjenym Wuprajenju a Polubenju a džerjeſeſche ſo, kajž predy, jenak daloko wot teho Ssyna we pótiswym a pschitojnym Wobendženju. Wón derje huſzischo ſe swojim wjernym a ſwjeronym Žadanjom knes pschindže, ale bu kójjdy Ruk wotpokafany. To jemu jara i Wutroba bje tak ſrudžena a ſBojoſſju napelnena, ſo ieſny Ert Eslovečka ryžecj nemiožeſche. Esyly a Ruk Lamanje bje ſejne Wotmolwenje. Po nječjim, dyž trochu ſhebi pschischka bje, reknij ſyſkniwa: „Ah, ih mój Kneze a Božo!” a Lamasche swojej newinowatej Ruzn, ach! woni ſu mi we Mjeſzy B** wschtorenje wſalt, ſchtojj Člowekej lube je na Šemi, ſu me newinowatu pschewſchu Mjeru c̄wilowali, wo Čeſz

Njeſchtto Čaſha bje ſo minylo, hacž bje na jene Dobo žyla Khieja polna Hoſzi, kotrymž

Hanka, kož hewak ſwucžena bje, piſnje, ſedž-bliwje a weſeſje, poſlujesche. Tent chyžchu Wiwo, Hanka jim poredzi; druzh wolachu ſa Witnom, Hanka džiesche po ne; ſaſy njeſkoti Koſſe žadachu a Hanka pschineke khjetje Schalſti dojſtow. A jako Hanka telej nuz neheſeſche, wucž že jedyn tych ſromadženych Hoſzow Wacžofch no-wiſſich Poweſzjiw ſe Šaka a poča we nich wótfje laſowacž. Tak ſo Hanka ſtrži, jako ſwoje Meno tych Kowinkow wuſkých a v pschi tym to Napomitanje a Žadanje, ſo by ſo bewſeſeſcheho Komđenja do Mjeſta B** vodała a tam psched ſudne Kneſte ſo ſtupila. Bojoſz a Čihe-petanje wſhje jeſe Štawy pschewſa, tak ſo wſhitke Schalſti puſheži a jim panycz da, ſbejſiwiym Šawolanjom fej Štwy čeſtny a ſo do ſwojeſe ſkomorki ſonkny. Dow njeſk ſaſy, kajž predy we Binawez Domi, hórke Esyly plakatſe. To ſoniwſkih khwatasche Hoſpoſa ſe ſwojim lubowanym Esynom i Hanzy, ſo by ſo ju pschechelniwe wopraſchala, ſchto ji tola ſwadžilo je? Kuiž jara ſo pak do Duri klepaſchtaj, ſimaj newočini. Myſliwſki, ſo mohla ſei njeſchtto ſeſchlodžicj, wuſhadžiſchtaj Durje a prascheschtaj ſo Bohu ſastróženiu Šlužomniſu ſa Witnu jeſe psche-миerneje Štyſknosſje a Šrudobj. Ale hanzyne Wutroba bje tak ſrudžena a ſBojoſſju napelnena, ſo ieſny Ert Eslovečka ryžecj nemiožeſche. Esyly a Ruk Lamanje bje ſejne Wotmolwenje. Po nječjim, dyž trochu ſhebi pschischka bje, reknij ſyſkniwa: „Ah, ih mój Kneze a Božo!” a Lamasche swojej newinowatej Ruzn, ach! woni ſu mi we Mjeſzy B** wschtorenje wſalt, ſchtojj Člowekej lube je na Šemi, ſu me newinowatu pschewſchu Mjeru c̄wilowali, wo Čeſz

a dobre Meno pschiniesli a s Prutami s Mjesta mubnali! Nemohli stym njetk spokojom bjez? Dvrbu ja sahy knim, so mohli me dale a knam dji dwójny hore cwiłowacj?

Ka taſkej Wachnje Hanka dale ryczesche, ale Macz a Esyn do teho pschinę nemójeschtaj, schto stym prajicj chze. Tehodla džieschtaj tym Hossjam delje, so byschtaj sonilej, schto ho stalo aby wona klyschala bje. Tejj jimaſ to lóboko k Wutrobi džiesche, dokelj na wschjem, schtoj Hantu potrebi, wutrobný Džiel bereschtaſ. Toto wonaj njeschtot wot níkajkeho Sjawnoczinena snowinskich Powesjow klysccheschtaj, kotrej ſebi dale prijedkajowacj daschtaj. — Ale klyschcje? wono nebeſ tak, kaž Hanka myſlila bje — wono bje to to Sjawnoczinene a wegele Poſteſtvo „ſo je wona psched njeſotrymi Ljetam i po Sdaciſu ſa paduſhnu djerzana a na neſaſlužene Wachnje ſurowe kruſcje khostana; ſo pak je ho njetk tón wjerny Paduch namakał a psches to hanzy na Newinoy ſpōtnata. Tehodla ju pytaja a proſcha, ho do Mjesta B** podacj a psched Kneſtvo ſtupicj k Dostacju i ſwojeſe ſaſluženeſe Ćeſzie a Wotproſchenju teje ji načineneſe Neprawdy. Wóſche teho ji k Wotrunanju ſummu wot 10,000 Toler' ſlubja.“

(Wobſanknenje pschichodnje.)

H o b e r S c h p r e j n i k.

Medy bjesche pod cjeſkimi Horami lujiſkim Kraju wulki, wulki a ſylny Muž, Hober Schprejnik menowaný, tón bjesche tak ſylny, ſo najſylnische Schtomu — Duby, Wjasy, Schmijoki a ſchtoj dale bje, ſa Werschki pschimische a ſlo-

renemi wutorhowsche; wulke kamenje, kaž Mroczelje na Nebeskach, won ſe Semje beriche, kladjische je na Romady, aby dzejz chyſche na Boc. Won ho nikoho nebojesche, dokelj tak ſylny bje, won nemjeſeſche tehodla tejj ganeje Tylby a Wobory, Proka ani Mecja aby Lebiſe. Jemu bjesche pak tejj podany wulki Lud a wiſasche na nim, jako Pejoly na Matzy. Medy ſromadzicju ho jeho Podanjo woſolo neho a džachu: Hobero Schprejnik, my chyli rad tymlej Kraju wostacj a niz dale ſi Šelonczkom k Weczoru czahnycj, ale dyž ty runje najſylniſchi hy a tebe dla ho nikoho ſtrachowacj netrebamy, laj, dyž ty Žlobi aby Doli lejzisch, aby do Šakobu ſandzefch, nemójeſch ty tola widzicj, schto ho wschudzom twojim Kraju ſtane a nas wobaracj; Natwar nam njeschtot wóſokich Mjestow a wudzjelaj ſebi tejj Tylbu, ſo mojeſch nas hižno wot naſvala wobaracj a naſchich Ne-pſheſzelow wot daloka hym moricj, a netrebaſch ho ſa nimi honicj. Duj iwareſche Hober Schprejnik po Doli delkach ſkójdeho Boka ſwojego bydlenskeho Žloba k Weczoru Rodzislichego a k Ranu Woktar Pschibohej ſwajarem Witej a menowſche to Mjesto, ſwojego ſcžineneho Bydlenja dla: „Bud yſchin“ a ſwoj Kraj: „Bud yſku.“ Won wobda tejj ſwoj Kraj, dzejz nufne bresche, na Mesach ſe Štrózemi aby fedzbowanskimi Mjestami a wukaji jenu niže Huczinu, jenu niže Rakez a k Weczoru Štrózislichego wóſche Luhu a Lahowa. Potom wutjeka won ſebi tejj Prok a Lebiſe a chyſche ſpytacj a ſhonicj, laſt daloko budże ſe Schipom iſhlicj. Won tſylesche njeschtot Schipow k Pólenju do Horow huiſe a jako Ludjo tam ladacj a jeho Schipy pytacj dzejchu, nam-

Także je daloko horkach jenym Doli, ale nemodzachu je skuku wuczahnyż, tak iżboko biechu po saschtapile. Duż kopaluchu a ryjachu a paczachu te Schipy won, a laj, sa tymi Schipami pschindje tych Dżerow, dżejż biechu tħajek można żorlaża Woda won, koralż dżenskiżi Dżen do Budyskiego a Lusiskiego Kraja delje bjeżi a kotrui na to Endzo po Hoberi Schprejniku: „Schpreju” menowali fu, to Mjesto paf, dżejż Hober Schprejnik stal a tħalaż je, fu xieħali: „Tħylanu.”

H u d a n c ġ ċ t o.

1. Rjanu Ptacżik je mi snath,
Tola neje najmieniżi,
Burej fda ho jenoż datu,
Pschi nim khorji po Twori,
Mamo, ożjż fu liedom ħwita
Wela jeho, k-Dżelu wita.
2. Piżane a jara rjane
Ma wón Bjerka na Cjeli,
A kajj bylo molowane
Tak fu kollide syboli;
Ljetacż jara nesamidje,
Biehanje jem' pschindje lóże.
3. Tela drudy widżiż jeho,
Tedy paf wón neljeta,
Na Tormach tam wósche wscheho;
Je kajj Khoroi werċjata,
Sam wón Ludżoni pokasuże,
f-Workal żadu Bjeiżik duje.
4. Mjerto ibudaj ty mi jeho,
Kajki Ptacżik je mjeneny,

Duż czi hispceż wosħe teħo
Praju, so bje mol waru,
Sadyx xieniħi k-niħi bjesħe,
Skotrixiż tħi k-Schuli džiesħe.

R.

Duschne Wotmolwenje.

Wóskom Ljet flara Holcżka wedijsche wele wot teħo Ebōjnika powedacż, wot jeho Kuboszje psħecjietu Ħlōweskam, wot jeho Vomożu a Dibroċżiwoszje, a rycħesħe wot teħo najradħi; pschindjeħu tħodla Wotroszeni kieze Starshimaj so bieħu snejr rycħelt a ja bo Ephytowanja wedli. Wożebiej myħlesħe wieshi Mudrażk temu Dżejżju Hubu satykaż a džiesħe tam a džiesħe snejru, duż iż-żgħiġi tejjż wediċi, tak wuliki won ie? — O, wotmolwi to Dżejż, won je tak wuliki, so jeho żgħiġ Ħswiżet newopsħimme, a je tola tejjż tak malix, so we mozej Wutrobi hydlit. — Tuto Wotmolwenje satrashti teħo Mudrażka tak, so fu ju niċċo wjaz' prasħċej nesħħróbl, a motendże f-ħanibu wot neje.

R.

Zitne a butrovwe Wifli.

Sandżenu Svobotu fu Žita Budyschini placżi:

Roż . . .	2 tol.	$27\frac{1}{2}$	nsl.	tejj	2 tol.	$22\frac{1}{2}$	nsl.
Psħenja . . .	4	10	-	4	-	-	-
Decżmen . . .	2	15	-	2	-	10	-
Worx . . .	1	$17\frac{1}{2}$	-	1	-	15	-
Hejdusħka . . .	6	10	-	6	-	$4\frac{1}{2}$	-
Bjerni . . .	1	-	-	-	-	25	-

Khana Buten 11 nsl. 9 now.

Zydzienſka Nowina

a b y

Šerſke Poweſſje ſa hornych Luiſiczanow.

19. Číſlo.

11. Džen Róžownika.

1844.

Hanka, aby pschepoſnata Rewinowatosz.
(Wobſanknenje.)

Teje nowinskeje Poweſſje Liſtno Ruzh djerjo podaſchtaj ſo Macz a Ssyn kchwatajzy tHanzy, ko- trejj tón Ssyn weſele Poweſtwo ſobudjeleſche, kajz ſo toſzame we Nowinach namaka. „Djak Bohu temu Werschnemu“ reſny wona na Kolena pan- wſchi, „ſo je moja Rewinowatosz tola ſpoſnata — to je najreſiſti Džen, naſſbóžniſcha Schtunda mojego Žiwenja.“

Wonaj njek ſanku, kotraž hiſheze kleczeſche, horjeftehnyſchtaj, ju troſhtowaschtaj a ſo na jeie Šbozu weſeleſchtaj, kajz to wſchudjom Ludo do- breje a džjelberneje Wutroby cjinicz ſwuczeni ſu, a napominaschtaj ju, ſo chyyla ſo psched menowane Knejſtwo podacj, tam ſwoje Wusprawenje ſky- ſhcez a ſwoju Čeſz ſaſy doſtač, tejj ſo by ſlubene Penesy ſa newinowaczje pschecjerpeni Ne- prawdu a Wutrate neſmijelne Čerpenja nepodom- nych Čwilow ſbjehnyla. Ale, wona to tunjewon motpokasa teknwſchi, ſo ſu wſchitke ſemſke Kubla

neſamójne pschecjerpeni Hanibu dy ji róčijcz a woſtunacj a džesche, ſo jenje, jenje te 10,000 Toſter horjewſacj nebuđe. Ale róčimy ſo ktej Sahrod- nikowej we B.**.

Sa njekotre Dny bje Žyłe Poweſtančko wot teho we Mjeszi B ** wobeidženeho Paduſtwia wſchudjom ſnajomne. Meležo, wot Wočzow ſwjet- neho Knejſtwo a Prawdorje newidžena, bjeſche ta Sahrodnikowa, kotruž my hiſno jako tu wjernu Paduſchnizu ſnajemy, mjernje a derje žiwa; ſchlu bvdjische ſo na nju rieſhicz móh? Jenož drudž ju pschi Wuživanju, ſwjetneho Wchela Poruki jejneho raneneho Šwſedomnja kaſachua čiſhcejachu. Renadžiwschi ju kruta a wajna Khorofi, menujzy ſylneſterje Pscheraženje nadpanym a ji nahlu Ššmercž psched Wočzi ſtaji. Khetſje poſla wona po Laſen- ka, kotryž ji jejne Namkanje jako jara ſtrachne priódſtajta ſa ſmertne djerzesche. Skéjdej Schtundu bje hore a weſche jejne Možow Woteberanje. La- ſenk, jako kſchecijanſki Muž, ju na Wežnoſ Ššmercze ledžbliru cjinieſche a napominasche ju,

se Čwjetom wotrachnowacj, so móhla ho tak
s Bohom wujednacj, a na sbózne Wustupenje steje
Čjaskoszje so derje pschihotowacj. Jako tajle
Rycze klyscchesche, wotucji s Mozu jejne Sswjedom-
nje a Hanzyne Snamjo, kotaž stejnnej Winu tak
pschemózne wele snewla a czerpka bje, stupi we
satraschnej Schlastnoszi psched jeje Duschu. Wona
po Spowiednika pösla a wusna so pokutnej Wu-
trobu a se želnosziviny Sshlami swojego melczo
wobeidzeneho Paduscha. Tón Duchomny jí, Smje-
rowanju raneneho Sswjedomna radzesche, swój
nelhmany Skutk tejj ſwjetnej Wóchnoszli ſiewicj,
so by psches to Newinowatosz teje boheje Hanki
kWjedomnoszi ſawnje na Sswjetlo pschischka. To
ji wón jako najswiejschu Pschihuschnosz přejde-
stajt a jako to Nasljeſche, schtojj hischeje na Sem
czinicj mæže. Wona to ſlnbi. Khora Sahrod-
nikowa, kotaž tola derje pschihotowana fe Štrejta
wustupicj chyſche, dasche radnychſkejich do Domu
pschincj, ktrymž Lásenk wusna, so ta Khora pschi
dobrym Rosom i e a so maja tehodla wſchitko fa
Wjernosz horjebracz, schtojj wusnacj budje. A
wona so wusna, so je wona to ſtranenje we
Binawez Domi wobeschka a k Pscheyofasjanu, so
Wjernosz wusnala je, so tejj bory njeſotre ſlje-
borne Wjezy kym predy dostatym a we Sahrodzi
namkanym pschinamkažu, kotež hacž dotal ſcho-
wane mjeła bjesche.

Knes a Kneni Binawez, ktrymajž to ſiewene
bu ſtrózichař so jara a mersachtař so žalošnje,
so staj Hanzy tak wulku Hanibu, tak pschemerne
Čjwilje na nesaſtužene a newiuowate Waschnje
nacžinikoj. Binaw na Mjeszi wusna, so chze ji
10,000 Toleč fa jejne po Neprawdži ſnewne
Wocžyrenje wuplaciſč. A tehodla bjesche tajke

Sjawocžinenje do nowinſkich Powieszjow ſtajene
a Hanki proſchena, so by psched Kneſtvo ſtupila.
Kajž wulka Hanzyne Beſekosz na Spōſnacju
ſwojeje Newinoſzie a faſo doſtatej Čeſti bje, tak
nerady tola widzische, so bje jejna rjedy pschecjer-
pena Haniba a Ponízenje we zylkym Domi ſna-
jomne. Ale tak wulke biesche jejne Spodžiwanje
a wutrobne Hnuczie, jako po njeſotrych Dnach
domjazh Šsyn ſnowa knej pschindje a ju kwojej
Mandželskej žadafche, ji Lubosz, Pomoz a Šswjer-
nosz Čjaž swojego Žiwenja ſlubt a ſnej weſele
a ſrudne Podeidženja ſprawnje dželicj chyſche.
Tejj Kneni Hosposa ju proſchesche, so chyſla wſchak
jejna Džowka byč. Tak móhlt ty, reknu Hanki
kŠynej, hanibicjivoje na neho poladawſhi, tak
móhlt ſej ty tajku niſku Holzu k Mandželskej bracj,
kotaž hischeje wóſche teho tak ſoboko ponizena a
wo Čeſz a dobre Meno pschinesena bje? —
Nejeli dale žadyn Sadjek, ſawola won weſelje,
da ſmój hotowoſ. Wón jeje Ruku ſLuboszju po-
pany, wsa ju kwojej Wutrobi a wusna „talej
Wutroba, Hankal jeno fa tebe bje. Nefastorč
ju, hewak ſym ja wjecžnje hubeny. Jeno ſtobu
móžu žiwy byč! Nedostanult tebe, da je mi Ži-
wenje luta Wobeježnosz, Šrudoba a nesnežne
Brijemjo! Tebi je Bóh po ſwojim Spodobanju
tu žadnu Móž dal, me ſbojomnemir a kweſele-
mu Muzej ſežinicj aby do wjecžnje Šrudoby ſa-
ſtořicj! Žadaj wotemne, schtojj chyſch, jenož
wostan moja.

Psches tajkej Ryczie a ſdobrej Wolu Poní-
zowanje bu Hanki hnuta a wotmoſwi: schtoha
chyſmój so dolho komdžicj, chyſchli ty tak, moja
Wutroba přajt po doſtatej bes Winy ſubenej Čeſti
weſela: Haj! ſtemu. Moja Wutroba, so bych

Wjernost' swjedzika, bje hizno dawno tebi glu-
bena, ale Lubosz ktebi dyrbjach czi saprjecz a sapo-
wedziec, dokelz Bohu lubila bjech, so ho na Jane
Waschnje a na nikoho wudacz neham, dojj moja
Newinosz na Swjetcji spospnata nebudze. A dokelz
ho to tak derje stalo je, da je moje Sslubenie Rónzej."

Schtu bje njetko wehelschi, hacj nasch nena-
dzity Nawojenja? schtu mjejesche wjernische We-
selje, hacj predy fastrožena Hosposa? — Zyle
Ssužostwo a Wokolnosz wopokaſa po bjeržanym
Sslubi swoje Spodebanje na telej Žentwi, kotraj
bje wopravdzie we Nebju wobjanknena, kotruij tejj
Swjast swjateho Mandžestwa sa njekotre Nedžilje
psches duhomsku Nulu wobkruci. Jeju Mandžestwo
bjesche weſele, sbožomne a dolhe, wot Boha swjasane.

Wucža.

Nóchynli o Ludjo, schtujj wñ tejj scze, noch-
yli ženie nikoho po Edaczu kudziec — a najbole
wñ, mojt lubi młodzi Psjeczeljo, kij na tym scze,
hebt Schtant wuwolice, kotryz ma tu Móz „Pra-
mo wuprasicz a druhich kudziec“ nałożcze wulku
Piłnosz a Redžbliwoſz pschi Wuprajenju waschego
Pschiſudženja a poſluchajcze pschi tym na Łęg
waschego Swjedomija, djejj Newinowatosz móhla
po Edaczu fa winowatu kudžena bycz a psche-
pospnata Podcžiszczenie čerpicj: so neby ta psches
was ranena Newinosz ženie Witu imseka waschego
Pschekhwatanja dla ho rudičic a plakac. Djak
bydž tejj Bohu, so tamne helske Čwilernje, kij
njekotremu sakraſnenemu bes Winy do Winy pom-
hale su, wjazy nejsu.

M. B. L.

Wschelkisny. Sbjerk.

Turkowske Reskutki nasciim Čjak u.
Hacj runje Turkowska je woſlabnyla a pod Schle-

tom Europäiſich Wochow dodychuje, da wſchak
swaja ho tola Sultanſke rubejne Črjödy, Kſch-
eſhjanow wurubicz, cžwilowacj a fabicz. Taiske
lej Ssutorowſje su Rónz maleho Rójka we Alba-
niſkej a Mazedonskej ho podawale. We Mjeſjt
Bodowiz a wokolnych Wſach rubjachu, we Wſy
Madschar pecžicu dweju Mužow a jenu Žonu
pschi Wohnju, we Wſy Tanzikowi bu Macz se
swojim džieszjom tak dolho pschi Wohnju cžwilo-
wana, hacj wumre, tehorunja ſwe Wſy Belin-
begovo Eelo cžwilowachu Nana a dweju Ssynow
pschi Wohnju a Saraschcu jich potom, druhich
Wſach moricu wjazh Kſchessijanow, ſpalichu
druehe Wſy, ſcroikim, woni zahaja a morduja
po Dobroſdaczu a nimaja Kſchessijanow bóle ſajncz,
hacj Pſa. Tolej ſtrudzi nas wutrobnje a dyj ſa
Wohanow proſhym, ſo chył ſich Boh roſhiwjet-
licz a wobrocicj, da chzenni ſobu ſdychowacj ſa
Kſchessijanow bes Turkami a ſo bydu kſchessi-
janszy Wichojo ſylnje do teho ryczeli k Wotwo-
brojenju tajlich Reskutkow. Chemy tejj ho fDža-
kom dopomnicj, ſak wele cžiſhische a ſbožomniſche
Živenje my pod naszej Wóſchnosſju wesz móžemy.

* * * Sa tu kraſnu herſtu Bibliju, ſotrejž
tehame Džeeži, kij nedawno ſajndzenych Dnach
ſmojeſe Schulje wutupichu, pschi jich Dželenju
me wulž jara ſwefelichu, wupraju ja tudy tym
Starſhim mój wutrobný Džak. Tashama budže
mi, ſchtojj bycz dyrti, jene ważne Dopomneczje
na tute Džeeži, Moj Džak wupraju paſ na tu-
tym Mjeſzi tehola, dokelz psched uſz tak dekhim
Čjakom tejj tudy teho Wſchelja ſpominene bu,
lotrž ja mojim ſchulſkim Džeežom druhieſ ſloſſy Ho-
dy pschihotowal bjech. Nowak, Džeežiwučer
w Delnej Hórz.

Wsmi to k Wutrobi!

Zara wuczeny Pohan dosto wot wje steho Mißionara nowy Testament. Tón Prjedař ſo po njekotrym Čaſu jeho praschesche, tak ſo jemu te Knihi fpodobaju a won wotmolwi: „Zara derje. Sawiesſje Jefuš Krystuſ je kraſny Čłowek, haj won pſchetrochi naſwicb Bohow wſchjech, won je bojſki.“ Tón Misionar ſebi myſlesche, ſo taſkilej Pohan to Evangelion ſhawnje poſnaſz budže a praſesche teſz to jemu. Tón pak wotmolwi: „Ja ſnaju Aſchessijanow, ale woni nicžo ljeviči neſju, dnyžli mn; ſebanje, Ba-duſtwo, Napóliwoſz, wſchitko, ſchioſz tych Knihaſ je jaſajane, woni cjinja.“ A Pohan zwosta Pohan. Wobladujmy ſo, ladajmy na ſo, hacj bes namí Aſchessijanami ſo wele Pohanſtwa nenamaka. Djeſz ſo Wjera we Skutkach ſwjeſci, tam ſu wjerne Boje Djeſeczi. Daſ nam we Skutkach Ponižnoſz! Spofieſz nam Wjery Wobſtajnoſz!

Rcjh.

Hudanczko.

Gsama wot ſo ryczu ja,
Nech me Druiſ ſbutaja.
Moja Ryc ſo ryczina
Gakſjeſu cji na Gchtom
Gweželu cje wulzyčnuje
Volubju ſich wele cji.
Wotacj taſka nemóju,
Rjanu Barbu ſelenu
Gſo ja rotom wobleku.
Tajkeje me nejadaſch,
Hinajſtu me w Ryglach maſch.
A teſz na to poczataſch.
Dyz pak Barbu čjerwenu
Na Liejku ja doſtanu,
Da ſo tebi volubju.

Hiſheje ty me wotſajich,
Dójz me cžornu newidziſch,
A ſo na to weſelich.
Dyz me taſku dočjakasch,
Samnu horje dožahajch,
A me kſtrowej ſiedzi maſch.

K.

Sylbne Hudanje.

Dwjetwne Šallowo ſchyrjoch Piſmikow
Po wſchjednej Wjeſi delnych Eužizow
Je starý Čłowek ſulený
We Lejoži a we Schudliži.

Bes Hajakomi nichu Ljetow dla
Tem' Čłowelej tak lóchzy nerjela;
Po Eſlubbi, kij woni jaſteji
Gsu jemu Meno nadali.

Tej Sylbi dwje ſtaj zylje jaſaſej.
Duž, kaj ſh pſchzezo chzeſich, jei pſchekajet —
To Eſlowo ſtajne jaſaſe
We Groſemenju wotſane.

A menózefch to hiſheje ſhudacj,
Da Wóſkač Bacjón nech cji pſcheradži
A Werba poſina próchnawa
Tej Sylbi a t'ho Čłoweka.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu Gſobotu ſu Žita Budyschini
płaczie:

Hoſ . . .	3 tol.	— nsl.	teſz	2 tol.	25	nsl.
Pſchenica . . .	4	:	10	—	4	—
Deczmen . . .	2	:	17½	—	2	—
Worž . . .	1	:	17½	—	1	—
Hejdusichka . . .	6	:	10	—	6	—
Bjerny . . .	1	:	—	—	—	25
Khana Butry						11 nsl.
3 now.						

Endżenſſa Nowina

a b y

Serſke Poweszeſje ſa hornnych Luiſicjanow.

20. Ćiſto.

18. Džen Róžownika.

1844.

Ta hejkojta Jeħla.

Do jiltých Klamorov bohateho Kupza Samuela Rychtarja we D... ſtupí hudy džefacjſtejný Hölcez a proſchesche klamorſteho Eſlujomnika wo ſmijelny Dar. „Tow ničjo nehyda,” ſmör-eja tón počnuteň a ſDíjekom ſo nuſorathy Eſlujomnik a kaſaſche prēsnemu Kraju Bludjerej ſo dale mječ. „Ach! jeno Kufk Khlieba, luby Kneže,” žaloszefche tón Mały a poſbjeſhowaſche ſtyknenej Ruzi knemu — ja nejšym wot cjerawſcheho ničjo ſjedl.“ „Dži kſchibenz!” wotmolvi tamny ſurowje, a tón hudy Hölcez mjejeſche ſo kDurjam ſkoſem plakawſhi.

„Schtoba je?” praschesche ſo Knes Rychtar, ſiž Hölceze ſWoſnom swojejé pédlanſkeje ſtrivy pytnyk bje, a ſtupí poſchi tym ſneje won. „Ne-wuſchný proſcherski Hólz,” wotmolvi Eſlujomnik a wajesche na ničjo nefedžbujo te poſhipo-ſklane ſitne Prudi dale. Duž ſkili ſo tón Hölcez bliſko pola klamorovych Durjow, ſbjehny

njeſhto wot Semje a džiesche pomalku won. „Heda! Hölce!” ſawola Rychtar a ſtupí ſDobom poſhed neho, „ſhto ty tam ſbjehny? „Hejkojtu Jeħlu” džiesche Hölcez plakawſhi, a kKupzej ſo poſchinobrocjſtvi počafa jemu ſwoje Ra-makanje. Niž bes Želnoszje poſadowaſche Rychtar na Hélza, ſiž ſbožn Rohomaj a ſpóktoſtorhanej rubjanej Draſtu, módrzej Wocži počnej Eſylſow, bljedy, kaž wjerne Hubenſtwo, poſhed nim ſte-jeſche. „A ſhto chyſh ſtym?” wopraſcha ſo Rychtar a pyin ſdobrym Spodobanju, ſo tón Hölcez, poſchi wſchitkej ſwojejé Khudobi, ſola Woblecžo a Ruzi čiſte mjejeſche. „Mój Peſel je džjerawý, najwetschu Džjeru ſnej ſatyzmu,” džiesche Wacholk a poſadowaſche poſheczelnje a ne-ſtrachocjſiwy Rychtar do Wocžom. „Ale ne-hajnbujech ſo ty?” rjeſny Rychtar na neho, „tak mlody a kholjich hizom po Proſchenju?“ „Ach, luby Kneže, derje chyſt ja radbiſiho džie-ſlacz,” wotmolvi Hölcez, „ale ja ſo na ničjo neuſteju a ſum hiſčeze ſlaby k Mlečjenju a

Drewo Rakanju. Boha Macz nima jeneho Khleba doma; Nan je hizon psched tsiomu Nedzelami wumrel, a moi matki Bratskojo nejku hzano sa dwaj Dnaj niezlo jiedli. Ja nemozach Macz dlehe plakajo midzic. Duż sym mot Demu so puszcziel a sym wele Czlowekow zebrik, ale mot jich najwiazym sym jenoż Swwarenje dostal; jenoż sentezki Bur da mi czera ranq Krusck Khleba, a mot teho Czasa sym Richtu jeneho Dorika wiazym.

Teho Kupza hnu talej hózowa nekhumschna a wutrabna Rydz, won wuczeje Venes se Saka a djesche knemu: „Jow masz Wosmaka, dži mi tamlej na Róz a kúp sa Woloju Khleba sa so a twojich Bratskow, a pschineš mi Ebólk saky.” „Mój luby, dobry Kneze, Bóh budze wam spłaczież!” djesche Hólczej weshelje, kochesche Kupzei Ruku, a czeresche Skoku stym Venesem wotjal. „Ssliborny Krosch bydžische to tejj fastejał,” mórežesche mersazy Khlamowski Ssliżomnik, „njetko budze so woschczericz a pobjehne szylymi Venesami tCzertej.” „Schtu wje,” wotmolwi Rydzat, „tón Hólczej so mi sprawnischi ſda byc; tejj sym ja Redzibiliowje dla, skotreż tu Zehlu szjehny, Lubosz knemu dostal.” Tym Wonom pschindje tón Hólczej pełnym Skoku rózgo, wulku czornu Polcotu we jenej, a Ebólk teho Wosmaka we druhej Ruzi dzejzo. „Jow, lubi Kneze!” djesche won skoro bes Dycha, „jow macze Ebólk;” smolom pak proshesche tejj wo Nój, so by ſebi Rusk Khleba wotkrejciź möhl. Khlamowski Ssliżomnik, kotrejz smorschczene Woblicz so pomalku wujasni, poſkież jemu swój Nój a wehelesche so, ſak tón džielawy Hólczej ſkwatliwje ſebi wulki Kruch wot Polcoty wot-

kra. Tola na jene Dobo połoži tón Hólczej Khleb a Nój na Semju a ſpiewaſche ſtyknywſchi Ruzi ſMuternoszju tu vola Burow na Kraju ſwuczenu blidowu Modlitwu: „Pichindz, Kneze Jefuso, Ibydż naſch Höz a pežohnui, ſchtojz Ty wobradžit sy!” — Meludana Pobožnosz a džeciaza Sprawnož, ſkotrež Hólczej ſwoju Modlitwu prajesche, runje ſajz jeho ſMuternoszju ſwjeczatej Woczi hnuchu pscherzo lóbscho teho Kupza. Nehabzy ſklowaſtej so tejj jeho Ruzi ſajz k Modlitwi; won dopowni so tejj ſwojego ſrudnebo Młodženſtwa; Pomoži dobrzych Czlowekow, ſotruj ſam dostal; Bożeje ſionowazjeje Ruki, liž nad nim so tak husto ſzewila bjesche; a Cysla Želnoszje ſlupi do jeho Woczow. Edobrym Spodobanjom ladashe won na Hólczeza, liž ſe ſurowym Łodom jiedzisze, a prashesche ſo jeho, czeji a ſwotkel je a ſak ſo jeho Maczert dje. Won ſont ſe ſwernych Ryżow teho Hólcza, ſo je we tej wózom Mil' wot D... dałokę Wszystki... rodzenni, kotrejz Wobydlerjo husto Źito na Wiski pschiwesu; ſo jeho Nan je małki Khjezku mjeł, ſotruj psches Valenje ſubit bje. Psches wiazym nesbožomnych Podendženjow je jeho Nan napoſledk tak wokhudniż, ſo nufowanym bje, tón malki Rusk Pola pschedacj a ſa ſuadnu Edu Ekot ſwojego bohatego Ssugoda paſz; ſo psched tsiomu Nedzelami wumrel, Macz pak ſkhorila je, kotrejz tehoodla njetko, dokelj džielacj nemóje, ſe ſchyrimi malymi Djieczimi we najweszim Husbenswi ſo namaka. So by potajkim Maczeli Pomož pytał; da je wot Spoczątka Wsz wote Wsz schot, napoſledk na kraju Dróhu pschieschot, a dokelj wſchudzom podarmo proſył bje, je tejj hacj tudy doſahnył.

Želnity, dobry Muž bjesche spschezy wetschim Dželbranjom temu Holežezek pschiwoſluchowal. Tón Holež je ledzblity, sprawny, pobožny, — myſlesche Rychtar pschi ſebi, — lubuje ſweju Macz a nesda ſo bes naturſteko Dara byc; to ſu Salozki, na kotrež ſo njeschtio hijom twaricž da. Ja ſym bohaty Muž, — myſlesche won ſebi dale meležo pschi ſobi, mam jenož ſenicke Djiečjo — a laj wſchat! tén Holež ſesda ſo jemu we tutym Wokomíneniu jako ſíwe dolszne Wopisko, kotrež Bóh, kij jeho tak bohacze žohnował bje, na jeho Džalomnož píša. „Poſthaj Mólciki!” počza won khetſſe na neho, ſajz by njeſajke Brjódkaſacze we jeho Snuzkomnym ſetrawiło bylo, „Chyžli ty njeschtio wuknyc?” „Oh haj!” ſawola tón Holežez wſehly, „to chyžl ja rady, mój luby Kneže! tež možu ja hijom we ſtatechismuſu laſowac.” Pschi tutych Školach wuczeſe won male Knjik ſe Šaka, wocžni je a laſowaſche ſhjetrej Spjefchnoszu a Gotowoszu: „Ty dyrbiſch twojego Mana a twoju Macz čeſzicž, ſo ſo czi derje pónidze, a dekho jiwu budjefch na Šemi.” „Ketje, luby Kneže, to ſym ja čera wuknyl, jako jara mučny ſo na krajnej Drósy pod Schtomom peſonyk bjech; dale nejšym hſtceje pschiſko, pschetož domach dyrbjach pschezy maleho Bratska pjeſtonicž, dokelž Macz khorat na Šlomi lejjeſche.” „Haj!” ſawola njeſko na jene Dobo Rychtar, „haj! ja chzu twoj Mana byc, Ty Nebojatko, wot Ebojz Wopushezen!” a koſchesche uho ſpodiwanego Holeža na Čzolo. „Zelio pobežny, pjeſny v pílny ſy,” djeſche Rychtar dale, „da chzu ſo ſa tebe ſtarac.” Ty dyrbiſch njeschtio naukny, iſejz a piež a Draſtu doſtac, a dyž

ſy wetschi a njeschtio ſaſtuſiſch, móžech twojci Maczteri a Bratram ſtym popomhač a tak Kneſowu Rasznu dopelnicž. „Ah! to je kraſnje!” ſawola tón Holežez, lažesche po Kupzu horje, koſchesche, ſo jemu Ruzy a bjesche wſchón pschewſat y Wehekoſzju. „Alle moja Macz nima pschezy hſtceje ničo iſejz,” djeſche won na jene Dobo plakajo a poladovasche ſe ſrudnym Woblecžom na tón na Šemi lejjeſhy Ebótk Pockoty.

Kupz ſmjerowa jeho a ſlubi, ſo jeho Maczteri psches jencho Weſneho, kij tudy bje, Khljeba a Venes' poſluež a ſej Poweſz dacž chze, ſo jeſny Kryſtoph Gottlieb, tak rjukachu menujzy jemu, pola neho wostacž a njeschtio Hédneho nauknyč dyribi. Tón Khlamarſki dyrbesche tchodla to Muſne wobſtaracž a Líſt napiſacž, do kotrehož Rychtar hſtceje njeſchtio Venes' ſa tu Wudewu píhi položi, a we nim porucži ju Fararjowemu Saſtaranju a ſlubi, krótkim Čzaku ſaſy njeſchtio k Pomezy poſlacz. Sa Holežezu bu khetſſe pschiſtojnicha Draſta wobſtarana, a Pschiwoſlju wedžiſche Rychtar maleho Kryſtopha do ſwojego Domu, poda jeho ſwejſi Mańjilſkej a roſpoſeda ji jeho Podeňdzenje a ſwoje Wotmyſlenje, kij ſuim mjejeſche.

(Wobſanknenje píchichodnje.)

W ſm i t o k W u t r o b i!

Tara wuczeſny Póhan doſta wot wjefteho Miſionara nowy Testament. Tón Prjedat ſo po njekotrym Čzaku jeho praschesche, kaf ſo jemu te Knjih ſpodbaju a won wotmolwi: „Tara derje. Sawjeſſie Jefuſ Kryſtus je kraſny Čzlowek, haj won pschetročki naſchich Bohow wſchich,

won je bōjst." Tón Misionar sedi myśleć, so tajtakie Póhan to Evangelion sianije pósnač budże a prajeſte tejj to jemu. Tón pak wot-mowlwi: „Ja snaju Rschesztjanow, ale woni mi-jo ljeptshi nejsz, dnyli my; Iebanje, Padach-swo, Repolsiwoš, r'schitko, schioſi tych Anihach je sakasane, woni cjinja." A Póhan wosta Póhan. Wobladujmy ho, labajmy na ho, hacj bes nami Rschesztjanami ho wele Póhanswa nemaka. Dzejj ho Wjera we Skutach krojeczi, tam su wjernie Boje Dječzi. Daj nam w Skutach Poniznosz! Sposhej nam Wjery Wobstaj-nosz!

Rz. r.

Spjewancako pschi Kole bzy. (Pschełoz.)

Spis slote Djeczko, moj Zandżelk by ty,
Gacžin tej módreri kufuladzy,
Cjicho a iuixerom kajž Kori w scho je,
Spinkaj, tym Mucham ja wobaram cze.

Njek, moje Wocžko, schęže sloth je Čjaš,
Taſki ač njedy won nevšindze saš,
Lojo dyj Staroſje wobſtupia cji,
Necjischje, Kurko, ač tedy po ſpi.

Zandżelski ſMebeš' tak ležne, kajž ty,
Lukfu wobſmabuja poſmijeražy;
Wossoſiſho delje tejj ſupaju dre,
Alle trjež Šaylsy cji wuronene.

Epi, lube Kurko, a pschindze tejj Čjma.
Pschi Léžku ſedži Macj wetucžita;
Sabe aby roſtije nech, Hojbiko, je,
Macžerti Kubož wſchak nepoſtrjennie.

(Po C. M. Weberowym Koſu.)

Rweszelaj Besadži.

My pscheželny Towarſtwi namy
Wjehz Beszelow Žiwenju dož,
Haj Lawy tejj pschedobhywanym
A Wolem ho nedamy ſbosz. :::

My ſwjetnu tu Ruku ſej damy:
Haž na wieczne lubo ho mječ,
A ſmerſtej ho newopuſchčanty,
Dyj Rózie dy nochyle kęzicž. :::

Laj, Koło tych Čjaſow ho wereži,
Duž Newjeste necjakanty;
Schto khowamy narabnej Šsmereči?
Duž hermh to Djenha, dój ſhm. :::

A rózja ho weſele Čjaſy,
Rig Nadžija lubi je nam,
Da ſenđemy pjeknje ho ſašy,
Nech budjemy tu aby tam. :::

(1828.)

Grudne Wodawki.

Noži wot 15teho f 19temu Jutromniſkej wot-palichu ho Kulowi 6 Wobydlenjow; tehorunja Korčmarez pódlaſte Twarenja 15th Djen Jutromn. we Krupnom. Woboſi Woheń bje naſſterscho ſaloženy. 30th Dž. Jutromniſka wotpaliču ho Wefžy pschi ſym Komorowi 29 Burow a na druhi Djen 10, ſwele mjeſtežansſimi Bróžnjami. Mjesto ſy Komorow ſamo nebu ſ Wóhnjom demapytane. — Na ſtróžanskich Lukach pola raticjanskeho Komorowa bu 8 Djen Rózownika Honš Howak, starý Hospedar na Schibalez Komarowi, niwkej Reticzzy mortwym namkany Won bjeſte Čjen predy psched Vecžoram tam tu Schęzejku domoſ ſchol.

Żydzienſka Nowina

a b y

Šerske Powesze ja hornych Luižiczanow.

21. Číſlo.

25. Džen Róžownika.

1844.

Ta hejkojta Žehla.

(Wobſanknenje.)

Tak bje hižom schiesz Ljet' sajſchlo wot teho Čaſha ſym, jako naſch malý Kryſtoph do Rychtarez Domu horjewſat⁹ bje. Schtyri wot nich bje wón do Schulje khodzik a psches Pilnoſz a wot Boha sposchcijene Dary bjesche ſebi Kryſtoph ſa tutón Čaſh kraſných Wjedomnoſzjom nadobyl Poloju tých Penes', kotrej jemu jeho ſkublawny Nana hižom wot njeſotrych Ljet' ſym do Šaka dawasche, bje wón ſwetscha ſtajnje swojej Macjeri ſtał. Psches Gafaranje teho dostojnega Duchomneho a Rychtarowej Pomozu džiesche ſo jeho Macjeri wele lſepe, a mójeſche ſo njeſko psches Dželawoſz verje ſProzu, ale tola cjeſnje ſeſtiwic̄. Wot dweju Ljetow ſym bje Rychtar teho Pachola Kupzowſto wucžic̄ pocžał; a psches Šwernosz, Pilnoſz, Horliwoſz a Ródnosz wusnameni ſo tejj pschi tym tón ſchiesnacze Ljet' ſtarý Kryſtoph, tij i mloženſkim Ljetam ſraweſche, psched jich wele swojego Runecza. Edruhej Poloju naſbótko-

wanych Penes' do Šaka bjesche Kryſtoph poſljenim Čaſhu Koſhygov nakupowal. Bot Šufkoda, rodženeho Hamburſkeho, bjesche wón Ciehneneſtajſich Koſacjow naruknył, a te tak pschihotowane Vera ſa pschihódne tuni Penes, ale tola ſDobytkom, pschedawal, a psches to ſwoje naſutowane Penesh hacž na 120 Toler' pschineſt. Rychtarej lubesche ſo tuta Sprózniwoſz jara derje. Pschedeto, ſo jemu wjazy Penes' do Šaka dawasche a njeſhto mało poſchcowasche, ſchtojj Kryſtoph pomjenenym Čaſhu ſwernije ſa ſo placzeſche wubudzi wón Kryſtophowu Sprózniwoſz hifcheje wjazy. Jako Kryſtoph pschi Wopytanju swojeſje Macjerje we ſwojej narodnej Wſy iſižto wele Konopjow a Džjela namakal bcesche, ki ſi wubernie dobre a tunjo na Pschedaní bjesche; da proſchesche ſwojego ſkublawneho Nana, ſo by jemu 200 Tolerjow ſtutemu ſkupſtemu Prjódkwacžu poſchciſt. Rychtar wehelesche ſo na tutym Kryſtophowym sprawnje wotmyſlenym Prjódkmiecžu a dopelní rady jeho Próſtwu. Ta Wlez poradzi ſo pschejiwo wschej Nadžiji, a Kryſtoph wobſedzishe hižom we

teczkim wuczomnym Ljecji Sumu wot 500 Tolerjow, kotrej do Wilkow, kotrej jeho skublawny Man smiechazym Platom mjejesche, slobu da, tak, so tamne Venesz sa tsi Ljeta wo kjoje ho powieschichu. Po derje wubzerzanim Czazu swojego Wuknenja wobstara Krystoph jako kupzowski Seluzomnik f Vilnoszju, f Horliwoszju a f Dzjelawoszju kupzowske Nalejznoscie jeho skublawnego Mana. Bortsy dosta wón Mjesto teho prjednitscheho Seluzomnika, kiz bes tym wumrel bje, a bu tsi Ljeta posdisscho wot Rychtarja jako Sobutowarsch zyleho Pschekupnistwa f Tsczinnu Dobytka horjewsaty. Bohacije bjesche wón hacj dotal swojej Macjeri a Dramam pomhal, wot kotrejch dwaj sa tutón Czaz wumrekoj bjeschtaj, kotrejuz skoro dobra Macz szjehowasche. Ale ljedom bjechu Krystophowe Sylsy Wumrecja swojeje Macjerje dla wusknyle, da rojesche jemu nowe runje tak twerde a surowe Nesbozje. Delko trajaza Bjednosz djerzesche jeho lubowanego skublawnego Mana psches dwje Ljeczi na khorym Lozu. Schossj pschezo Lubosz, Swjernosz, Staroszivosz, Horliwosz, Vilnosz a Dzakomnosz romadzje samoja, to pytasche njetko Krystoph Salozerej swojego Eboza wopokasacz, f Wopokaftwu, so tonzamy swoju Dobrotu na janym Nehodnym pschecjinik neje. Bes Konza sprzniwy we taikim Powolanju stejesche Krystoph wósche teho samluski zylemu Kupzowstwu prjodk. Wschudzom mjejesche ho staracj, cžntacj, dzjilacj, a to wschitko dokonja wón bes Wostudy; haj, wón dzjelosche Starosz sa lubowanego Khoreho psches zyle Nozy Rychtarowej struchkej Mandzelstej. Predy jeho Ssmerczie, kiz napófledk we 65tym Ljecji jeho Ludbybcja dóindje, položi Rychtar na smiernym Lozu Ruku swojeje 25czi ljetnej Djowlki, Henrietty, do Ruki swojomeho Krystopha, a se Sylsam Luboszje, Strudobu a Dzakom-

noszie sandželi tón psychichodny Ssyn luboszivemu Dobrocjerej mrjazej Wocži.

We Ljecji 1798 džesacj Ljet' po Rychtarowej Ssmerczi, bjesche Napiskmo „Krystoph Gottlieb B...sel a Samuela Rychtarjowi Herbja” jene tych najczesznishich a najspawnishich Ahlamow we D.... Etjomi swojimi Łódzem i wojesche Krystoph swoje kupzowske Wjezy do anglijskich a rusynskich psychimórskich Mjestow. Ebozje, kotrej dobrocjweje Myślije 10 ljetnemu Holczezej ho kmjale bje, wosta nehablare a swjerte sprawnemu 40 ljetnemu Muzej. Sdzieczazej Luboszju a Staroszivoszju ladasche Krystoph swoju lubowanu psychichodnu Macz hacj do jenjego 72teho Ljeta a jako wona, džakomne Dzieczi johnujo, wumre, żarowasche wón frudny jako prawy Ssyn wo subenu Macz. Pschez bôle falcjewajo posbjehowasche ho jeho Kupzowstwo a ladajzy johnowasche Bóh tež najswaženische jeho Prjódksacjow. Ale niz bes Mjery nejmjejesche Ebozje u Polnosz swojich Dobrotow na neho wusypacj, njeschto dyrbesche jemu sapowedzicj, so by ho f Procha stworený Czlowek na swoje Sympathindzenje dopominik. Krystophowe Mandzelstwo se swojej Henriettu wosta bes Dzieczi. Jego hiszczje žiwaj Bratras bushtaj vilnaj Kolnikaj, a dokelj jemu samemu nanowske Wesełoszje ſlebej' wobradzene nebjechu, wsa wón tej najstarszej Dzieszi swojeju Bratrow, kotrejmajz Amotr bjesche a kiz po nim herbowacj dyrbeschtaj, kzebi do Domu. —

Wele Siów swojich Sobu - Mieszcjanow, kotsj we drohim Czazu Rusu czerpiachu, bjesche wón, kajz ſlebej' poſlany Jandzel, f Pomozu sweselik a jich Rusu pomenischil a Wureknenu nejšu džakomne Modlitwy Ssycrotow, kiz sa neho zo Bohu modlachu, dokelj syrocjazu Rhyseju

swojego Mjesta kójjde Ljeto se Žitom, s Winom a s Venesami wobdari. Ale won so pschezy na swoju predawshu Nizkoſz a Djiva polne Sejndzenje dopomni. Za Žohnowanja pekna hejſta Žehla, wobstajne Snamjo teho Dopomnecza se sajndzeneho Čaſha, blyczeſeſe ho na woſebnym hollandskim Šuſtni jeho Šuſtnje, tak derje jako predy na Rukawi swojego rokторhaneho rubjanego Peſela, a tuta Žehla bu mot neho so Pscheſejew ſwjeſjnemu Namjerku poſtajena, fotuž kójjdy Ras Raſtarſhi jeho Šwóſby neſyč dyrbeſeſe. Dyz tehoodla swojego Žiwenja Bjeſtym Šwosim powedasche, pschiſtajowasche won ſpoboſnej Myſlu telej Štlowa: „Lajce, Djeczi, ton Knes wulke Wjezy cziń na tymt, kotsiz jeho lubuja! Podcjiſeſeſe ho we Poſornoſzi jeho reſhehomóznej Woi; cjeſeſe, kij ſe Ŝemje rodženi ſze, jeho newuſlędžomny Šud! Tola pak chceſe jeho hódnje cjeſic, lubujce ſwojich Bratrow, prózujeſeſe ho na Dopeſluenje swojego Powolanja, wopokaſeſe Dobroty Khudym a Potrjetnym, a Žohnowanja teho Wſtehomózneho budže ſwami a ſwaschimi Djeczi „Djeczini pschezy a wjeſzne!”

S . . .

Wſchelkisuy. Šbjerki.

Jan Maſon z Trebińa Rotenbórkſkeho Kraja iſiedzisze 24. Djení maleho Rójka ſkaruſdo Hródka a chyſeſe ho na tymſamym ſaſh domoj wróćieſ. Dokelz pak ho to neſta, pytachu jeho naſajtra a namakachu jeho morleho w Holı ſeſadu Nownego. Wjetry, kij Djení predy jaſoſnje ſakhadzachn a wulke Šsepje Šsnjeſha hromadu wjeſachu, biechu wjeſzje Wint, so ho Nočónz ſabludzi a, jako Mučnoſje dla dale nemójeſeſe, ležo wofta aſmersny

Dwanaty Djení Mjerza rano woſmich nadnižechu na Puſtu, kij ſlychwałda do Poſogniſy wedże, morle Čjelo. Tuto donieſechu dō Wſy a ſpóſnachu we nim ſchjeſnaczeljetneho Šyna Wudowy Fettkoweje Paſtoſničan Koſcziarki. Wſchitka na jeho Wožiwenja nałożena Próza bjeſeſe podarmo, dokelz bje jeho kajj pschiwſatý Ljekar wusna, boja Ruečka ſajala. —

Sahrodnik Chrystjan Duczko ſe Škarbiſchez iſiedzisze 20 Djení maleho Rójka do Muſakowa a poſla ſwój Spſchah, dokelz mjejeſeſe hishce ſnjekotre Wjezy w Mjedi wobstaracj, hižom Popołnju ſchyrchoch ſe ſwojej ſluſiomneſe Džówku domoj. Wokolo džewecjich poda ho won ſam na Dompucz, pschiindze pak nedaloko Sahorſkeho Rjesaka ſDróhi, fotraž bjeſeſe ſnemóźnie wulkim Šsepemi zylje ſawjeta, ſabludzi ho potom a wofta na poſledku Mučnoſje dla w Šsnjeſha ležo. Haſlej 20 Hodzinow poſdzisſho namachu jeho Čjelo a wſcha na neho Wožiwenje nałożena Próza bjeſeſe podarmo. —

Druhi Djení Haperleje padje Horſhovſkih Kowarez nimale dwie Ljeczi ſtare Djecjo do Študnie a ſatepi ho tam. —

K. A. Glaž, w ſwojim Čaſhu Šylnik pschi kralowskej Gardzi, je Hajniſtwo w Rohelnju Wojerowſkeho Kraja doſtał —

Knes Kandibat A. Ráda ſDolheje Boſchczieje Rotenbórkſkeho Kraja je po wobſtatym Pruhowanju pro venia concionandi Dowolenje kPrjebowanju doſtał. —

Knes Lizenziat E. Warnaž ſ Kulowa je jako druhí Duchomny pschi podjanskej Woſadzi w Nowym Sedli (Neuzelle) w Delnych Lujzach wot Wuschnoſje Wobtwerdzenje doſtał a ſwoje Doſtojniſtwo hižom naſtupiſ. —

Knes Mr ósa k, kij dotal schulske Wucjerstwo w Naręzu wobstarasche, je nedawno jako Wucjer do Wulich Ždżarow Wojetowskeho Kraja powolany a je tu Nedjelu po Zutrah użwiedżeny. —

Pruske (aby Bramborske) Królestwo ma sa 25,742,347 Toler' paperjanych Penies. To je po prawym Délk, ale taki Dólk, pschi kotymž jedyn janu Dań dawacj netreba; a hduž to sa Kraj dale žana Wobczejnosz neje. —

Rotenbórski Kraj, kij 22 schtyrihhranite Mišle wopshimne, ma po pošlenim ludowym Pscheliczenju 42,876 Wobydjerjow, 34 Życiwjow a 58 Schulow. —

We Khrowatyskej wumre nedawno śebaloko Sahreba (Agram) Josefa Wernicžowa, kotaž bje swoju Starobu na Sto a tsi a dwazecji Ljet' pschinesla. Pošlene 20 Ljet bjesche so swetscha jenož jenicžy ſchófejom għi-wila. —

Hrabja Stanisław Skarbek we Galizie je psches 20 swojich semjanskich Kublów, kij su wjazzu dnjil 1 Milijon Toler' minoste, na wsche Čjažy Galizyskej Khudżint wotkaſak a to na tajse Waschnje, so 600 starých khudych Ludzi kozdy Wjeħaż wjeste Penesh dostańu a so so sa 400 khudych Čjecži schulske Peneshy placja. —

Kark, Dalmatycka Kupa wjaderškim (Adria-tiſsim) Morju, ua kotrejj djenfniſchi Ģen Ŝlo-wjanji Iljerojo bydla, je woħednije tħodla podżewna, so jejni Wobylarjo stajnje wċornej Draszi khobia — a to hijom psches 2000 Ljet;

pschetoj starogrichiſki Spisowar Ġymnos Chios, kij dolho psched Krystušowym Karo-dženjona piħasche, poħeda tejj, so je Ludi tejhlej, Kupu hijom teħdom tajku Drastu nofk. Steho mójem spōsnacj, so bjeħn starodawni Iljerojo tónhom Narod, kaž njetfischi, to rjeka: Ħslo-wenjo. —

We Dubrowniku (Ragusa) bjesche tsecjt Ģen Wjerza khjetre Semjerjenje, so so zjile Miesto do Stracha poda; tola dokk dolho netrajesche, spokojichu fu Wobydlerjo saħo. Ale, jaſo Ģenpozdjisho Semja saħo a to wele bôle tnejx pocja, dha cżejkachu skħejzow won, so bixu jidu tħsame pschi pschiberazym Semjerjenju rospadajo, nesabile, e pschewwachu njeſotre Dny pod hammy Nebjom. Njeſko je saġġiwscho woczeichnylo. —

Zitne a butrowe Wifli.

Sandżenu Ŝobotu fu ġita Budyschini placjile:

Roj . . .	3 tol.	— nsl.	tej	2 tol.	25 nsl.
Pſchenza . . .	4	10	—	4	—
Żecžmen . . .	2	17½	—	2	15
Worob . . .	1	17½	—	1	15
Hejduschka . . .	6	10	—	6	4½
Bjerny . . .	1	—	—	—	25
Zahly . . .	7	4	—	6	—
Róħ . . .	3	7½	—	3	25
Khana Butry 11 nsl. 3 now.					

Endżenija Nowina

a b y

šerske Powieszje sa hornych Łužiczanow.

22. Čísto.

1. Džen Smajnika.

1844.

Shto ho Sswjeczi podawa?

Wot tuteho Praschenja neje dołho naschej Nowini Rycz byla a sdóbnje ladam y pchezo ſami na ho, ſhto ho naschich ſerskich Łužizach podawa. Tudy ſtej njetſſichim Čaſu dwie Wjezny naroprawſkoho Pschepomnenja hódnjej: Wobſtejenje a Sdjerzowanje naschego Sſerbownſta ſjeho narodnej Ryczu a te Prózowanja tych tak menowaných „starzych Lutherſkich“ bes Łužiskimi Sſerbami.

Kójjdemu rodjenemu a doſtojnemu Sſerbej budje Wobſtacjie a Sdjerzjenje nascheje Ryczie, nascheho Dučha a pjeſnich Waschnjow, nascheho Sſerbownſta, ſamo na ſebi ſwjata Malejnoſz a won budje wſchitko na to wažicj a nicejho nelutowacj, pches cjoj tutej wóznoſrajnej Wjezny ho hoji a ju spomogi. Za neſhablam ho tejj we mojim Dowjerenju, ſo czi Niemay, kiž ſersku Rycz kDoflaczju ſchulskeho aby duhomnſkeho Hamta wuknyli ſu, tejj wſchitko na to ſtajicj

budžeja, ſo neby pſches jich Sſlaboſz a Nedokonjanoz, (kaž wona swoprijedka pola wſchitkich ſo namaka, kiž Rycz wuknu), Sſerbſtwo Schlodu a Wotberk cjerpiło; ja nadžiju ſo sWjefloſiju, ſo cziſami ſa pchezo wetschej Dokonjanozju we Ryczli ſliedzicj budžeja, ſo býchu we Dučhu ſerskeje Ryczie ryczeli a niž njedze njekak ſersku Rycz ſamalt po Dučhu a Twarbi njemskeje Ryczie.

„Ale, budje njeſotryjkulij Sſerb wotmolwiej, ale, chyejſich da ty djerjecj, ſhtoſj wjazy djerjenju neje, twaricj, ſhtoſj ſamo róſno pada, neje to podarmo Proza, kiž na njeſchtio wujtinſche móhla nałożena byc?“ Tajſelej Wuryczie ežinja ſwetscha wſchizy, kotrymž je aby Wutroba ſpanyła — aby kotrymž je Proza we dwoſej Ryczji, menujzj we njemskej a ſerskej, mōdejzna a kPostorkej — aby kotrymž Móz a Lubož po brachuje, ſersku Rycz dokonjanscho nauuknycj, hacj ju njedze 15 aby 20 ljetny ſerski Hulczej aby Wotrocjek móže a koſiz hiſćeje tu Radoſz

ſacžuli nejšu, njeſchto Hóvne we ſerskej Ryczi mohz — aby kotymž ſo to ſnadne a ſazpne ſda bycz, tajkemu niſkemu, newun-članemu Ľudej pschiſluſhcz a klužicz, kaž to Čerboj ſu — aby kotymž Wola a dobre Spodobanje njeſkaje- ho widženeho Čerbow Žraczka tak wažna je, ſo jemu bewſcheho dalscheho Wonedženja we pſyčzei Pofornoszi roſcho k Woli cžinicz pytaju a nidej božedla „nje“ nepraja aby ſej prajicz neſwjerja po pſchinarodženej Bejaſnoszi aby po ſwojej Ne- njeſdomnoszi a Neſonenoszi. Tak rycza czi, kiz žane ſerske Podarci, žadny ſerski wózny Kraj neſnaja, žane narodne, ſroſem: nazionalne, Če- ſsje Čacžucze nimaja aby ſnadž ſamo potajnje wobžaruja, ſo ſu rodženi Čerboj.

So jich wele teho ſo ſdali ſu Čerbowſtwo džeržecz aby ſakhowacz pytacz, moſiebie czi Ma- njeſni, to je ſnajomna Wjez. Jim je Wutroba ſpanyla pſches to Wuladanje, ſo pſhezo wiažn Čerbow pocžne na njemſke Prjedowanje khodžicz aby dadja ſwoje džeczi Schuli Katechismuſ njem- ſſi wuſnycz a ſzku je tež po tajkim na njemſke Pacžerje. Ale tu ſo prascha, hacž je Horboſ ſaſhich Čerbow jenteczy na tym Wini, ſo čzedža ſo pſchenjemecicz a pſches to njeſchto hlep- ſchi bycz, hacž predn bjechu. Schtu je jim tu žanu Wotradu cžinik a jich we jich hordej Lu- poſti roſrycžak a prajik, ſo njemſki roſemicz a Njenz bycz je dwoje?! Tola, dyž tež na tolej nekežbuſem, ſchtu cže wobſwiedſicz, ſo ſo Čerbowſtwo po njetisſchej Wuloszi jeho wobſe- dženeho Kraja a Rachnowanju (aby Licžbi) jeho Ľuda ſo neſſenczne Ľeta, ſnadž na pſhezo, ſo ſdjeržecz nemohlo? Wsmi ſebi Knesa J. E. Smo-

lerjowu Kartu do Ruki a ſudž — a ty budžesč ſpoſnacj, ſo Móžnoſz tudy je, jenež ſo by doſz wutrobiteje Prózy a Luboſzje ſo namakało. Ša- me ſo ničo necžini, to ſo ſſawnje wje.

Próza we dwojakej Ryczi, ſerskej a njemſkej, tak derje we Schuli, jako na Woltarju a Kljet- zy, ja nepraju, ſo by to njeſchto ſnadne a lóchke bylo a ſchtu nedyrkjal ſebi ſprawneje Po- lóžnoszje pytacz, ale ſchtu móhł tak neſwiedom- niwy bycz a Polóžnoszjiow k Schkodži jeneho Ľuda a jeho narodneje Ryczie ladacz a zrku Wjez tak weſz, ſo tutón Ľud ſwéj ſwiaty Namierk, tu wóznu Rycz a ſwoje narodne Čeſsje Čacžucze napoſledk ſam preſcz dawa a woſ ſo cžikne? Ja necham tudy niſkomu woſebje Winiu dawacj, tu nech kójzdeho ſwiedominje ſame ryczi, pſchi- chodny ſwjet ſe ſwojimi Poweſzem i wot nas budże nas tež ſudžicz a wóſche teho Bóh tón werschny tež. Tak wele pak ſebi wjerju prajicz, komuž jeho klužbne Wunoſchki, jeho Wola, Žona a Džeczi lubſche ſu, dyžli jeho hamitske Dželo ſtelej dwojakej Prózy, kotoruž ſebi k Wotberkej a k Schkodži Čerbowſtwo poléžuje, tón czehn bož- me do Njenzow aby wotedaj ſwój Hamt a puſhcz Dostojniſcheho na ſwoje Mjesto. Dyr- bjak dže ſchtu tajki bycz, da tenu nedostojnemu, ſazpnemu Robotníkſi tolej placži.

Móž a Luboſz, ſerskej Rycz dokonjanscho na- wuſnycz, hacž ju Pacholk aby wſhjedny Čerbo Kocžmi aby na Ľoroscheju ryczi, dyrbjal kójzdny ſdóbnje wobſedžicz, kiz ſo na Častajenje žaneho ſerskebo Hamta hotuje aby hiſom nastajik je. To je pſhemjerna a wjerna Čwila ſa kójzdeho ſchul- ſkeho Častojniſka a Prjedarja, kiz bes woſebneho

Dara Rycz pjeckje naukuńcę, a potom też bes Luboszje knej hertku Eskubju horjewosme. Tón menujz̄y potom najsskersho so stemu Požadanju sawesz da, so by Sserbstwo se swojej Ryczu pschestako a dżela też rady na to, so by Riemzowstwu Buczje wurubak a Sserbowstwu je saracil. To su cji nastajni Wieschjerjo mot na- schoho Łódź Roslemenja a temu Sajndzenju na- schego Sserbowstwa też wjeszje bes Želnoszje aby besdżakn̄ pschiladowali býhu. Ruku na Wutro- bu! moji lubi Rycza, dajęce nawoprawske Wjer- noszji jesnu Čeſz! prózyječe so wó wschizy po Samožnoži, pschezo dale a wjazy Dokonjanoszje we hertskej Ryczi nabycz, aby je to wam jeno pódłanska a poskładna Wjez? Neje pola wele to lube hertsli Riemzjenje, (menujz̄y ta Rusk wonaj- ſha Wjedomnosz) na tym Wini, so Sserbow- stwu padacj dadza? Nicž Dobre a Dokonjane nepschindze nikomu woſni!

Wat tych, kij so Hordoszju naduwaja, kajž Kunkawa a wuperaja, kajž Paw a Sserbstwo tehodla teptaja, dokelž we wschlorakim Kastupa- nju jich Požadanjam nepolska a je nespokoji, wat tychlej Pschecžiwnikow haklej neham iyczecz, cji su nam runje tak wuschni, kajž Poš Riem- schach — to su rodzeni Blasni a newedža, kaf Wohidni su.

Ważnische je tych roſtryczeč, kij we lutej Sibicžiwoszti a pokornej Poſluchnoszti žanemu Prjódſtajenemu, kij Sserbow na Pschenjemczenje cjeri, Słowcžko napſchecžiwo prajicž ſebi ne- swjerja, wele ſkere jich Wolu a Porucžnosz sa Evangelion djerža. Žane roſhwjetlene, prawe a k Ludu pschecželne krajne Rycerstwo nejada na-

schich Čjaſach wjazy, Sserbstwo wukorenicj. Knes Konſistorial Radziczel Siegert we Liegnizach menuje to ſam „buchomne Sarażenje jencho Luda.” Jego Majestetosz, Bedrich tón 4ty, Pruski Król ſlubi ſam pschi Wobſyñenju swojego kra- lowskiego Stola: „ja wostaju kójzdemu Ludu we mojim Kraju jeho woſebnmu Rycz, Waschnja a Prawisna.” Neje tehodla Bóh nasche Sajndze- nje wobsansnył, nascha kwalobna a pschecželna krajna Woſchnosz knajmeniſhemu to neje, ale je to Čjaſej a nam ſamym ſarostajila. Pschista- jicž tež hischče ſwefelym Čeſzenjom móžu', kaf destojny Knes Superintendent Fürbringer we Ruhlandzji ſylej Wutrobu k ſwojim hertskim Schul- skim Wucžerjam pschi woſebnej Sromadžiſni tych- ſamych Wojerezach 1841 džesche: „Wjeda temu Wucžerje, kij zaneho Sserba k Riemzej a Riemza k Sderbej cjiut.”

To Sserbow Žranje, moji Lubi, je nimo, je, džakowano Bohu, ſajſchlo a ſa njekajſkim poltijskim Panſlawismom my nepoleczimy. Ani ſa Pschenjemczenjom, ani ſa niskim druhim ne- pobjehnem, kajž wusloczuj, nedomjazy Poš, kij ſa kójzdemu cjeri, kij jemu Rusk Akljeba aby Koſbaſy cjiſka. Nechajmy we pſycejje Poſkorno- ſi aby we blaſnej Hordoszji ſo knikomu pschimo- jecz, ale jedyn ſdruhim bezſobu romadžje djer- ſez k Nadeki nascheho kwalobnego Sserbowstwa.

(Pſchichodnje dale.)

Tón Sloty we Biblijti.

Krola Alessander, Württembergski Woſwedo, kij 1715 k Podjanstwu pschekupi a 1737 wumre,

čžabasche we swojich mledšich ljetach, duž Naružno pschindje, husto na hawtonjazu Höjntwu do Čjornoljskej. Wošebje husto pschindje wón i wiej Höjntwi do Fünsbronna we Simmersfeldskej Wosadži. Tuden bydlesche wón we Domi wjeho Bura. Eswoju Darniwosz wopofasa wón bes Druhim tež pschecjivo tutemu Burej; pschetož jako Bur bes wscheho predn Wotmyle-nja knemu prajesche: „Duž Wascha Jašnosz tak nadna je, so pola mne bydl, da dyrbu tež na Mjsto tuthch linjaných Khachlow sa selesne so staracj;” duž dasche Wojwoda bórsy, jako wo-tejšek bjesche, tutemu Burej selesne Khachlje jako nadny Dar pschipóškacz, kotrež hischeje njeiko we Fünsbronnì ho namakaja. We Domi tuteho Bura pytny tón Wojwoda tež na Polzy Knihu, kij sa neho jako Podjanskeho možebneje Redžby hódne bjechu, tu Bibliju. Wón woprascha ho teho Bura nydom: „Čjitasch ty tež pilnje we twojej Bibliji?” Bur wotmolwi we swojej protestantskej Horliwoszi: „To ho wje! Wascha Jašnosz, kójjdy Djen jedyn Staw.” Na to wotlada ſebi Wojwoda Ekladnosz, jako Bur ſe swojimi Domjažmi ſej Stoy muſchot bje, a poleži rucje bes dwjemaj Stronomaj, kotrež derje we Pomjatku ſakhowa, jedyn Eloty do Biblije nur. Psihi swojim Wotendženju pschi-staji wón Napominanje: „Čjataj (laſuj) pilnje we twojej Bibliji a to budžesħ we nej wulki Čava; namakacj!” Bur wobnowi ſaſo swoje: „To ho wje! Wascha Jašnosz, kójjdy Djen jedyn Staw!” Sa ljetu pschindje tón Wojwoda

safy, a potym, jako nowe Khachlje wobladal bje, praschesche ho nydom Bura: „Nu, ſy ty pilnje we twojej Bibliji čjital?” — „To ho wje! Wascha Jašnosz, kójjdy Djen!” — „Wo-daj mi wschak jedyn Ras twoju Bibliju s Polzy delje!” — Wojwoda woežini tej jemu hischeje derje snatej Stroni we Bibliji, a — tón Eloty bje hischeje nuzkach. Wón tyknj jón safy do swojego lazoweho Šaka a džesche Burej: „Čjohodla ſy me wobokhal? Bydžischieli ty we twojej Bibliji čjital był, da bydžischi tón Eloty namakal!” —

Pokedžbij! We kójjdej Bibliji tñ Eloty nuzkach, a to niz jenož jedyn. Pytaj jenož pilnje, da budžesħ jón namakacj.

5.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini placzile:

Roj . . .	3 tol.	—	nsl.	tež	2 tol.	25	nsl.
Pschenza . . .	4	—	10	—	4	—	—
Iecžmen . . .	2	—	17½	—	2	—	15
Worfs . . .	1	—	17½	—	1	—	15
Hejduschka . . .	6	—	10	—	6	—	4½
Bjerny . . .	1	—	—	—	—	—	25
Zahly . . .	7	—	4	—	6	—	—
Rók . . .	3	—	7½	—	3	—	25

Khana Butry 11 nsl. 3 now.

Zydzienſka Nowina

a b y

ſerske Poweszeſte ſa hornych Lujiczanow.

23. Ćizlo.

8. Dzień Ssmaźnika.

1844.

Schto ſo Sswieczi podawa?

Rajku duschow Schkodu Poſlabenje a Wutupjowanje naſcheho Sſerbowſtaſa ſaſobu czechne, nespóſnaſje njechtuzkuſiſ predv, hacj dñi wona hižom tu je a Sawinowanje předniſtich Czachow aby Czlowekow dyrbja Njeliſſihi a Pschichodni neſz a ſWoloszju ſacžucz. Kwobitwerdjenju teholej podam ſzehomoze Pschylipſmo wot 27. Juntronika ſWraſlawy ſJawnoſzi, we ſotrymji bes Druhym Poweſz doſtach: „Knes Kilian (Duchomny Kotęzach) bje ſanđjeny zyly Tydjeni tudy (Wraſlawi menuiſz) a pschindže jako dučomny do Dubow, dla tych Separatifow. Wón ſo nadjiſe, ſo budže jemu wele Sſerbow pschipanycz, dokelz chzeſich ſewſhei Pilnoſzju a to psches ſersku Rycz roſmučowaſz; pschetoſ wón je naſonik, ſo wſchuđe, dželj ſo ſa Sſerbow w Schulach a Zyrkwiach ſchpatnje ſkara, naſſkerſho Ludiſti namaka, kotsiſ na jeho Ryczje poſluchaja. Wón chze tehoodla tejj delnjoſferski

wuſnycz, dokelz ſo tam delnych Lujizach ani Wucjer ani Duchomny ſa Sſerbów neſtara a myſli ſebi, ſo budże tam ſłochkej Prózu ſPomožu ſerskeje Ryczje Płody ſromadžowaſz.” — Heſſo je woprawdzie temu tak a ſchtu wje? da mamy tudy Woči dosz wocžinene a tajſe Winu dawaſje je czſſe, hacj ſo byſchęje je, lubi Ruejo, ſe ſazpiwarſkim Melczenjom pschepuſchczicj möhlt Je Knesa Kilianowe Raſonenie proſne a namyſlene, pschilidne a ſelharne? aby je njeſtio Wjernosſie na nim? Hacj dotal chzemv wjericj a ſa wjeste džerjecj, ſo wſchizy ſerszy zytkwinizy a ſchulzy Wucjerjo a Prjódkaſenj ſo na tuton Czaj a naſchich lubnych, dobrich Sſerbów Potrjednoſſie wuſteja a ſamo ſtyschnie ſSwijdomniwoſzju to ſtwoje činja a ſo jadyn Sſerb wjernu Samoſ ſWotpadej na žane Waschnje nimia.

Kaiž ſo widzicj a po ſeſbieranju tutych Kapoſtſmow tejj lódko roſkudzicj da, da budże ſe pomenowane Džeru ſadienje psches Prózowicja tych ſtarich Lutherskich dale diječ a ſajſ wje

my, Pruska krajna Wóschnosz nebudze nieżo ha-
czej a kżani Pomozy stejcz. Nebudzeli so pak
Wóschnosz do teho Kołtorka mjeszcz a pschaw,
da ladajmy so psche Woczi a pytajmy so sa
Mozu a Mudroszju, so bñchym tutym Cjaza
Zolmenjam poruczicż, tajse Kawalnoszje stuńcż a
uren Wichor roczischicż móhli. Béh daj, so by
kożdy Wucjer we tuym rózgym Wjery Mje-
schenju swojich Sserbow swjernych sderżak, won
knim mewustawazu Lubosz a woni knemu nepsche-
wñlime Dowjerenje mjeł a so pschewjedzili, so
we tuchy Wobroczenjach we Wucžbi a Wjeri
wele skere Wichorenje naszeho Cjaza, dyżli bo-
żego Ducha so wussewja. Ascheszijenjo dyrbeli,
kajz sa to mam, skerscho na to ladacż, kaf da-
loko so mot Krystuha a jeho Wucžbow a Ducha
sdalili fu, dyżli mot Luthera; pschetoż nichtu ne-
budze tehodla hijom Bohu spodebnym a do Nebes'
pschincż, dokelż je Lutherski, ale dokelż je Kry-
stušow. Projecż so neda, so Niemzy, ie Siles-
synsteje do naszych Lužizow pschithadżejo, psbes
swoje Wokołoczahanja, Wucženje a Prjedowanje
po Domach wele Smieschka maczinili fu, kotreż.
Wucženje so wjessze wo tak wele rosschjetilo neby,
dy bñchu Sserbjo tym swojim Wucžerjam
spolnej Wjeru wj. — A schto dyrbti steho
nastacj, dyż Schewży a podomni wschodni Ludżo-
pečneja wokolo czahajo Kraj bludicż, prjedowacż,
sbczvacż a kupyow na Cžijsje swojeye praweje
Wjeru nahanej?! Sawedżeni, nablaſneni woni
fu a budża so borsy sało rózicż, taklej njechtaż-
tuliż snadż praji a srudnje to je, so też jedyn
hewak Cžijsje hódný herki Duchomny swoju
Ruku na tajki Skut stojuje a to we zúshym Kraju
a sawostajiwski swoju Wožadu. To hiszczę tu

było neje! Ty masz proje! Tola, won wojuje
sa to swoje Pschewjedzenje a Lubosz Sserbam
jeho cżieri. Biedżenie sa swoje Pschewjedzenje
a Lubosz swojemu Ludu a Starosz sa njón neje
sam na siebi nieżo saczisne, je wele skere khwa-
lobne a cžesne; pod tymlej Wonom so jeniczyn
tajse Speczianje a Cžinenje samolwież da — a
cžim horliwisch a sprawnisch so Kilianowa Lu-
bosz a Starosz sa Sserbow swjescicż budże, cžim
wjoży budże ich jemu pschipadowacż. We tej
Mjeri pak, kajz druhich schulskich a zyrtwinskih
Wucžerjow a Eastožnikow Lubosz a Horliwosz,
mutrobne Wokhilenje sa Sserbow a Cžeszenje
Sserbowstwa wonchuje, we tej Mjeri subjuja
won też Sserbow Lubosz a polne Dowjerenje
a džjelaja newedzizny Džery do Pschesjenoszje we
Wjeri a potakim do swojich Wocžernjow a
so to Majhnadniše pschitym też hiszczę ſapom-
nju, do Možhnjow.

Nichtu rosladanu a na njetsisch Sswjet mu-
stojny nemoje siebi samełczęci, so nach Cjaz
we Sswjetnym a we Duchomnym nowu Pschi-
chodnosz porodzuje; wschelake a szylne Mozy, kiz
dotal nesbudżene sp̄chu, so hibaja a nehabżu
wudżrja, kajz Wohni ſapate Hory Rnesame-
lenemu Sadżerzenju, haj, też ſdokonjanemu Du-
schow Wodżenju a Paſenju ſkusćeja naszych
Cjazach wetsche Dary, Wjedomnožje, Prožy a
Mudrosz, hacż prjednischich Cjazach; ja też zilje
wjeru, so samo nachi Sserbjo, dy by njekafi
bledżerski dobrotliwy Powedak džensnischii Džen
postanyl a jsm prjedowacż chayk, so bñchu jeho
ſAljetti wuhnali a to cžim skere, dy by jsm to
Prjedowanje njekak herki lamał, heriske Wuschi
dracżował a psches to wschitku Nuterossz sadzie-

Tak, jeli tež shtu nuternje pschiyošluchowacj a tajkim Drebenjom sa lubo wjacž chyl. Wetschu Dokonjanosz, kajž we Ryczi, tak tež we Wuczenju a Wiedomnoszach žadaja tež naschi Sserbjo sevšchjem Prawom dženšnische Čen' mot swojich Wucžerjow a Wodžerjow. Alle, nejjedžesch ty tola skradźnje na nas? Ty chyžch nam tak njeſak sa Kožu, kajž ho ſda! Taſtej ſmječ ſnadž tón aby tamny reknyc. Nje, moji lubi čeſzeni Kneža a Sserbjo, na žare Waschnje niz. Sa Wobſtejenje, Sdjerženje a dokonjansche Wutwarenje naſchego Sserbowſta ja rycžu pschi tyh wſchelkich Podawſtach naſchego Čaſha. Duschow Echkođi chzu ja wobrecž, kottaz ho we tym Pschenjemecžnu naſchich Sserbow cžini; pschetož to me ničtu narheječi nebude, so tón tež njemski rycžazy Sserb hižom tež njemski sa njecžim myſli a po njemſkim Rycžje Duchu we swojej Wutrobi ſhto ſacžuwa. Dvž ſym ja Laczonſki wulnyk a jaſtu Rycž hižom naſwulnyk bjech, myſlach a ſacžuwač ja tola njemski aby ſerski a pschelozowach. A laj, naſche Prawo, Sserbjo bjež a wostacj, to je tak wulke, so mot Semje hacž do Nebeš' doſkaha a mamy jeho tež tak wele, jako taizy tu bjež a wostacj, jako Bože Salonejsko ma kſwojemu Khodženju po Nebeſtach. Pódlia Bóha wſchitko ſa Sserbſto! to je moje wuswoleniſſe Roncžko.

Wſchelkisun. Objerk.

Bes Wusnaſerimi evangeliſto — kſchessijanskeje Zirkwje ſu ſo Sjenocženſta ſaložiſte, kif maja to ſa Wotpohladanje, ſo khude evangeliſke Woſady ſveneſami ſpomečuſja, a težame menuja ſo

Sjenocženſta Gustav-Adolſſkeho Wustawa (Ver- ein der Gustav-Adolſſ-Eſtung). Gustav Adolf bje, kajž ſkdy nje, njehdawſhi Schwedowſki Kral, kif tſſezgiliſteſej Wóſni ſkhetrym Wóſkom evan- geliſkemu Ludu k Pomozy pschičeze. Wón wojo- wasche po tajkim pschecživo podjanskim Wetscham, ale bérnje ſo te nove ſaložene Sjenocženſta po jeho Meni menowata, dha wono tola na žane Waschnje podjanskej Zirkwi napschecživo ſtupicž nýchedža, ale chyždja jenož to, ſo bychu evan- geliſke Woſady, kif ſo pěnižneje Niſaſhnoſſje dla wſchelako bježicž dyrbja, psches Dary ſich evangeliſlich Bratrow hédniſku a doſtojuſku Wſchichodnoſz w ich žyrkwinſkai Byczu nadobyli. — Echtož my wjemy, dha je psched njeſotnym Čaſhom w Budeschini, a nedawno tež w Lubiju Towarſtwo naſtało, kottaz kſpomienemu Gustav- Adolſſkemu Wustawej ſluſcha. — Bedrich Wylem IV. njetziſhi Br. Kral, je ſo ſa Šakitarja wſchitkich tajſtihlej we Pruſſich Krajach ſaložených Towarſtrow ſežin. —

Tonſamym Pruſki Kral je tež pſhipov. džil we ſtaronym Liſi, ſo drze boriſh Towarſtwo ſaložicž (njeſko pak hižom wobſteji), kottaz ſmjeje Meno: Kolpjowym Rjad (Njemski: der Schwanenorden). Kak ſo ſtymhlej kolpjowym Rjadom we wſchit- ſkim ſmjeje, to hiſheže tak prawje ſewjemy, ale to je wjeste, ſo ſmjeje Podeperanje a Wobdarjenje khudych Ludiž ſchitkoho kſchessijanskeho Wuſnacža ſa swoje najprijeſche Wotpohladanje, a ſo móje tafhlej tak derje evangeliſti, kajž podjuniſi Rſhessijan do tuteho kolpjoweho Rjada jako Šobuſtar ſtupicž. —

W Jendželſkim Kraju ſu ſo njeſotni Židzi ſjenocžilt, a to jako taizy Židzi, kif do Je-

juša wjerja. Woni wudawaja i Potwierdzenju a Rosschjetenju ich Wjery wjeste mješacne Nowiny, kotrež maja tuto Napisimo: Hlóš Israelowny, mješicne Pišmo, wudawane wot Židow, kotsiž wjerja do Jezuša Nazarenskeho, jako do Sbožnika zvakeho Eswjeta. —

We Wopolu, hornjo schlesynskim Mješti, chyzschtaj dwaj Pičkaj pokasacj, tak wele Valentza mójetaj sness. Jedyn bjesche tehodla hijom schiesz Khanow bórsy sa kobo wužiel, jako pak je sedmej kHubi cjerescze, powali ho a wosta mortky lejo. —

Anesa Ludewita Stura, Professora na Preschpurskej Akademiji, kotrehož njeftotyžkultij s naschich Eserbów derje snaje, su Madžarojo tehodla, dokelž po bohich Eslovakach ko horjebere, spšchemožu a snajwetskim Nepravrom wet jeho Gastojsztwa wotkadijilt. Madžarojo su njeftaki finsti jara džiwi Narod, a woni pschindzechu jako Kubecznizm do Wuheriskeje, w sachu tuton Kraju tam bydlazym Eslowjanam a kneža tam se wschej Szurowoſzju. Hijom njeftoty Čjaš sakhadzeja pschecživo Njemzam a Eslovejanam, kij swoju rjanu Rycz wopuscjejicj a nelepu Madžarsku pschijecj nočredja, žalosnje tyranszy a cžwiluja jich na resthe Waschijs, Woni chzedja, so dyrbisjo w Njemisch a Eslowjanskich Zylwiax a Schulach Madžarszny prjedowacj a wucžicj, hacj runiz Poſtluharjo a Schulerjo Eslowežko Madžarszy nerosemja Pschecživo iakemu Tancastwu a Pohanstwu je Anes Stur rucjal a doručasat, tak Madžarojo nefscherzjanszny istruja. Alle czi

prajachu: Certo třebam Rischcijanstwo, schto třebam Pravo hdz̄ mam Móz! a wsachu Anes Sturci jeho Gastojsztwo. — Ale schtož sa Pravo wojuje, tón tež na Posledku Pravo dostane, a tak budje tež wjeszje sknesom Stutom, pschetož Boh tón Anes hisczeje nihdy Janeho wupuschczil neje, kij jeho newopuschczí a wo Pravdu ho starasche. Mjejm̄ tehodla Nadžiju tenischeje Pschichodnoszje. —

Na 23. Dnu Rójowniła wumre Budyschini na kowazu Khorosz 21tym Ljecji luby a Nadžije połny hersti Włodženj Jan Hetmanek s Minakala. Wón bjesche hijom schwórtę Ljeto na Budyskim Seminarju a je jeho wotemrjete Čjelo prijeni Djeni Eszwjatkow Minakali porebane. Wschizn, kij jeho ho snali, su jeho Čjesczju a Luboszju sajncj mjeли a žaruja kymaj Starschimai kobo.

Zitne a butrowe Wiki.

Sandženu Szobotu su Ŝita Budyschini placzile:

Ricj . . .	2 tol.	$22\frac{1}{2}$	nsl.	tež	2 tol.	$17\frac{1}{2}$	nsl.
Pjázenza . . .	4 =	$7\frac{1}{2}$	=	— 3	=	$27\frac{1}{2}$	=
Jeđmen . . .	2 =	$12\frac{1}{2}$	=	— 2	=	10	=
Wewš . . .	1 =	15	=	— 1	=	10	=
Hejduschka . . .	6 =	10	=	— 6	=	$4\frac{1}{2}$	=
Bjerny . . .	1 =	—	=	—	=	25	=
Zabk . . .	7 =	4	=	— 6	=	—	=
Róč . . .	3 =	$7\frac{1}{2}$	=	— 3	=	25	=

Khana Butry 10 nsl. 6. now.

Endżenſſa Mowina

a b y

Šeriske Powesze ja hornich Łužiczanow.

24. Číklo.

15. Džen Šsmajnika.

1844.

Bydžje ſmijelni, jako tejj wasch Wółzez
ſmijelny je.

Luc. 6, 36 — 38.

We njemškim Kraju bje psched wele Ejetami
we wulkim Rjesi Ssudnik, kotryž ſebi Pichimeno
„tón Prawy“ wot ſwojich Slobuc̄lowekow ſas-
ſtuzil bje. Pola neho dosta tón Rieſti a Khudy,
tak derje jako tón Wóſki a Bohaty Prawo a
Pomož; wón pſchineſe tejj tu naſpotajniſchu Wjez
a Skóſz na Šmjecko a khofasche ju bes Pola-
danja na Parſhonu. Niekotri ſemu to voruko-
wachu a mjeniſchu, ſo dyrbi ſzerpliwiſcho ſa-
khadječ, ale wón jím wotmolwi: Ssudnik dyrbi
prawy byč a niz Radu wopokaſac, ſzerpnosz
je pola Ssudnika Sſlabosz a pſchinuci jeho
k Neprawoszi. Drusy jeho ſa Nekraſnika ru-
wolachu, ale cji newopomnichu, ſo Wina na tym
we krajnych Pſchilaſnjach tsi, kotrež we tamnym
Čjaſu wele wótrische bjechu, hacj we naſchim.
Saſo druhý jemu Winiu dawachu, ſo je Žracz a

Picj, a potom we Pjanoszi tak nekraſnje ſa-
khadi; cji poſleni nemjeſachu zylje praſe, ale
tejj niz zylje nepraſe, pſchetoz jemu ſo móhł rez
drudh pſchitrehli, ſo pſchi weſeſej Sſlabnoszi Schlencjo-
ku Wina wiaz wupti hacj treba bje a wón ſneſſ
moječe; tola pak ſo to jara porjedko ſta.

Na ſmjerkaſh, dyž wón ſwoje wodniſche Džjelo
dokonjak bje, khodjeſche wón do tych Jastrow
tym Jathym a roſryčowasche ſo ſntmi; pſches
to dosta wón jich Dowjerenje a Pohnacjie cžlowiskeje
Wutroby; wón tudy naukuſny, kak wſchitko Škóſz
tých Elóſníkow jara neruna we Sapocžatku je,
kak tón Paneny pak pſhezo wot jeneje Besbo-
noszje kdrohej pſchindje, a kak wſchitko Hubenſtwo
ſo iedom sapocža, dyž Čjlowek Boha a jeho Škówo
wopuschejt; tudy ſeſna wón Škóſbu, kak kóboſo
Čjlowek panycj móže!

Tak pſchindje wón tejj jedyn Wecžor do Jastwa,
we kotrež Elóſník ſedžiſche, kij bje ſapalt a
dwioſe Mordarſtwo wobejschoſ, a kij dyrbeſche
juſſe na Koleſu wumrecj. Tón Ssudnik ſo

nadžijesche, so budže tu teho Složnika we lóbo-
kich Myšlach namakacj, aby sazvyslovowaneho,
aby placjo; ale nicžo teho; wón bje troschiny,
postany, jako tón Soudnik pschindje, powita jeho
Ruku a džakowasche ho jemu so krajemu Ekóš
nikej we jeho pošlenich Schtundach poladacj
pschindje. Tón Soudnik wotmolwi, so jemu
hamemu lubo neje, so jeho tu na tym Blaku py-
tagj dýrbti. Haj, džesche tón Složnik, mi je ha-
memu džiwno, idž wopomnju dje ja hym. Soudnik
džesche: kak može tebi to džiwno byc? ty tola
wjesch, schto cžnijš fy. Tón Složnik wotmolwi:
wjercze mi, Kneje, schtojš wóly tych Aftach macze,
a schtojš tam snich widžicje, to je to Najmenische,
to Majhórsche wóly newiesze; hejsoli nještoce Wo-
komiknenja na mne pošluhacj chzecje, da chzu
wam wschitko wupojvacj. — Soudnik hym ſo,
a tón Složnik ſapocža: ja bjech, kajž wjesze, tu
we tym Mjesci wuwolany Krawz, mjeſach debru
Saškuzbu a džiž druhy Krawz wo Džjelo ſycho-
wachu mjeſach ja tak wele schicj, so newetjich,
schto najpredn ſapoežecj. Tolej mi druhy Krawz
ſawidžicu; ja dre temu a druhemu wot mojego
Džjela iSchicju dach, jo by ſebi njeſto ſa-
ſklujſ a tradacj netrebał, ale psches to bóh
ja cžim bóle snaty a dostach wot wschijech Bokow
pshezo wjazy Schicža. Cžim bóle psches to moje
Samójenje a Čeſz pschibywasche, cžim bóle hidža-
chu me druhy Krawz; ja pak cžinjach po ſwucženym
Waſčnju a nebojach ſo nicžo Ekho. Ale jedyn
bes mojimi Towarschemi, kotryž psches ſwoje
rótne Živjenje do Khudobu ſapanyl bje, pytaſche
me cžisze ſtaſnej hacj ſebi ja runiž to na nim
ſaſlujſ nebjech. Skladnoſz, bjež wón ſwoju
Besvojnosc wuwesz mójſche, namaka ſo. Kneni

Mandželska teho Ministera hotowasche Hoſzinu
a ſuſ da ſebi vola me nowe Wobleczenje mot
droheje Židy ſchicj. Džení predn Hoſziny dostač
to Schiczie a dyrbjach je ſpeſtajenemu Čaſej
pschinesz. Ja ſo dach ſe wſchjemi Krawſlimi do
Džjela a dafonjach jo; jako pak njeſt tu Draftu
tej Kneni pschineszech a wona ju wobladuje, na-
maka ſo, ſo je psches tu drohu židžanu Draftu,
ſcho počno Džerkow pschekalanych a tak ta rjana
Drafta ſkónzowana Ta Žona, tolej widžiwschi
cžinesche tak rótne, jako by Roſoma wotbyla a
rožesche, me dacj do Iostwa ſadžicj; ja pak, kajž
ſatorneny, cžinjach, ſo wotendžech, bižom predn
wjesty, ſo niž wjaz' psches jeje Próh ſtupicj
netrebam. Tola pak ſebi myſlach, ſo ſo ro-
njewana Žona tak ſatraschnje weczicj nebudže.
Ja wotbych we Krótkim wschitko moje Džjelo, a
ton Krawski, kiž mi tolej Schibalſtwo psches Nasch-
cjuwanje druhich ſerał bje, cžekn; njeſt ſo moja
Klusa ſapocža.

Ja ſebi myſlach ſo to Newedro wóſche mojeje
Lown ſo roſčahnuycj a mi ſaſo Šelonečko ſwje-
cijcj budže a džach pschi ſebi: ſchtojš ty ſawino-
wat nejſy, to tejj cjerpicj nebudžes; ale moja
Žona hinač myſlesche. Ta me cžwilowasche Džení
wo te Onja. wometowasche mi moju Hanibu,
nestarasche ſo wo domjaze Sbozie, ale wopokaſa
cžim wetschu Nechwjernosz, cžim hore ſo mi džiesche
pschecžni cžim wjazy, cžim mene ja ſaſlujich, a
rudžesche me welžy jara; tak dre dyrbjach do
Khudoby ſapanycj. Šuſgodžo a Ipſchecželjo mi
radžachu, ſo dyrbu ſo wot neje džielicj, ſale ja
taſke Džjelenje Mandželskich ſa nekſchecžianski Škuſ
džeržu a tejj nechach redom mojim Džiecžom Macj
wotehnacj. Tak ſrudnje ſo mi po Domi džiesche,

a wóscze teho pschindjachu Eichomnizy, wot ko-
rych bjech we Rusy poszczowal; czi wiadu-
mi mój rjany Dom, pschedachu moju Cahrodu,
kotraž mój jeniczki Łoschi bje, a newostajichu mi
niczo, hacž tu Draftu kotrejz siejach, ja tych Ne-
mijelnikow proshach, so bychu tola mojim Dżecjom
Pszlechżo k Wodzianju wostajili, ale niczo tež
tu tolej Nesbojje me zysje nepowali, ja sacze-
żach psched Mjesto do maleje Rjeżki na Podrostwo
a pytach tam so a tych mojich se Schicżom se-
ziviež, tak derje hacž samozach, a nadzach so
weshelskich Dnów, a budzich je tež doczakal, dy
bydżische žmi moja Žona lutu Helu we Domi
neczinila.

A czechodla da ty Pomoż pola me nepytasche
woprascha so tón Ssudnik. To ja derje cjinach,
luby Kneje, ale nedžiwoje, wy sre tež Għlowek
a nemęjecze do Potajnho ladač. Wy dre me
bes Troščta newostajiscie a flubischiże mi Wo-
moż, ale Nesbojje me wschudżom došeże, dżejż so
wobroċiżiż. Iako wot was dom dżiach, bjech tak
wulny, so mókt na Mjeszi lejżo wostacż, a pschin-
żech nimu kocżmij. Kocżmar bje mi sa Schicże
winosty; ja jeho proshach, so by mi njeshto
saplaciż, ale wón nemjeſesche Benesy a poredzi
mi Zażf.*) Ja iſo schmjatach potom domoj a
namatak, so moja Žona runje Dżecżo blje, do-
felż wo kħlieb wħala bje; ja pschijach moju Žonu
a pschitlociżiż ju k-Sjent, wona so wobarasche a
mój stocżiħmōj do Dżiesza so pann; njet nasta
wotwischiech Dżecżi Blakanje a moja Žona rje-
skaſche a wolasche wo Pomoż; Ludiż so sbježaħu

a torħachu naſu rōfno a għwarjaħu na mne;
tež wixxesha borsu tu, wschitko bje 'mi psche-
ciwne a wshixiż bjeħu na mne, a wy me dasheż,
jako Wopilza a Swadniça Tydżeń do Rħabda
ħadgħiż. —

(Pſchiħo nje dale.)

Rħwalba Kurenja — aby schto jena Dżelba Mużow wot Kurenja praji.

Kuricż Trubku Ħobaka,
To je kraħna Dobrota:
Kuricż wulżi frowe je,
To je wixxistim wjedomne.

Iesż a Pież so lubuje,!
Kurenje pak porniżo dże;
Ssam Dżied, kiż pòk Semu je,
Trubku hiżże lujuje.

Wulżi Ludiżo Kurjachu
Wschitħi għiwoju Trubcjiżku;
Trubka Mużjam p'shiexi
A jidu sdebi wobebi.

Dusħne Holċżo nerodgi
Wo Muža, kiż nefuri,
Żeli pak so Trubcjiżka
Woġmewwa so Lubcjiżka.

Dże je reiħse Towaristro,
Hacż p'shi Trubżi Żosteho?
Schtuż żei sommu sażeħħli,
Je mój Psħecżel na Mjeszi.

A Dżieku Trubka kħmauna je,
L-oħiha a Możi p-qsibnejne,
A neħi Wedro rojne je,
Qaċċam jenu, da wixxha tże.

*) Zażf: to je mała piwora aby valenżora
Schlenja, wobebie Delanach tak menowana.

Dyż ſej Trubku ſapalu,
Woſtudu ſnej ſakurju,
A ieff ſodnym ſentworam
Puchje ſkurom poſkam.

Lód a Lacđnoj nejima
Nydy teho Kurerja;
Drjemanje tež ſacđerish,
Dyž ſej jenu ſahmalish.

Sayli Myſli ſobokej,
Gazel jenu Trubku ſej;
Dyž ſej jenu ſaklepaſch
Pſchipad ljeviſhi doſtawaſch.

Schalka ſlodži naſljepe,
Dyž ta Trubka pódla je;
K Piwei jenu mužeħliej,
To ſej nedaj nimo hicj.

Vecjor Džielo hotowe
Mjerna Trubka krónuje,
A ſchtuiž ju proſi lubo ma,
Woſme ju ſej do Loja!

Nekhwalba Kurenja — aby ſichto Drusy wot Kurenja praſa.

Kuricj Trubku Tobaka,
To je Lupoſz Čloweka,
Kurenje je neſtrowe,
Kajž je Mudrym wjedonne.

Dyž tón Młodženſ ſapocđne,
Tu to Waschnje jadlawe,
Muna won ſo Skocđežu,
Tejž ſwojim Bluwanju.

Ijeſz a Piež mu neſlodzi,
Khodži jako Kharoži;
Bljedy woſlo ſhmata ſo,
Nestara ſo iro Džielo.

Duſhne Holcž nerodži,
Mo Vluja, tij pacholi;
Dyž mu Trubka Hubi je,
Na neho ſo neſmijeje.

Meda ġemu Hubcžicžku,
Dyž ma Luby Trubcžicžku,
Pſcheriš Šmerdženje wén da,
Zato Mjesdo Hubaka.

Hubensche nej' Towarūw,
Hacj pſchi Trubži Žokteho.
Kur nam Wočji wuſchęgipa,
So þmy jako Khodojia.

Zanym Alkeni Šwinjazem,
Wetjchi Merjad uenajnōzem,
Hacj djež ſejdžo pachaja
Pſchi Lužach, tij napluja.

Čiſzja potom Trubku ſej,
I Wudzerjenju dljhe nej',
Hore jako fe Haſſla,
Šmerdži Jucha Tobaka.

K Džielu Trubka ſchłodna je,
Wele Čaſha ſejere,
So ma Mjeschio ſamōſej,
Haſne husto Prójnikej.

Naschi ſtari Preduiwiſti,
Soyeržachu ſej Kroſhiki,
Miebjechu kajž nowy Šwjet,
Kij ma wſchudžom Doły njeſt.

Tehodla moj Pſcherjelo,
Sojerž zo Waschnja rojneho,
Nekur wjazh Tobaka,
Čiſz tu Trubku do Gſracža

Zitne a butrowe Wiki. Sandženu ſsobotu fu Žita Budyschini placžile:

Rož . . .	2 tol.	$22\frac{1}{2}$ nsl.	tež	2 tol.	$17\frac{1}{2}$ nsl.
Pſcherža . . .	4 .	$7\frac{1}{2}$.	—	3 .	$27\frac{1}{2}$.
Ječmen . . .	2 .	$12\frac{1}{2}$.	—	2 .	10 .
Worž . . .	1 .	15 .	—	1 .	10 .

E Samolwenjom Redaktora.

Čiſhejane po la G. G. Hieki.

Wudawane wot Wellerez Knihernje Budyschini.

Zydzienſſa Nowina

a b y

ſerſte Powesjie ſa hornych Lujiczanow.

25. Čiſto.

22. Džen Šmažnika.

1844.

Bydžje ſmijelni, jako tejj wasch Wózzez
ſmijelny je.

Luc. 6, 36 — 38.

(Dalewedženje)

Bóſhy, jako bjech ſchlödy puſhczeny, naſta
wulka Drohota. Ach, luby Kneže, wot neje a
wot Rusy pola ſhudych Ludži tedom móhlo ſo
wele poſdacj, ale wó a wſhwizy drusy, kiz ſchjed-
nje doſz kMaſyzenju a kWoſchewenju mjejeſchwje, mi
tola nchyscheje ničjo ſroſemilt. Za džielach
Wodnjo a Mozy, ale, luby Bojo, ſhto mi
pomhaſche; ta Rusa bje wulka! Moja Žona lej-
jeſche khora, moj ſtarſti Hóz bje ſ्लekarſtwom
panyl a bje ſebi ſroſazenej Schklenzu Ruku
pſcheklók; tej meiſchej Holcžy ſkorjeſchtaj na
Symu; to Hubenſtwo pſches Mjeru pſchibywac-
ſche, ſtemu žane Drewo, jadyn Aklieb, žane
Benesy! Dyz ja tedom na mojim Stoli ſedzich
a ljudom Zehly we ſmeiſnenych Vorſtach džer-
zach, a pſchiladowach dyrbjach, kaf me a tych
Mojich Mahorta, Lód a Syma cžwillowasche, ach,

luby Kneže, moja Styſknosz bje tedom wele wet-
ſcha, hacj džens, dyž wopomnju, ſo ſutſje na
Aſchibenužu dyrbu. — Nozy, dyž ja na Štolni
lejzach, bje jo hiſhje hore: ljudom Wocži ſan-
dželich, da me hžom ſaſ' Žałozhenje mojich Džie-
czi wubudži, kotrež Loda dla wuſhnyej nemójaču,
a prejcj bje moje Spanje a moj Wotpocžink; ja
dyrbjach horje a Styſknosz chyzſche mi Wutrobu
roſpuſhnyej.

Tolej trajesche iſi Mjeſazh, a ja bjech ſa
ton Čjaſ wſhitko, tejj moju poſljenju Koſchlu
pſchedal. Moja Žona lejjeſche we Nowi, moj
Hólcžez bje na ſwoju Ruku tak hubeny, ſo ju
wotbycji dyrbetſche; Hoſpodař chyzſche me ſDomu
wuhnacj, dokež ſaplacjicj nemojach a moji Li-
chomniž ſchcjuwachu na mne; ja nemójach moju
Haňbu pſchikryc̄, ja ežekných a bjeſach pſched
Mjesto jako rótny — „Kraň“ — ſkyſchach Lóz
we miň ſawokacj. Ja ſo naſtrojach a čjekach
dale a chyzſch ſebi ſamemu wucžefnyej, ale po-
darmo; ton helsli Lóz me wſchudžom doſgeje —

„Krań sa twoje Džecji“! — klinčeske mi pschezo Wuschomaj — „sa twoje bohe Džecjatka Krań!“ Ja vanyh na mojej Kolent „ja chzu predy prošycz, hacj kranycz“ džach ja. — Toleť dyrbu mječz, mjenjach ja, a dostanuli Toleť, da je to Enamjo, so kranycz nedyrbu. Ach, ja derje wjem, so bje to Besbožnosz wotemne a Boha sa Esmjeh Mjecjje, ale ja bjech wschitku Wjeru subit. — Ja stupich na Dróbu.

Tón Capocžatk bje dobrý. — Esmjelní rabachu do swojich Čakov a wucježechu njekotre Kroschiki a dachu je mi da mojeho Khlobuka; pschindje tejj wošechny Čnes, tón mjeješche Wjesdu na Draszi. Teho dyrbisch prošycz; Kroschfami daloko nedošahach, myſlach ja a pschi-stupich pokornje a proſchach wo 4 Ssliborny. — Mojesh Sloty wotmjenicz? ſo wón hordje woprascha a džiesche ſimjeſicu dale. — Duž pschin-dje burſki Hólz a jiedžische ſwoju Pomasku, tón moju Nusu na Mojim Woblecžu widžische, wotkuſa hischeze junu a da ju potom mi, tejj da ſo mi sBleſtje napicz, kotrūž ſwojemu Manej neſeſche. O, tak derje mi tolej tola cžinesche, a mojej krawjazej. Wutrobi bu wele lóže, hacj mojemu lódnemu Žoldkej. Tutón burſki Hólz bje me mój ſaſo na prawy Pucj poſafacj, ale ja bjech jara ſawercjan. Qjedom bje tón Hólczeg nimo, da pschijedje wošechny Wós; ja ſtocžich pred' Konjow a proſchach tu Čneji we Wosu, tola ſo na hubenym Čłowelu ſmjeſicu a jemu Čbjeſnak kKhjebi dacz. — „Nekraſniko! wo-lasche ta Žona ſWosa, „ljes, wuspij ſo, potom dijekaj a pak ſlatk.“ Jeje Pschyčk, kotrehož na Klini bjeſeſche, ſchczerwesche na mne; Bohoncž ſe Schudom do mne rubasche, Čonej ſczahnyſch-

taj a me powaliſchtaj a Wós jiedžische ſReſtom dale. — Njetk — njetk — džach ja pschi ſebi, chzu hischeze pola jeneho ſpytačj, a potom, dyž ſo neradži — potom — —

Niz dohko, da pschirajtowa Čnes na Konju. Ja pschijach Konja fa Husdu. — Na Womož! — Rubežnizy! — woſasche tón Ijesny. — „Ni-čjo tajkeho, džach ja, „nicžo teho, luby nadny Čneje, ale hubeny khudy Čłowek hym, a ſebi proſchu Čhjeſnak, ſo byſhce me wot Čata-manſtwa wumohli.“ — „„Neknicžomny Čerbe, džesche wón, dy da ſu ſebi ſapocželi Proſcherjo wumjenecz?““ — Ja hischeze junu proſchach; potom ſa pól Čhjeſnaka, ſa ſchytři Čsljeborny, najpoſledy jeho na kolenomaj proſchach, ſo bý ſo tola na mni ſmjeſik a mi nedak ſazwyſlowaiſ na bojeſ a čłowſkej Esmjelnoszi. — „„A niz Kroschka, ſawela tón Neſmjelnik, niz Kroschka žanemu Rubežnikej““ — a klóh Konja ſWotro-hami a cžieresche preſcž. —

Rubežnikej? praſi wón. Paduch hym ja? — Tolej ja nemóžach newinowatý ſnesz Paduch? nu, mojedla, dyž dyrbu bycž, da chzu bycž, ale moja Krej nech pschindje na neho! —

Nedaloko Dróhi je Bur ſam na Wola wutwareny, tam ſo ja w Nozy podach, ſaljeſech ſWoknom nuž a maſach ſa Duremi a wocžinich. Stara Žónka lejjeſche Kožu a ſpasche, a pschi nej ſteſeſche Kolebka ſDjieszjom a Lampa ſwje-česche ſo na Blidži pschi Kožu. Ja chyžch cžiſhje nimo pschencž, ale ta Stara wozuziſ a wo-kaſche; ja ſtocžich ſnej a ſatylach ji ſe Šahlkom Hubu, ſtocžich do Lampy a Schayi ſo pocžachu valicž — a ſchtojž ſo dale zolhalo je, to ſAktow wiesje. Ja chyžh jenož Toleť mječz, a tak wjet-

nje hacj ja iukje psched Bohom stacj budu, ja nebydlich wjazn wsał, hacj Toler, tak pak dny-
bjach zvkh Dom spalich a psches tv dweju Člo-
wekow morieß. Ja tam derje wucjeknych a so
wukhowach a mojach tuton Skut Člowekam
potajicj, ale moje Čswjedomnje mi żaneho Mjera
newostaji, ja bjech Kasnje pschedstupit a te żadaja
moju Čsmercji, a njetk hym knej wosfudzenn.
Ja wumru rady; wschak je tola moja hubena
Čsmercji Ludzi nanuczila, so so na mojich klu-
dych Čhyrotach zmjela, ale studno je, so jich
hubenn Nan sa nich haklej na Kschibenzh Bos-
moz namaka. Szym Čswjetom hym wujednany,
we Nebeskach so pak nadziju nadneho Čsudnika
namakacj, pschetoß won ma nekóńcznu Nadu a
budze mi wodacj, kajz ja mojim Repscheczelam
wodat hym. — Sa te Penesh, kotrež tamna Kneni
na Bosu sa Pasik wokolo Schije swojego Psyczka
wuda, mohka wona tñjom kladym Čhyrotam jich
Nana sdżerjecj; a tón Ijesny na tym Konju trebał
jeno swoje kłeborne Wotrohi wotpiny, so by me
a moje Dzieci hacz k źnjam swesclit a sdżer-
jał. Nemjenicje wñ, Kneže, so tuton Pasik a
tute Wotrohi njedy cęzko, jara cęzko, jismaj
na Čswjedomnu wotpocżowacj budża? Ja snaju
tu wożebnu Kneni jara derje; wona je ta Kneni
Mandžella teho Ministra, tašama, kotrejz dla
ja moje zyke semske Sbožje a Derjehlcjie, jejneje
jidjaneje Drasth dla, na kotrejz tola newinowa-
in bjech, subit hym; a tón Ijesny na tym Ko-
nju — to bjejcheje wñ — wñ Kami! — Wy
na mne ladacze? — haj wñ a nichu druh! —
Wy rajtowasbcze s Hossiny domoj; nedopomnicje
so, tak was tón Rón dwójny saſobu delje cžihny?

Tón Čsudnik slyshesche to wscho se Črenjom

a neméžeshe Čakowcjska prajicj, tak nastrojany
bie, postan, bježesche domoj, dyri na swoju Wu-
trobu, poſlakny so a džesche: Boże, bydž mi
Rjeschnikej nadny! — Na drugi Djen rano, predy
hacz bu tón Člošnik k Čsmercji wedzeny, stanj
wón, džesche swojemu králej, wotpaloži swoj
čudniſki Hamt, wuprōni so wschitkich swjetnych
Dostojnictwor, wotkasa psches Polozu swojich
Kublow tym Čhyrotam teho Člošnika, džesche
Mjesta, poda so do Klóschtyra, kiz je de la Trappe
menowaný, a wosta tam wele Ljel' hacz do swojek
Čsmercje jako pokuny Rjeschnik.

Tu steje Historije naukneče, lubi Lasomarjo,
kak Musa teho Čloweka, kotryz prawu žiwu Wjeru
do Boga nima, stajkim slym a besbóžnym Skut-
kam pschiwedze, a saſy: kak husto mały Dar a
wopokaſana Čmilnosz sablubzenych Člowekow
k Rośmynšlanju a na prawy Pucj pschiwes może.
Sawieszje, wono je nam swjata Pschiwskosz
naschim Čobuczlowekam, djejj jeno móžno je, naschu
pomožnu Ruku sklejicj. A snyli my naukli,
boje Darz prawje wuziwarz a naschich Bratrow
lubowacj, da budze tež nam móžno smakym Darom
naschich Bratrow sweselicj, jich trosklowacj a
Čmijenosz wopokaſacj. Nesapomnieje to; psche-
toß krumjerenju nej, kajke Sbožje aby Nesbežje
daty aby ſapowedzenn Dar saſobu czahnyc może! —

Je Krystus ſiwy we tebi,
Ma Khudy Pomoz na tebi.

K.

Weſely nakrajny Lud.

Lóz yo ſnatej Vjeſni: Tón — — ſli
Lud, jedyn weſely Lud ic.

1. Ton nakrajny Lud Narod weſely je,

Rab džieka, rab ſyjewa a ſraduje so. ;:

2. Wón, fyje a žne, skubka, postražni Čwjet,
Haj, Nebesa Prózu jom' požohnuja. :;
3. Schtom, Polo a Haj, Luka, Sahrova, Broj
Jom' darmiwe poskicja Radosz a Wód. :;
4. Duž nesawidzi Repot Mjestam a Wlychę,
Čstredz Rjanoszjom božich ho saweželi. :;
5. Wón saloska ſej, ſtrony, ſruth wón je,
A ſtuchlych tych Murjach tak newobſledne. :;
6. Wón nenažytnych newje žadofsjow Krjud
A Horjo tych Mjeschęzanow poſłocjene. :;
7. Jón złomjana dre Čſiecha hospoduje,
Wón spokojny Čwoźje pak rodowſke ma. :;
8. Wón ſkralami ho hordy netowarschi,
Wón myſli pak kralowſzy we Wutrobi. :;
9. Haj, na krajuh Lud dobru Myſliczku ma,
A ſnaje tak praje ho ſaweželicz. :;

Žneńzarſki Spjew.

Lóš po ſnajomnej Pieſni: Witajſje
Hulzy ſdoloka ic.

1. Muž Polu khodži pola nas,
Hohej, ton žnjowý Čjaš,
„Hola Žneńzy” wołajo,
„Wojcje, wojeze na Polo!”
2. To je nam lubſhi Lóš a Čjaš,
Hohej, hacž jadyn kwaſ;
Teho Muža „Grakenza”
Čsmjejo Bur ſej powita.
3. „Witaj ty Wujo bohaty,
„Hohej, ty ladany,

- „Lubu Čjeſz čji čzem i datj:
„Mału Karmiſch hotowacj!”
4. Rajz Bratſka poſchni wjenzaſti
Hohej, mjeſk Bacholi
Djeja ſkoſtu do Wola,
Snimi rjane Holicža.
5. Čji Žneńzy čjanu do Wola,
Hohej, a ſpiewaja;
Wótre Koſy ſabrinčža,
Šiweſza radne padaja!

Wſchelkisny. Objekti.

Knes Gustav Ed. Birnach, rođený Rydej
pola Wojerez a poſchihotowaný ſchulſtemu Wucjer-
ſtwu na Bolesławskim Seminariju, bě 5th Džen
Čsmajnika do ſwojeha Hamta jako ſchulſki Wucjer
we Schcjenný poſches Knesa Duchomneho Körniga
ſRakez' ſwedženijzny nuzwedženy. —

1. Djen Čsmajnika wumre Budyschini na
lowjazu Khorosz luby a wele čjeſzeny hverski Mlo-
đeni, Knes Juri Sarink ſJawora pola Klobſch-
tyra, Kandidata ſchulſkeho Wucjerſtwa. —

Žitne a butrowe Wifki.

Sandženu ſsobotu ſu Žita Budyschini
placjile:

Roj . . .	2 tol.	$22\frac{1}{2}$	nſl.	tej	2 tol.	$17\frac{1}{2}$	nſl.
Pſcheniza . . .	4	$7\frac{1}{2}$	-	3	-	$27\frac{1}{2}$	-
Zecjmen . . .	2	$12\frac{1}{2}$	-	2	-	10	-
Worob . . .	1	15	-	1	-	10	-
Rók . . .	3	$7\frac{1}{2}$	-	3	-	25	-
Zahly . . .	7	4	-	6	-	-	-
Khana Butry 10 nſl. 6. now.							

Zydzienſſa Nowina

a b y

ſierſte Poweszie ſa hornych Lujiczanow.

26. Číſlo.

29. Džen Smaznika.

1844.

Wjerny Podawſ.

Nicžo Čjloweka, woſebnje Čjela bojaſneho, bôle ſewabi, hacž Hra, dyž ſchak drudy ſo trechi, ſo njeſotry psches nju be wſcheje Prózny na jedyn Ras wjazy dobydže, dyžli druh ſnajwetschim Prózowanjom ſa wele Ljet'. Dokelj ſnadž tejj w naſchim Kraju njeſotrykuliž Benesow Łakomny wLo- terij hrajo ſebi nicžo wjazy nemyſli a nicžo horzischo nežada, hacž ſo by jemu prawje wulke Dobyczie, aby wulki Łoſ ſchipanył, jeli ſo pak to ſo jemu ſteradži a won ſe wſchjem nicžo nedobydže, ſo hóſchi a morkoze: da tħu ſtrotkim tudy iedyn Podawſ, kajž jón runje nashonich, ſobudżjelicž, kiž ſnadži ſjawnje doſz wucži, tak nemudre to Požadanje a Hoúenje ſa Bohastwom a tak ſchfodne husto woſebje to Dobyczie psches Gracije je. — W Wrótslawju žiweschtaſ ſo dwaj Mandjelskaj M... — ej miernje a ſpokojom. Dokelj pak tola tak ſpokojom ſebieschtaj ſtym ſchtož jimaj Bóh wobradžiſt bje, ſo byſchtaj ſebi hſchcjen wjazy nežadakaj, — da ſpocjeſchtaj ſwoje Sbožje

we Loteriji pruhowacž a hrajeſchtaj, do neje po 6 Solliebornych ſadžeo. — Pak wſmi jo ſa ſlepú Pschipadnoſz, pak radſje miej ſa to, ſo Bóh luby Knes tejj ſewozitnu Próſtwu ſwojich neroſomnych Džieci drudy wuſklyſhi, ſo by Druhim psches to Pschitkad, aby Hellempel dat, — ſtaſche pak ſo, ſo na tuteju dwiej Mandjelskej Dželisna mulkeho Łoſa padże, tak ſo na ſwoje 6 Sollieborny 5000 Toleč dobyſchtaj. Ale bjeſchtaj wonaj pŕedy ſpokojnje hromadžie žiwaj bylaſ a ſo derje wobejſchlaſ, da bó to njek po Dostacju teſko Benes' htnak; w krótkim ſeju domjaze Sbožje ſo pschemjeni a Nejednota a Swada ſtupi na Mjesto pŕedawſheje Luboſſje; pschetož njek chyſchtaj ſwoje Benesy wužiwač a weſoſiche Žiwenje weſz, a tak ſpocjeſchtaj ſwojim Łoſchtam a Ŝadofſjam ſlužicž. Tón Muž R. ſpocja pomalym ſa druhimi a woſebnje ſa jenej wjerowanej Ŝonu L... khodžicž; jeho Mandjelska W... pak, tehorunja ſ Druhim dobra, ſnadž tejj wele lijeſcha nebiſche. Wobaj chyſchtaj njek róſuo a wobsank-

nyschtaj so džielicj aby róśno wjerowacj dacj, do-
felj pak podjanskeje Wjery bjeschtaj, pschestupi wón.
so by so to skete dokonecz móhlo, na lutersku Wjeru.
Taſ dwaſ starschej Hólzaj ſuteho Mandžellwa
doſtaſchtaj so temu Nanę R., kij tejj njetk vorsy
tu ſa tón Čaſ ſwudowenu žonu E — u ſhebi
wsa. — Psched królikim ſtipiſchtaj njetklej R —
a tutu Žona E — a psched Šaudnika a ſkorjeſchtaj,
so jeho prijenja Žona W — a bjesche chyňka jimaj
wobimaj ſJedom ſawdacz, kotryj pecja tón ſtar-
ſchi Hólczez wot neje nanuczeny w ſwojej Hlu-
poſti jimaj bje do ſJedzie a do Vječja ſhypaſ. Na
to bó tamna W — a do Zastwa cíſhnenia a psche-
ſkyschana. Dokelj pak jej ſo nječo wopokaſacj ne-
mójſeſche a ſo temu Šaudnikej muſda, ſo ta-
zyka Škoržba ſnabno wot R — a wunamkana je,
ſo by psches tajſelej Zakhadjenje ſwoju prjedaw-
ſchu Mandžellu ſahubil a tak jeje ſo poſbył, —
je won tu ſatu ſaſy puſčezil a tamneju Škorž-
bnikow wopokaſaſ, deſj po lijeſtci Wopokaſni
wotkuđicj nieméže. — Duž hlaſ, pak nech je
ta Žona woprawdji w Wini, — pak nech je tón
Muž neprawje ſwiedſil: da wſchaf tola Rójjdy
widji, ſak tutym Ludžom te dobyte Penesy tón
prijeni Nastork bóchu k něpobójnemu, neschwarinem
Žiwenju; da ſo poſnaje, do ſak hanibnych Žadla-
woſjow ſapanyl, a ſak ſo pschiwſhem ſwojim
Bohaſtwi hižom na tutym Šwjeczi mo ſwoju
Epokoſnosz, dobre Meno, hoi wowscho ſwoje
Šeſje pschińefli ſu. Schtój pak to ſpóſnał je,
tón nech ſo hlaſa, ſo by Bohaſtw a wele Penes
ſa najkraſniſchu a najwokebnischu Wjez niemick,
ale nech wopomni (Pſchiklow. Gal. 28, 20.)
„Schtój ſhwata ſo wobohacjicj, nebudje bes
Winy wostacz. — Duž nekadaj ſhebi, moja Du-

ſcha, wulkeho Bohaſtw, ſo by do Spytowanja
a do Šsyče ſnepanyka, ale bydž tenje ſpoſojom
ſtym, ſhtož Boh twojej Prózy a Džekawosz i wo-
bradji, bórniž tejj ſnadne bylo, — a wopomni,
ſo wón, tón wſchehomudry Wocjez, kij ſchak
ljepe hdvžli naſch króliki Rosom wje, ſhto nam
ſluji, pschi ſwjernym Prózowanju cjt dacj bu-
dże tak wele hacj cjt wuzitne je. Welan.

Droh a Worcziſna.

Njekomuzkulicj budje hiſchcje we Pomjatku,
ſak we Čaſu franzofeſko krajneho Nastorka a
Poſtanenja wot Ljeta 1789 njekotra ſakraſnenia
Čirjodka khudrč Čjekarjow psches njemſki Kraj
czehnische, kotsj wefelj biechu, ſo nahe Žiwenje
ſe ſwojeho nesbojonnego wotzneho Kraja wune-
ſechu. We jenei njemſkej Wſhy bjesche tajſi khud-
y, bohi Franzofa ležjo wostacz dyrbjaſ, dokelj
jeho ſhorej makj džieszi Čymy dla dale nemó-
jeſchtaj. Wón wotnaja ſej tam Šwicžku a chy-
ſche ſhebi Drewa ſupicj, ale nichtu žaneho wósche
nemjeſeſche. Atemu Eboju pschiſſedje tam Bur,
kij do Mjesta chyňſche, ſWosyčkom Drewa psches
tu Weſ. „Schio to placj?“ prascha ſo Franzofa.
To je zuſy Ptacj — myſli ſej Bur — a ſda
ſo praje ſmersky, tón dyrbí je ſaplacjicj. „Tſi
Eſtote“ djesche Bur, „dokelj wj ſje.“ Franzofa
čjaſe ſRuku, ſama po njemſku a torha ſo; tola
podarmo; Bur wostane pschi ſwojim „tſi Eſtote.“
Nechascheli tón Nan ſwojimaj bohimaj džieszomaj
ſmersnycj dacj, da dyrbesche tute pschedrožene
rjeſhne Penesy placjicj. Weſeky, ſo je teho Fran-
zofu tak truhniſ, djesche Bur do Kocžmy ſSwia-
cžni a poſhwali ſo Kocžmarej ſak droho dženſa

swoje Drewo pschedal je, kotrej bjen hevak lqedom 2 Tolerjaj winojte je a wedjische hebi njeshto na swoju lešnu Žebanku. Kocžmat pak mjenesch, Franzosojo su tejj Čłowokojo a Schelmowstwo wostane Schelmowstwo.

Na to Słowo rošnjeva ho Bur, postany a djesche: „To Drewo bje moje; ja mózach je pschedacj, fajž čħix.“ Kocžmat melčesch a Bur dopti poſljenju Krepku Valenza a prascha ho njeſt: ſto ſym wnejtu fa Ahljeb, Twarož a Valenz?“ — „Tsi Elote“ wotmolwi Kocžmat. Bur newjeresch swoimaj Wusħomaj, abu mjenesch, fo Kocžmat ſtim žortuje; ale Kocžmat džesche wospet futnje: „tsi Elote; ja woſmu je tejj we Sħliebori. Ahljeb, Twarož a Valenz bjechu moje a ja mózu fej fa ne żadaej, ſtojj ħazu — a neħacżeli mi to saplaçjic, da szahnu waſħeho tolketho Schumela hebi do Ródże a nedam jeho predy won, hacj nesaplaçjic. Hejsu to neħacże, da wobforżże me Hamci. Kucjje bjezi Burik do Hamta a sforži. Kocžmat, nydom do Hamta żadani a twardym Słowom najpriódji narjeħneni poweda njetko burowe schelme Žruhnienje a kaf wón kpodominemu Sadżerjenju pħies ne naħaben ybi je a psħinef burowe Schelmstwo tak sħaddnej psched Ssud. „Buro, ty saplaçjist Kocžmarej jeho żadane tsi Elote,“ wužudji twardy Amtman — a neħasħeli Burik do dżieri, da dyrbesche plaqiċċ. „Ja fu dżafsuju, Knes Amtman, djesche Kocžmat,“ „budjeje njetko tak dobry a dajeje wot tutuq Veneš Buraj 2 Tolerti saſu a Sbolk dajeje bohemu Franzoſu, psħet oži fa burowe Psħecżinenje pola me nejadam hebi niežo.“ Tak fu sta. Dokelj pak fu kójjid Djeni sa tsi Elote neħwacżi, da bó wot

tuteho Bodawka hischje wele powiedane a ta Powiess wot neho psħindje tejj f'Wusħomaj teho Hajnska sburweje Wsxy, liji borsu wuſħiedji, fo bjesche Bur to Drewo kranjl. Duž mjejesh tón dwojaki Schelma tejj hischje njeshto dwojikh Sħloħiħ treba, fo by swoje Schelmstwo wotpukċi.

Nowinki a Starinki.

Wrótkawju 26. Djen Meje 1844. Ludvime Lužiske Towarstwo, kotrej srodżenych, Wrótkawju schlubierowazj, Lužicjanow wobsteji, dashe tón Mjeſaz ſtroju ſħestu ljetnu Roſprawu na Sswiečko munici. Tożame bu w Ljecji 1838 sa ložene a jeho Stawu maja to fa Watpohladanje, fo bixxu fo psħes wsajemnu (gegenseitig) Pomoz we wſchitkim tħim wuwaċċowali, ſtoż je Lužiski Duchoninjim a druhim Saſtojnifikam wusħbe wſchitkomnejse Narwedžiſtſje hischje tħreba. Kotonu pak flusħeja: Lužiske Stawisnu, Prawo a Statožitnosſe (Alterthümer), Geografija a Statystika Lužiskeho Kraja, Literatura, Recj, Kultura a Narodnosz Serskeho Qudu. So by fu to wſchitko liepe wobdžielacj dalo, ma tuto Towarstwo schtyri Wotdželenja: historiske, geografiske, Serske a Njemske. Štoż Serske Wotdželenje nastupa, dha fu jeho najwoſtebnische Wustawki teħej: Wotpohladanie Serskeho Wotdželenja je: Sersku Recj, Piſmowstwo a Narodnosz se wſħidh Stronow po Móžnoszi saviċċiex a psħepptowacj. To dixbi fu stacj psħes grammatikalne Prózowanja, psħes Ħitanje a Rosrecżowanje, psħes Prejedowanje w Serskej Recji, psħes Schromadjowanje Serskich narodnych Pieśničkow, Bakničkow, Bamžičkow, Psihičkow a Vorhežatlow a Napiskowanje fo krihykulicj Woſtebnitostojow Serskeho Qudu. Kézdi

Staw ma dale bōle ſa tym honicj, ſo by najwo-
ſebniſche Šſlowjanſke Recjje naivedjil. Zeli ſo
dže žadyn Njemſki Lužicjan do Šſerſkeho Woldzje-
lenja stupiſz; dha je jemu to domolene a ſa jeho
Roſwucjenje w Šſerſkej Recji budje ſtajnje ſtarane
a t. d. Hacj dotal bjechu Stawy Lužiſkeho To-
warſtwa turji Šſerbja: Šſmoleč ſkaſa; Bu-
lank a Schneider ſkułowa, Markus ſe
Sakſjowa w Delnych Lužizach, Warinač ſkułowa,
Wańko ſbieleje Wody, Nedra ſ Dok-
heje Borschczie, Welan ſe ſlepeho, Šſymanek
ſ Čjetowa a hewak tež khjetra Mnogoſt Njemzow.

Knihje aby druhe Dary dachu Lužiſkemu To-
warſtwej czihlej Šſlowenjo: Burkine, Pro-
fessor na Wrótsławskim Universiteci; Kollar,
ewangeliski Duchomny w Peſceži; Bodjanſki,
Professor na Universiteci w Moſkwi; Dubrovi-
ski, Redaktor Dennicy - Jutrenki we Warschawi;
Woſkowſki, Redaktor Lygodnika w Poſnanju;
Wrótsławſke Šſlowjanſke Towarſtvo; Sei-
ler, Duchomny a Šſmoleč, Wucjer w ſkaſu;
Wanaſ, Kandydat ſ Neſmacjida; Moſig Klo-
poſolič ſ Neſnarow; Klin, radny Knes a
Jafuk, Duchomny w Budeschini; Krügač,
Duchomny w Peſczech; nebohi Knes Lubenſki
a wusche teho tež hishcze Budelke Šſerſke To-
warſtvo. — Dara ſimjeschne ſ dashe ſo nam,
jako wondano w Nowinach: „Sächſiſche Vater-
landsblätter” czitachmy, tak tam jedyn Budelki
Njemz ſwoju Prózu na to ſložuje, ſo by dopo-
laſak, kajku Neprawdu je Kń. Pſuhl cziniſt, do-
felj je Wjernosz recjal. Moj luby Božo! je dha
ſo Eſwjet tak pſhemjenik, ſo jedyn Neprawdu
czini, hdny Wjernosz recji? A hdny ſo Njemz
ſwojego Njemzonſtwa khvali, dyrbi tehdv Šſerb

ſwoje Šſlowjanſko ſakſtwacj? Wjessje niz, wot-
molwi nam kóždy ſprawný, wjerný Njemz,
zo mēže jenož njekajki pſchepjaty Czlowek teknucj.
A teho dla praju ja: A byrnje by ſej tón pſche-
pjaty Budelki Njemz na Torhoschczu Aljetku na-
twariſt a ſedom Nedzel' poſpóchi předowat, ſo Šſerb
Neprawdu czini, hdny Wjernosz recji, dha wſchak
ſwoje Mozy podarmo napina, pſchetož, kaž ſwoja-
ty Pawoł praji 2 Kor. 18, 8, pſchecjivo Praw-
dzi ničjo něm ožem, a wóſkom dzejhat Miſ-
jonow Šſlowjanow wostanu po taſkim pſchezo —
wóſom djeſat Miſjonow Šſlowjanow.

Rſch iſchowſke i Žyrki je Njechtón, kij ſwoje
Meno nôchze wedzicj dacz, Ruby na Aljetku darik.
Placziſna tuteho Dara je 30. Tolet'.

Tola něch je na tón Krčj doſz wot taſlích
Šſerſkich a Šſlowjanſkich Nowinkow a Sta-
rinkow, hewak ſnadž ſo mi tón Budelki Njemzki
Pſcheczel ſaſo roſnijewa, a taſku někſcheczijansku
Wutrobu ja tola nimam, ſo byh ſimjeschny Hrjech
ſ nowa ſahoricj chył.

Šſmoleč II.

Žitne a butrowe Wifki.
Sandženu ſsobotu ſu Žita Budyschini
płacziſle:

Rož . . .	3 tol.	—	nsl.	tež	2 tol.	25	nsl.
Wſchenza . . .	4	=	10	—	4	—	—
Jecžmen . . .	2	=	15	—	2	=	12½
Worž . . .	1	=	18½	—	1	=	15
Roch . . .	3	=	7½	—	3	=	25
Zahy . . .	7	=	4	—	6	=	—

Khana Butry 10 nsl. — now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudawane wot Wellerez Kniherne Budyschini.

Cziszczone pola G. G. Hieki.

Zyndżenija Nowina

a b y

Serske Powessje sa hornych Łuziczanow.

27. Ćizlo.

6. Dzień Pražnika.

1844.

Pucjikez Matthijſ ſkuſeſ bjeſche ſo jara roſmersal, ſo horni Lužiſky Njemzy hukto piſaja a praſa „ſe ſerskej Turkowskej.“ To ſdaſhe ſo jemu Budmo a Wuhanenje ſerskeho Kraja a Sſerbow; ale pomylili won ſebi ſaſy, ale Njemzy khwala ſo tola pſchezy ſe ſwojej Sprawnoſzju a Duschnoszju, poſbjehuſa ſo wóſche wſchjech Lusdow, nemohlo to njeſak wjerno byc̄, dñj drudn „ſe ſerskej Turkowskej“ ſo ſkyshec̄ dadža? To chzu ja woladac̄, ſa tym dyrbu ja pſchinac̄, djeſche won pſchi ſebi a ſawola ſwojej Marschi, ſo dyrbi jemu bjeſu Koſchlu, nedjelſte Echternje, Pefl, Aholow ypfchewobleczenju pſchinez, tejs Akljeba, Butry a Twarožka do Akljeboweho Mjeſchka pſchihotowac̄ a roſpoveda ji, ſak ma ſo we jeho Prejčkabyc̄u po Domi ſadjerjec̄. Ja du do Njemzow! djeſche won ktej ſpodžiwanej Žoni, haj, haj na tſi aby ſchtyri Dny do Njemzow, moje lube Džijo; dwaj Schjefnakaj mažu na to, ſo bych ſonik, ſak da bes Njemzam hinaſ je, hac̄ pola Sſerbów, dokelj nam

wometuja, ſo my ſerskej Turkowskej bydlimy a na kafke Waschnje my Turkojo ſmy aby po Turkowski ſo ſadjerzimy. Marscha mjeſeſche to a druhe pſcheziwo Matthijſowemu Raſtajenju praſic̄, woſebje to, ſak won tola pſhemjernje mało njemſki móže. Matthijſ nedžiwaſhe na to, ale da ſo na Pucj.

Won pſchindje do prijeneje njemſkeje Wsk a wulada tam zylu Ćiſjodku wetſhich a menschich Djeſci, kiz tam na Brózku rajachu a ſo ſchperujo walachu, druhe panzachu ſo Łuziczkach a Błoc̄i na Pucju, jene bjeſhu koſkate a wulzy ſchescherate, masane a roſtorhane, hac̄ Lody wot nich wiſachu, druhe drjeſachu tam neſtały ſſad pſchi Pucju delſe a wadzachu ſo pſchi tym, pak ſo bijachu, pak ſo ſaſy ſiednachu. „Hm! djeſche Matthijſ pſchi ſebi, „tu ja žane Rosožielenje bes njemſimi a naſchimi Djeſczimi neviđu, nech ladam, na cjoſ chzu; to je wſchitkorenje tak, kaj ſo la naſ. To ſu rjane a ſrane, rune a ſchmotawe, tolſte a

khudusche bliede, runje kajž pola nas. Bes tym, so tam Matthij na ne ladasche posastawšči, po- ežachu nještore rosné Šklowa na neho wołacz, te wetsche sebrachu, so a pocžinachu fBlótom a Kamenemi su nim metacj. Matthij ežinesche, so dale pschindže a mörčesche: vjakowano Bohu, to naschej herskej Turkowskej tak neje!

Matthij ežieresche psches. Bes a wulki Kruch ežjerjachu so te Džecjissa wokajo a metajo sa nim. Na Rónzu tuteje Wsy bje Korčma; so dyrbtam Korčma aby njeschtó tajke bjež, to wón hžom naſdala pytny, wokolo Korčmow je Sserbach tež Hara. Wón pschindže blije a wulada, tak Črjódka Pohončow, kiz Drewo weſhwoschi tam ſastalt bjechu nještore Džecjt popa- nyli bjechu a je perichu. Doroszeni Ludžo tam tež bjechu, Žony a Mužojo, kiz so stymi Po- hončami wadzachu tych Džecji dla. Bes tym, so bjechu Pohonežojo na Schllencžku Čísteho nuz schli, bjechu so Džecjt wokolo Bosow na- bjezale, bjechu Wožanki Konjom ſLopuschow tor- hale, jedyn Aſchud kranyle a druhe bjechu se Aſchudami a se Schmutzjami do Konjom ſchli- pale a tak bjechu jene Konje fWojom do fuho- doweho Plotu ſajiele a jón wobſchodžile. Matthij fedžbowasche na telej ſatraschnu Haru a dže- sche pschi ſebi: To naſchej herskej Turkowskej nejšym widžit a ſkyschal — ale ſnadž jow to prawe Njemzowſto domach neje; ty póndžesch dale! — Wón pschindže na ſamentu kraju Dró- hu a wulada tam Muža, kiz na Romadžt Ra- menjow weipocžowasche a so ſdasche mucžaz a khory bjež. Matthij jeho poſtronit a da so ſnim do Ryczow a džesche: po waſchej Draſt ſudžicj, luby Kneje, da dre tola netrebali pjeschi tho-

džicj; džiwnje tolč, so macje wj hinaſſche Wu- horschki (Wuhorski) hacž Rukaw a Khornat tež druheje Barby, hacž Šuknju! „Ja bjech ſwo- jim Čjaſu“ džesche tamuy, „złowny Škužomnik aby Honer na Mesach, bjech jedyn Vecjor na Žakanju a Poscherjo naſ nadpadžechu a roſbichu naſ tak, so Čjaſ Žiwenja czucj budu — moj Aſchij a moja Wutroba! ja nejšym wjazn kni- čom.“ Bjechu to Njemzy, kiz was tak ſmert- neje bijachu, aby ſje te Puki we tej tak meno- wanej herskej Turkowskej krydnyli? praschesche ſo Matthij ſobuzelný dale. Wot Sserbow, wot tych neje ſej žadny złowny Honer Puki kryd- nył, tak wele hacž ja wjem; tež neje to Po- ſchowanje bes Sserbamti tak ſylne bylo, jako tam złowni Honerjo wot Ljeta 1819 hacž do 1834 na bramborskich Mesach ſtali ſu. Sserbjia, moj luby Bure, nejſu dotho tak pschewedni a pscheklepani, kajž Njemzy a ſu tež bojaſniſcheje Wutroby. Bes tymi je to ložo bylo, tajku Škužbut ſastejci; czi Ludžicžkojo ſu pecža Ppo- ſchowanju hischje mały Ruk ſupi byli, Matthij reknj: Ach tón Čjaſ, moj luby Kneje, ja derje pómnu a hejſy wj mjenicje, ſo Sserbjia Ppoſchowanju a Ppoſcherſkim Lefjam mene Wu- troby a Pschewednoszje mielt ſu aby hischje ma- ja, da ſo wulzy molicje. Schtož Njemzy we telej Wjez̄ tu a drudže cžimja a cžinili ſu, to móža a wedža Sserbjia ſnadž hischje khepe do- koneč, ale Rosdželenje bes Njemzom a Sser- bom wobſtejt we tym, ſo Sserb tak neduſch- ny neje; Sserb ſo radſje hubenſcho ſiwi, hacž ſo by ſebi ſhio po Necžesjt ſakujil. Taklej ſwiescha je pola naſ. Ty cžinisch tym Njemzam Reprawdu a mójſch Sserbow, džesche tón Psche-

dity! Matthij pak reknj: Tawsent božedla, shto
šmy my Skladnošjow krajini Debankam na-
schich Ljeſach mjeli — malo pak tajich Neſwje-
domničich pola nas bjesche a to hſchje wele
Rjemjow pschipodla. Njeschtó male sa Dom, to
žno šmy pschezo tež nesazlonene pschenoschowali,
ale Saſkujby a Žiwnosje nejšmy ſteho pytali,
tažy Turkojo nejšmy byli. —

(Pſchichodnje dale.)

Kuſki ſe Žiwenja Skupych.

Thelebi, Poweſſjat ſrauſcheho Kraja, powe-
da: Njeſkajti ſkupy Šljevpz ſ Mjeſta Kuſa, Bag-
dadſkeho Kraja, biesche ſkyſchal, ſo we Mjeſtu
Baſora hſchje jedyn ſkupiſhi Šljevpz je, dygli
wón, kotrejuž móht do Schulje hicj. Wón po-
da ſo knemu a wudarawſche ſo ſa ſlabeho Sa-
pocžinarja we tei Wjedomnoſzi „prawje ſkupy
hicj“ a proſchesche jeho, ſo by wot neho, ſako
Miſchtyra, wuknycj ſmjeł. „Bydž mi powita-
ny“ džesche Baſoriski ſkupy, „mój chzemoj ſWot-
machom na Toroschčo hicj a nuz kupovacj.“
Wonaſ džieschtaj k Pekarej: „Masch tu dobry
Khljeb?“ — „„Wamaj k Šluzbi, mojaſ ſke-
ſaj, nowy a mechki, kajz Butra.““ — „Ty
widjiſch“ džesche tón Muz Baſora ſtemu Kuſow-
ſtemu, „ty widjiſch, ſo Butra ljeſcha je, hacj
Khljeb, dokelj jón taklej ſnež pschirunaja a mój
budžemoj ljepe činieſ, dyž ſo radſje Butry džer-
žimói.“ Wonaſ podaſchtaj ſo kbutrowemu Psche-
ſkupnikej (Tuchlnkej) a prasbeschtaſ ſo „hacj ma
dobru Butru?“ Kwaſu Poſkuſjenju; Butru, no-
wu haklej dželanu, a derje ſkodnu, kajz naj-
fragniſchi Wolij wot Wolijomkow! wotmolwi

Tuchlnik. „Ty ſkyſchich,“ praſt Hoſpodař kwo-
jemu Hoſzej, „ty ſkyſchich, ſo najſeptichu Bu-
tru Wolijev pschirunaja, kotryž tehodla wo wele
ljeſchi bycž dyrbí.“ Njetko džieschtaj k Wolikar-
jej: „Masch ty dobry Wolij?“ — „„Wot naj-
ljeſchego, cijſty a jaſny, kajz Wodu!““ —
„Aj, aj!“ reknj Baſorſki ſkupy k Kuſowſtemu
Bratrej,“ tak da je Woda najljeſche Djeđlo. Ja
mam ieje domach žyl ſudžik polny ſtejo, ſlo-
trej tebe kraſnje pohoſtinovaci, thzu.“ A wo-
prawdje, wón nestaji ſwojemu Hoſz i niežo dale,
hacj Wodu, prjódź, dokelj Woda je ljeſcha
hacj Wolij, Wolij ljeſchi hacj Butra, Butra
ljeſcha, dyžli Khljeb. — „Džakowano Bohu!
džesche Kuſowſki Lichomnik, „ja nejšym moju
Rejzu ſawjernje podarmo cjinil, ale ſym njeſchtó
Hödne naukuṇyl!“

* * *

We Mjeſti Kuſa wucžeshe njedy Nan ſwo-
jeho Ssyna, ſak ſebi njeſchtó ſalutowacj móže,
dyž thze Mjaſha wujicj; wón dyrbesche menuizn
ſwoj Khljeb do mjaſkoweje Patri djeriecj, kotaž
ſkuchiny jich ſuſhoda pschi Pečenj Pečenjuſ
won ſupasche. — Njechtažkulij by knajmeňſhemu
ſwoj Khljeb do pečenjoweje Juſchki tunkacj
chyl! haj, ſo by ſtere ſa Mjaſgom ſlodžilo. —

S w j e r n y K ó n.

We tei Bitwi 1809 by pola Rječi Donawę
ſedyn franzowſki Husara psches wulku Schtuku
moreny. Wón padže ſkonja, kotryž pak ieho
hſchje ſiweho mjeniwschi pschi nim ſtejo wosta.
Wojazn pschitupichu a chyñchu teho Moreneho
prejč nesł; ale to roſniewane Škočjo biesche a

kuhaſche tak ſicrowje, ſo Richtu ſo bližiſz nemo-
geſche. Zevn tych Wojaſow, kij bje wot neho
dyreny, chybiſche runje ſ Teſtakom ſo na neho
wucjaſz, jako Rheiſor Napoleon teſj Hari pschi-
ſtupi a, jako tolej nerodzielne Pscherjetſivo teho
Konja pscherjetſivo swojemu Kneſej ſoni, pschitasa
namjeſſie, ſo by ſo jemu žana Rſchiwda neſtała.
Redaloſo teholi Rieſta ſteſeſche franzowſta Ma-
cha pod jenym Wöſchim, kotrejuž Napoleon
Poruczeńnoſſ ſawoſtaſi, tuto Skoczo wobledźbowacj
a jemu Rón teleje Wjeſz ſjewicj. Nasajtra
pschepoda jemu Berthier te Škowa:

„Zylu Róz je tón Rón pschi ſwojim mor-
wym Knesu był. Pschi Škónzaſthadzenju
widzičmy, tak teho Morweho ſ Blabu wob-
malowashe a ho wot Lowy hacj Mohomaj
wobczuchowashe. Iako pak ſo psches tolej
naſſkerje niſt pscherjedſi, ſo bje jeho Knes
morwy, pocja ſrudnje rehotacz, ſbieje ſo a
bjeſeſche runu Dróhu ſ Donari, ſlocjt do
neje a ſatepi ſo.“

Gilet, Wöſch.

„Ja chybi tola wedžicj, bjeſeſche Napoleon wul-
gi ſpodiſtwany a ſylnje nuty wot teholej žadnego
Podawka, hacj tolej Ludiji pscherjedſicj nebu-
dje, ſo je tolej Skoczo wjazy hacj jenož Ma-
ſchina bes Smiſlenjow a Sacjucjow. Dyrbjakli
tónlej Rón woprawdzie teſj Maſchina bes My-
ſlow a Čuciwiſſie byc̄, da je talej Maſchina
wóſozu Podziwanja hóDNA a nuſuje ſ Wjeri do
Wulkosſje jeje nebeſkeho Twarerja.“

Bj.

Vist jeneho Rukicjana na swojego Wuja.

Wub y Wujo!

Wy bjeſeſze wondano pola nas a powedaſch-
eſe bes druhimi Wjeſami teſj to, ſo moſje kſche-
mu, ſchtojj we wascih Wizach čimicze, pscheto-
nemóžnie wele Sboja. Ja teſj to zylje wjeru,
pschetož tak bjeſeſze wy hewak tak wobohacjicj
mohli. Polny Wjery do Waschego Sboja ſtim
ſo ja tehodla ſwajſl, was wo 100 Tolerjow
proſhycj, kotrej jara jara nuſnje trebam. Wydžeſe
lubje proſheni a poſchęcje je mi na njeſaſki
Cjaſ. Dy wan je ſaſy ſaplacjicj buđu, to
nemóžu pomjenicj a poſtajicj, ale dokelj wy
pschęcji tak wulke Sboje mieli ſze, da nemože
was žadyn Zwysel pscherjehacj, ſo te Veneky
börſy ſaſy wotemne doſtač budjeſe.

Wasch

Šwjermy Wuj
Pjeter Niſaſh.

Zitne a butrowe Wifici.

Sandzenu Gſobotu ſu Žita Budyschini
plačile:

Noj . . .	3 tol.	—	nſl.	teſj	2 tol.	25	nſl.
Pschenia . . .	4	-	10	-	4	-	-
Decjmen . . .	2	-	15	-	2	-	12½
Worſ . . .	1	-	18½	-	1	-	15
Róh . . .	3	-	7½	-	3	-	25
Zahly . . .	7	-	4	-	6	-	-
Hejduschka . . .	6	-	10	-	6	-	4½
Wjerny . . .	1	-	—	-	—	-	25

Rhana Butry 10 nſl. — now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudawane wot Wellerej Knihernje Budyschini.

Cjischane pola C. G. Hiedli.

*

*

Endženſſa Nowina

a b y

ſerske Powessje ſa hornnych Luiſiczanow.

28. Číſlo.

13. Džen Pražnika.

1844.

Puczkez Matthijowa Rejza do Njemzow
dla Mena „ſerska Turkowſta.”

(Dalewedženje.)

Tón pschebitih koniſſi Šlužomniſ mieneshe:
mi ſo ſda, ſo ſerbia ſ Pschirodženja ničjo ljepti
a horschi neſtu, hac̄ Njemzy, ale ſerbio ſteja
jenož hiſcheze na bôle džecžazym Šthodženku ſwo-
jeho zyloho Byča, Poſnacza, Myſlje a Roſla-
danja; maja tehola tež hiſcheze wjetu naturſku,
móhť rez džecžazu Strachocžiwosž pſched Rječom
a Neduſchniſtrom, budžali ſo pak po Čjaſu tuto
Džecžastwo wuſlez, aby teles džecžaze Stupnje
ſo ſucž, kajž pola Njemzow to ſo hižom ſtało
je, da nebudja ničjo ljepti. Hm! džeshe Matthij,
da by wſchak ljepe bylo, ſo brchu pſchezo tajž
Rusk bojaſniſti Turkojo wostali, nech tež Ahwalbu
wóſkohu Roſwucženja, Pſchewednoſſe a Wutro-
bitoſſe nimaja, kajž waschi Njemzy. Haj, tajke
newinowate ſerske Turkowſtwo, mój Pſchecželo,
bydžiſhe wam tamny Wečzor, džejž was waschi
Ludgo tak pſchebitu, ljepe poſlužilo, hac̄ to

njemſke Neturkowſtwo. Na! bydžeze tu božeme,
a Boh daj wam ſtere a ljepe ſaſhy Wočjerſtwenje!

Matthij ſupashe ſmóznej Krocželu k bliſchej
Wſhy a runej Mjeri do Krocžmy, dokelj jeho Ty-
rana, tón Žold, ſo dlije ſe ſwojim nježo Ne-
cžinenjom ſpoſojoči nedashe. Tudy bje tojžto Ludzi
naridženych, kiz kójždy aby ſwoj Karancžk kifat-
koſteho Piwa aby Schklenčku bjeleho Zwerna
pijeshe. Klöſchje, lódne Muchi ljeſechu besdžak
do Schklenzow, runje kajž wone tež hewak ſwoje
Tudybycžje pſches masane Blečki na Szjenach,
Woſnach a drudže k Poſnacju dawachu. Matthij
ladashe po zyloj Štvi a po řutach a Hoſdſiſach
wokolo a po ſna mječo ſam pſchi ſebi: To je tu
wſchitko tenje tak, kajž pola naſ, tej naſchej Tur-
kowſtej; jenož ſo ta Ródnoſ a Neroda, Štva,
Šudobje, Draſta, Ryc̄ a Hara niemſka bje.
Dokelj bje ſsobotu, da wobsaſny Matthij, tam
pſches Nóz wostacž a Nedželje docžakacž, cžohož
wón pak ſo naſaſtra kajeshe. Pſched Wečzorom
a poſdſiſho naſna ſo tam wele wſchelkeho Luda
nuž, Džekacžerjo, ſweſelkym Woblečom, ſo maja

Penesy, swoju tydzeniu Sdu, Saku, Dróharjo, Wehní, Hosvodarjo a Wotroczy — a Biida bóchu bortsy nimale wschiute wotkynene. Wschitko kuresche a nasta tam tektu Kur, so móhla Eslera wiżacj a wschelska tobakowa Wón woschewische Mosz. Niekotri jiedzichu a vijachu smierwisch, drusy vijachu spjewachu a hawtowachu jenoż; jeni džielachu so se sašluženym Benesam, taky drusy hñzechu so Racju a bjesche psches zyle czepliska Hara a Mjeschenja. Matthij fedzbowasche swojeru, schto sej cji nikodži Ludžo spjewaja, tak a wot czeho cji Starischi. Kosrycjanje djerža a so hñmeja — a jako so pschi jenym Blidži swadžichu a so klepacj a czahacz počachu, tak to wotkjezcz budje. Alle, Luby pom-haj, kajke nepótswe Swinerstwo spjewachu cji nikodži Ludžo woschewicjo, kajke wuptane Ne-hanibnoszje a Picza a Lidvirstwa Khwalby? A cji Stari: tak so cji truhachu a hej klubu ryczachu, tak cji wuschiunje Swinerzny žortowachu! a cji Raczy, tak cji satraschnje haktrowachu, kajke ne-podomne Selenja cji wuziwachu — to džiesche Matthijej psches Koszje a Mosz a nemjenesche hinač, hacj so so Semja pschepanyč a Ludži a Khježu pojrez budje. Bes tym, so Matthij sa swoje Žiwenje a tamnych Duschu tschepetasche, poczachu so drusy bieč; ale kajke Puki a kajke Selenja pschipódla! Se Schklenzami a Nozem biechu so rostresali, niekotri mjezachu nydom se-leśne Perschzenje a tobakove Seleshka na to Horševici a Krej biežesche s Čuram i wot nich a Matthij saglyšcha často a husto Esłowa wot Sarazena a tehorunja Neczlowskojow. Esameho Korczmarja, kiz bje k Mjetej pomhacj chyl, biechu do Liza rjesnyli a do Ruki schapili. — Ach, mój Bojo, džiesche Matthij do Kuta siloczeny, tak slje tala snicžim pola nas Eserbów, naszej Turkow-

stej, noje. Naschi Mlodži a Stari su tejj nehorni, pscherzinersy, saspjewaja sej a poczahaja Kożora, ale tajke Esłowa, Swinerske a haktrowarske, hiszczęce nascha hersta Ryč a nasch Lud nesnaje! No, Bojo, wodaj jim! Tajke Wuskwalenja rospuszczenego, jłokarskeho Žiwenja, a tajke besbójne pježniczki my nimamy.

Zato cji posłjeni Korežmny swoju tydzeniu Sdu pschepili a pschieralt biechu, switasche Nasne. Korežma bo prósna a Korežmar pschekhypowasche Benesy. Je to kójjdy Djen tak pola was? woprascha so Matthij. Nje, wotmolwi Korežmar, to jenoż je Esłobotu tajke Žiwenje aby Nedželu, dyż je Benes Saku — a dy by jenoż Esłuzba a Sda wetscha była, da bychu dali wjazn, horejcieč, da haklej bychu njeschto fastajili. To nendže tak šlepzowoj pola nas: wjazn mamy a sašlužimy a wjazn pschecžinimy; jenoż so dožaha! „Nedýrbieče pak tejj drudy njeschto na Taflu pišacj a Winoječe czakacj?“ džesche Matthij, aby placja to wscho na Mjeshi? O, ja dyrbu poschcjewacj a pišacj do Millionow, hewak bych bortsy moju Korežmu wot Hosijow wumett, kajž s Khoschom; naschich Čžasach to hinač nendže, hejso džiesch knjecjomu pschinez.

Matthij saplaczi swoju Worežissnu a džesche: tajke Žiwe, kajž wj, naschi Korežmarjo herstom Kraju Esłobotu a hewak szyla nimaja, kiba niekotri, dyż je Kermuscha aby wulki piwny Węčor a Herz, pola was Niemzow móże Korežmar swoju Wjez wóscze pschinez.

Pucžikez Matthij wsa swoj Mjeschk psches Namjo a džiesche. Djen je Nedžela! kemschi dyrbisch, nech bjesche tejj ta Nóż tak pusta, hacj chysche, tak woń pschi sebi myglo psches Wędzie. Wón wulada kwojemu Węzelu tejj nasdala njeschto kemschažy swoblesanych Ludži, kiz Ŝwo-

row a po jeho Wyslach kemšti džiechu. Wón so nebjie molik a pschida so kjenemu Burj, kij se swojim Wotrocžkom pomalku kbojemu Domu we sušodnej Wsy čechnische. Ja widžu, džesche Matthij, so pola was Nedželu rano so neboja džielacj; iaj, tamlej Ssyno kyczeja a Rjabu rosbiraja! a tamlej su tejj Ludžo na Polu!

„Schto? džesche tón Bur, my so boječ Nedželu džielacj? Džicje k Dreždjanam a drudje, tam budzecze to tejj namfaj, so Nedželu rano aby knajmenšchemu Wopołnju džielaja; poladajce do Miestow; nimaja Mieschzenjó Nedželu Dopolnja najnušnišho, so bychu swoje Wjezny docziniſt a potom k Wopołnju Čjaz a Khwilu mjeli swojim Saweshenjam hojicj a do Seleneho wuskočicj? My nakrajni Ludžo hishcze volho tak lóchzy a nekemſchi nejšym, kajj čzi Wožebni a Hantwerjzy Miestach. Džielacj neje žadyn Rjech! Alle Nedželu, džesche Matthij, Nedželu pola nas nedžielaja, to kej sa Rjech rachnuja, a Nedželu Wopołnju pola nas božim Esłowi lasujemy, wuspjewamy njeschto Schierlischow, džemym potom do Wola aby na Towarſtwo — Nedželu my hinač swiecžimy, hacj pola was aby čzi Mieschzenjo. — Né, to chvíl ja radý wedžicj, swotkal ty sy a schto wy pola was do Ludži sze! refny tón Bur a jeho Wotrocžk mjenesch: aj, da móža waschi Čzeladni wotpocžnycz a ſebi to dacj lubicz. Ja hym Eserb a pschindu se Eserbom džesche Matthij. Ach, se Eserbom! haj, wot tam wy sze! refny tón Bur, haj, stam je pecža hishcze tolsta Čjma a Lupoſz domjaza; ja to runje won newjem, dokelz tam byl nejšym, ale czechodla ſzeleja woni swojich mlodych Ludži knam na Esłubu, hacj so bychu Člowecžnoſz, Ladkoſz a pschistojne Waschnje pola nas wuknuli? Nej' wjerno, wy spjewacie hishcze Paczerje predv

a po Tiedji a witacie ſo wotemſhi aby ſvožeho Esłowa? a khodzicze jara piſnje kemſhi a tsi ſchytí Raſy sa Ejeto k Spovedži? Haj, tak je pola nas, wotmolvi Matthij mersazy, pschetog te Esłowa klinčzachu jemu kajj Wuzmijeschenje aby Wobžarowanje.

Na, nenjewajcze ſo jenož, prajt tón Njemz, wy tola tejj hishcze žani Swecži nejſze ani nebudzecje. Moj Esvak R..., weſny Scholta Bonezach, pschiftaja ſebi pschezo jenož herſku Čjeledž; ta najſkere Dobre čzini a je kruta kylna wukliwa a ſwolna, neje lóchka a pschecžinerska; ale wón je mi prajit, ſo Eserbio tehoodla po božni a pjeſni ſu, dokelz tón Swjet hishcze tak ſeſnali a ſe wſchermi Pžami tak ſczwant nejſu, kajj Njemzy a druzy Ludžo. Hm, hm! džesche Matthij pschi ſebi, duschni, vobožni Ludžo, ale niz tak ſchzwani! tolej ſu čzi herſky Turkojo. Waschu njemſtu Schczwanoſz wuknycz a waſche Šracžje rumowacj, ktemu netrebali herak naſche Džecjt kwam na Esłubu ejahacj, dy by pola was ta wulſa Šda nebyla. My ſmy wumolani kruči, twerđi Ludžo, kij njeschto sneſu a niz kajj čzi ſidzy, rjeſjani a bosowí Njemzy. Haj, haj! tehoodla rjeſaja nam Turkojo; kemſhi chzu hishcze hicj, ale potom kmozej Marschi proſtej Mjeri dom. Wot teho njemſkeho Neturkowſtawa necham ničjo dale wedžicj. —

Ziwenja Weſełoſz.

Lóš po niemſkim Spjewi: Vom hoh'n Olymp
herab ic.

Rak fražnje je na bojej rjanej Šemi
A hódro na nej žiwu bycž;

Nech Smertnoz Cziela Mozy rubi, slemi —
Schojz Duch bei doby, budze tycz;
Radowz, siż neśwjadka na Seme kęze:
Nadzija wiecznego Ziwenja je.

Скто нечали Ѯсъ хъвалиչ Semstwo nashe
А вѣхелиչ Ѯо Živenja?
Крми насихъ Žilach biezečj Bójskwo dashe
А Semju swori nashe dla;
Wehela se' Crudžbow wukęgiewaju,
Bójskeje Miłoszje Eswjedkojo ſu.

Nech jočmja t' Nebeham da našče Spjewy,
Eso wujažnjuječe Woblecža!
Dyž Schjerluschach fu Wutroby šo sriele
Da kneži Vlyšl wežela;
Žiwenje wo wele poljevšča šo
Wežeky posvjeha Šrudženeho.

Schtuijż dobrý, Szwjedomnie ſei čiſte khowa,
Schtuijż pyta Wójtwo ſzichowac̄z,
Tón nesniaje Strach, dž̄ ho Werſchny wola
A druhé chze mu Bydlo dac̄z;
Dobyczie Ióſkajo wuſtrobodži
Duscha ſa Popela radoſziwje.

(1828.)

Wschelfisny. Ebjerki.

Psched njeckotym Čjaskom pschindje Mašaw-
ski Brznyz Moriz na swojej Podrošy (Rejzi)
po Rakusich (Oesterreichisch) Krajacach tež do Wu-
herskeje. Tam bu wot njeckajšeho Madjarskeho
Pana na Honítwu pschepruschenn. Won tutu
Próstwu pschecželnimje pschijsa a voda go se swo-
jimi Eslijomníkami na tu Honítwu. Na tutej

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudawane wot We Gisfciane nola G. G. Hiefti

Wudawane wot Wellerez Knihernje Budyschini.

Rhana Butry 10 nsl. — now.

1. *What is the best way to learn?*

• 100 • 2010-2011

idawane wot Wellerez Antherne Budyschini.

la E. G. Hiedi.

Endżenjska Nowina

a b y

perſke Poweszeſje ſa hornych Lujicjanow.

29. Ćiplo.

20. Dzień Pražnika.

1844.

Kalne Huſanzy a jich Neſcheczeljo.

Nedawno wopyta me mój Neſcheczeljo ſt...
Ja bjech ſním na wulkej a wóſkoj Schuli. Wón je Ljekat, ja pak Duchomny. Tónlej mi powe-
dasche: Ja bjech we R... Korčmi. Tam bje Gmejna ſtonadzena a bó jím jena tých nowych
wójndzienych kralovſkih Wuſnijow priódklasowana.
Menscha Ćrjóda tých Gromadzienych džiesche po
tymlej dom, wetscha pak wosta Korčmi a pocza
mudrowacj. Matthejo, rekný jedyn ktemu, kotryž
pſti nim ſejdzische, Matthejo, wnaschej Schuli
budža Wjez̄y wucžene, kotryž w Bojim Pišmi ne-
ſteja. Ty ju ſastupujesz, dokelž twoja Madlena
pola Schrybarez ſlužł. Sajndzern Endžen ſu wot
Huſanzy mjeti. Hejſo to nowa Wucžba neje,
da mi Ćiſty wiſaz̄y ſłodžicž nedyrbi (a da ſebi
ſaſo Bjertek poredžicž). Matthej: Ach nje! Hu-
ſanzy, to je ſtara Ćzwila. — Ja mienju, rekný
tamny, wot Huſanzy w Schuli wucžicž, je ne-
ſdóbnje, neprawje. Matthej: Ćihođla? Tam ny:

Dokelž naſche Džecji te tak ſnaja. Do Kala
ſnímy! Tam je jich wele Rop; ale ſhowaj ſebi
jenož jene Endžen domach Huſanzy dla, da mó-
žesch bóſhy Schraſu plachicž. — Ja, (tak po-
wedaſche mi tón Ljekar) poczach ſo ſobu roſtrycjo-
wacj. „Tejj Huſanzy maju ſwojich Neſcheczel-
low, kotryž je wutupuju: tak njeſotra Huſanza
nebý w waskim Kali byla, dy býſcheje w y ſejnych
Neſcheczelow nemorili. To pak my, a drje tejj
hacž dotal wasche Džecji, cžineſhce, a to ſ Ne-
wiedomnoſju. Wucžinena a wſhjem Roswucžie-
nym ſnajomna Wjez je, ſo ſu wnjemſkim Kraju
wiſaz̄y dyžli dwazyczi Townsend Splahwow Woſow,
wot kotryhž kóſzdy Splahw jenemu Splahwei
Huſanzy ſa Źlivenjom ſtejt. Ta najmeiſcha
týchlej Woſow wutupuje te Huſanzy, kotryž ſu
Kalej ſchódne. Wona neſe ſwoje Jeſa do tej
Huſanzy predy hacž ſo ſapschedje a tejj dyž ſo
ſapschaduje. Tam ſo te Jeſa wulahnu. Te mlode
Woſy pſchewerecja tu Huſanzy, ſo wumre. Njeſko
ſapschadu ſo te mlode Woſy aby wele wiſaz̄y

(selene) Ćjerwje a je jich k Wldjensu 30 hact na 50 romadžje, žolte aby na Vjel, ſPamečinku po- czehnene. Dyz dje wldju, so burszny Ludžo aby Djecji telej wotdrapuja a rosteptuja, dokelž mje- nja, so huſancze Žeja konzuja, da bym psche- ſwiedbeny, so tudy ta ſtara Mudrošz kneži, so krejči Macjer je Newjedomnoſz; ta nôchze čerpicj, so by Schrybač tejj pschipódla Djeczi wot na- turſkich Wjezow roſwuczik. — Dyz ho tamnych Woſhow wele wulehne, tedom je mało Huſanžow. — Moji lubi Ludžo, wje ſchu: wot was, dje to- ſtejt, so je Rječi, Bože Stworenja ſnacj wuknycj? Prajče mi, dje to ſtejt we Biblij? Woni wot- molwicju: To my newjemy; prajće nam to Wy, Kneže. Ja pak dyrbjach ſpoſnacj: Tejj ja to ne- wjem. Djecje ho wascheho Kneſa Duchomneho prashec! (Hlob 12, 7—10.) Nežrh.

Ljeczny Veczor na Kraju..

Rjane Lječjo, twoje Płodz
Eweſela nas wofſchewjo,
Naſche Hjety ſu nam Rodz,
Naſch Skót naſchi Podanjo..

Djeklo Weſekoz nam dawa,
Kotruž Proſnik nenam'ka;
Sahrodka, dyž runje mała,
Wele Łoſchta wudžjela..

Na Veczor ho ſefkadžuju.
Pscheſzeljo, eži naſlępſchi,
Wot teho ho roſtrycjuja,
Schtojj iich wſchitkich ſweſelt..

Pivo ſebi naſlivaju,
i Radoszju ſej pschipija;

Wot Lubych ſej powedaſju;
Riz ſu ſchli do Daloka.
To ſu prawe Weſekozje,
Riz, nam Žecky wudžjeli,
i Schitko je tu bes Grudnoſje,
i Schitko Mjeri, Jednocji..

Kotr'hoj Staroſz čwiſlowaſche
Weſekozje ſnamy do Towarſtwia,
Egeſkotu ſem' wotewſaſche
Eweſelena Gjriodžicžka.

Pojeſje, ſtowarscheſe ho ſnami,
Kotrychž Thſchnoſz nadpane,
Tu ſe pscheſzelnymi Ramki
Bóry Šrudžba woteńdje.

Lječjne Ony wj wujiwacze
Taklej pschez hacj naſlępe,
Gjaſej duſchny Woſkhađ dacje,
So ho nichtón nekaje.

Hadam a Cherub teho Paradiſa.

Iako Habel wſwojej Krvi lejſesche a Hadam pola teho Sabiteho ſtejo pſakasche, da ſtupi Che- rub teho Paradiſa k Wótzej čłoweskich Splahwów; won ſtupi melczo ſboka neho a jeho Čjolo bje ejmowe. Hadam pak poſtejje ſwoje Woblecžo a džesche: „Je to Enamjo teho Splahwa, fiz wo- temne pschincz budże? A budże dy wjazn bra- trowska Krwej, psches Ruku Bratra pschelata, Ŝemju womasacj? — Cherub wotmolwi: Ty jo prajſſch! — „Ah! ſtaſkim Menom budzeja Člo- wekojo ton žadlawy Škuſ menowacj?” wopra- ſcha ho Hadam. Se Eſylſami we Wocžomaj.

wotmolwi tón Nebesti: Wójnu! — Wótz teho Czlowestwa, Hadam, sazra, sydchny a djesche: „Ah czechodla pak budje tón Sprawny, Bohobojsny psches Ruku Nesprawneho pancy?“ — Cherub wonjemi. — Hadam djesche we swojej Skóřbi: „Scho powostane mi njekto we mojej Žukoszi na tej wobkrawenej Seme?“ — Cherub wotmolwi a djesche: Posbienie twojeju Wóczów Nebesham! — Na to ho won subi. — Hadam pak stejeshhe hacj do Sklonza Sakhadjenja. A jako ho Wjesdy pokasachu, wupscheftje won swojej Ruzi pscheckimo tym nebeskim Sswjekam a djesche: „O wy blychejazy Wajchtarjo pschi nebeskich Rotach, czechodla khodzicze wy tak melczo? Smje Ssmertny wasz Lóz skyscheck, o da ryczeje wot Kraja, kiz tamnu Stronu je, a wot Habela, teho Lubowaneho! —

Hischeze czechischho bó njek solo wokolo; Hadam padze na swoje Wobleczo a modlesche ho. Won wuslycha pak czech Lóz we swojej Wutrobi: Raj, Habel, twoj Ssyn je żywy!

Njek djesche won stroscitny wotsal a jeho Duscha bje smjerom, tola polna czechese Strudobu.

Horislaw.

W e d r o.

(Wowsnikez Wuj bje Nedželu Rano na Polo a wulada tam Kroschkez Jurja zylje samyšlenoho po Polach khodjo.)

Wowsnik. Nô, praj jeno mi Amóise, schto pak ty tajki na Ewou dyreny po Polach wokolo khodzisch, syn snadz jow cżera Nieschto subil?

Kroschek. Ach nje wschat; ale cji nefni- ejomni Murerjo tola nejšu hódní, so ich Semja nošy!

Wowsnik. Cji snadz cji tola jowlej na Polu janu Schlobu necjinja.

Kroschek. Necjinja nje; cji nejšu hódní, so by ich wschjech do Rjeki smetal, aby tola knaj-menschemu Scholbiza wuhnat.

Wowsnik. Scho da cji tebi Scholbizu schlodja?

Kroschek. Ah, jak tejj mózesch ho taflez prashecz! Dy bychu cji nebyli, da bychmy tola skere Deschczik a po tajkim plodnistič Czaz mjeł, a te Leny nebychu taflez won horili. Lada jeno, kajki mój stejt, a kajki tamlej Schimankę Janowy Rak won lada! —

Wowsnik. Nô, njek ja tola widzu, so ne mózesch Lypischki byc, hacj sy. Ja bych newedzil, czechodla dyrbelt Murerjo na tym Wini byc, so ho Deschczik neridze?!

Kroschek. Nepraj wschat. Newjesch ho wjazn dopomitec, so to Ejeto, jako Rakęz Thurm kryjachu a poredjachu, tejj runje won tak bje? Tedom tejj wonladasche, kajz bychu Mróczelsje Janeho wjazy Deschcza nemiele.

Wowsnik. To tola Nikom wjazy nepowiedz, hewak budzeja ho cji Ludżo smecz a smjeja cje sa Blasna a sa Czloweka, kiz je polny Lypich Pschiwierkow. Praj jeno mi, jak a czechodla da dyrbelt Murerjo na tym Wini byc, so ho ljetsa tak malo Deschcza dje?

Kroschek. To dre chzu cji prasiecz. To hiszom su naschi start Predawschi wjeczeńje prasilt, so, dzejz Murerjo Nieschto twarja, so we tej zvilej Wokolnoszt mało aby zylje żadyn Deschczik neridze. Murerjo menujzy we deschcowym Czazu tak wele Dżeka nimaja, kajz hewak, a rehodla woni Deschcza sapraja. Dy ty so ljetsha husto-

Deshejzit schol, da bych u vörh Khobizu dyrbeli
pschescac; Hrob twaric, Deshejzika dla, a tehodla
su jón sprajilt.

Wow s n i t. Kmötsse, nebydž wschak tola taj-
sichlej kurych Pschiwjerkow polny. Da tejž po
twojim žadanju žani wjazh Murerjo bycž nedyr-
beli. Schto da by nam Khachlie, Pezy, Wuhmje
a druhe Wjezj twaril? Murerjow so my we
njetissim Cjašu zylje sminycž nebychmy mohli;
a potom ladaj jeno do božeho Pizma a ty bu-
džesč midžicž, so Bóh sam lusli Lof a Wjetry
a wschitke Króčekje wodži, a so won wschitko
swojej Mozy ma. Murerjo su runiž tak skabi
Cjlowekojo, kajž ty a ja, a čłowske Mozy smo-
lom tak daloko nedosahnu, so bych u Wedro psche-
wobročicž möhli. Boh tón knes, tón wscheho-
mójny a dobrotziny Častarc tych Cjlowekow a
Wedżer zykleho Eswjeta, wedże Wschitko tak, so
nam kłejpschemu skuzi. Won tejž neby nam
tajsilej suchi Cjaš das, dy by nam to dobre
nebylo.

Dyž je Rusia najwetscha,
Da je boja Pomož najblischa.

Jane.

Wschelkisny. Objekti.

Pschi tym Čijylenju, kotrež Mužakowski Werch
i Česi Pruskeho Krala džeržecž dasche, so jena
Čyłba pułny a Čylerja saray. Tuión Sar-
ženy bje Matej Hurbanuž skija. —

Jako išinaty Džen Smajnika Rano Skarb-
schowski Ru m p l a s h s Holje domoj pschindje,
namaka won swojego dwaj a sydomdžesailjeineho

Mana spšherjesnenes Schiju a mrjejo we Kožu.
Wone so sda, so su Boloszje a Žiwenja Szytosz
teho boheho stareho Cjloweka i Samowolnej
Smereczi nawabile. —

Evangelicka lutheraska Wožada delnym Wuje-
ſdi mjejesche ſtu Nedželu po ſro. Trojzy pôdla
Nedželske žadny a ważny, weſely a Čeſsje polny
Eswedjen, menujzy Woſweczenje ſwojich powet-
ſchenych a wuporedzanych zytkwinskih Byrgelow,
kotrež Byrgelje Čwareć Kn. Fliegel ſ Budys-
china ſa tuni Penes a khwalobne pschedzielak
je. — Khwalby hóDNA je ta dobra Myſl,
Pschesjenosz a Swólnosz zytkwinskeho Kneſtwa,
Prjodkstejerſtwa a wschjich Woſhadnych pschi utej
Naležnoszi; jich wele chyrske wjazy dacž a cji-
nicž, hacž trébachu a dyrbjachu. Nicstu nepo-
ſtorcž ſo na tym, ſo te nowe Byrgelje tak nerje-
ſaja, kajž te ſtare; tehodla ſchak móže kójjdy spo-
neje Wutroby ſpjerwacž a Bohu budje ſo tejž
tón junischi Łož runje tak derje lubicž; ſyła
pak ſu te nowe Byrgelje wo wele ſylnische a
wetsche, dyžli te ſtare. —

We Wellerez Kniherni je dostacžu:

Serbſtonemski Slovník wudath wot Pfuhla
a Jordana 1. Zwjazk. A hač Duran. 1844. 7½ Ngr.

Serske Horne a Delne Łužicž zložene a
wotznamenene wot J. E. Smolerja.

Serske gorenjene a dolojene Łužicž zložone a
wotznamenjone wot Smolerja. 20 Ngr.

Syndżenſſa Nowina

a b y

Šerſte Poweszeſje ſa hornych Lujiczanow.

30. Číſlo.

27. Dzień Pražnika.

1844.

Troje Kneſtvo. (Hubanje a Shubanje.)

Eſi Gſotry kneža po ſchjerokim Gſwycji,
Zich Kneſtwa Czepat' mózny, miły je,
Pod nión ſo Genoczeja Gavjella Džiecię
A wiſiwaſi Sbojie nebeske;
Għtuſz neſ' pod Schitom thħelej Trojnikiow,
Ton jarui wiħolent Radoſzjow,

Na Čeſſiach Gſwójby kſcheszjanskej'
Ton nima Džiel, Staw jeñy neſ'.

La prijenja Gſotra jako Wjesda wodži —
Khód cžiortski ſbožim Gſwjetkom roſhiwjetla,
Móz rycerſku a Mjer do Duschow plođi
A Wročha Čłowstwo kBojſtwa poſbjeha:
Lóði Žiwenja ſo nidži neſleimi
Džiſ ſejna Ruka je pschi Prawidli,
To ſy tħ, kſcheszjjan ſawoħa,
Tħi naſcha Wjera nebeſta!

La druga Gſotra, nebeſ' narodžena,
Tu khudu Semju čjini kNebeſham,
Móz ſejna we Wutrobach saħorena
Se ūlniſcha hacj Gſmert, to nelubam,

We tawſentkričnych Pruhach hlyħeqi ſo
A wiſħedne wotmloġjuje Čłowestwo.

O Luboſz, Knežna Kralowa,
Psħes twój Džiſ leże tejj Puszina!

Džiſ placjo džemħi ċiñnu Dróħu ċjaħnu,
Džiſ Doftat Božadanijot hine, mre,
Džiſ Plómenja we mloðym Wōċeklu haħnu,
Pał Gſmert, pał Žiwenje nas roswedje:
Da Psichichod iſsejja Gſotra luboſna
Nam reñšim Gſmierku, Gſwjetki, poſka.
To fletta je ta Nadžija,
Troſcht cžejje ſieie kħelicha!

Džiſ Gſmerti krafnej holdujeje tei Wjeri,
Thron jeñy psħeċċe, fliverbje, povaloħbe;

Tu Luboſz džerjeje — Luboſz nech was cijeri,
Luboſz je Sbojie, Sbojie Luboſz je,
A koſħeje Nadžiju tu Troſchtarku
Psħes Žiwenje a Gſmert wam psħeċċelna;
Neħi Wjera, Luboſz, Nadžija
Haj Semju nebeſta!

Rhostanje pschindje sajo aby posdicho.

Anton, syn jencho Winzjaria, wusnament so pschede wschitkimi Djieczimi swojeje Wsy psches Elfensturs a neczuejtu Twerdosc. Swojim Sobusshulerjam czinesche won pschi kózdej mögnej Skladnoszi klubu a tych menschich a skabschich, hacj won, pscheszehasche a biesche wen, so rosnno bje pschiladowac. Hiszceze neduschnischho wopolaka so won pschezivo newinewatym Swjerjatam, Pschitunaju pschezivo Psyskam, Koczlam, Zabam, Ptaczlam a. i. d. Taikim Swjerjatam Czvili a Czterpenja naczincz biesche jemu Wezelje. Iako won njedy popanenemu Schlowronczej smjejo Nöki slama, pschindje nehabdy knes Duchomny teje Wsy runje stemu; won spodjiva so stréjwshi na Szurowost teho Neegloweka, dzerzesche jemu wulk Rjeh jeho Skutla zivje prjodk a wedjische jemu k Wutrobi, tak neczlowish a szurowsz a szurowje so pschezivo newinowatemu Swjerecju sadjerjal je, kotrej Swjerjatko dzen Boh stemu sworis neje, so bychu szampaschni, szurowi a szakli Czlowekojo je tak czwisiujo drjel, ale so by tez Wezeloszjow we swojim Zwjenju wuziwalo a wuzitne bolo.

Dokelj pak tuton derje smysleny Muž widjische, tak malo so jeho Powiczenje a Poszwarcenie teho Hulczeja jimasche, duž pschistaji won hszceze te Szlowa: Spomni, sa twoju Szurowosz budje tebe boje prawe Rhostanje wjeszje trechic, sajo aby posdicho; tedy budjesch so mojich Szlowow dopomiej, dyž boja Szterpliwosz pola tebe Konz ma a ty znadz tunu Czvili czerpicz dyrbisch, kajz ty ju tatemu bohemu Ptaczkej naczinit sy! — To Hulcisko smjejische so taikim Szlowam, djjesche swój Ruež a wopolaka so hiszceze szurowsz pschezivo Skotej a Czlowekam. Iako bje 20 Ljet stary, dyri won

jeneho swojich Towarschow, kotryž jemu tež jenu nerzloweczn Szurowosz twardje porukowasche, schamorom tak szynje do Loty, so tónkam y pohuscheny k Semt sa mormeho padje. Mjentwshi, so je Mordarkwo wobejschol, czekny won a da so zusynt Kraju do Wojakow. Bórsy po tym našta Wójna a won dyrbesche sobu do Pola czahnych. To bje jemu zylje praje, pschetoj won mysklesche hebi, njetko mözesch bes Schtrazy czwtlowacj a mordowacj; tola jeho džire Wezelje bje wot krótkego Tracja. Hszom we prijenej Bitwi motorze jemu wulka Schtuka wobi Nosy. Won wolaſche dolhe Gjazy psched Boloszjam, predy hacj jemu Pomož a Polozjenje so dosta. Pschepytanie jeho Granenja czinesche to Pschirjejanje jeho Mohow nusne, herak nebje žane Sahojenie mögne, ale dyrbesche na symny Wohen wumrecz. Tolej ljeckarske Busudženje sapshija jeho satrashnje. Njetko stupichu wschitke Szurowoszje, kij sa swoje Zwjenje wobejschol bje, psched jeho Duschu; njet spomni won, tak njekremuzfullz newinowatemu Ptaczkej Starejki roškamat, rošraszt a motorhnyk, biesche, wschitke te hszom sabyte Czviliowanja Skotu a Ludzi pschindzechu jemu sachy do Pomjatka a czischčachu jeho Szwiedomnje hacj našbołosnischho. Njetko spomni won tez na teho knesa Duchomnego a dopomni so na wschitkach, kij jeho dy napominali bjech, so by so swojeho rjeschneho Czinenja wostajit. „Ach, schto synm ja tola neczini?! Ale Boh je prawy! Won saplaciſt prawje! O, ja szakuju tulej Schtrazu! „Ach, tak wseru je sy ty, Mužo boži, njedy ryczał, hacj tunje ja twojim Napominanjem so smjejach a je sa Vladu djerzach.“ Taklej ryczesche won polny Racja a Želnoszje se sobu. Rewuprajomne Boloszje wjeszche won pschi tym Botrijesjanu jeho

Nohow cjerpicj, doche Čjašy ho hoičj. Wón bje hisčeje 10 ljet' jivý, ihodžesche po Podepečach (Krykach) a prosčesche Twót wot Dwora. Ach, kak zylje hinak bje wón njetko smysleny, spjewasche a modlesche ho a bječult vje žane wežne Djecjí ho wofoło neho fromadžilo, tym powedasche wón swoje Skutki a Podendženje slobymi Wucžbami a snauternym Napominjanju.

Dobra Rada — a Wotrada sa mlode Holžy.

Kajku Radu móhle mlode Holžy radfischo blysčecj a lubscho horjebracj, hacj dži jím nječtu dobřeho, duschnego Muža wurabži a wubrasčej. Ra to Brascičenje ho ja necham klasz, to su drusy tu a husto jich wjazy, hacj je treba. Psihi tym Wobmyšlenu, kajkeho Muža, lube mlode Holžy, dre najradžjo wsake blysčeje, padžechu mi runjewon schiesz potriebnych Woſebnoszjow do Myſlje, a hejso prawje shudam, da žana wot was necha tajkeho nječakeho mječz; pschetož to je skoro kajž nikajki, ale wón dyrbi 1) rjany, 2) pielny, 3) strowy, 4) hospodarski, 5) bohaty, a 6) roſomnje pobožny — byčz. Ja ſej myſlu, wasch dobry Nan a luba Macz budjetaj stym tež spokojom a dostanecjeli tajkeho, da kichotajcje dženja a jutſje a Čjaš Živenja.

Haj, ale tajž Nanwoženje, djeha eži ſu? jož ſym ſtim! tak budje nječotražkuliž ſchelmiſz ſimjego prajicj. Sawjernje, hejso je to na woprawske mjenene, da ſedžu ja na Droždžach — dže dyrbu jich ſym wsacj? ſtim pomhačz? Ja nejſym Brascika! — Haj! ale, to rjeka, ſlužtej wam chju, jenož ſdobrej Radu. No, Izde čeſne Towarschik, ja ſo swaju in Kocžku Mjeha wucžaſnycj a praju tak wele:

Nebereje ſej žaneho Palenz Lubowarja! po Čjašu macje na nim Wopilža — ſje psches

neho hubene a ſubene, börnje tež te ſchiesz Woſebnoszjow mječ.

Oho! refnecje wy, to je prawa Rada — tu ſmu my predn wedžile! Haj wſchal haj! to ja wam tež wjerju, ale ſze wy tež to doſz wtrobnje a nawoprawszy pschepómnile? Lajceje, wam ſmjejo Sbožje do Rukow pschindže — wy doſtanecje rjaneho; ale je wón Lubowar Palenza, kak doſho to traje, ſo macje rjaneho Muža? Wórsy wón wobljedne a ſapulne woduskały, pak pört ſo kajž Piez ſczerwonym Moſkom, polny Wurow a ſjetſeschkow a pótnej, ſo Jucha po Woblecju bježt a tej Wocži haklej, nož ſtymaj nechal ja dacž na ho ladacj. A kajki wam Palenza domos pschindže, ſazwanj, wuwalany, jaſocžiwý a motatj. Phi, na Mjaſnenje, tej ſtróſej Žoni. Pjaný neje žadyn rjany.

Wy macje to Sbožje a doſtanecje pielneho, wón pak hižom rady Schklenčku ſrotča — kak jara a kak doſho da budje pielny? Haj, haj, nječotry je dobry, kajž Djecjo, ale wón wali ſo eži do ſredj Stwy aby ſa Helu a neponha a nečini ničžo; najwjazy jich ſu pak uſneſliwi, leſtrarszy, ſwadliwi, ſwinerszy a ſyla morakali a neroſomni. Eſy ty ſamadruha, aby Nedželach aby bjetlujesž ſo hewak ſČròdku dróbnych Djecjí — ach, ty boha Žona, wſtlužbniča, ty ſy hubenscha ſedow, hacj žadyn Ějeledžin.

Sdóbnje a roſomnje labaſch ty na Strowoſ ſeſt teho, kij dyrbi twoj pschichovny byčz. Psihi Palenz Piežu pak nebudje jeho Strowoſ doſho wobſtačz; nječotre dre ma tajku ſenjazu Naturu, kij doſho Čjaš wſcho ſnehe; ale kak wele jich doſtanu Stawy Ějepotanje, Kaschel, Wódnigu, bolaze Nohi a wobjednu Ljeto wot Ljeta a ta Pjanosž ſama, neſchinesze ta jich

wiele do Neboja a wo cíle, cíerstwo Stawy? je wona sama schto druhe, hacj hanibna Rho-roš, kij so kójdy Tydzeń róčja? — Ah, jenož so hospodarskeho aby bohatého Muža krydnu! mohla jena a druha prajici, da zno chýyla so snim pschepleš; to by Dunbry byl, dyž je Muž dýselawý, slutny a mali wón Besnesy aby duschnu Wjez sa sobu, so nedyrbalo dozahacj a derje híč! — O ty Boha Truhnena! Palenz je Walenz a niz Dýselacze, Palenz je ton wotnoschowaty, berjaty Smij, Palenz je paduch a Khudnenz — Khudnenz, moja Hanka! To wopokaža stokróćne Pschikladu aby Hessem-plyje; a kajž malo so shory do Dola bjezaja Rjeka horjedjerzecj da, tak tež waju wobeju Khudoba a Rusa.

Na rosoinje pobožnym Mužu myſlisch ty dobrý Popad szcžinicj, nech tež so hízom njetko drudy storči, luba Lenka. Aj, aij nesamol so. Palenzowí Piczzy pschindu tak dalo-ko, so nepošleš zylje wostudnur, wohluchnu a na Bosy wošyrocza, woni wobawaja ſebi ſami ſwój Rjech a fa ſwoje njeſotre dobre Pocžinki ſapłacieja fo ſami ſPalenzom. — Duž, woſe Holzy, namakaczelci tež Nawoženju wot pome-nowaných ſcheszich Woſebnoscjow a wón je Pa-lenza laczny Člowek, da ſmijeje to wſchitko ma-hany Rónz a duž jeho nebercje. Tajkeho Schejl-pakej pochileneho Hulza nebercze ſej, to je moja Rada — aby pschezelna Wotrada! Nieschto Schuečkow we tymlej Nastupanju pschichodny Ras; te budža fo wam lubicj. —

Nowinki a Starinki.

Wrótkawju 4. Džení Julija 1844. Ja ſym tak khróbly a ſpómnju hisczeje jedyn Krócz

na Pruskeho Krala Podróhu (Reju) po Lužicach dokelž možu pschi tej Skladnoscj tež njeſotre Wje-zy powedacj. Totrež ſnano maschi Sserbjo fa Cí-tanja hóbne ſmjeja. — Kaj ſym pschezelſtich Listow nawedźit, dha je Deho Kralowska Majes-tosz pschi ſwojim Dziedzenju psches Blota (Spree-wald) tež Bórkow, wulku herſku Weſ, wo-pytala. Tam hotowatku runje herſti Kras a Kwaſarjo, pschede wſchitkim pak Kwaſarki fo Kralej woſebnje jich herſkeho Draſzenja dla wu-bernje lubjachu. Wón dawasche na wſchitko ſwie-ru Kedžbu a t Wopokafwu, fo je fo jemu to herſke Waschnje wulzyschnje ſpodebało, rejwasche ſtej czechnej herſkej Newestu pschchnu Reju. — Na Mesy Delnych a Hornich Lužicow biesche Mužakowski Werch t Cíeſti kralowskeho Pschichoda wulke Wrata natwaricj a je ſenje wupyskich dat. Poła tutych biesche fo młody Lud zyleho Mužakowskeho Werchomſtwa ſhromadzik a powita Krala ſweſolym a wóthym: Hurrah! Wucjerjo Šlepianskeje Wosady bjechu fo pak ſe ſwojimi ſchuleckimi Dýjeczimi Šlepym ſeſchli, hdjež Kral pscheplachowacj dasche.

(Pſchichodnje dale.)

Zitne a butrowe Wilki.
Sandzenu Szobotu ſu Žita Budyschini
placzile:

Roz . . .	2 tol.	25 nsl.	tež	2 tol.	20 nsl.
Pschenza . . .	4 -	10 -	-	4 -	-
Zecžmen . . .	2 -	12½ -	-	2 -	10 -
Worš . . .	1 -	17½ -	-	1 -	12½ -
Róč . . .	3 -	7½ -	-	3 -	25 -
Zahl . . .	7 -	4 -	-	6 -	-
Bjerny . . .	1 -	-	-	-	25 -
Hejduschka . . .	6 -	10 -	-	6 -	4½ -
Khana Butry 10 nsl. — now.					

*

* *

Endżenſſa Nowina

a b y

Šerske Poweszie sa hornych Lujiczanow.

31. Číſlo.

3. Džen Žneńza.

1844.

Džakomny Law.

We Podarwach kſchijowneje Wójny we Aſſiskej číſtamy: Jako pobójny a smužiwy Rycer̄ Frida de la Tour psches jenu wulku Holu na Konju ejeresche, wuſtlycha wén na jene Dobo wulke Žałoszenje. We tej Nadžiji, so budže njeſkomu kPomozy ſtacj móbz, khwatasche wén na to Mijeſto, wot kotrehož tu Žałosz kſlyscheſche; ale kajſe Spodžiwaniye, jako Lawa wulada, wokolo kotrehož bjesche ſo pschemjernje mulki Had ſamik. Frida pschitupi, ſaruba teho Hada ſTeſakom a wumóh tak teho boheho Lawa wót Sſmierzje. Tón wumózeny Law dyčasche cjeſko! poſtoczi rujo, cjaſesche ſe ſwojimi Nihami, — neſaby pat tejj we tej Weſteleſti, ſo ſwojemu Wumóžerej džakowacj: pschecjelnje pschiblizowasche wón ſo knemu, lisaſche jeho Ruku a Schkit, a wo- poſasowasche psches wſchelake pschecjelne Pschimjenja ſwoj Džak. Wet teho Čjaza ſym pschewodžesche tolej Swjerjo teho Rycerſa, a ſlu- jesche jemu ſwulkej Sſwjernoſzjiu. Wodnjo lisch-

cjeſche ſo toſame kſwojemu Knesej, wNoz̄ wob- wachowa jeho a jeho Konja, a we Bitvi pom- hafche jemu jeho Repſchecjela pschewinycj. — Po Skónčenju Bitvy čehniſche tón Rycer̄ ſaſo do Eupony; radn bjesche wón teho ſwjerneho Lawa ſobu wſak; ale kajſ wele Penes' wón tejj ſlubi, da tola žana Łódź to Swjejo horjewſacj a psches Morjo pschewesz nöchjyſche; wón dyrbesche ſwo- jehy ſwjerneho Pschewodžerja tam wostajcj. Tón Law, jako widjiſche, ſo jeho Knes ſo wotsali, bjehaſche žałoszne rujo po morjowym Brjosy ho- rje a delje; potom ſlecži wón do tych wodowych Žolmow a pluwasche ſa tej Łódžu. Podarmo napinasche wón pat ſwoje Mozy, pschetož ſwo- jeho Knesa nemóžesche dōſzjahnycj; wón ponuri ſo, a mōrſke Žolmy porebachu to bohe Swjerjo do tych Łobinow, hacj runik wele ſterje ſaſlujſ- lo bjesche, ſwój ſemſki Bjeħ na hōdnische Wasch- nje dokonecj. —

Dy by wſchak ſo kójzdy Čjlowek ſtymlej dža- komnym Swjereczom pschirunat a tejj tak dža- komny pschecjivo ſwojemu Dobročerej był. Cjt

Nedjakomni maju mene Sacđueža, dyžti tolej
Swježio! —

B o r t.

Czi Wobydlerjo we Ispahani*) su jara žortni Ludžo. Psched wele Ljetam i bje Hadži Ibrahim kralowski. Saſtojnik we Ispahani a jeho zylo. Pscheczęſtwo bje tedom we kralowſtich najwoſtebnichich Škuſbach. Knemu pschindže na jenym Dnju Khlamar a wobezejowasche so dla czejkich Dawkow, kotrej wjazy wotedacj nemóże. „Ty dyrbischi wotedacj, a pak dyrbischi sMjesta,” wotmolwi tón Saſtojnik, „ja czi pomhacj nemoju.”

Khlamar: dje da dyrbu hicz?

Saſtojnik: dži do Scheraza.*)

Khlamar: oč, Kneže, tam ma wasch Wuj Knejſtwo.

Saſtajnifik: da dži do Raſhana.*)

Khlamar: tam bych wuschný byl, tam je wasch Bratr.

Saſtojnik: da dži kKralej a ſkorj twoju Rusu.

Khlamar: oč, Kneže, neje wasch Nan najwoſhi Minister pola neho, tam tež trjebny nejsym.

Saſtojnik: da dži kGjertej!

Khlamar: tam tež Mjera nenamkam, wasch Džed je pola neho.

Nó,! wjesch ty ſchto, wotmolwi tón Saſtojnik ſmjejujz, dyž mjeniſch, ſo ty ani na tym ani we tamnym Šwježji dla me a mojeho Pscheczęſtwo Mjera nimasch a Prawo doſtač nemóžesč, da čhu ſam ſa tebe te Dawki ſaplačžicj.

K.

*) Iipahan — Scheraz — Raſhan — ſu Mjesta we Perſijskim Kraju, Perſijski Kraj pak leži wot nas. Kranju, wóſche khwalobneho Kraja.

H u d a n e ž k o.

1. Lej, Moſt wot ſwjetlych Pacjerów.

Tam widžiſch natwaren,

A ſtejo wóſche Mróczelov,

Ik ſBarbu wubarben,

We Wokomiknenju ſo ſbjehne,

Po njeſotrych ſaſh bortsy ſhine.

2. Wón nichu knemu nepſhindže,

Hacj runje jara khwata,

A nichu psches njón nepónidže,

Tam Dróha neje ſnata;

Jón widžiſch jeno prevy ſebe,

Dyž ſweſeli wón njedy tebe.

3. Ta Tiwar, lej renje ſtajena,

Šso klyčeži ſdala krafniye,

A budje wot nas khwalena

Dyž ſyboli ſo jaſnje;

Tak krasne hacj tež wſho won lada,

Po khywili do Romady ſpada.

4. Tón Moſt, lej, je poł koleža,

Kiž ſteji tedom ſtaty,

Dyž budje psches te Nebeža

Nam plodny Deſhczik darm,

A dyž ſo tónlej ſaſh mine,

Da tež tón Moſzik bortsy ſhine.

K.

M l o d y m H o l z a m.

1. Schtojj je duschna Holicžka

Wieszie necha Wopilza,

Bórnje byl tež bohatši:

Napoſledk wſho pschečžini.

2. Sažo aby poſdſiſcho

Nacđini wón Hubenſtwo,

Rjanosz, Rosom pschepiſe,
Dom a Lubosz fabydgę.

3. Piana Blawza, Lidora
To je stajna Haniba,
Njewanje a Mudženie
Köjjdy Djeń hacj do Gsmeregie;
4. Dyj na czechne Wjezdy chze,
Ssobubracj ho nemóże,
Tam wón pjaný ſkazy wjcho,
Gjini roſnje, wadži ſo.
5. Schtojj je duſchna Holiczka.
Nechaj tajkoh' Blanzaka,
Ton jno hnerdži naſdala,
Raha haklej wot bliſta.
6. Duſchna tejj ta Holiczka
S Piczkom žanym nerejwa,
Ton je jara padawý
Žwanilatý a kopaty.
7. Mludre Holečo neryczji
ſ Bacholom, kij tutoli,
Zenož Holza Schlundrija
Sajncz ma tajkoh' Bachola,
8. Na Piczka ſo woſchejerja
Holza, nemdra na Muža,
Enim ſo blaſna pschegeſli
Kžwojej wulkej Necgeſzi.
9. Holzy, chzeče Rosom mječi,
Dyrbi waſhe Sbozie ſeſječi
Da ſo Hulza ſvalujeſe,
Kij ton Balenz lubuje.
10. Kribet jom' ſa Woblečo
Bokasujeſe zapijo;

Tak ſo pięknie ſahubja
Wſches was knejſtwo Palenca.

11. O my reiſche Holečja
To was proſchu božedla:
Bonhajcze Šwjet poljeſtich,
Bóh ſam chze wam zaplaćieſ!

Nowinki a Starinki. (Wobſanknenje.)

Te Dječiſt ſeſtuſachu ſo do dweju Rjadow
na wobej Stroni Pucja a kóžde mjejeſche brjeſo-
wu Hačku we Ruzę. Jako bje Kral pschlijet,
pschitupi Knes Duchomny Welan do Zeho
Uliſtostje a porucži we krótkej Riczi ſwoju ſwe-
ſcha ſerſku Woſhadu, Zyrkej a Schulje Zeho
Hnadij a pschitaji na konzu te ſerſke Eslo-
wa: ſo kóždy Šerb mlody a starý ſwegelej
Wutrobu ſchahuje: „Bóh werschny krónuj na-
ſeheho najhnadniſteho Krala a jeho Křenii Man-
djeſku ſe wſchym cželnym a duchomnym Žohno-
wanjom njek a kóždy Čjaſ!“ Jako bje wón
wuryczał, ſeknuchi te ſchuleriske Dječiſt a druſy
Pschitomni: Hameň! Kral pschipoſtluchoſaſhe
nutyruje, praschesche ſo potom Kň. Welana wo
jeho ſerſke Prjedowanje, wo jeho Starobu, tak
dolho je hižom Duchomny a t. d. a iſedjeſche
jara ſpokojom dale. — Mužakow i chyzſche Je-
mu Kň. Superintendant wupoředjanu njemſku
Zyrkej pokafacj a bje dolho na Neho cžakat.
Jako bje ſo pak jemu ſſedzenja we Zyrki wo-
ſtudžiko, džiesche wón ſo roſhotowacj. Tu Khwilu
pschindže Kral, wobhlada Zyrkej a předy hacj
Kň. Superintendant jako njemſli Duchomny pschi-
ſtupicj mójeſche, bjesche wón hižom ſaſ Wosu a
precz wujſet. — Jako Kral potom do Hotel.

za jiedzische, dasche hej Mužakowski Wetch swoje arabiske Konje do Wosa sapshahnuć a czeresche stradzu po drugim Wuczu tak ruczie, so Kraley wot Shokelsa sały na pół Schtundu daloko na-pschecziwo pschijedje.

Smolcer II.

Dobroczy Muz.

Tara spokojny Muż, kotrejuž jeho Žona wewschjach Wjezach napschecziwo ryczesche, prajesche njedy, jako go to tež sia: Nô, daj jeno hej byc, moje Djeczo, ja tola wjem, so mam dobru Žonku. — „Czerta masch“ wotmolwi ta njewna Žona! —

Wschelkisny. Objekti.

Qubi Sserbjo česjja, kajž so hižom nashej Nowini husto powedalo je, swoje Boje Domu tež radji s Wobdarenjom a Wupyschenjom tychšamnyh. Psches taiku Bohu spodobnu Darniwoſh je so hjetša tež Zyrki f g w. Michalej Budyschini nowa wožebna Pscha dostala. Njechtón, kiz swoje Meno nôchze wedžiež dacž, da w Poſsi schwarny moſasny Eswjecznik psched Woltarjom horjepojsnycz a czlchi Pjatki pschi Bojej Wecžeri 24 wulkich woſkowych Eswjezow na nim saſwjeczicž. Tón Eswjecznik je na 200 Toler hódnoszeny. A Zutram dareſche jena Macž se ſwojimi Djecžimi wulkej zynowej Eswjecznikaj na Woltar a ktemu tež rjane woſkowe Eswjey. Po Eswjatkach pschineshe jena Pscheczelniča drojjej Bjeloni (bjele plachtate Woblescenje, kajkež je tu a tam we Woſkabach Du-

homni ſianych Božich Šlužbach nosha. Po Michali dyrbí tašama Zyrkej po testamentiskim Wolskanju wot jeneje Pscheczelničy 50 Toler wupłacjene dōstacž. —

Knes Mühl dotalny schulski Pomoznik Krebi, je Naręzanske schulske Wucžerstwo dostał a hižom nastupił. —

Knes Hans Wiczas (Lehmann) schulski Wucžer Czistu je 13. Pražnika swojeje Starosje 36 Ljet, 4. M., 6. Dniu wumrel. —

17. Pražnika pschindje Bonacž, Mönk Berwaldzi a Bur wRudej, pschi nahlym Giedjenju dužy domoj s Budyschina psches trachny Pad Wosa gwaltne wo Žiwenje. —

We Welleretz Kniherni je dōstacžu:

Historija Stajerskeje Semje ſchmanym Bohladom na Šlowjanow wot Antonia Krempla, wobſhernje a ſrošymliwie we dwjemaj Ewiasko-mai fa 1 Toler a 20 nsl. (we Stajerskej Ryczi).

Žitne a butrowe Wiki.

Sandženu Szobotu su Žita Budyschini placile:

Rož . . .	2 tol.	25 nsl.	tež	2 tol.	20 nsl.
Pschenza . . .	4 =	10 =	—	4 =	—
Zecžmen . . .	2 =	12½ =	—	2 =	10 =
Worž . . .	1 =	17½ =	—	1 =	12½ =
Róh . . .	3 =	7½ =	—	3 =	25 =
Zahly . . .	7 =	4 =	—	6 =	—
Bjerny . . .	1 =	—	—	—	25 =
Hejduschka . . .	6 =	10 =	—	6 =	4½ =
Khana Butry 10 nsl. — now.					

* * * Endżenſſa Nowina

a b y

Šerſte Powessje ſa hornych Lujicžanow.

32. Číſlo.

40. Džen Žneńza.

1844.

Jan tón młody Rubežnič.

Jan, Słužomnik jeneho Groſy, blyſchesche njedy pschi Broſy hrodoweſe Schanzy jaſoſajate Winczenje, a jako bliże pschitupi, namaka tam plakateho Hólczika, kotryž haklej ljudom njeſkotre Schtundy starý byc̄ mōžesche. Wón rwa jeho na ſwejej Ruzy, neſeſche jeho do Hrodu a ſjerwtonieſ Podawki ſwojemu Kneſej. Psihi Wupytańju teſelej Wjezy poſka ſo, ſo biesche jena ſlužomna Džówka to Džeczo ſtradiju porodžila a ſwoju Hańbu na taſkelej žadlave Waschnje po-tajic̄ a to Džeczatko ſkonzowac̄ chyňla. Raſſerſho pak biesche wona Čimy dla tu Wodu ſmoliła aby bjechu ſnadž wodowe Žolmy to bohe Kurjatko k Brohei pschihnače. Groſa muhna tu žadlau Macj ſe Słužby, pschepoda to Džeczatko Janej a jeho Žoni k Wocjehnenu a da-wasche jimoj na to Džeczo ſwoje Wjeſte. Hańza, tak rjekasche ta nekmana Macjer, czahasche wot jeneho Blaka ſdruhemu, wedžiſche nekmane Ži-

wenie a bje tola njedy tak ſbožomna, ſo ſo ſwjetym małym Aklamarjom we njeſkajšim małym Mjeſzi woſent.

Tudy ſo wona poljepſchi, wedžiſche duchniſche Živenje a bó pilna a ſluna Hospoſa, czahasche buſto ſama na Hermanki a psches ſwoju Džewaſoſ pschinezhe jo tak daloko, ſo ſebi pjeſne Samojenje ſe ſwojim Mandželskim nahromadzi. Bes-tymlej bjesche Słužomnik teho Groſy to Hólczatko wocjahnyl, je do Schulje ſkar a potom ſjen-mu ſuſodnemu Kneſtwu pschitajil. Jan, tak rjekasche tón Hólz po ſwojim Wocjehnerju a Saſtarju, biesche pak jaſoſnje ſwadliwy a ſaſaty Člowek, a nicžo jeho bóle nerebaſche, hac̄ dyž jemu druzh jeho neczeſny Narod psched Róß ty-kachu. Či ſtarſhi Słužomnič teho Kneſa, dzejſz Jan ſlužesche, njewachu jeho pak buſto ſtym, ſo jemu jeho Narod wómetowachu. Njedy, jako ſo to teiž ſta, roſnjewa ſo Jan tak, ſo jeneho tak pschebi, ſo na ſſmecz ſhory lejzesche. Š Bojoſzju psched Schtraſu czechaj Jan, czahasche dójdy

bes Díjek a po tajším tež bes Khleba wokoło a tak pschindže wón nědy nimale wokoło pól Nozy we Holt nenađuiž do jeneje Kocžmy. Mucžny a sprósnę Wóschonju synu wón ho sa jene Blido a se ſrudnym Wokom ladasche wón na te wenjate Žedzie, kotrej ſebi tam tho Hohjo ſa druhim Blidom ſlodžic̄ dachu. Žalosnje weſelesche wón ſo tehobla, jako jeho či Mužov poſtwachu, ſo by ſními ſobu jiedt, a hischče bóle wožiwi wón, jako jemu ſlubichu, ſo chzedža jeho ſobu ſa jich Eslužomnika wſac̄. Vózny po Žiedjt ſebrachu ſo a džechu prejč a jich noweho Eslužomnika Jana wſachu ſobu. Ejedy bjechu pak khuszint bliſkeje Holje pschischlt, da hyschesche Jan mótre Šafisdanje a na jene Dobo pschida ſo knim zyla Číjodá wobrónenyh Mužow a Jan spóſna njek bóry, ſo ho bes Rubeznikam namaka. Wóni newoſtaſihu jeho tež doſho we Newjefloži, pschewž bóry bo wón jako nowy Šobustaw horje-wſat̄ a dýrbesche hischče we tejhamej Nozy Brahu wotpožiſj. A hac̄ runiž ſo jeho hac̄, dotal bohabojaſna Dušha tajke Šte činicz mobaraſche, da wón wſdak vola ſwoli. Hýzem pocža Ranjo ſwitat̄, jako jena klamarska Žona po tej bliſkej Dróšy ſhermanka čehniſche a rucžje wobſanknyhdu či Rubezniz, ſo Jan tušamu wurubic̄ dýrbesche. Wón džesche na tu bohu Žonu wergaſche ſo ſnej, ſadaji a wuruti ju a iſhineſe tym Rubeznikam zyla Móſchení peklu Penes. Hischče dželachu ſo woni do tych Penes, jako po tejhamej Dróšy jedyn druhí Pucjowar pschiczeze a Jan doſta Pſchikaſnu, tež teho wurubic̄. Wón džesche, a hýzem ſbjehnu wón ſwoju možnu Ruku kDýrenju, jako we tym Mužu ſwojeho dobreho a ſwjerneho Woženerja a Saſtarac̄ ſpóſna, a tschepotajž ſtuři wón na Vóz. „Čínesche ty tolej?“ prascha ſo na Šmercz podomny tón ſtary Jan a pokraſuje na tu ſkónzowanu Žonu, a meležo ſdýchny tón młody Rubeznik: „Hai, ja to číjnjač!“ — „Mordarjo ſwojeje Macjerje!“ ſawoła tón, Štary; ta Žona, kotrū, tñ ſkónzowala ſy, je Hanža, twoja Macž!“ — Bes Rycje woſtachu ſamo cžt družn Rubezniz a Janej ſo ſeznu a padje na Šemju, a jako wón ſaſo ſwojej Wočzi poſtjebhnu, bjechu bižom či Rubezniz a jehy ſubu Saſtarac̄ woteſchli. Ščekz a tschepotajž Wutrobu poſtaže Jan, a pomyljo na ſwoje dućhomne Šabudženje a ſwój cjezki Rječ ſebra ſo, dželche ſtamnej brodowej Šchanž, džejž bjeſche pschi Švocžaku ſwojeho Živenja namakanj, a ſtymi Šekwami: „Wózhe, wodaj mi!“ ſlocžt wón do teje Lóbiny.

Šurowje husto, ale prawje wodži boža wſehomózna Ruka nas Čłowekow! Derje temu, kij ſo Boha boji; wón pschewine Spytowanje!

Jan f.

Prjene to Šubſche:

Wón czechniſche tón Młodjenz nadobny
Šwjet džinwy, wulki nawedžic̄;
Wón pschicžaha Šwjet jažny, kulojty,
Sso nemóžesche ſpokojic̄.
Štej Źuſby Nohu wobroži.

A ſpiewajo tak wotmolwi:

Džejž był ſym njeđu tujany,
Džejž bjechu moje prjene 'Ry,
Sam džu byz ſaſo domjazy.

We rjanych Mjestach fežjejo nadendže
Wón hischče reňſche Holicža,
'Rak ſními je a renje rycjeſche

U ſac̄ju w Dus̄hi Klémenga;
Wón bôrshy pak so rošmyšli
A ſpiewajo tak wotmolwi:

Tej prjeńej, kif me lub'wala,
Kif domach na mne ſpomina,
Tej flus̄ha moja Wutroba.

Wólekozy, wólekozy, Wranju, wólekozy.
Po zuſej Šemi daloſej
Wón Ludow Špiewy a Ryč wſchelaku
Bje ſlyſhak s Dus̄chu weſełej;
Kajz renje wſcho je klinežako,
Wón wotmolwi pak ſpiewajo:
Majrenſki Šynk, Loh medowý
Me wuc̄esche Ert mac̄erny,
Tón ſwečki hnujo Wutroby.

A jako prójchny domoj pſchiczeje,
Ho Šbožje darnje powita,
Ród kraſny, rjane Kublo ſemjanske
A dobrý Djen wón namuka;
Wón ſredź we ſwojej Krahnoszi
Tak ſpiewajo pak ſpotmolwi:
Echóz Prjeńe džielach ſuboszju,
To ſymny tejj njetk nepuſtečju —
— A plodzeſche tu Sahrodku!

Shto je to?

To je njeschtó se starcho Čaſha, ſhtož nam poſaže, kak ſylnje naſchi Wózhojo dobywachu, dyž iſenoh' bjechu. — Nijedje, dyž so 500 piſasche, bvlachu Šerbojo hižom wkužizach, a woſoko Miſchna a Dreždjan' a pſhi Lóbju; bes nimi dydcachu Njemž a woſebje tón ſakſki Lud. We Rječki 568 cjeñnicu 26 tawſentow Šakſow ſe Žonami a Čječjimi do Walskeje, so dybcu ſebi tón Kraj dobyli. To bje Šerbam runje

praje; woni ſo tehodla roſchjerichu a bydlachu we wopuszczenym Kraju tych Šakſow, ſebi myſliwshi, ſo Šakſam w Walskej njemski Kraj trjebný neje. Ale Šakſam neńdzishe ſo w Walskei po Žadaju a Mykli, woni ſo tehadla ſa 9 Ljet' róčichu a pſhindjechu ſaſo do teho wopuszczenego Kraja a ſo nemójnje džimachu, ſo Šerbow we ſwojich predawſtich Bydlach namfachu, kif ſvoju Rolu džielachu, Skota ladaču a ſo jara verje namfachu. Egi Šakſojo čyñchu ſwoj Kraj ſaſo mječ. Egi Šerbojo pak džachu knim, ſhtoža čyñemy ſo doſho hadrowac̄, my b'džemy wam Thic̄inu teho Kraja wostajic̄ a mōžemy tak wſchitzy romadžje bydlic̄; ſtym pak nebijehu Šakſojo ſpoſojom. Nato čyñchu jim Šerbia Połozu teho Kraja dac̄, haj napoſledk dwje Tſec̄ini, ale ničo ſteho; Njemž čyñchu wſho mječ a wobsanknychu Wójnu, pſhetoz woni bjechu ſebi Dobyc̄za wjesji, a wuc̄niču tejj hižom beſobu, tak te rjane tolste Žony a pſchne Holžy tych Šerbow bes ſo roſdžielic̄ čyđea. Ale jim ſo ſendje kajz Hajnkez Fridži, kif tejj hižom predy welc̄ju Kožu pſchedawasche, predy hac̄ bje Welska ſatſhik. Wono pſhindje hinak, hac̄ ſebi či Šakſojo myſlachu. Egi Šerbojo bjechu ſjenoh' woſowachu móžnje, dobychu a ſabichu woſoko 20 Tawſent' Njemzow, ſamí pak ſubichu 480 Muži. Egi ſbótkni Njemž pſhiſahachu ſo njetk romadžje, ſo čyđea ſo ſatſchinje na Šerbach wczieč, a ſebi ſa tón Čaſh ani Žoru netřivac̄ ani Brodu netruhac̄. Ale to jim wſho ničo nevombaiſe, woni bochu ſaſo ſbleži a dyrtjac̄ Šerbam ion Kraj wostajic̄.

Dy bjechu Šerbojo pſchetož tak ſjenoh' byli, kajz tedom bjechu, da žyjt ja wolaſac̄, ſhtu

by nadnimi dobrych výrbiat, ale dokelj woni sa schtu ju mješ, da neby wo Samoženje zyloho Džiw by we Jednoči romabu výerzachu, ſu Sowjeta janu prejcj dat. — R.

pschesio Zusomnitsam do Mozy panylt. — R.

Wotwalemy Kruch Skaly. (Pschirunanie.)

Njekotni Mužojo výjechu na wózku Horu, a jako tam výjechu, wotlemi ſo wulki Kruch Skaly na Verschku Horu a kulesche ſo jim napschecziwo, woni pak ſtoczichu ſchwaiskom ſpucja, ſo by jich nerostmial. Jako Strach nimo bje, poczefchaj ſo dwaj bes nimi wadzicj a ſurowje na ſo rjeſtacj, ſo ſo hjeschtai storčiloi a na ſo teptaloj. Jedyn pak bes tymaj Swadnikomaj pomuſlit na tón wotwalemy Kruch Skaly, fotremuj wſchitzu ſpucja ſtoczili výjechu, a ſo nebjechu pschi tym Haniby teje Bojaſnosſje bojeli; wón tehodla podlécj ſwoj Njew a dashe tem' druhemu ſamem' rjeſtacj. Wopilſtwo a Njew nacjinitaj Hadriju, dži jimaj ſpucja, ſo by twoja Wutroba ſaſo Wokoj a Mjer dostala. Schtuž ſwoju ſtu Wolu ſkama a Pschecžiwnikej nochuje, tón ſo runa temu, kij po Schodženku horje dže; kotryj pak ſo ſwojim ſlym Žadoszjam wobknejicj da, tón ljeſe delje. — 1 Kn. Mojs. 4, 5—8. — R.

Hudancjko.

Nichtu ju na zykm ſswjeczi dwójzy nima, a nichtu tejj ju ſebi nezada mječj; byli pak

†. Na pjatym Dnu Žnenza depočnja 10 ejich wolaſche tón Knes na Živenju a ſmerci jeneho ſwojich ſwjernych Wotrocžkow, po pôdraljetnej pschezo bôle a bôle pschiberazej Škaboszj, wotsal knebeſkemu nadnemu Mytu a Štrowju, mennižy teho derje doſtojneho a derje, ſaſkuženeho Fararja we delnym Wujesdſi, Knesa Handrija Mužika, roženeho ſBoschez, potym jako wón 8½ Ĺeta we bojej Winiż ſwjedomniwje a ſhwalobnje výjekat a ſwoju tudymnu Starobu na nimale 42 Ĺet' pschineſt bjesche. Jeho jaruja a wopakuja ta ſawostajena Mandželska ſjenej Džowcziežku, wobej Starschej, 1 Bratr, 2 Šbotsi, pschichodna Macj, bliſchi a dalschi Pschecželjo a ta wujesdžanska zyrkwinia Wohada — a druzi jeho hamizy Bratſja a Pschecželjo.

Zitne a butrowe Wifí.

Sandženu ſsobotu ſu Žita Budyschini placjile:

Roz . . .	2 tol.	25 nsl.	tež	2 tol.	20 nsl.
Pscheniza . . .	4	10	—	4	—
Zečmen . . .	2	12½	—	2	10
Worþ . . .	1	17½	—	1	12½
Róch . . .	3	7½	—	3	25
Zahly . . .	7	4	—	6	—
Bjerny . . .	1	—	—	—	25
Hejduschka . . .	6	10	—	6	4½

Khana Butry 10 nsl. — now.

Σyđenska Nowina

a b y

Herſte Powesze ja hornych Łuziczanow.

33. Čísto.

17. Džen Žneńza.

1844.

Wotmowanije njemiskeho a Poržornenje
ſlowjanskeho Meno a Luda.

Snajomne je, ſak na 26. Dnu Pražnika
wjesty Tſchech, njedy Kup; a poſoddho tózto
Ljer' Miechčanscholtia (Bürgermeister) we Stor-
kowi, Kurmarkſkim bramboſkim Krajomſtwi, 56
Ljet stary, na jeho Majestosz, Pruskeho Krala
Wilhelma teho 4teho, ſpōdru rěkatej Piſtolu
dwaj Rasy ſabobu je tſylit — tym Bonom, jako
Kral a jeho Knenti Mandjelska pomenowaný Džen
rano 8. Berlini ſo do Wosa hydashtaj, ſo byſch-
taj ſo na Rejzu do Schlesynſkeje a wot tam dale
do Kupelje Tſchl podalój. Tſchech je to ſWeſz-
woſzie c̄init? dokelj jeho c̄zastotrczne Proſtrwy
pola Wóſchnozje a Krala wo njeſajku Škluzbu
bjechu podarmo byle. Tſchech bó rydom pſchim-
neny, do Faſta wedženn a pſuaje ſo kſwo-
jemu ſlóžnemu Prjórkmcjju, kſwojemu mordar-
ſkemu Raſtajenju, kotrej ſwojego Kunecža we
Pruskej Historiji nima. Njemuy wedža ſebi ſrō-
bnje wele na io, ſo na nimi Poruk a Wopluk

Kralow Mordowanja newotpocžuje, tajz na Fran-
zozach a Angličanach, poła kotrejž tajke Tſy-
lenje a fa Žlwenjom ſakane často prjódkschis-
lo je. — Ale, ſhio praſi a viſehe njetko wot
tuteho Podawka, tajz ſkysku, wjesty aby nje-
kaſki Njemz ſ Giebigeneſteina? „Tſchech. Čech!
ſlowjanske Meno a Synk — laj, jedyn Wu-
krajinik a Škowjan! Haj, Škowjan to je a
niz po Krwi a Škympschindzenju Njemz, kotrejž
ſtaſki Žadlawoſzi je Ihmany; Škowjan — niz
Niemy — je potajſim ſ Weſzwoſzie roſczerzenny
na Kralow Mordowanje ſo ſložit.“ Pomenowa-
ny Tſchech je pecža jeneho Duchomneho Ssyn,
rodženy Schlesynſki Njemz. Teſz to, ſo by Tſchech
rodženy Schlesyncjan był, necha wjesty Schle-
synſki Njemz mjeſci. To je teſz kſwieti podomne,
ſo ſo Njemzy, runje tajz wiſhiſke druhe Ludy,
taſtich Č'owekow rady wotreknu, ale, ſhio to
wiſhiſko pomha, wón je a wostane Schlesynſki
Krajinik a Njemz. Ale teje ſupozje a Satorh-
nenja! Mojeja Starschi ſa Džeczi a Džeczi ſa

Starších? Predomni sa Psichodných a Psi-
chední aby Potomní sa svojich Wózow? Ro-
try Sašlepenz chýlko namoprawske wobkruejcz? Rje, nje, moj pscheprjat a pschemudry Glebigen-
steinsk! Njemcze a ty Schlesyczano, sshowacze
jeno, schtojz macze a je w a sch e. Psiči wschlí-
sim tym nebudze nad wami, jako Winikami, ja-
dyn Woplusk motpeczowacz, hacj runje Tschech
strascheje Esredziny wischok je, doselj jedyn sa
druheho Ruki kucz a stejcz nemóze. Tuschni a
Rerischni su bewschjemi Ludami a Kralow Mor-
darstwo neriszy na jonym. Meni a netst we ja-
nej Kwi mot Naroda hym, ale ma hinaissche,
wošebite Esymischindzenje a Koreń, kajz to tež
tudz lochko kwuladanju je.

Kózdy pak so hisczeje tón a tamny dacj
zylje pschebwiedzicz mot Blasnojsje tutych psche-
piatych Mena a Luda Wotmowanjow, da chzu
jemu Brashenje prjáspolejcz, na kotrej ſebi pak
ſam to Wotmowanje daj. Echo bychu tež to-
la naſchi njefischi njemczi Semenjo prajilt, dy
bychmy jim poczili wómetowacz: Wy ſze Ne-
duschniz! Wy tajzy a herwajzy! pschetoz ſak
wele waskich predomnych Wózow nebjechu nedy
drohatszy Rubejnjy a Laskarjo, Ludo, ſij Kraj
wobſchodziachu — mot nich je wele Džekatorow
Solerzu na Kschibenzu bimbalo a to niz njedze
nepomnenym ſchjedzirnym Saſtarsti, a'e hisczeje
viched 4 Sto Ljetami je ſo to podawalo. Echo
chýlko ſo ſwazicz a jich Potomnych ſ Wopluskom
jich Wózow woneczechicj? Rajfa Neprawda by
to byla!

So ſo pak tajki Saſlepeny a Plošat njem-
ſkeho Mena a Čeſsje wubere a ſo podeſtej na
Słowjanow a słowjanſku Krej. Rjecha Winu.

ſwallcz, je runje tak wulka Kokrotnosz, jako
Neprawda a wussewi pschypödla neſbóžnu Hordosz
aby ſazpne Šljeny Lifarſtwo pola njemſkeho Qu-
da, hejſo niz hidjerſtu Ľorkosz pscheſzimo Sekv-
wjanam. Kosomni Njemczi, kajz weſelh naſo-
nju, ſu tež daloko mot teho ſdaleni, ſo bychu
taſke blaſne, pscheprjate do Eswjeta Trubense a
Poſasowanie ſlowjanskeho a tehadla tež naſchego
Mena dobre rjekali a ſwój njefischi Wuczif-
nam, jako zyklmu Ludu poſniſcheho Čaſa pschi-
poſafali a pschizpili.

Kózdy Krej a Krala lubowarski Bruski Kraj-
nik, Polazy, Sserbjo a Njemczi, ſu pak weſelh
a džakomni, ſo psches božu Mikosz Tschechowym
mardarski Nefutsk ſo poradzik neje a jeho Kra-
lowa Majestosz čint ſwedjenju, ſak won tola
ſwoju Loru dowjernje do Klina kózdeho ſwo-
jich Krajanow položit by a proſy, ſo by jeho
a jeho Rkenje Mandželskeje psches boži Džiw a
Ladu ſdžerjane Živenje temu Krajej kwulkemu
Zohnowanju ſlužito! —

Mi Rajtar ſo najljepe lubi.

1. Mot wschlíkach tych Wojakow blyſtotatych
Mi Rajtar ſo najljepe lubi,
Nech ſupa Pjesch Kroczelach hordoszitych,
Wón psched nimi ſo maluzki ſubi.

* * *

Pjesch dobrý je Wojak a ſwoju na Čeſs,
Wón khodi ſak ſrjemenjom iprózny,
Kón Smachi a Rajtarja dyrbi pak než,
Kón ſwjeczath, ſiwy a mózny.

2. Dži Rajtarja pýschneho wuladam vje,
Mi ſWeſelom Wutroba 'raje,

Wat naſdala. hiſom ſo pſcheblyſkuje,
Sa knesa ho Røjgħdżicżli ſnaje;

* * *

A bliſta wſcho lada na Muža a Brón
A kójjde ſo Holicež ſimjeje —
Wón neſe ſo rajo tón nalađny Rén,
Schkrje Pódkowa ſkamenjow drjeje.

3. Haſ, pſchinduli njeđu ja do Wojaſkow
A ſedžu na Koniku rjanym,
Da do Vola cjaħnu pſches Horu a Dók
A spjeschkom ſo nemjenjam janym.

* * *

Ha bħċhu mi Čerci tejjapſu pſchecžo ſħli,
Strach Bacholo na Konju nima,
Won leczi kajj Wichor, wſcho powaliwſchi,
Haſ Ŝemja pod Kopotom rimia.

4. Dyži Hulgi dje napſchecžo porajtuja
A hweċċimi Wjezzi dy cjeħħne,
Da pħiċċeho Brunika ſedkam tejjapſu ja
Na woħebne Ġeħmenje leħħne.

* * *

Ha dyrbiak ja njeđu ſo na Ģentwu daeġġ
A wopxtacż Holicežku lubu,
Da dyrbi Rén podeninu farehotacż
Bi kWeħlu a Sawiñhym kħubu!

H u d a . n e ċ ċ o.

1. Na Horu steji kraħny Schtom,
A ſlote Vlody ma,
Tón wiđi kójjdu cżlowki Dom,
Sso na nim spodgiwa.
Ej Ħudžo khodja ſħiednie knem,
A Vlody ſħejipajja,
Kiz narosse fu ſlote jem,
A njekk nas wofſchewja.

2. A haſ wón runje kójjemu:

Sso darmu poļuže,
Da tola pſchezo kDžiwanju.
Għalli poļu wofstane.
Wón je to żorrha Živienja.
Wat Boha pħożjene,
Mas wolo febe ffromadja
A formi duhomnej.

3. Haſ, to je jara kraħny Schtom,
Rajj żadju wjazju nej,
Wón ssewi nam naſħi wotqny Dom,
Kiz fa naſħi wNeħbiu stej,
A pſches tón Schtom fu Laxxent,
Tu Ebq̾i noz namkali;
Tejjap ſiġġi nam je wſchitkini widomni,
Dy bħċiñi knemu ſħli! —

¶.

Dwaj Buraj, kajj porjedko fu.

Dwaj Buraj wSchwaszarskim Kraju prawo-waſchtaj, a kójjdu mjeneschhe, ſo ma najwieſſe. Prawo pſched druhim, dla Mjeſnika na Miesach des Polemi, dokej paf ſo ūmoj ſjednacż nemό-jeſchtaj, ſryċċeſtħaj ſo, ſo chżetaj ūwoju. Wjez pſched Rycznika pſchines, drž wón pſchijsej budże. A jaſo tón pſchijsej, djeſchhe tón jedyn ktem' druhemu: Ty wjesh, kaf wotryċċakōj ūmoj, njekk Rycznik tu, pój, chzemoj teħodla knemu hicż. Haſ, to je wjernò, wotmolwi tón druhu, ale ty wiđijsch, ja mam moje Ħayno lejja, a to dyrbi dženja domo; ale wjesh ty ſħidu? Bixi ty ūm knemu, wupowedaj jemu wſcho, moje Prawo tak derje jaſo twox, a wón jnobudże potom beſiemne wediċċi, fotu wot nazu:

Praje ma. Nu, mojedla, ja chzu tam sam hic, a temu sa tebe tak derje jako sam sa ho ryczej.

Wón džesche klyczenkoj a pschindze na Wečor sašo domoj a džesche kwojemu Šušodej: Ty syn dobyll! — Ja syn jem' moje Prawo powedał a potom twoje, tak derje, jako by moje było, a won mi wotmolwi, so je twoje Prawo ljejsche, džigli moje. Ja syn spokojeny, dokelž njekt wjem, tak ho ma. —

Kotryha je bes tymaj Buromaj wetschi, totry je Češsje dostoinschi? aby fotry je hédnischii naschego Podźiwanja? tón, kij so druhemu dowjeti, so won sa neho ryczej budže, jako sam sašo? aby tón, kij sa swojego Blischeho tak derje ryczl, jako by ſebi ryczał, a to kwojej Schkodji? — Mi so ſda, so many wot wobej wuknycz, heſſoli jimaſ podomni bycz chzemy. —

K.

Wſchelkiſny. Sbierki.

Wjesta Pomož psche ſemſke Tki aby Wac̄ki. Njemſkich rólniſkich Nowinach cint jedyn ſoneny Hospedar' taſku Pomož aby ſtried ſaklej kweđenju, kotruž wele Vjeł' ſdobrym Poſadzeniom ualož i je. Wsmi dwaj Dželaj aby dwie Tſečzini Popjola a tſečki Džel na dróbne roſmečzenych konjazych Horurow, ſmjeſhej to wſchitko romadzie a poſypaj wečor twoje pschjeſkadne Rjadki ſym, tola niz psches Mj:ru tolsto. Nedyrbiaka Roſa padacz, da poſcip te Rjadki — a june Wac̄ki nebudzą cji Pschiſadu ſlénzowacj. —

Se Samolwenjom Redaktora.

Gjiswczane po la C. G. Hieck.

We Angliſkej je wulta Šušvta, kajž wot Ljeta 1826 syn byla neje. Se žnenſkim Žohnowansom a fe ſkótnym Gutym ſteji tam huhenje aby ſamo ſije. We ſjenoczenyh Kraſach počnózneje Ameriki ſu pak nepodomne Powodženja byke, tunje kajž Franzofskiej Neredra wulke Schkody ſu nacžinile. —

We Wellerez Kniherni je dostacžu:

Historija Stajerskeje Semje ſchmanym Pohladom na Štowjanow wot Antonia Krempla, wobſchernje a ſroſymliwje we dwjemaj Swjastkomaj ſa 1 Toler a 20 Rpl. (we Stajerskej Ryczi).

Zitne a butrowe Wifici.

Sandženu ſsobotu ſu Ŝita Budyschini placzile:

Roj . . .	2 tol.	$22\frac{1}{2}$	nsl.	tež	2 tol.	$17\frac{1}{2}$	nsl.
Pscheniza . . .	4 .	$7\frac{1}{2}$.	—	3 .	$27\frac{1}{2}$.
Zec̄men . . .	2 .	10	.	—	2 .	$7\frac{1}{2}$.
Worfs . . .	1 .	$17\frac{1}{2}$.	—	1 .	15	.
Róč . . .	3 .	$7\frac{1}{2}$.	—	3 .	25	.
Zahly . . .	7 .	4	.	—	6 .	—	.
Bjerny . . .	1 .	—	.	—	—	25	.
Hejduschka . . .	6 .	10	.	—	6 .	$4\frac{1}{2}$.

Rhana Butry 9 nsl. 4 now.

Wudawane wot Wellerez Knihernye Budyschini.

*

*

*

Zydzienſſa Nowina

a b y

Perſte Poweszeſje ſa hornnych Luiſiczanow.

34. Číſlo.

24. Džen Žnenja.

1841.

Welta ſbojomny Džen.

Bje na Ranje a Welf pschjeratſe a roſczahowasche ſo na ſwojim Boiki, Štolnčko pak ſwj czeſche na neho. Lischka pschindže nimo a džſche knemu: Wujo, ty ſmjejeſch dženſa ſbojomny Džen. Kak to tak? wopraſha ſo Welf. Tehodla, wotmolwi Lischka, dokež Štolnčko tu-nje na tebe miſje ſhrejčeſche, dyž ſo ty pschecja-howasche. Za hewak dženſa nechach won hicž, ale chyňch doma ležjo wostacž, djesche Welf, ale dokež mi ty ſbojomny Dž ní wjehcjiſh, da póndu. — A won ſtany a pocja prieki psches Ljeſh hnacj a nadbježa dweju Paduchoſ, kij w Mjechach ſwinjaze Peleſje neheſchtaj, jako pak Welta ſawoladaschtaj, čiſhny ſejzon ſivoje Brje-mjo delje a cjeknuchtaj. Welf wobčiuhowasche to Tuczne a djesche: moja Četa mjejeſche praje, ſo ſmjeju dženſa lute Sbozie; lej kajke rjane Polcze! ale ſchtu b'dje ſmolom t ſenjedanju Tuczne iſez, na to chze ſo potom zylg Džen pič,

djesche won ſam pschi ſebi, a bjejeſche dale moſtaſiwschi to Tuczne, a pschindje na Paſtwiſchę, djež ſo Kobla ſe Šriebečzom paſeſche a jeſ tu-ladawſhi, djesche won, to je liepsche, a pschiftupt ſKobli a djesche: moja Kobla, Lischka je mi wob-ſwiedſila, ſo ſmjeju dženſa ſbojomny Džen, a ja widžu, ſo to wjerno je, ja budu tehodla njetk twoje Šriebjo t ſenjedanju wſacž. Haj, wotmolwi Kobla, to je mi jara lubo, ſo taſki wulki Knes, kaiž ty ſy, moje Šriebjo ſnjedacž chze; ale ja ſym ſlyſhela, ſo ſy ty jara mudry Eafen, njetk ſym ſebi do mojeje poſlencje praweje Rohi wotry Schpak ſalkóla, nôchzył mi ty njet predy tu Qu-bosz wopokaſacž a tam poladacž a mi ſneje tón Schpak wuchahnycž? ja zno ſym tu a tam po ſelowych Žonach khodzik, ale žana mi pomhacž neméje. — „Mudry Eafen,” to hiſcheje nejſym ſlyſhala, ſo byh taſku Khwalbu mijel, myſlesche won pschi ſebi, a djesche ſKobli, poſak wſchaf, a jako won praje wobladacž chyňſche, ſbjehny Kobla Rohu a dyri jeho ſkopptom tolá tak ſa

Wuschi, so ho jem' sezny; Kobla pak se Srie-
beczom czekuy.

Jako Welt saho wotucz, mersasche jeho, so
bje mot Kobly sjebany, ale won ho rosmysli a
dzesche: schtu je cjt kasal, so sa mudreho Kasenka
djerzez, dyz tola jadyn neishy. A wobmashowa-
sche swoju Lewu a dzesche, wono je hisczeje
derje dosz, so niczo na Kruchi nete; Lischka pak
je vrajila, so smjeju sbozomny Dzeni, to Sbozje
tejj b'dje hisczeje pschincz. Sdasche so pak jemu,
jako by jara lédny byl, a khelpasche dale a
pschindje kMlonej, wulada Ranzu Prozatami so
Elocji malejo. To je derje, myflesche won pschi
shebi, a pschihelpa kRanzy a dzesche: moja Ranza,
ja budu twoje najduschnische Proso sjesz, dokelj
lédny sym. Moj Kneze, to je mi lubo, wotmol-
wi Ranza, so tajki wozebnym Knes moje Proso
k'jedzi žada, ale ty wiezisch tak blóczane wschilke
su, ja chzu tehodla snimi do Wody a je wumycz,
so by jo čiste mjeł, kajz so wozebnemu Knesej
kluscha. — Ojti a wumuj je, wotmolwi won a
kunu ho na Brjoh a pschiladowasche, tak Ranza
stymi Prozatami we Rjez pluwasche, na Dobo
pak tamnu Ettonu Rj. si snimi wuskocz, do Dwora
bjezo do Ródzje sabija a Mlénkowa sa nimi
Rodz saczinti. Welt pak sedjo na Brjosy ho nje-
wasche, so jeho Ranza taklej sjebala bje a bór-
czechsche: lédny sym, jara lédny, Khwili pak
hisceje b'du wutracz, a to Sbozje, kiz mi Lischka
wjeschezila je, budje wieszje pschinez a so móžu
wutracz, je hizam tejj Sbozje.

A won bjezesche dale, pschindje na Polo a
wulada dwieu. Kosolow, kiz so bodzischtaj; a won
myflesche pschi shebi, Mjasko stareho Kosola dobre
bjez, nemože, Kosok pschesk Mjelu. Smerdz, ale

shto bes chzu, 'Edd je surowy Nepshczejel, a
niczo druhe nimam, ja chzu tola spytacz, hacj
budu je iżez mohz. A won pschibjez knimaj a
dzesche: jeneho mot waju budu wobedowacz,
Lischka je mi prajka, so smjeju na dzensknischim
Dnju lute E bozje, a to je wjerno, tehodla pschi-
hotuj so mot waju jedyn kSmertci. A wona
wotmolwischta, haj, Kneze, rady! wona je wulka
Czesz sa nazu, so ty stareho Kosola Mjasko jiesz
chresz; ale moj hmój mot tebe klyscholej, so ky-
wulhvaleny Ryčnik, a moj hmój runje we
Swadzi dla teholej Pola, pschetoz kójzdu mot
nazu so jeho mozuse; nechal ty namaj psched
Smertci tu Kubosz wopokasacz a wunamiacz,
czeje je? wostan ty ulej fredza, moj pak chzemój
kójzdu na jedyn Kónz Pola stupiez a ktebi 'nacj,
a kottaj potom najpredy ktebi pschindje, teho nech
je; tak moj hisczeje psched nazu sboznej? Smert-
ciu sonimoj, kotreju to Polo pschischa. — Welt
byzische najradzje smolom jeneho szrak, ale jeho
kossotache, so jemu Kosolaj tajku Czesz dawaschtaj;
won dzesche tehodla knimaj: cztítaj, kajz prajiloj
sta, ale khwatajta. A Kosolaj ho sabjehnychtaj,
kójzdu mot jeneho Kónza Pola, a bjezeschtaj st j-
kim Botmachom, jedyn sprawieje a druhí sjevjeje
Strony, na Welska a dyrischtaj se swojsimi Ro-
syskamt jemu wobaj na jene Dobo do Selabinow
so jeho kDyha murasjchtaj; samoi pak na to
mot nebo czechnyschtaj.

A Welt lejzesche dolhi Čjas, predy hacj saš
kMozam pschindje, a njewasche so nemóžne, so
jemu taj besboznej Kosolaj taklej serakoj bjeschtaj;
ale won dzesche sam pschi shebi, schtu je tebi kasal
so sa wuwolaneho Ryčnika djerzez, dyz tola
jadyn neishy. A sdasche so jemu, jako by psches-

Mieru lódný był, a džesche: dale hlichcze pondu, wschak je Lischka praj li, so smjeju džensk sbogomny Džen, wono b'cze jno ljepe psvincz. A wón bjezche dale a pschinje na wulku Runinu, a widzisze na nej wulke Stadlo Wozow, ale zineho Pastyrja a janych Pshow. To je krafni, djesche wón, Lischka je praje mjeła, so smjeju džensk lute Sbozje. A wón pschibicza k Wozam a džesche: moje lube Wozu, ja mam džensk lute Sbozje a budu njeik wot was jenu aby drje k Eswacini wsacj. Haj, Kneže, džachu Wozu, to móže ho stacj, a my ſebi to fa wulku Čeſz rachnujeny, so ty nas fa tak hédne djerjisch; ale ſjenej Próſtwu ho ſtebi predn poniznje pschiblizujemy: nam je menujzy džensk naſch najduſchniſti Botan wumjek, a my nimamu nikoho, so by nam ſmertne Khylusichje duſchnje ſaspiewacj möhl, wot tebe pak rejemy, so by wuberny Spjewarí, preſzymy cje tehodla poniznje, so by nam tu Luboſz wopofasal a nam predn na naſchim pustym Wečori ſmertne Khylusichje ſaspiewowaſ; my jno ſmy tu a tam ſtali, ale nikoho namkali, kij by nam to doſtejnje cjinicj ſamohi, wot tebe pak wjemy, so jo ty najduſchniſho možesch; ty by tehodla runje we ſprawnym Čaſu ſnam pschiſhol. — Nu da wschak, kaf je tola moja Khwalba ſnata! a dyž tejj Wozu wot neje wedža, da tola maka neje! A hacj ſemu Khlama runje bôle na Žranje hacj na Spjewanie wiſasche, da ſebi tola tejj pomysli, so ma khwojej Čeſzi tejj njeſchtó cjinicj, so by jeho Khwalba po wschjém ſswjeci cím bôle a dale roſchjerena byla, wón ho tehodla poſhyny, poſbehny ſwoju prawu prijenu Rohu a kiwasche ſnes' horje a delje, po Ronach, jako prawy Kantor,

a djesche: kedžbuſcje! a pocža wucj, a Wozu ſobu becžachu, jena pschemo; druheje, so Runina ſvncj ſhe a Ljeſz klinčezhe a Ludžo wó Wozu ſo ſbjehowatku. Mjeſcher pak ſ Wozczerſki a fe Wſkami k Wozam ſhwatachu, pscheto; cji tón 'Póz derje ſnajachu. Jako tamni najreniſhim Spjewanju bjechu, dyrt Mjeſcher ſejadu ſtejo Welka ſkijom, so ho k ſemi ſtuli, Wozczerzy jeho pak ſe ſchelakimi ſukatymi Retlemi mlčejachu, ſe Ŝer-đemi perichu a ſ Widkaml loſſotachu a Pšy ſo ſním neſchitſtojnje ſczjekachu, tak, so wón hedy, wſchón ſbitu a roſkałany, do Ljeſza czeſky, a tam wſchón wulky lejzo wosta. A jako wón tam lejzo ſtonaſche, myſlesche ſebi, so budje ſahinycz dyrbecj, a pschimyſli wschitko, ſchito; ſo ſním džensk po- dato kje, a kaf lódný pschi wiſhukim tym hlichcze je, devomni ſo tejj na te ſwinjaze Polcze, kij bje rano lejzo wostajk, a djeſche, tam chzu hlichcze hicj a je ſwečzerecz; a wón poſtanu a ſo tam hedy njeſkat pschiſbleprowa, ale niežo tam nenamka, hacj proſne Mjeſchi. Lischka bje wiſhje Pečeſje woſnoſyla. — Smjej ſo, ale nauk ſteho tij ſiſchtó!

R.

Nowinki a Starinki.

Wrótkawju 30. Džen Julija 1844. Šwiate Piſmo pschiwola nam 1. Pjetra 2, 17. tejj wažnej ſſlowi: Čeſze Krala! a naſch ſamſny Roſom poweda nam wschjednje, so by bórsy wschitko Rónz wsalo, hdz by ſeždy roſkasowacj chzti, nchion pak nepoſluhac. Hdvž je teho dla tižom Poruka hédone, jeliso ſchito neſchitſtojnje napſve- cziwo Wujchnoſzi ſtupi, ſchito neje hakhej tón ſawlnowaſ, kij ſwoju Ruku pschecziwo ſtajnemu Wózzej ſbjehne? Tuto ſta ſo pak, Bohu ſel! we naſchim Čaſu a to na noſtrojniche, naſtrach-

nische Waschnje!! Pschetož runje jakotje nietzischii Pruski Kral 26ty Dzen Julija do Wosa stupil, so by s Bartina do Wiena jiel, išest jedyn Čłowek dwójny sa nim. Jenas Kulta treći Teho Majestoss blisko pola Tyla do Ahornarja, druga bje pak Wurcobi tak bliſto pschiſſcha, so bje ho nimale Koſje doisknula a na tij njeckore Dny čerwenni, sahotenj Blečk sawostajila. Boža wschehomozna Ruka je pak k Wehekoſti wsichich dobrzych Čłowekow wot Krala wſho Stanenje woimobročila a jeho stroweho s Bartina wujecz dala. Teho žadlaweho Čłoweka pak, kotryž bje tajki satraschny Skutk wuwek, ſu bortsy popanuli a do Jastwa ſadzili. Wón je Ljeczi 1789 we Schlesiſkej rodzeny a bjesche najpoſledy Byrgemajster we Storkow̄, ſtvoj ije Mjesto 5 Mil wot Bartina. Dla wsichelakije Swady swuschimi Saſtojniskami bjesche wón psched njeckotym Ljetam ſwoje mjeſtčanske Saſtojnſtwo puſchçil a ho na druhe Waschnje ſiwič pytał. Pschi tym bje pak ſkoro do Rusy pschiſſhok teho dla njeckotre Króćz kralowske Saſtojnſwa wo njekajku Seluzbu proſyl. Dokelž jemu bortsy žanu dacj nimeđicu, dha bjesche ho jeho Proſchenje poſoſiſcho na khetre hrube a nepſchiſtojne Waschnje ſtalo, tak ſo jemu napoſledku ſyyla žanu dacj nôchzychu. — Wén piſasche teho dla na Krala a dokelž jemu ién, kaž ho ſda, tež hnydom pomihacj ne-možeshe, dha roſnemđri ho wón tak na neho, ſo ſibi ſumyſli, jeho ſkénzowacj. To pak ho jemu, Khwalba býdž Bohu! radzilo neje. Wón rjeka Čečh. To je po prawym Eſlowjanske Meno, ale wón neje, džakowane Bohu, Jadyn Eſlowjan. ale Njemz. Guli pak ſnadž tež jeho Wótzojo

u hdv Eſlōrenjo byli, dha tola žana Wina na Eſlowjanow nepada, ale na nim ho ſaſo poſaže, ſchtož ſmū hižom husto ſhonili a hiſčeze wſchejdrje wižimy, menujzy: so ho pſcheniemczeny Eſlowjan rjedko hdv do dobrzych Čłowekow licžic̄ da. To praja tež Njem v ſami. A e ſchto masch ktemu riknuć, hdv ſeđyn wucženy, nawedžity Eſerb toſame wobſwiedſjuje a tola na wsche móžne Waschnje ſwoju Woſadu we Zyrkw̄ a Schuli pſcheniemczej pyta?! Tajki je pak Knes R... we I....ju, pſchetož tón mi ſe ſwojim ſamžnym Cetom praſeshe: Ja derje wjem, ſo ſwoju Woſadu ſnadž hacj do tsecžho a ſch móz-teho Stawa ſkažu, dokelž ju na wsche móžne Waschnje pſcheniemcjam, ale ſchto to wadži, mona buđe potom tola njemſka. — Kak lubi ho tebi, lubi Čitarjo, tajkihej Wobstarar. Neſluſcha wón k tym Paſtyrjam, wot kotrychž Jeremias 11, 21 praji: Woni ſu Blaſni a nepytaju ho ſa-tym Knesom: teho dla, ſo ničo prawje newucža a kthym, kiž reſnu (1 Sam. 2, 36): Lub y, daj mi njeſtaſku mjeſchniſku Šſlužbu, ſo bych Kufk Khljeba ijeſ mjeſl, a na poſledku tež hiſčeze kthym, wot kotrychž móža Eſerbjo ſ Danielom 11, 26 prajic̄: A eji ſami, kiž naſch Khljeb ijeđa, budža naſ ſa-hubic̄ pomhacj. —

Mužakowi mjeſachu džewjatym Dzen Julija žadne Khejenje. Pjatnacze Ljet starí Mur ſ Menom Aman Dein Žoladur, kotrehoj je Mužakowski Wéch na ſwojej Podrosy po ranskich Krajacach wukupiſ a ſebu do Mužakowa wſał, dashe ho khcic̄. Won dosta we ſwiatej Khejenicy tej Meni: August Pawoł, jeho Pschimeno wostane pak: Žoladur.

S m o l e ſ II.

Zydzienſſa Nowina

a b y

ſerske Poweszeſſe ſa hornych Luiſicjanow.

35. Czíſlo.

31. Džen Žneuza.

1844.

Schto ſo Szwyczi podawa?

Szwyczi je na Stajnoſſi njeſka Hara wot, najwóſcheho Schodzenſka hacj knajniſhemu. Krajojo maja ſwoju Haru ſ Poddanami, Hetman Majatym, Miſchtyr ſ Wuc̄omnymi, Schulmeiſtyn ſ Dzic̄zim, Mujojo ſe Žonami a Žony ſ Mužami, Khudži ſe Staroſzemii wo Dofahanje, Behaczy ſ Penesami a ſlym Dolkniſkami, Mudri ſ Blasrami Polizajojo ſ Proſcherem, Wotnoſchowarem, Krawzy ſ nowymi Módami, Schewzy ſ ročorhanym Webuchem, Wojnarijo ſe ſukatym ſarivym Trewoom, Lupti ſ Pschiwjerkam i Schodoſtami a ſo bes druhim neſabydu: Brachka ſe Žentwu a Kwaszami. Haj, Žentwu a Kwasz, to ſu wot Spoc̄zatka Szwyceta wulke a wažne Hart byle, ſamo ſ Ptaczek je ſo ta Hara pschecjischczaka; pschetoz nimaja wone na ſwiatelio Pawola ſwoi ſnaty Kwasz a neje neboc̄zic̄zi S.M.L. Pjeknic̄zku wot jich Kwasza spjewal? Steho ſo tejj lóchko ſudzi, ſak Brachka aby Družba je wažny a neparomny Muž pod Gſlónzom; wón namoſa te Hanſi a tych Jankow, wón ſmedowym ſklowom radji

tim Handrikam, Turkam, Pjeterkam, Michalkam, Hobanam, Mathijam na te Hanſki, Marki, Lenki Krystekli a Wörschekli a Rathki, aby kajkež hewak Meni maja a je wón potom tu Wjez tak daloko ſwedt, ſo je hacj na kwaſnu Haru pschitschlo, da ſo psches zyłe Beswoc̄zo ſmjeje, kajz — — kajz — nó, to Pschitkovo je ſnate, ja pak Njemzow dla je prajic̄ necham. Dyz je potom Kwasz, Eklad a wiſhiſko nimo, dyti wón bóry na klinotaty Sak a woladuje ſo ſ Kribetom na teju Swjerowanieſ a ſawostajſ ſej ſej Podendjenju ſte; dobrej Radu ſa Pschichodečlntaj, ſchtojj chzetaſ.

Ale, ſak wiſhelke te Kwasz ſe ſwojeſ Haru ſu, ſak Džiwni czi Namogenjo, Newesty a czeſni Hoſzjo, to nebudze ſebi kójjdy dzejz dacz. Woſtajkich Wjezow je mi List po Wodži pschipluwal kórry ſiawny we ſzehowazym Wopiszenju cžinju. Wona je tejj Žentwu a kwaſna Hara, wopisana po Schiuc̄zach ptac̄zeho Kwasza, ale wón neje žadyn ptac̄z Kwasz, czehoždla tejj Napismo wedje „niptac̄z Kwasz.“ Poſkuhajſie tehodla ſzeppliwoje, lubi Pschecjelo, na idn mój. —

Nizptaczi Kawas.

Lajče, nowa Wjez ho slaka,
Solvicheze! chyli frosemicj,
Ljenosz je ſej Muža wala,
Chyſche tejj ho woženicj;
Pſchinjerk je tón Nawoženja,
Teho je ſej ſladała,
To nej' Muž wot Roſmypoſlenja,
Ga taſkim je žadala.

Na Solubi je Kopol pobyl,
Kwaſch chzedja joh' wotcziſchezej,
Wón je nawſhiech druhich dobył,
Kij chyčhu ho vodezishezej.
Masuch Kuchat, Rjeſnik budže,
Duschnje jemu pſchiſteji,
Beru njedzeſkulj joh' drudje.
Wele Wono necjini.

Dale dyrbi na tym Kwaſhu
Starý Gajwanz Žočka býčj,
Hubu ma, kajz lawſku Haſu,
Pſchewola tejj kójjdoh' Ryež.
Starosz budže Kuchen twaricj,
Neroda je Mójeika,
Khudoba tam budže waricj,
Kucharka, kajz Wojerka.

Schlundrija ta Žónska młoda
Ta je Šekónka Neweſzi,
Nawoženjei pónože Schkoda,
Kajz ma býč po Pſcheczelſtwi;
Wſhje ſet' Džonki budža druſhčicj:
Muſa, Sylsa, Kajawka;
Vokrota Kwaſch dyrbi ſpushčicj,
Wo nju ſo tam ſabiſa.

Seljepz a Schiwz tai Gwataj bieschtaj
Majbohaſzej bewſhjemti,

Lehodla tejj wonaj chyſchtaj
Widziej ſo pſchewſhjemti.
Twarožk wele do ſo džerži,
Pſchineſe tym Druſhcam píčj,
Wolko neho rady ſmerdži,
Nechachu ſním rejwacz hicj.

Schtyrjo Herzj tejj tam bjetchu,
Hubenſtwo bje na Huſlie;
Dži paf woni piſlacz chyčhu,
Piſlachſchtaj ſo Truni dwje. *)
Poſchcjonka bje na te Dutki,
Dan ta pſchindje ſ Poſchcjetlu,
Próſnij Hornik bje ſamlutki
Š Voka pſchi tym Weſelu.

Zyly Tolek bje ſo wopil,
Tejj ta młoda Wóſliza,
Wón bje wſchitkon Palenz dopil,
Gwareſche joh' Móſchincjka.
Piwo pocza ſ Dobrom' radžicj,
Dokelj bje ſkyschalo,
So b'dja do Wody je ſadžicj,
Duz biesche ſo ſploſchalo.

Pſchi tym ſta ſo wulka Gwada,
Khorosz kleſhny Štrowotu,
Tu je trjebna dobra Nada —
Bjerna rabe ſa Butru.

Löd tón pocza wſhjech wonwabieſj,
To je jedyn ſylny Muž,
Chyſche Mier a Lubosz ſabicij,
Wuczeze ſej na nej' Móž.

Majburowſcho Khodot cglemy
Newjery dla ſakhadža;

*) Dokelj pereſke Huſlie jeno tři Truny maja,
Da ſu potom, kajz ſo wie, na poſljenju piſali.

Schyperitus tam ſedjo ſorjeniny
A hýjno ſwój Džiel prejcž ma.
Moſomej tam Leħak wſachu,
Go wón nikoh' nesruba,
A ho jeho warnowrachu,
Żabyn bliſko neſtupa.

Eslepota ho pocža hóřſchicž.
Schto ju cíjichcja ſtokajo,
Knót a Blud ji radži ſkoržicž,
Kadob wola: neboj ho.
Luczna Ējma tam Ssudnik biesche,
Jejne Khumischty kójždy wje,
Wopac̄nemu pomhacj chyzsche,
Schelma! dže masch Sswjedominje?

Proſcherſtwo ſchęje wóſche biesche
Skijom, Mjechom naſdala,
To tym Pukam na Vok džiesche,
Dokelij ho naboja,
Go móhlo pschi tutej Swadji
Mjech a Kij ſnadž pschisbadjiež,
Korb tam pósitiwi ſlacož radži:
Chzemj Ekhlebej rejuvacj hicž.

Ia pak džeržu zýlie ſa to,
Go tych hóřſchich Hoſzi byč,
Nichton neby ſwarik na to,
Do Kužola ſmetal wſchjech.
Mawojenju chyzk ja daſicž,
Neiwestu ja ſazpiju —
Chzeſſch mi Bjertl Venes' ſtaſicž
Tón ſej radſie wuſwolu.

T r ó ſ ch t.

Nedaloſo wote Wžy trechichu romadu: ſabra-
cjowaný Rón, kotrehož Kribet bje krawy roſbitý;
na pól ſawutleny Poſ; Kriva, kotrež mójſeſche

nimale ſ Koſzemi klepotacj a biesche hishcje lonschei
Pelschcji aby lonscheljetuschiim Kožuſchi; Dójka
bes Jehejna na pól naha; Roc̄ka, kotrež bje
Prudlo Nohku roſlamoło; Huſyza, kotrež bje
Paſtry Nohu roſtasył; Róczka, kotrež bje Hajnik
Woko wutſylk a Bacžon, kotremuž bjechu ſe ſſer-
pom jenu Nohu wotrubnył. Jene wot nich po-
cža a to bje tón cžwilowaný Rón: hacj ſmy
runje Ēzlowekej kWujitku aby kWeſelu, laj, da
wón wſchak tela ſnami tak ſuroweſe wokoło khodži
aby ſakhadja. Schtu wot was wje, cžehodla wón
to cžni? Žane tych Etworenjow newotmolwi
jemu nicžo, ale ſ dyhowaſche jeno.

Duž da ho tam Eóš ſkyshecz: Waschi Ēžwi-
lerjo pschessjehachu ho njedy ſami beſſobu, laj
nietko was pschessjehaja. Tón Sſylniſchi mje-
jſche pschižn Prawo, tak husto a tak wulke hacj
chysche. Schtujz mjejſeſche Sſylnosz a Mecž,
tón wedžiſche porjedko dy ſchto wot Dobročiwo-
ſcie a Kuboſje pschecžiwo Eſlabym. Tejj ſa was,
nietko wſchelako cžwilowane Etworenia, budže
pschinč hiefschi Ējaf. Dzejz je wjerna Kuboſz a
Mudroſz, tam ſadzerja hižom Skot milischo a
Sſampaschnosz nima tam žane Mjefte. — Pschiſt.
Salom. 12, 10.

Mcžih.

Wſchelkiſny. Šbjerki.

Trachne a žaloſne je to Sapuſzenje a Echoda,
kotrež psches Rjetu Wiſlu (Weichsel) we Pólskej
a Bramborskej pschi Rónzu Mjeſhaza Prajnka a
Spocžatku Žnenza ho ſtala je. Wiſline Nižiny
na prawej Stroni ſu Milje daloko pócžrjete,
Wžy, Vola Luki lóboko powodjene a Ludžo bydla
na Lubjach a Ujechach a ladaju ſe Sazwyſlo-
wanjom do torhazých Žolmow. Wele Skotu a
Ludži je ho ſtepiowalo a Khieſje padaju, Rusia a
Hubenſtwo je newuprajomne. Mjefte Schwez

steji zylje pod Wodu a wschiedne tam Rhyzje postajicj dat. Niczu nowe so taiseje powodzneje Wulkoszje dopomincz, tež 1829 nebjie dołho tak slje. —

Služiżow. 12. Dzień Žnienza pschiwese ſebi a poſwiecki ewangelicka Neßwacžidla Woſada swoje tſi nowe wot Kn. Gruhla malym Welkowit late Swony, kij psches 37 Zentnarjow romadźje waža a po Napoladanju a Koſu miſchtyrſzy voradzene ſu. Wone maja Koſ G. G. H. Szwedzjenske bjesche to Powitanje a Edomowanje tych samych psches napsheživo Čzehnenje tych Schuwlow, młodych Holzow, tych Hulzow a Mužow na Konjoch, Muſiku a ſzjehowazu njemsku a ſersku božu Sklujbu. Dóh zohnui tu pschesjenu a po božnu Myſl tuteje Woſady ſtajnje a pshezo. —

16. Dzień Žnienza dosta pschi Skladnoſci tydzenskeje božej Sklujby we Wojerezach tón do Schprejczy sa Fararja powołany Kanditata, Kn. Moriz Pilz, swoju duchomſku Eſwečzisnu psches Kneda Superintendenta Fürbringera we Pödla-Byczju woſmich druhich hamiskich Duchomnych. Boža Miłosz, Móz a boži Duch wotpocžuj na tym nowym Eſwečzenym! — Schkoda jenož, ſo tuta ſwjata Eſwečzisna psched Schprejczańskiej Woſadu a we ſerskej Ryczi ſo ſtala neje; to bydžiſche kraſniſchi Plód neſlo we wele Raſtanju. —

Knes Bergan ſdohaje Borschicje Rothenbórkſkeho Kraja, kij ſo tu Schwilu na Solerskej woſkowej Schult kwojemu 'njeduschemu Saſtojnſtwu pschihotuje, je ſo ſa ſerklo-njemiskeho Klumacžerja pschi Solerskim kraju a miſchczanskim Gudniſtwi

postajicj dat. To je pięknej ale, ſhio je Klumacž aby Klumacžer, to je Psche-lóžowat ſieneje Ryczie do druheje. Njemzny ſu nasche Eſlowjanske Eſlowo tež pschiſelt, ale pschetworichu je do „Dolmetsch = Dollmetſcher.“ —

Shubanje tych Hubancžkow we 31. Čzípli: Tuczel; we 32. Čzípli: Lowa; we 33. Čzípli: Biblija.

Hubanje. Wulka, jaſna Eſwjeza ſHorzeti a tola jadyn Wohen! Echo to je? — Wulka, jaſna Eſwjeza — ale ſtajnje ſymna! Echo to je? —

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu ſsobotu ſu Žita Budyschin placidle:

Roz . . .	2 tol. 22½ nſl.	tež 2 tol. 17½ nſl.
Pschenza . . .	4 - 7½ -	3 - 27½ -
Decžmen . . .	2 - 10 -	2 - 7½ -
Worž . . .	1 - 17½ -	1 - 15 -
Róž . . .	3 - 7½ -	3 - 25 -
Zahly . . .	7 - 4 -	6 - - -
Bjerny . . .	1 - - -	25 -
Hejduschka . . .	6 - 10 -	6 - 4½ -

Khana Butry 9 nſl. 4 now.

*

*

Endżenſſa Nowina

a b y

ſerske Poweszeſje ſa hornych Luižiczanow.

36. Číſlo.

7. Džen Požneža.

1844.

Krótká Poweſz wot Sſerbow,
jako we ſtym Etoteiku do Kraja bes Rjeſkami
Lébjo, Schpreja a Hawela ſluſteje pſchiczhnyli
bjechu.

Niebje ſchtyri Sta Ljet po Narodži naſcheho
Sbožnika bje bes tým wſchelakimi Ludami na
Semi wulki Pshecjhowanje. Wone poſtanymchu
ſe ſwojich dotalnych Bydkow a pytachu ſebi dale
k Wecžoru druhe. Psches to naſta wulka Čiſch-
ezenza a Henenje bes nimi; pſchetoz czi jeni
Sſuſodjo cjiſchęzachu a nusowachu tych druhich
k dalischemu doprjedka Čechnenju. Tejj dwaj Lu-
dai niemiskeho Splahwa, kij wokolo Schpreje,
Lóbj a Hawelej pólnožnym Kraju bydleſhtaj a
wot korejuz jenemu Semnonojo, druhemu pak
Longobardojo (dolsy Brodakojo) rjeſtachu, poſkje-
nyschtaj ſo a cjehnischiaj kPólju a k Wecžoru do
dalokich Krajow. Tam njetko bydlachu a jich
Mena ſu wot teho Čeaza tych Krajach bes Rje-
ſkami Schpreja, Lóbj a Hawela ſabyte. Skoro
100 Ljet po jich Wucžehnenju pſhindze do tychlej

Kraſow druhı wulki Lud a wobſvnyj ſón. To
bjechu czi Sſerbojo. Hjzom Siwarba a Po-
ſtronkoſz ſich Čiječa pſcheradži, ſo daloko ſluſteje
ſym bjež dyrbja. Woni nebjechu jara wulzy,
ale ſylni a ſtruczj, mjejachu nabruňkoſte Wloſhy,
tehorunja tejj cjieloſtu Barbu, malej, pocžornojo-
tej Wocži ſiweho Sſwjetla a króſke Besmocjo.
Jich Draſta bje podomna na tu tych Wobydle-
rjow raniſcheho Kraja, bje delha a ſchierofa wot
Platu a Šeufna. Ljetom bjechu ſo cjieli Pschi-
khadniſy we ſwojich nowych Krajach domjazp
ſežinili, da pocžachu nydom pilnje (iprózniwje)
Rolu džielacj. Woni ſyjachu Pschenzu, Rož,
Mak, Konop, plodjachu ſarodnie Groſzenja a ſa-
bzachu ſadowe Schtomu; tejj mjejachu Konje,
rohaty Skót, Wozzy a lowjachu pólnožnym
Morju Jereje, korej naſelachu, tak ſo bjechu
k pſchichodnemu Wuziwanju traſe. Poweſzeſje djeja,
ſo khetre Wili do Zusbj druhich Krajow mijel,
ſu. Kbiejje, kij twarjachu nebjechu tak na lchket
a hubenje twarene, kajz te tych Semnonow a

dolhich Brodakow, ale prawje krute a twerbe wot Drewa a Liny a stajachu je do dolhich Rynkow poryjo ſebi. Stymlej ſcžinichu woni Saſkoſt kMieſtam a kweſchim a menschim Wſam a wjerno je, ſo te Mjesta, kiz ſo njello Brandenburg (Brónje Dwór) Elbing, Danzig, Stettin, Lebus menuja, wot Sſerbów ſałozene a twarene ſu. We czimj pak Sſerbio ſtymi Semnonami jenajzy bjechu, to bje Luboſz kHonitvi a kWójni. Nasta pola Sſerbów jana Wojna ſdruhim Ludom, da muſwolichu ſebi jeneho ſe ſwojeſe Sſredjiny ſa Krala. Tón bjesche iſich Wodzec, Wójsko Wódzec aby Wojwoda. Sa nim djeſchu ſHejenjam, ſProkam, ſTyłowam polnymi Schipow, Teſakam, Lebiſam Schkitam a tejj ſKoſam a druhimi ſa Brón trebanym rólnym Gratam. Swulkej Khróblivoszju woni wojovalchu a dzejz pschindjechu, ſrunachu neſcheczelske Mjesta a Wſy krunej ſemi a morichu Młodych a Starych. Po Domi bjesche kójdy Hſopodař Knes. Skójdy, kiz we Domi bydlesche, mógesche woni cziaſz, ſtojj chyňſche. Wumre Muž, da bu Žona, kajz chyđja njeſoſi powedacj ſieho Čjekom ſobu ſpalena. Tejj chyđja njeſoſi powedacj, ſo ſu Starſhi, kiz wele Džeczi mjeſachu, te Džówcejicžki do Puſziny noſyli, ſo bychu tam ſłodom Könz wſale; tehorunja, ſo Džeczi ſwojich Starſich, dyž bjechu woſlabnyli, morili ſu. Je to wjerno, da je to bes Džiwa; pschetož to neje pecža pola nich ſa žadyn hanibny a ſly ſkuſk djeržane bylo, ale woni ſu wele ſtere pecža wſerli, ſo to tak bycž dyrbi a ſo jeno tón do Nebeſ ſchindje, kiz we Wójni pane aby koſož hewak morja. Čigami pak, kiz na Khoroz aby wóſokeſe Staroby dla wumru, pschindjeſa do Helsje (Pekla.)

Tak wobenidjechu Sſerbio, hejſo temu tak je we Newjedomnoszi žadlave ſkuſki jako Pohanjo, dójz jich ſbožnych činjaze Sſwjetko kſcheszijanskeje Wucžby roſhwjeczilo nebesche. Tich Pschibójſtwo bje woprawdzie ſara Wobjarowanja hódnę. Woni mjeſachu dweſu wóſcheju Bohow, menujzy teho bjeleho (Bielboha,) teho Etworicžela iSſwjeta a Dawacžera wſchego Dobreho — a teho czorneho Boha, to ſle Bycžje a Pschibójſtarja wſchego Cleho. Kójdy tónlej wóſchi Bóh mjeſesche hishczé ſwojich Podpschibohow a Pschibohowki aby (Pschi-) Bohownicžki. Tymlej ſlužachu we Haſach a Templach, pschindjechu jim Wopory a ſrvečzachu jim Sſwedzenje. Pschi tym, hacj tu-nje Sſerbio taſku woſidnu a ſchłodnu Pschivjeru mjeſachu, poweda ſo wot nich tola tejj jara wele Dobreho. Nepoſtiwoſz, wopacžna Pschiba-ha, Paduſtwo, Rubežniſtwo bjechu Nepocžink, kiz pola nich namakane nebjechu. ſſwoje Khróbjje woni ženje neſankachu; ſo by jim njeſchtó pokranene bycž móhlo, teho ſo nebojachu. Khrudym dawasche kójdy bes Proſchenja a kójdy Zusy bu wot nich pscheczelnje horjerosaty a radu hſopodawany. A ſchtujz to nečjinesche, bu ſa Necžeſneho djeržany, ſe Wſy aby ſe Sſydlischčja wuſtorczeny a ſieho Bydlo ſylym jeho Samójenjom ſpalene. —

Ssm. I.

Žnenz a Pojnenz we Swadži.

Miebaž Žnenz pschepodawasche dženſ Týdzeń Nož 12. Kneſtwo ſwojemu Towarschej a Szjehowarej Pojnenzej. Jako ſo po mjeſacznym Waschnju wuwitaloži bjeſhtaj, pocža Pojnenz: Ale Bratſe Žnenzo, nejſy ty aby Kneſtwo la-

komny Khadla aby Ljensk? pschetoj 31 Dnów sy Knejstwo wedt a duž wostane mi sich jeno 30 kmojemu Gastojsztwu a to neje sawjernje njeđe tajke, kajž Saplata na Djseru. Ty sy ſebi Djen' pschidat a mi wotorhnył, a ty derje wi-điſch, ſhoto mam ja psched ſobu — kak wele czincz a dokonecz na Polach, Lukach, Sahro- dach a tejj na Wintzach! Kak borsy neſedjt mi Winowz na Schiſi a chze mi wot Mróſow Baſ- ničku bac̄ a me do Rosy ſtajecz! O, kak po- nej Ruzi ja bjielac̄ mam, to mojesh ſo ſwia- teho Michała wopraschecz, to je nebeſki Sswjath, ton egi wieszje nicž bac̄ a barbic̄ nebudze; Djen' predy mojego Wuskujenia a Wotedac̄ha wón pschindje.

Ach, kak mojesh tejj taklej ryczecz, wot- molwi Žnenz, nejšym ja Žnje mjeł, ſo doſz poczik a Brónje a Pschatch polník; Ludžo bjechu tak radoſiwi na mni, ſo ſu mi Domkhowaniku Ŝylanzami hotowali a ſwečili a ſu tejj Herzyn bylt. Ja newjem, ſhoto möhl ty ſPravdu ſemni mjeç; ton lutki jedyn Djen' tebe tejj ſbožomneho czincz nemóje; khwataj a ſpjechuj ſo ſtemu, ſhtoſj masch czincz.

Haj, tu wiđiſch, bjesche Požnenz, kak kój- dy ſam ſo jenož ſo ſtara a hiſhće ma dobre Samolwenje a Šbók na Prajemjecu; ja ſym wujitniſti a nuſniſti hac̄ ty, to je wuc̄zinene.

Na, na! wotmolwi Žnenz na to, to ja nepraju, ſo by twoje Djeko a Knejstwo neważne bylo, ale Bratſe, niz tak ſwóſoka, niz tak hor- dje a ſawiſnje! Laj, wſchijg Ludžo praja: ſhtoſj ja warik nejšym, to ty tejj ni- dy pej nebudgesch! —

Gustav Adolphski Wustaw a jeho Spo- mózenje.

Wótsje ryczaje Sswjedzienje wot kſchekſtianskeje Luboſzje a Wjery bratrowskeje Pomozy a Zebnoſy je tutón Gustav Adolphski Wustaw, kij ma to Raſtajenie, ſo by psches njón Khudym protestan- tiſkim Woſadam a Schulam we wótnym Kraju a Wukraju psches penežne Luboſzje Dary ſo pomhalo, kij wone hewak Khudobu dla ſo dlijehe ſdjerzecz aby wobſac̄ — aby ſo jako evangelska nowa Woſada aby Schula poſbjehnycz, ſaložic̄ a ſwoje Potrjebnoszje ſnesz nemója. Tymlej dny- bi ſo bratrowszy pomožna Ruka podac̄ po Na- pominanju božego Piſhma Matth. 22, 39. Romſt. 13, 8 — 10. 12. 13. a woſebje Galat. 6, 10. 9.

Tejj naſchi lubi lužiſzy Eſerbio ſraduja ſo wjessje na tajkim Škulku a brotrowskim Sjenocženju, dyž ſkyscha, kak bratrowske Sjenocženſtwa ſlutemu pomožnemu Raſtajenju aby hi- žom ſo ſaložile ſu, aby ſo hiſhće ſaložuja, jako Lipſku, Drežđanach, Barlini, Bratſlawi, Lu- banju (Lauban) a Solerzu ic. Ssam pruſki Král je Šalitarſtwo aby Prjodkſtejerſtwo tutych Gustav Ad. Sjenocženſtow we ſwojim Kraju na ſo wſal a temu ſtaremu wójnſkemu Rycjerej Baro- nej Hiller wot Gärtringen Voruc̄noſz dał we jeho Meni Schlenyjskej tajke Sjenocženſtwa ſaložo- wac̄ pomhac̄. Niz jeno pak we Pruskej, ale tejj we Sachſkej a to bes Eſerbańi tejj je kſjawn- nej Wjedomnoſt pschidlo, nadobna a ſaſlužbna talej Wjez a Malejnoſz je, kſotrejž nas ton Čaſh a jeho Rusa pôdla druhich naſabných Sa- móſow pawoła.

Hoja! cjeſzeni protestantszy Eſerbio! poſtan- my a ſložmy da ſo tejj my na tajku Pomo-

nachim Wjery Towarscham a Bratram; pomajemy sobu a spomóžmy tolej Khvalobne Nastajenje a to cíim skere, cíim dljehe my we nesadžekanym a nesatorhnemym Wjery a Pokoju Wjery Swo-bodnosz wužydamy a tajke Sbožje džakomnje sa-čujemy a khudym, Pomožny potrjebnym Wjery Towarscham potajskim pomožni a služomni byc; samójemy. Ekhelszijanskeje Milosje połoz kójdy derjesmyšleny swoju Scherapatku na Woltar na-scheje evangelskeje Zyrkwe.

Ale, kaf da te Lubosje Dary składowacj, dy a komu je podacj?

Moje Wuradzenje kpjeknemu a nastajnemu Wuradzenju a Edjerzenju tuteho spomézneho Skutka je tolej: Kójdy Hospodař aby hischje ljepe, kójda Parshona, kiz kbozemu Blidu shodzi, daj sa Ljeto Kroščik kpomenowanemu Gustav Adolphskemu Bustawej. Kroščik, praju ja, pschetoj schtu dýrbjal tak zylje khudy byc, so by sa Ljeto Kroščik nenasbótkował? a byli schtu tež jara khudy był — Kroščka dla sa Ljeto tež wschitko pónđo — runje kajz tón Skupy na tym Kroščku wobohaczic; nebudje a nemóže. Dy by ho tajki ſmijelny Dar najſkładniſho wotedał? Symškim Čaſu, dyž je Pschasa tu abn dyž ſyła Bur, kajz ho praſt, najſkerscho Kroščik Ruskomaj ma. Ale, schtu budje te Penesy woteberacj? schtu Wobrachnowanie a dale Wotedacje aby Pschepoſlanje na te Gust. Ab. Ejenoczenſwa wob-staracj? O, sa to dajcze ho tym Añesam Du-chomnym, Schenbarjam aby Schulmeijsteram sta-racj, cji budja we Ejenoczenju ſymti weſními Prjódstejerjam, Scholtami a. t. d. wschitko sapi-gacj a tu Wjaz khmanje a ſwiedomniwoje fastejcz.

Sswjaty Jan a ſwiatohjanowa Muschka.

Sswjaty Jan pschi Rjez̄h džiesche
Po tej Schęzejzy ſelenej,
Woklo neho Łuka ſcjejſche
Živej Vyschi kwjetkoſtej.

Vyschi Rjez̄h na trawnym Broſy
Kerežkach Ptac̄ki ſpiewaju,
Na tych Trawach kieho Noſy
Rajo Bruc̄ki ſtetaju.

Metelje, kajz moloowane,
Czolkami ho ſetkuja,
Stworenzko tam neje žane
Bes Czuc̄ja a Hibanja.

Wón ho hnuth weſelesche
Na wschitkim tym Stworenju,
Ewoju Duschu poſylnesche
Snowej bożej Luboszju.

Tajku Kražnoz wopomnimſhi
Sswjaty Jan ho pothili,
A laj, Mac̄ku nenadžiwſhi
Schjeru pytny na Šemi.

Skoro ſateptak ju bjeſche,
Cjeknyc̄z boha nemóže,
Kwutrobi to jemu džiesche,
Wot Šemje ju poſbjehne.

Nebojatko, wostaj Živa!
Wjcheczlinje knej prajesche,
Šemja ja tebe tež mila
Stworena wot Boha je.

A duž ju tam ſluki ſwiatej'
Sbadži piched ho na Kwjetku —
Wona pak ho ſe ſwiecžatej
Woeža horic̄z Vyschnoszju.

Djakna ſuboszju ho ſwjecži
Po tym ſwiatym Dótknenju,
Kajz ju widzish wečzor Źečzi
Mischkrjo Trawi po Hajku.

Šluki bjeſche pschischla liedom,
Roszichu ji Kschidleschka —
Wona roſschieri je nydom.
Hajku, Lofcži ſerawa.

Zydzienſſa Nowina

a b y

Šerske Poweszeſje ſa hornnych Lujiczanow.

37. Číſlo.

14. Džen Požneža.

1844.

Schto ſo Sswjeczi podawa?

Dyž Welt wokolo bjeha, da Wovcjer wjeszje Wozny rachnuje! Tolej pschiſlowne Wuprajenje placji tež tym wſchelakim Wobroczenjam a Wobſtejenjam njetſſicheho Sswjeta a čze kójzdeho kroſmyſlencu Wobladliwoſzi a Nakedžbowanju wabicz, dokelz Schkoda aby Nesbožje roſy. Wownik a Kroschf pschiindžeschtaj wondano ſaſy romadu a roſryežowſchtaſ ſo na Polu mot Schkodv, kiz jimaſ woblimaj te wondansche wulke Wjetſki na Pschenzy nacžinile bjechu. Kroschf džesche k Wownikej: Nó, ſchtoha ty tak k Semt ladaſch, by ſnadž klepane Seleschko aby Peney na twojim Pschenzniſchcu ſubil? Wownik: Ach nje, ale ja ladam, kak wele mi Wjetſki Pschenzy wukloczile ſu, ja bym zoltu ſytu mjeſ a ta tak lóchzy pada, to jt móht rez neſmesch doſtrawicž racz, hewak ſo roni, kajž džiwja! Kroschf: Da byj bjeku, kajž ja, ſa tu tež na Torofcheju wele Esleborn' wjazy krydnesch; njetko tam ueladaj,

wjazy ſeje wupadaneje wibjisch a bóle eže merſy! Wownik: Naschich Čjaſach dyrbí ſo Člowet romadzie bracj, ſo doſaha, to neje tak, kajž njeby. Kroschf: Rah 'temu tak? ſastarſku tola tež Jane Tolerje ſRebeſ' padale neſhu! Wownik: Nebaj wſchak taklej, nimamy my naſchich Čjaſach wjazy Wotedacija a tež wjazy Potrjebnoſzjom, hacž njeđu? My mamy najpredy Šakon ſa Khudžinu, po kotrymž kójzda Weſ ſwojich Khudých ſazimicž a wobstaracž dyrbí a neſmiedža do wſchego Sswjeta po Proſchenju hicj, kajž njeđu. Predy jim da, ſchtuij čhyſche, njetko dyrbí jim Gmejna niž jeno Hſopodu a Kh!jeb dawacž, ale tež Ejeſkarſa we Khoroſi placicž. To je ſamo na ſebi ſdóbnje a kſchesijansk, ale dyž nimach dacž, ſchtož ſo na tebe dónije, ſchtoha potom? dyž je Khudých wulka Čjrjoda, kiz tebi wichizy dórta lađaja, tehodla jim nemójeſch a neſmiesch ſderneſz dacž, ſchtoha hej čhejſch? ty dyrbischiſ ſo budžiſtig, nech ſu hódní aby nehódní. Kroschf: Haj, pschečiwo temu Šakonej ja ničo nimam,

ale ladaſ, Amótſe, nebold to jeneho ſowa a neſubi Čjlowek Lóſhi tDželu, dyj zyle Vaſmo Džela bojaſnych Ludi aby woſhudnenych Lidorow ſo na to ſpuſcheſa: Gmejna dyrbí naſ tola ſe-žiwič a ſaſtarac̄. Ma taſki Schadla wjeste, ſo budže na starý Džen aby we najhórtſchej Niſaſhnoſſi tola ſaſtarany, neje to roſpuſchcenemu A-venju a Próſniſtwu poſlekané? Schtuha buđe lutowac̄ a kſtarym Dnam ſebi ſhoto khorač̄ pſchi taſkej troſchtnej Nadzíſi? Naſhe Khieſje ſi tak padawe doſz. — a jím dyrbimy nowu Schpi-talnu twaric̄ a ju dobru djerzeč̄. Woſhnik: To djen je ta Wjeſ we naſchich Čjaſach, džei; Wočji wočzineč̄ dyrbimy. My mamy na to la-dac̄, ſo by ničtu do Proſcherſta na woſhudny a potom, ſo bychmy tejj tym Khudym, kotrych̄ hewak Gmejna ſeſtiwič̄ dyrbí, pomožne Wjeſh do Rukow dali, ſo bychu ſo ſami pſches pſchihódne a ſa nich khmane Dželo njeſak žiwiſi aby tej Gmejni wujitni byli. Dželac̄ woni dyrbja, to ſo ſamo wje, ale po Samožnoſti, to wupraſti tejj Šakon.

Ale, ſtoha ty mjenesche, rekný Kroschf dale, ſo mamy njetſiſtich̄ Čjaſach wjazy Potrjebnoſſiow? Woſhnik: O, ſawjeſſje. Ladaſ jenož po ſebi, kaiſu ty Draſtu noſyſch pſchecjiwo naſchim Džedam a wulkim Džedam — a te Žonſke hak-lej, ſak piſane paſane te khodja a dyrbja kójzde Wjeſl Qjeti njeſhto nowe mječ̄. Naſhe ločke, tune a nedžerzaze Draſzenje naſ wjazy khoschtu-je, hac̄ naſchich Predomnych. Schto naſ dale Drewo, Šelanje a zyke Ponojenje naſchich Po-ſow nelihoschtuje a ſto niž Palenz a Khoffej? Schto je njevy Drewo placžilo a ſto fu ſa ſohru Šelanja Hajnkej dawali, to by ſlyſchat. —

ale koſty Bur je tejj wobrachnował, ſhoto wón ſa Qjeti ſe Žonu a Džecjimi a ſCzeledžu na Palenzu a Khoffej ſe pſchepil, ſhotoj ſwojim Čjaſu nemójeſche, doſek ſu nebje — lej, toby pola njeſtreho ſkuliz wjazy wucžiniku, hac̄ moja zyla Pſchenza. Džecj a Schula tejj khoschtuja, to ſam wjesch. To jun hinaſ neńdze, wſchitko je wóſche ſefchrubowane. Kroschf: Ty maſch derje praſe, to dyrbí wſchitko ſieho Woſredka pſchinc̄, duj byrbich ſon ladaſ, ale ſhotoj je drohe, to tola nemójeſch tunsche cžinice, ja chzu prajic̄ to Drewo — a ſhotoj dyrbí byc̄, to dyrbí byc̄, ja mjenju tón Palenz a Khoffej. Woſhnik: Ja laſowac̄ nedawno we Poweſſjach ſWürtembergſteje, ſo tam we Knejerſtvi Müſingen pola 38 weſných Woſadow 74 gmeiſtich Wjeſow we Čjaſu džehac̄ich ſjetow je natwarenych. Drewa: Za-dnoſſje a Salutowanja dla ſu ſebi we wetſich Wjeſach dwie a teiſi ſi gmeiſte Wjeſy natwarili a na wjefych Dnach we Tndženju je Pečjenje. Sa 10. Qjet ſu ſebi pſches to 1158 Woſtrow Drewa aby 10. Tawſent Schjeſnakow salutowali. Neje taſke Salutowanje Woſkedažowanja hódne? a nedyrbeli tejj my taſke cžinice? Boni piſaja ſo te Žony ſwoprijedka na taſke Narychtowanje jara börcjale ſu, ale po Čjaſu ſu ſo ſpokojoſte a te pſchihódne Hoſpoſy budža mjenic̄, ſo dyrbí tak byc̄. Tejj božeho Wohenja dla je taſke Narychtowanje jara dobre a Straci a Nesboža wo-wobroczene. Kroschf: Taſka gmeiſta Wjeſ by njeſhto Duschne bylo, to ſym ja pódla — ale ſym Palenzom — tón ſahnac̄, to je nemóžna Wjeſ a tym Žonam Janeho Khoffeja nedac̄ wa-ric̄, to ſy hore trechil, hac̄ by do ſchertſchenja-zeho Njeſta falat. Ta Wójna, ſiž ſo we Piſmach,

Předowanjach a psches' te Palenzi pschezivne nidy mšodsho mjesc' nechala, které mohlo hischže Twarzta sbjeha, ta je tola podarmo. Wownik: starší bycž" taklej wobkruczesche ta luba, sbo- tón khoffej ja nesatamam, mi so sda, so jón žomna Mandžeska často a husto swojemu Sta- remu. Ale schto ma bycž, schto so poda? Wona pschindže njedy do Mjesta, hacž je Budyschin był, to ja newjem, a laj, we jenej Budži tam je wulki Khumshtar, kiz wschelke Džiwnej ežini. Wona tom tež nuz dže a pschladuje spodžitana. Zato tón Muž wschje swoje dwajsljebornowske Khum- shthy pokasal bje, wudawasche so wón sjenym hischje wetschim, ale sa Toleť. Wón swjekoszczeshe menujzy tych Ladarjow, so ma tašku Mucžku, kiz nydom Starých wotmłodži, dyž ju sjedža. — Hm! myšlesche Herta (ta Žona teho stareho Muža) taſkalej wotmłodžata Mucžka by sa mojeho stareho byka — sa Toleť, nje, tunscho ju mjecž nemó- jesch — rume je rume a tola ljepe! Ale džeha Peneshy sym wsacž? talej Starosz ji njetko nai- böle Lowu Iamasche. Žony wedža ſebi pak bérsh dobru Radu. Strutej Wotmyšlu džiesche wona kdraſtnemu Pschetupnikej, pscheda jemu swoju Koſchlu a Kubisħko wokolo Schije, ſrychtowa tón Toleť, kupi tu wotmłodžatu Mucžku a cijeresche weſela dom. Wecžor hžom waresche wona swo- jemu Staremu tu ſtej Mucžku ſawarenu Sopu a pschineshe ju Schlli na Blido. Tón jeny Starý ju wopta a jje a jje, ale wona jemu tak džiwnje ſłodži a so Schiji ſavera — haj, jemu pōčne mjaknycž. „Ja tola newjem, schto by ty dženža do Sopu warila, tak dobrý hacž tebi sym, tu tola nemožu delje ſchiknycž. Dy by mi ty pschezo nerycžala, kak dobra mi by, hacž sym runje starý, da bych ſebi myſlik, so chzeſch mi ſawdacž.“ Ne- ryč jeno pschezo wot twojeje Staroszie, tawſent Ras sym hžom tebi prajila, so by mi tajki naje

Rume je rume a tola ljepe.

Jedyn starý Muž Wonezach bjesche ſebi praje mšdu Žonu wsał a weſelesche so kajž Džiečjo, so wona jeho pschi wschitke Ljetow Merunovski tak lubo mijesche. „Haj, sa wjernje, ja cje nidy na-

nidy mšodsho mjesc' nechala, ſtere mohlo hischže Twarzta sbjeha, ta je tola podarmo. Wownik: starší bycž" taklej wobkruczesche ta luba, sbo- tón khoffej ja nesatamam, mi so sda, so jón žomna Mandžeska často a husto swojemu Sta- remu. Ale schto ma bycž, schto so poda? Wona pschindže njedy do Mjesta, hacž je Budyschin był, to ja newjem, a laj, we jenej Budži tam je wulki Khumshtar, kiz wschelke Džiwnej ežini. Wona tom tež nuz dže a pschladuje spodžitana. Zato tón Muž wschje swoje dwajsljebornowske Khum- shthy pokasal bje, wudawasche so wón sjenym hischje wetschim, ale sa Toleť. Wón swjekoszczeshe menujzy tych Ladarjow, so ma tašku Mucžku, kiz nydom Starých wotmłodži, dyž ju sjedža. — Hm! myšlesche Herta (ta Žona teho stareho Muža) taſkalej wotmłodžata Mucžka by sa mojeho stareho byka — sa Toleť, nje, tunscho ju mjecž nemó- jesch — rume je rume a tola ljepe! Ale džeha Peneshy sym wsacž? talej Starosz ji njetko nai- böle Lowu Iamasche. Žony wedža ſebi pak bérsh dobru Radu. Strutej Wotmyšlu džiesche wona kdraſtnemu Pschetupnikej, pscheda jemu swoju Koſchlu a Kubisħko wokolo Schije, ſrychtowa tón Toleť, kupi tu wotmłodžatu Mucžku a cijeresche weſela dom. Wecžor hžom waresche wona swo- jemu Staremu tu ſtej Mucžku ſawarenu Sopu a pschineshe ju Schlli na Blido. Tón jeny Starý ju wopta a jje a jje, ale wona jemu tak džiwnje ſłodži a so Schiji ſavera — haj, jemu pōčne mjaknycž. „Ja tola newjem, schto by ty dženža do Sopu warila, tak dobrý hacž tebi sym, tu tola nemožu delje ſchiknycž. Dy by mi ty pschezo nerycžala, kak dobra mi by, hacž sym runje starý, da bych ſebi myſlik, so chzeſch mi ſawdacž.“ Ne- ryč jeno pschezo wot twojeje Staroszie, tawſent Ras sym hžom tebi prajila, so by mi tajki naje

lubſchi; niđu na Šewjecji ja žaneho Młodeho a tak tež tebe mječz neham. Ale tym Starym bu vo tej Sopi pschezo hore, wón pocja bluwacj. „Shto masch ty somnu prijód? shto dyribi to stej Sopu rjekacj? taklej ryczesche tón Lubowany Starý twerdźje stej Žonu a pschimny ju krucije ſa Ruku. Šama połna Stracho pocja ſo Herta spowedacj, ale roczesche ſo wele Króćz, ſo ſtutej wotmłodjatesi Mucjsku dale nicžo chyta neje, ha cz jedyn jenticki Ras jeho wola dač, kajki je ſa młode (Ejeta) wonladač — dale neje nicžo bylo! —

Troſch t.

Zednaſ ſo ſhortim tym Dyrbenjom,
Kij nas njetko dželi:
Šewojim wſchak Čaſu ſe Reženicžkom
Schton ſo ſaſy bjeli.

Wſchitke wſchak liſſjoſte Keraschki
Saſy wubiwaja,
„Saſy ſo budžem⁹ widžecj⁹”
Młode Liſſja praja.

Wſchitke wſchak poſymſte Wjetſicži
Ekwjetku ſaſy raja,
„Saſy ſo budžem⁹ widžecj⁹”
Eſjida poduwaja.

Wſchitke wſchak cžahate Ptacžiki
Saſy pſchikhadžea,
„Saſy ſo budžem⁹ widžecj⁹”
Diodinje wobtrucjea.

Wſchitke wſchak róžowe Kudžetti
Młodzych Serow rekn⁹:
Saſy ſo budžem⁹ widžecj⁹
Laj, te Szjeny cžekn⁹.

Wſchitke wſchak ſbljednene Wjetſicži
Saſy ſabkyschcžija,
„Saſy ſo budžem⁹ widžecj⁹”
Jaſne wobſwiedźjuja.

Rono, haj, kójdžicžke Wutrobi
We tej Mozy bise:
Saſy ſo budžem⁹ widžecj⁹ —,
— Pſchichod Wjenzy wiſe!

We Welleretz Kniherni je doſtačžu:
Serbske Peſnicžki. 2 Nsl.
Sellerja Krótke Rhyrluschje a Epjewanežka ſa
ſerbske Schulje. 3 Nsl.

Zitne a hutrowe Wifki.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini
placžile:

Rož . . .	2 tol.	$22\frac{1}{2}$	nsl.	tež	2 tol.	$17\frac{1}{2}$	nsl.
Peſchenja . . .	4	$7\frac{1}{2}$	-	3	-	$27\frac{1}{2}$	-
Ječmen . . .	2	10	-	2	-	$7\frac{1}{2}$	-
Wows . . .	1	$17\frac{1}{2}$	-	1	-	15	-
Róž . . .	3	$7\frac{1}{2}$	-	3	-	25	-
Jaſlyn . . .	7	4	-	6	-	-	-
Bjerny . . .	1	-	-	-	-	25	-
Hejduschka . . .	6	10	-	6	-	$4\frac{1}{2}$	-

Aħana Butry 9 nsl. 4 now.

Syndżenska Nowina

a b y

Perſke Poweszeſje ſa hornych Lujiczanow.

38. Ćíplo.

21. Dzien Pojneńza.

1844.

Huſitojo we Lujizach.

Pschi Rónzu Knejšwa Číjekho Krala Wenzelawa naſtarachu Huſitiske Nemjernosze, ſkolnyh poſdſiſho naſtrachniſcha ſapuſzjaza Wójna tež ſa naſch wózny Kraj ſeffhadža a hacj Kjeſtej 1436 traſeſche. —

We Ljeczi 1402 bō ión Wjeru Ponoweri Huſ ſa Prjedarja pschi Bethlehemſkej Zyrki we Praſn wuſwolenn. Psches jeho neſtrachocžiu a ničjo netoſazu Myſl a Wucžbu naſtarachu Nemjernosze na wóſkoy Schuli, tak ſo tychamych dla psches 5000 Schtudentow ſa ſwojimi Wucžerjami ſienym Dobom Mjesto wopuſcijichu a jich najwiazý do Lipſka wotemidje. Stuteho Podawka dosta ſo Lipſcjanam Dobylk, Prahovſkim pak wulke Eubenje, a, kajz ſo wje, Huſej ſamemu pschinieſe tolej wulke Hidjenje jeho Ssobumjeschjanow, kij jemu Winu tamneho Eubenja dawachu. Atemu pschinidje hiſchče, ſo Huſ psches ſwoje Pscheſzimofje pscheſzimo duchomſkej Lowi, Bamkej, tak

derje jako psches njeſotre Gwaltnosze ſwojego naſteho Pscheſzela Hjeronymuſa Hidjenje teho Duchomſwa a napoſledk Khlödbu (Bann) ſamu na ſo pschiczeje. Wón wopuſczej tehobla Prahu, kofraž jehodla do Khlödy data bje, a džesche do ſwojeje Wýn Huſinezow Čechach. Tola je Praha jeho Wopomnenje hacj do njetiſſeheho Číša ſakhowal i ſwulkej Luboſju. Pschetoz jako jeho Dom, kofryž po Číšu starý a padawny bje, we Ljeczi 1825 wottorhacj Chyčhu: da ſadžiſka tohame Khejjor Franz ſam, we ſwojej Salafni vraciwiſhi, ſo je wón Dom sprawneho a wibjeneho Muja. Tedom haklej, jako ión Dom mięſteho Panenja dla ſtrachliwy bje, dowoli Khejjor napoſledk do jeho Wottorhanja. Tawſentz pschiſhwatachu, a kózdy prózowasche ſo, Kufk Drewa, Khalka aby Kameni k Wopomnenju na Dom teho Wjery Ponowerja dostačj. —

Jako Huſej we Ljeczi 1414 na tu do Koſnicy pola Ijesora, Bodensee menowancho, wupisanu zyrkiwinu Gromadžiſnu wot Bamja k Sa-

mohvenju pschincj lasane bō; doſta dre wón wot Khejzora Sigismunda wobſchitowarski pschewo-
dgerski List tam a hyn. Dokelž pak swojim
Wuc̄bam so wotrez nechachte a dokelž tedom
bamziske Meno wjazp samó, dyžk khejzorste: da
sta so po bamzowej Woli, so Husz na tym
Dnu Prajnika 1415 Koſtnicy spaleny bō. Ktu-
tej zyklwnej Gromadzisn pôšlachu tejj Horni
Lužizarjo Semjana Hartunka wot Kluksha, Tamna
(Thomas) a Hanfa wot Gersdorf na Rychnach;
a Budyschinskij swojego ſchulſkeho Wuc̄zera
Matthiaka Strekana. — Tomne gwaltne a ne-
ſprawne Rónzowanje teho Wjery Ponowerja ſbu-
dži Hidzenje a Wezjwoſh wo Wutrobach jeho
Pſchiwiaſarjom, kiz pschegz bôle ſo pſchisporjachu
a Komornika Krala Wenzeslawa, Jana Chawka
wot Troc̄nowa, koremuž jeho ſlepego Woka dla
Ziſchka aby Ziſka rjekachu, k Wodzerej ſčinichu.
Renesansje ſame, kotrychž dla Wenzeslaw ſbrahi
czekanę dyrbesche, nastawachu htjom wjecji 1417,
bjechu pak wjecjt 1419 tak hórkę a hylne, ſo
Hufitoſe najtrachnische ſturowosje wutvedo-
wachu. Poweſz tutych Podawkov ſastróži Krala
Wenzeslawa tak jara, ſo nohlje a to bes Herbow
wumre. — Jego ſzichowasche tehodla jeho Drážr,
tón Khejzor Sigismund, Wuherski Kral. Dokelž
pak tutón Hufowef hanibnej Smertgi ſo ſtaſit
nebje, da nechachu Hufitoſe jeho ſyka niz, aby
tola jenoz pod Wumjenenjom, ſo h̄mjeſza ſwoju
Božu ſlužbu nesadželanu mjeſz, ſa ſwojego
Krala poſnacj. Ale hac̄ runje telej Wumjenenja
po cžlowiskim Prawi a wujitne ſa Čjeslu a zyl
njemſli Kral bjechu; da bóchu tola wot Sigis-
munda wotpokafane. So by pak ſromadnemu
Mjerej popomhal, da dashe Sigismund wſchitkim

Pſchec̄jownikam a nepſchec̄elszy Smyslenym Lownu
wotc̄ez. Taſka pomozna Wjaz neſlužſche pak
niz jenož knic̄omu, ale nuc̄esche tejj Hufitow,
ſo twerdiſjo bes hóbu ſjenoc̄ic̄. Duž napomi-
nachu Hufitoſe te Lujſke ſhjess Mjesta, jo bych u
ſnim ſwiaſt pſchec̄jwo Sigismundę czinile.
Dokelž pak teſame swojemu Krali ſwjerne ſa-
woſtachu, pſchic̄ejechu ſebi tejj wone Hidzenje
ich Hufitow a jich naſhurowishe Pſchec̄jehanje
na ſo.

Wot Wraſlavu piſhe Sigismund 1420 tym
ſchjess Mjesta: „So wón na Myſli ma, nje-
lotrych Speczivych Čechach khostac̄; tehodla
dybzja wone ſe ſwojimi Brónjami ſo hotowac̄,
Wójskom a tejj ſtej ſwojej wulkej Buschkuju
(Schtuku) ſuemu pſchinc̄, dyž jich Lownik, ión
Semjan Kawac̄ wot teje Lipy (Leippe) jim ſasac̄
budje. Schjess Mjesta mjeſachu menujzy tedom wulke
Schtuki aby Kanow, do kotrychž wójskom bliże
dzeſac̄ Konjow pſchahac̄ dyrbiachu. Horni Lu-
žizarjo bjechu pak jenož 14 Nedžel' pola Krala,
kiz niz jenož nic̄o nedokonja, ale tejj wot tamnych
uſekotrych Speczivych pſchewineny bō a wele
Luda ſebi.

Bes tym bjechu te ſchjess Mjesta ſame wot
Hufitow do Rosy ſtajene byle, a Budyschinskij
wobtwerdiſhu ſwoje Mjesto ſewſchjem jenož mě-
nym Možy Napinaujom. Ktemu Wobtwerdzenju
kaſachu pomhac̄ niz jenož wſchitkim Podrožníkam
we Mjessi. Mjeschajanam a Sekuſomnikam, ale
tejj Semjanſtwu a Burſtwu mjeſchajanſkeje Wo-
ſolnoſſje, tak ſo wſchjednie wot 200 hac̄ do 300
Cžlowiekow Mjeko wot ſnužka a wot ſwonka
wobtwerdiſachu. Bes hufodnymi Semjanami wu-
ſnamenti ſo wobſeſje Abtſyna hwy. Marineje Wjec̄,

dy, kotraj same sa so wokolo 300 ludzi ktutemu Rejje Djeljanju posla. Na tolej Waschnje na- kachu Ljecji 1421 njetische swonkonne Brohi teho Mjesta se swojimi Woborami a dwojimi Rebjami. Tejj swonkonne mjeszanske Murje a Turmy tak verje jako swonkonne Murje se swojimi tylerski- mi Djerami buchu k Wójni Wedżenju pschisprawene, 18 nowe Schutki late a Murje, Turmy a Brohi snimai posadjane. Po tutym Enamerju cjinjachu tejj druhe Mjesta, kiz k schiesz Mjestam bluszhachu. Tak bo psches stromadne Mozow Napinanje Mjesta a Kraja Skutk dokonjany, ko- trehož Twerdosc Nepscheczelei Bojosz a Wodżer- ženje, tym pschichodnym Narodam pak Welske a Spodžiwanje pschihotowa. Psihi kójdej hjecho- wozej Wójnt pak bóchu telej swonkonne Wobory powišene a snowa wobtwerdżene, schtojj je so tejj we tak menowanej sydom ljetnej Wójni stočo. Ale wot teho Časa hym bóchu tamne Wobory sa nedostahaze posnate a su wuli Djiel hjeplshim Wustajenjam so podacj dyrbjale. —

Wuli Wuijsk tutych sa tedomniſki Čas jara khamnych Wobtwerdżenjow pokusa so hizom, jako so Husitojo prjeni Ras 1420 do Hornych Luj- żow blisko pola Žitawy dachu. Psihetoz jalo woni Mjesto we dobry Wobori a swele Ludom wob- gadżene namakachu, da spokojichu so hym, so Klóschtyr Hójbin (Hýbin) nadpanychu a wuru- bichu. Leħodla sejnicihu wLjecji 1421 Lujiczenjo Swjask swiħwolenskim Sachsonskim Gierschtu Bed- richom tym Bitwarstiu a jeho Bratrom Mark- grofu Bedrichom tym Smjeromnym, a to na pęcz Ljet, pschecjivo wiċċikim Kraj Wodżekodżerjam, a hotowachu so knassmulišemu Wobaranju. Stuteho Swjaska pschindże, so schiesz Mjesta Kom-

nikow (Hauptmanow) abu Roskaſowarjow dostachu. Ljecji 1423 a 1424, we kothymž Mór Čzechach a Lujżach knezesche, porožachu Husitojo sches Mjesta snowa sWójnu. Wós sTerejami, kothymž jim vrejż wsole biechu, bje na tym Wini. Husitojo navalichu so na Ród Karlsfried aby Neu- haus blisko pola Solerza, jachu wokolo 70 Mužow a wuwedżechu nad nimi najtraschnische Szuro- woszje. Sa to cjinjachu Horni Lujiczenjo tje Kunohje Čzechach. We tutym Ljecji wumre Zifka, Husitiſki Wodżet, na Mór, a Husitojo rosdjie- lichu so njeſko do dweju Čirjódow, wot korejuz ta jena febi Prokopa Raſa, ta druga Pro- kopa Mjutora k Wodżerzej wuswolt. We Ljecji 1425 pschicjegħu woni psched Lubij, djejj sWe- czenjoni Pređymjesta sapalħu, dokelj Mjesto same jid Nadbjeħ wotraħylo bje. Bórsy pschindże tejj Žitawa do Stracha, tola djesche wón nimo, jako tutemu Mjestej wot wiċċikkli Stronow hym kPo- możi kħwataħu. Wot tudy czeħnichu Nepsch- czeljo sapu do Čechow. We Ljecji 1426 bró- ujachu so sjenocjene Mjesta snowa kWójni psch- ejivo Husitam. Horni Lujiczenjo sjenocjichn swoje kħetre pomożne Wójsko, pod Wedżenjom teho Bohota Hanża wot Koldiż se Sachsonskim Wójskiem a czeħnichu do Čechow. Na 16tym Dnju Esmajnika 1426 pschindże blisko pola Aušig bes nimi a bes Husitami kBitwi, we korej na wobtimaj Bokomaj wokolo 50 Lawtentow Čilo- wekow sabitħi bħi, a Horni Lujiczenjo ssoro zyli sahubeni bieħu. Dobycjerjo we tutej mordatsej Bitwi mostachu Husitojo, kiz Schreckenstein wu- ttipiħu a Aušig sapalħu. Jidh wójnha Dobiza bje pschemjenje nulta. —

(Pschichoduje dale.)

Bóh pvmha Khudym.

We turkowskim Kralestwi bjesche njeđu mózny Bohot, s Menom Hakkam, kotryž swoje Sahroby a Rodnym Mjesht, we kotrymž bydlesche, radn powieschicž a rosschjericž chysche. Sjeho Rodom a jemu mózkej Sabrodu mesowasche, pak khuda pobožna Wudowa se swojej Sabrodu, kotryž tón Bohot k swojej Sahrodži pschiwsacj a ji tehodla wotkupičž jadasche. Ta khuda Wudowa nochysche pak jemu tutón swój Namjerk, na kotrymž so sejwí, wostajicž a duž wsa ji Bohot Hakkam, mersazv na jejnu Resibitož u Rekwólnosž, tutón Kraj s Mozu presčž, rosschjeri swoju Sahrodu snim a twaresche hedi Khjezie na njón. Wudowine Prostwy a Skóržby bjechu podarmo.

Cjinesche so pak po njeschtio Čjašu, so Ibu Beschtir, kiz jako Prawdu lubowarski a nebojasny Muž snaty a cjezeny bje, Mjeschcjan-Scholczi-stwo tym Mjesht dosta. Atemu poda so placjo ta Wudowar a pawedasche jemu wschiško. Ibu Beschtir namaka tu Wjez cježku; pschetoz nech tež Sakon tej Wudowi pomhasche, schto pak chze so pschečzivo wóšokemu a móznemu Knesej sapocžecž, kiz swucženj je, swoju Wolu jenicžy sa Sakon a Prawdu djerzecž? Schto cjinesche njetko tón Prawdu lubowarski Mjeschcjan Scholta? Wón wobherka swojego Wóšla, pojšny jemu wulsi Mjech na Echiju ja khwatasche nydom do Bohotoweho Rodjika tej nowej Sahrodži, dježž Bohot runje pschebywasche a so na wudowinej herbiskej Semj weželesche. Taiké Mjeschcjan Scholtowe Pschindjenje se swojim Wóškom a Mjechom stajt Bohata do wulkeho Spodživana a hischče wetsche

Se Samolwenjom redakciora.

Cjischane pola C. G. Hieck.

Dživanje sapščia jeho, jako Ibu Beschtir jema Mohomasj patje a proschesche: Dowol mi, Kneže, so hedi swój Mjech s Berschegu wot tuteje Semje napelnju. Hakkam to dowoli. Jako tón Mjech polny bu, proschesche Ibu Beschtir Bohota so by jemu tón Mjech na Wóšla fasbjehmjež pomhal. Bohot namaka taiké Žadanje hischče dživntsche, hacj wschiško Vrijednische; so by pak molabat, schto tón Muž na Myſli ma, duž pschimmasche móń kobu. Ale tón Mjech nebesche Šibnenju — a Bohot rjeſcher: to Vrijemjo je pschemožnje cježke, Scholta; wone je psches Mjeru cježle!

„Kneže, wotmokwi Iba Beschtir snadobnej Chröblisowju, „Ty spōsnajesch tuto Vrijemjo sa psches Mjeru cježke a laj, wono wschak wopschimne jenoj mózku Dželbu teje Semje, kotryž ty sne-prawym Waschnjom jenej khudej Wudowi wsał sy: pak da chzejsch tón zyky rubeny Kraj nesž móš, duž čji jón na sudnym Dnu Ssudnik teho Čwajeta na twojej Rameni połožicž budže?“

Hakkam tón Bohot bu postróženy; móń khwalesche Ibu Beschtirou Smužitož a Mudrož a da tej Wudowi tón prejcžwaty Kraj sewschjemi Čwarenjami, kiz hje na móń stajicž dał, sažn. —

We Welleretz Kniherni je dostacžu:
Serbske Besnicžki. 2 Nsl.
Seilerja Kröcke Khyrluschie a Spiewanciſta sa serbske Schulje. 3 Nsl.

Zitne a butrowe Wiki.
Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini
placžile:

Rož . . .	2 tol.	20 nsl.	tež	2 tol.	15 nsl.
Pschenza . . .	4	5	:	3	20
Ježmen . . .	2	5	:	2	2

Wudowane wot Welleretz Knihernje Budyschini.

Łydżenſka Nowina

a b y

Serſke Poweszie ſa hornych Łuziczanow.

39. Ćizisko.

28. Dzień Pojneńza.

1844.

Huſitojo we Łuzizach.

(Dalewedženje.)

Zutry 1427 pschindjechu Huſitojo ſnowa psched Źitawu pod Wedzenjom wobecu Prokopow, moblebnymu to Mjesto; nemžachu pak je dobyc̄, dokelž ſamo Solerszy jemu 1000 Mužow pod Wedzenjom tñjoch radnych Knesow kPomozy poſlachu. Wot tudy czechnicu woni na Solerz, dgejž ſrunę Mozu wotpokasani bóchu. Nanajwosche tehodla ſhortkohent puſchczichu fo ſnajwetschim R̄hwatom do Lubanja, dgejž na 15tym Dniu Rózomnisa i Bitwi pschindze, we kotrejž ſwopredka taj Wodžerai pschewinenaj bōchtai. Bóthy po tym pak ſapoczeńſtaj tu Bitwu ſnowa, a Konrad wot Zeidler, Mjeschcjan Scholka a Wodžer tych Lubanſkich, pože wot dwieju Schipow pschedlóy ſkonja. Duž ejiſtachu eji ſeho a Huſitojo ejiſtachu fo ſCzifazym ſobu do Mjesta nuz. Wſcielo, ſchtojž jim na- pscheczimo pschindze, bó njetko ſkónzowane, ſbur- woszie na ſburwoszie wuwidžene, Mjesto ha-

me na to wutubene a ſapalene. Ženož malo- tych Lubanſkich wostachu pschi Žiwenju. Runę hejſo niz ſtrahniſche Podendženje dójndze ho na Klóſchtyt ſw. Marje Madleny. Wot tudy czechnicu Huſitojo do Schlehyneſkeje, dgejž podomne Podaroki ho zolhače ſu. Budyschinszy, we Bo- joſzi psched podomnym Podendženjom, pschihoto- wachu ſnowa ſwoje Mjesto i Wójt, wuporedja- chu wobaranske Twerdzisny a brónjachu fo ksmu- ſilemu Wobaranju. Pschi Könzu tuteho Ljeta pschindjechu Huſitojo wospet psched Źitawu, bó- chu pak wot Hornych Łuziczanow bliſko pola Krajobrazu ſbic̄i. Nepscheczeljo wupoſlachu tehodla ſtradijnych ſapalerjow, kotrychž Jedyn we Mje- ſti Lubiju Wohen ſaloži. Skulikowat bó ſafla- pany a we Solerzu ſpaleny. To ktemu nusne Drewo, dwie Föhri, kloſtrowaſche 7 ſchlebor- now. We Pojneńzu 1429 czechnicu Huſitojo psched Solerz, a motpalichu Predymjesta, dokelž Mjesto same dobyc̄ nemžachu. Predy bých u Nepscheczeljo Solerſkim praſic̄ dali: „So bychu

wola won pschischli a snim Bitwu wažli.“ Na to wotmolwicu tamni: „So ſami na nich we Mjefte čakaja, dokelž hſchcze zylu Brón nima-jo.“ — Wot tudy dachu fo Huſitojo do Budyschinskeho Krajomſta a ſtejachu na 3echim Dnju Winowza psched Kamenſkim Rotaми. Woní za- dachu Kuzpuschjenje, bóchu pak s Bronemí wRuzh wot Murjow a Turmow witani. Na Atym Dnju rano pocža fo Vjedzenje. Huſitojo nadbjehowachu Mjefte hacž Wečžoru a tak po- ſpočti ſchtyri Dny, ale nemojachu Myſl tych ſnužilich Mjeschjanow, kotsiž pschedy hſchcze Wumóženja fo nadžiachu, ſlemej. Psches 1000 Nepscheczelow lejjachu morwi wokolo Mjesta, a Kamenz ſamofia nepſchewineny. Duž poradji fo Huſitam wokolo Pölnozh ſeſnoſzju a ſPſche- radu ſamurjowane rodowſke Rota pschelamacž a do Mjesta fo walicž. Mjelko naſta nepodomne Krwe Rosleczje. Nepscheczeljo ſamorichu wjazn dyžli 1200 Čłowekow, rubjachu Mjefte a ſa- palichu je. Runje Podendženje mjeiesche Klóſchtyr ſw. Marineje Wjedny. Mjefaz po Nadbjehu na Kamenz, puſchcžichu fo Huſitojo pod We- dženjom wjefteho Moleſta aby Mjeflaſka wokolo 4000 Mužow bylni, na 12tym Dnju Winowza 1429 prijet Ras psched Budyschin. Roskasowat tuteho Mjesta bje Thimo wot Koldiž, ſmužily, kruty a wobladliwy Muž. Mjefte ſame bje derje wobrónene a ſtyleſkej Potrebu wobstarane. Psihi Pschibljenju tych Nepscheczelow da Roskasowat nydom te k Wot- wobaranju pschemjernje ſlabe Predymjesta wot- palicž, fo byku ſebi Huſitojo ani we nich Hóſpodu newali, ani je hewak k Schkodži teho Mjesta wuziwač nemohli. Nydom ſasache Mo-

leſto Mjeftej fo podacž; a dokelž to teho fo wo- barasche, duž porucži won naſajtra dobywarſki Nadbjeh. Wečžor a Djiel Nozy bo tehodla ſPſchi- hotowanjam i temu pschedzineny. Na 13tym Dnju Róžomnika ſapocža fo Nadbjeh ſnajſajniſchim Ranjom a to na tſjoch Mjeftech ſjenym Wotma- chom, na ſchulſtich a na bohatych Rebjach a na Nawifanju teho Mjesta k'krótkemu Wečžoru wot ſnužkomnych lawſtich Rota hač ſnjetſchim ro- dowſtikim Bjetlnjam — ſe Elobocžiwoszju a Sa- ſakloſzju, kiz Budyschinskich do wulkeho Stracha pschinez a jím naismužiſche Wotwobaranje ſa- ſasche. To je tež wot Wobydlerjow fo ſtało Zyle Mjefte, Mjeschjenjo, Žónſke a Šekujomnižy podachu fo na Turmy a Murje, tſylachu tu ſe ſwojimi Tſylbami, tam ſe Schipami a Kame- njami na nadbjehowazych Nepscheczelow, a ſtyle- ſtich Djjerow a ſwajchtaſtich Woknow tych Turmow rimasche wulka Tſylba mózne. Duž wuladachu ſe Saſtróženjom, fo Djiel Tſylerskeho Brocha (Pulvera). wot jađliweje Ruki pschema- cžany a kničomu ſčineny bje. Runje kajž ſchreibetath bjezajh Wohen ſlinejſche tuta traſch- na. Powesz psches zyle Mjefte, a we Wokonk- nenju pschinotkowasche njek wſchitko Króp, ſchreje- jazu Smohu, Schwabl a ſmolane Wjenzy tak wele, hacž móžachu a namakachu. Saſakloſz tych Nepscheczelow a Tſychnoſz tych Woblehne- nych ſaporeſtej wobojsich we ſsurowoſzi; Mor- downanje a Wolanza bjeſche naſchitſtich ſtronach. Ženož naſtawaza Nóz cžnesche tudym ſatrashnym Podawſam Konz. Budyschinszji bjechu neſhe- winent, ale wot wobeju Djjerow wele Luda ſu- beneho. Nóz ſajndje pod nowymi Pschihotowa- njami. Ranje ſwitasche a ſnim ſobu ſapocža fo

tošame Možow Napřínanje, tažama bítvarfska Mjeschenza. Duž sapali ſo na jene Dobo k Saſtrójenju tých Woblehnennych jena Khježha we Mjeſti, a to čínesche Wojowazych někotre Wokomíkněnja newjeſtých, dje bych u ſo wobročili. Tola cjt ſmužili Mieschenzenjo newopuschezichur ani Brónje ani Murje ani Turmy, a jenož malý Djel tých jara Tyschenych, cjt ſslabi aby lachko ſtranent khvatachu k Wohenej, ſo bych u po Samóznosći jón hascheli. Ale ač na tých bohich Neſaméžnych! Sjenym Wokom Wohenej, ſruhím woſowazym ſsobubratram pſchiwobročeni, neſamóchu Plómenju wobroči, a Bjertylk teho Mjesta pýre Wohen. Ale runje to Plómjo bje Mjesta k Ebožu. Mone čínesche Woblehnenych jenož hishcze ſurowiſhich, to najpoſlensche wažic; pſhetož woni widzichu po Nepradženju Echcjeponzy ſa ſo a ſa tých ſswojich we tuym Plómenju! — Žadny Djel netkúchowasche, naſmeňe pak ſmužili Wotwobarario teho Mjesta. Vecžor pſhindže a hishcze moſta Mjesto ne-pſhewinene. Ale cjiemne Nebegha roſhwjetluje haschowate Plómjo wotpaleñych Khježow a Domow. Ljedom ſhabdžachu ſera wot Ranja, duž wobnowi ſo Nadbjež a Bitwa hishcze ſylniſcho. Rubenſta a Mordowanja ſakomna Myſl roſhylni Móž Nepschecželov, Modlitwa wo Pomož a Wutracje tu tých Woblehnenych. Hizom bje pólno a Reblje zjkeje Wokolnoſje ſtejachu na Murjach proſſje horje, ſo bych u ſo po nich Nadbjehowazh do Mjesta nuz cjiſchezeli. Moleſto Prjedku, a jeho ſjehowasche hawtujo roſhniem-drena Črjóda — a ſchtu wje, ſchto bydžiſche ſo njeſlo podalo? Duž pane, Dózpíčju ſwojeho Wotpoladanja bliſko, nepſchecželski ſsuromník

wot dweju Schipow s Dobom pſchelloty, a na teho krawjazeho Wodjerja žolmesche ſo njeſlo wóſſe wujo Črjóda tých Nadbjehowazych. Woní ſbiezechu jeho na Ramenja a neſechu jeho do ſwojeho Ljehma, djejj won tejj wumre. Se ſpanenej Wutrobu dla ſsmrczje ſwojeho Wodjerja ſbiezechu nydom Huſitojo Woblehnene hoře a čehnichu we wulkej Meradnosći do Delnych Lužizow, djejj Gubin a Klöſchtrt nowe ſeedliſchzo (Neuzelle) ſapusichu a nečlowečne ſsurowozje pſchi tym wobenidzechu.

Budyschinsz, Bohu ſa Wumóženje ſwojeho Živenja a Samóženja ſo džakujo, djeržachu ſromadne Čehnenje pſches mjeſchczanske Haſy, pſchi kótrymž Spjewanje ſpolnych Wutrobow ſaklineža. Ale jich Djakomnoſz dyrbesche tejj trajaze Žohnowanje ſa jich Djecži mječ. We tymžamym Lječi ſaložichu woni runje na tym Mjefzi, djejj Nadbjež najſylniſchi bjeſche byl, Janželej Michalej k Čeſti, kotrehož ſswedžení halej nedawno ſwecžili bjechu a kotrehož pomožnemu Pódlabyčzu ſwoje Wumóženje pſchipiſachu, Zyrkej kſwiatemu Michalej. To je tón ranschi, malý a wuſti Djel, tuteje Zyrkwe. Miſchnovski Bifkop, Jan tón 4ty, poſtaji pſchi tym ſobu, ſo dyrbí Mjesto s Džakomnoſju ſa ſwoje Wumóženje, kojde Ljetofſwetjeniske Wokolocženjenje ſe Spjewanjom, ſe ſagwjezenym ſswjezami a ſe ſerawozym ſhorjami najblíſhu Nedželu po Burkhardži, jako na tym najtrwedsim Onju ſa Woblehnenych, djerjecž, potom Božu Mſchu we tamnej Zyrkwi ſlnſhecz a Khjerlusch: „Eje Božo khwalimy!” ſpjevacj. Tuón ſwedžen. ſwecžachu tejj wopravdži hacj do Reformationa.

(Wobſankuenje pſchichodnje.)

M a s h m a.

1. Majrenšči Ččaž njetk nimo je:
Pola ſu ſchitke ſrum' wane,
Garodž bōršy proſne ſu,
Sso Mlody k Čymy khovaju.

2. Dje wostale je Selina
Tych Wukow a tych Brjesow wſcha?
Sso druhe Barbý mjeſecheju,
Gahony ſchitke ſchjere ſu.

3. Te Ptacjki renje ſpijewate
k Brecz cjenenu ſu hotowe,
A Wacjki tež ſo khovaju
Do ſwojich Vydow k wataju.

4. Tych Schtomow rjana Mlodjina
We Roszenju je ſastała,
A vyschne, rjane Metelki
Ceej nevptaju Róžicjki.

5. Ty pak, o Duſha nehmertna,
Rij tajke ſnowa wolada,
To ſchitko nimo tebe dje
A luboſnje cji prijeduje:

6. Rajz Ptacjki cjanu ſWęſelom,
Tak hotuj tež ſo ſ Čjažom dom;
Rajz wonie ſaſo vſhilečza,
Sso ſraduj tamn'ho Maljecža.

P.

Wſchelkiſny. Čbjerki.

Wulki Djiv.

Pomnenja hódnih Djiv je ſo wondano njedje podat. Jedyn Muž mjeſeſche njemu Žonu a bje ſbezminje ſnej živ. Jedyn Djen, bes tym, ſo

wón doma nebje wujndje pola neho Woheń; Žona ſtróži ſo tak, ſo Ryč ſaſo doſta. Tón Muž vſchindje domoj; Žona hjecži jemu weſela na vſhcežimo a wóla: „Ja ryču, ja ryču!“ Muž wotmelečja ſo — Wón bjeſche vſched Saſtreženjom Ryč ſubit.

Hudaj, ſh to to je? Rhjeſa jeſa tež niž; wobydlena je a tež niž; Wobydlerjo neradý nuždjeja, cžim radhjo ſwon; jadyn wot nich ſebi Durje ſam newotanka a ſaſobu ne ſanka; jadyn Paduch ſo tam jenje nužlamal neje! —

Njekajki Paduch bu wot Gſudniſka praschanj, cžehodla je kranyk? „ſwořmich cžehodla“ wotmolvi Paduch, ja mam domach khoru Žonu, ſchiesz Džecži a jadyn Khljeb. —

Cžehodla. Cžehodla padaja Mužam Wloſh predy ſkown, hacj Žonam? dokelj ſo Mužovo hužliſcho ſowi drapacž dyrbja, hacj Žony.

Žitne a butrowe Wifki.

Sandženu Sſobotu ſu Žita Budyschinii placzile:

Rož . . .	2 tol.	20 nſl.	tež	2 tol.	15 nſl.
Vſchenja . . .	4	5	—	3	20
Dježmen . . .	2	5	—	2	2
Worß . . .	1	17½	—	1	15
Róž . . .	3	7½	—	3	25
Zahly . . .	7	4	—	6	—
Bjerny . . .	1	—	—	—	25
Hejduschka . . .	6	10	—	6	4½
Khana Buty	9 nſl.	4 now.			

Endženjska Nowina

a b v

šerske Powesze ja hornych Lujiczanow.

40. Číplo.

5. Džen Winowza.

1844.

Hufitojo we Lujizach.

(Wobsanknenie.)

Wschizn Budyschinsz weshelachu so wulysche nje na Wumójenju wot Hufitow a na tym tak swedženjji wobendženym Eswedženju. Jenož jeneho žerische we Jastwi potajne Sazvyslowanje dla subeneje Nadobisny a trachneho saſobu Cjehnenja, kotrež steholej Wumójenja sa neho wukhadzecz dyrbesche. To bje tón redomniſchi Budyski mjeschcianski Piſar Vjetr Prischwitz, Muž, kotremuž Mjesto swoje polne Dowjerenie a Čeſzenje psches to wopokasalo bje, so jeho jako Vóſka do Bratislavu, Kralej Sigismundej hoſdowacž, poſkalo bje. Wón bjesche tónšamý, kotrež tshierski Próch ſtaſyl, tu Khježu ſapalik a Nepschcjelerj sa Sto Róp' hotowych Benesow a pod Esłubenjom ljetneje Edy Rota ſredž woheno- weho Ropota wotewrież ſlubik bje. Wobledžblivje bjesche wón ſtymi Nadbjehowazym predn wotrnczał, so na kójidym Wokni swojeje Khježje nowy Zihel jako Snamjo ſtajeny ſmjeje, so by ſo

psched Wurubenjom ſakhowal. Wjeszje bydgische tutón cžorný Skut ſo poradžik, dy by tón Pscheradnik psches mjeschcianskeho Roskasowarja, Thimo wot Koldiz, ſameho pytneny a do Jastwa cžiſneny nebył. Tón Neduschny bjesche menujzy bes tym, ſo Nadbjeſh ſo ſta, Schipy ſe Schleberdami wot Papery wobwite do nepschecjelskeho Ljehwa tſylat, a na tajte Waschnje Woblehnerjam Poſtej wot wſchitſkeho a kójzdeho dat. Jeho Choſtanje bje Myſli tamnych Čiaſow podomne a wopravdzie ſatrachne. Wón bo na tým Dnju Hodownika na kruwjazej Koži psches Toroschcjo a wſchike mjeschcianske Haſh lecženy, Wutroba jemu wutorhnena, jemu bes Wocži cžiſnená, potom jeho Čjelo do schtyrjoch Kruchow roſtribane a na schtyrjoch Turmach teho Mjesta tam, džiejſ Nepschecjeljo nadbjehowal bjechu, poſhnene. Dom teho Esłopnika ſda ſo ſe fuſodnej Khježu ſjenczeny bycz a neje potajkim wjazy knamakanju.

Ra tým Dnju Nasymnika 1429 pschindjechu Nepschecjeljo wospet psched Solerz a ſafachu Mje-

štu, šo podacj. Soleržu pak wotmolwicu stym, ſo Vóžka do Mjecha tvknychu a wot Nykowſteho Mjesta delje do Kjeti cíjennychu. Šveczivoszju ſapalichu Huſitojo ſo ſnowa twarene Predymjeflo a czechnicu potom do Čechow. Na Božim Dnu teho ſameho Ljetu dachu ſo psched Bernſtadt. Wobydlerjo podachu ſo Neſcheczelam na Nadu a Menadu a doſtachu wot nich Žiwenje, Šewobodnoſz a Samézenje. To je ſo rjedko pola Huſitow ſtač! — Wot tudy puſchcijchu ſo do Reichenbach, džež woni ſe Smuziloszju tych Wobydlerjow twerde Biedzenje ſo biedjež mjechachu. Kerchow, we kotrymž Wobydlerjo, móhl rez, ſo Racžinu wobtwerdžilt bjechu a Žyrkej ſw. Jana nadbjehowachu Neſcheczeljo 15 Dnów poſpochi a nemóžachu Woblehnencyh zyliczkemu Podacju nahnućicj, tak ſo napoſledku pschi ſwojim Wotczechnenju ſWeczivoszju Mjesto ſapalichu. Na 20thym Dnu maleho Róžka 1431 czechnicu Huſitojo ſaſy psched Budischin. Mjeschzenje poſlachu jím Wotpóſlanych napſchecživo a ſlubichu jím ſladowane Penesy dacj, dy bychu nydom wotczahnylt. To nebo pak horjewſate. Tehodla widžichu ſo Wobydlerjo 'nucjeni, ſo ſnowa bjeđicj. Woni pschikasachu, wſchiko Samóženje do nuzkomneho Mjesta snoſycz a ſapalichu te ljudom ſaſy natwarene Predymjesta. Ale Neſcheczeljo, koſiž tuto pytnychu, pschicjezechu ſnajweſhim Schwaſkom, ſo bychu to ſebi tak ſchłodne Valenje haſhnyli, ſhtož ſo jim tež ſDjjelom porabji. Wobſebe ſta ſo to na njetſſich ſitnych Wikač, kiž tedom Kerchow bjechu ſe ſw. Marinej Žirkwju, kořaž njelko we Ljeti 1431 prjeni Ras we Budyskich ljetnych Powesjach ſpómnena je, a ſtym podlanſki Schjámi, kotrež Neſcheczeljo ſDre-

wom. Nojom a roſpadanym Drobom wupelnichu a Djjelbu wulkich Schtukow (Batterju) na ne ſtajichu, ſkotrymž Mjesto jara ſylnje wobtſylachu. Druhu Batterju ſlojichu na połonſcej Stroni, njetſſicheje ihlerskeje Hory. Šylny bje ton Nadbjeħ, moſebje ſaſy na Nawisowanju teho Mjesta ſkrótkemu Wecžorej, kredž laroskeho Turma a njetſſicheho Rodu. Neſcheczeljo tychachu Wobydlerjow 9 Schiundow dolho a cžinjachu wulku Schkodu. Ale, doſelž wot wſchitich Stronow najsmužliſche Wobaranje namakachu a wele Luda ſubichu, da bóchu ſami mucžni, puſchcijchu dobywarſke Nadbjehowanje a wópuſchcijchu Mjesto. Schto Neſcheczelow a jich teđomniſcheho Wodjerja hewaſt hiſhče ſtutemu ſpjeſchnemu Wotsalczechnenju wot Budyschina ſamó, neje ſnajomne. — Wot Budyschina dachu ſo Neſcheczeljo do Lubija, wſachu Mjesto nuž a wotſajichu tam wojerſke Wobſadzenje. Tež Žitawa bò wot nich, ale pođarmo, woblehnena. Wot tudy puſchcijchu ſo Ljeti 1431 do Lubanja, kotryž jenož wjesty Djjelhaſles ſaſy natwareny bje a tu psched 4 Ljetami ſonenu Schkodu hiſhče na Jane Waschnje muſunat nebe. Ale hiſhče ſtraſchniſche Wodenđenje durbeshe njelko na njón pschinč. Wodjerj tych Huſitow riekaču Zapko wot Zaan; Lubanſki mjeschcjanſki Roskaſowar bje Bernhard wot Nechtitz na Steinkirch. Ton bjeſche Wobydlerjam porucžil, pschi Pschibligenju tych Neſcheczelow zylicke Samóženje do teho wot neho wotwervedženeho Franziſkaniskeho Klóſchtyra a do pôdlanskeho bratskeho Turma snoſycz. Huſitojo ſachu njelko Mjestej ſo podacj, a doſelž temu ſo wobaranju, wobtſylachu Woblehnencyh. Tola Wobaranje tych Lubanſkich bje jara ſylnje; a hi-

žom wobsanýchmu Husitojo Mjesto po wulkim Subenju wopuschcikj. Duž výtnychu Nepschecjeljo Mjednotu bes Roskawatjami a Mjeschcjanami a ponowichu Nadbjehowanie. Bórsy bjechu Díjeru do Murje wutyleli, walichu so do Klošthra, sarubachu Wobhadjenych a spalichu jich. Na to schwiknýchmu so do Žyrkwie a morichu tudy Čeſsye dostojsneho Prjodkstejerja (Guardiana), kiz we Módliwi na wostarjonych Trepenach lejſeſche, fewschitimi jeho Michami a wutupichu Kloſthyr. Ale hischeze ſtejſeſche tón Turm a Wobhadjeni nadnim nepſchewneni, a roſpochjeſſerachu Esmerc̄ a Skajenie bes tými Nadbjehowaznymi. Duž ſaleſichu Nepſchecjeljo dymjaty Wohéní woſko Turma, a ſmužki Mjeschzenjo wižichu so 'nučení, so na Wumjenenje podac̄. Díjelba tých Wobhadjenych bó njetko jata, druhá porubana, a rycjerskeho Roskawaria wedjichu jateho do Jaromira Čechach, díejz wón po Dwjemaj Ljetomaj wumre. Hischeze jun, ale podarmo, woblehnýchmu Husitojo Solerz, a czechníchmu potom do Schlesviskeje. Te ſchjeſz Mjesta dachu so njetko psched Lubij, kotrž Husitojo hischeze pschezy we ſwojej Mozy mjeſachu, a dobychu jón po 26 dnjównym Wobjehnenju ſredj Žnenza teho Ljeta 1431 Hischeze jun dachu so Nepſchecjeljo psched Solerzom a Žitawu wižic̄, nedokonjachu pak ntc̄jo, dokelj wobej Mjessi, woſebje pak Solerz, do dobreho Wobaranja ſtajenej bjeſtej. Napoſledku ſčinichu Žitawsz̄ a potom Budysz̄ we Ljecji 1432 woſebity Mjer ſhusitami, kiz Budyskich iji Sta Rop' Kroſchow khoschtowashe. Solerz̄ pak neſchitupichu kudem Mjerej, a wobsanýchmu so dale muſz̄ wobarac̄. Rowe Neſbozie tycchesche neſbožomnych Hornych Lujc̄janow: wulke

Bowodženja ſapuſſjachu Ljecji 1432 a 1434 jich Hona. We Ljecji 1433 pſhindjechu Husitojo ſaſh ſwulkej Mozy do Kraja, a ſpalichu Mjesta Friedland, Seidenberg a Markliſu. We Ljecji 1434 naſta bes Husitami ſamymi Pſchekora. Jeſna Díjelba čyſche so ſkralom wurunac̄, ta druhá pak niz. Steho naſta cžista hola Wójna, we kotrejz teho Mjera Nepſchecjeljo ſbic̄i a woſaj Prokop aji motenaj bōſchtaj. Tak pſhindje wLjecji 1435 kWurunaju, kotrej napoſles Mjer ſjehowashe. Khejjor ſlubi, jich pſchi jich Mjer neſadzielnych wostajic̄. —

Sigismund bje 17 Ljet Čeſki Kral, ale jenož po Ment; pſchetož nimale 16 Ljet' neſmjeſche wón do Kraja ſtupic̄, a ſa tón Čeſk bjeſche ſkoro ſtejnje, woſebje ſTurkami we Wuherſkej, Wójnu wedl. Do Lujzow nebjeſche ženje pſchischoł. Napoſledku wLjecji 1437 poda ſo wón do Prahi. Tola ljudom kMjeri pſhindjeny, wumre wón na 8mym Dnju Hodownika, 69 Ljet' ſtarý, wžnaym we Marynskej, a ſawostaji po ſebi Khwalbu ſprawneho a pſchez ſa Dobrym ſtejazeho Fjerschty. Wón neſawostaji janyh Esynow. Wot jeho Kneženja je hischeze tolej ſpomnenju. Sigismund bje pſchi ſwojich wele Wójnach pſchez a ſtajnje we penežnej Rusy. Tak bjeſche wón tejj pola bohateho Burggraſy wot Nürnberg, Bedricha a wot Hohenzolleru po nječim ſchtyri Sta Láwsent Štotych ſojak. Sa to ſaſtaji wón temu Groſi wLjecji 1415 Krajinu Brandenburg ſwuwolenskim Dostojnſtwom pod Wumjenenjom, ſo wón aby jeho Pſchichodni tón Saſtawſ ſaſh wuplaſtej ſmjeđja, ſchtož pak nidy ſo ſtalo neje. Wot tuteho Burggroſy wot Hohenzollern, kiz ſo njetko muſwolenski Fjerschta Bedrich tón Brje-

ni menowasche, korení šo ta mjetko bischeje knes-
žaja kralowska Pruska Swojba.

Kral Mar, swojim Čašu Baierski Kral, bische
jara kudjom pschechelný Knes. Wón pschindže
njedy do jeneje Wý a rosmlowesche šo se Scholtu
a džesche „Kak šo dže, kak steji?“ Kralowska Ma-
jestosz, wotmolwi Scholta, ja šym wetschi Knes,
hacj Wý. „Kak je to krosemenu?“ Lajcze, dyž
wascha kralowska Majestosz njescht roskaje, da
šo nydom stanez; ja pak dyrbu djeħacżkročj pschi-
fasowacj, predx hacj šo schto stane — a duž mam
ja wjazy roskasowacj, hacj Wý a schiujj ma-
wjazy roskasowacj, tón je wetschi Knes. — Kral
Mar sapiša ſebi tolej fa Wuschi a pschikasa Duram,
ſo býchu swojim Scholtam ljepe poſluskhai byli. —

Ra' dohho Wjecžnosz traie? taklej bu mudry
Muž prashany, a wón wotmolwi a džesche: lej,
tulej psched namaj wldjish wóšoku, wóšoku Ho-
ru, kójde Čjeto we Naljecju pschileczi kui Ptacjé,
wofme a wofneše Cornjatko Pješka we swojim
Wóšku, a dyž je wón Swotnoshenjom hotowy,
a tu Horu Semi ſrunak je, tedom je prijenja Mi-
nuta Wjecžnosze šo minyta! —

H u d a n c į k o.

Nažadzana na Rjadach
Duschnje frostu w Sahrodach;
Roſtu w Semu kulojta,
Wóšche neje ſelenaz;

Dyž ſym ſestravika tam,
Kucharka ted' pschindže knax,
Bere jenu po druhej,
Do Šiedžje ju rjeſa ſej;
Teje Wóčjko ſylsuje,
Tedom, dyž nas kónzurje!

R.

Sswezen, kaj a hđez hewač, 12. t. inješ.

We Wellerej Kniherni je doſtačju:

Mały Serb a Serbske a Niemiske Rosmłowenia
wot Smolerja 1 Thl.

Niemisko-Serbski Slovník Zwulodenjom powitkom-
neho Serbskeho prawiepiſania wot Smolerja
20 Rsl.

Serbske Besnicjéti. 2 Rsl.

Seilerja Krótkie Rhyrluschie a Spiewanciſta ſa
serbske Schulje. 3 Rsl.

Zitne a hutrowe Wifí.

Sandženu ſsobotu ſu Zita Budyschini
placjile:

Rož . . .	2 tol.	20 nsl.	tež	2 tol.	15 nsl
Pscheniza . . .	4	10	—	4	—
Feejmen . . .	2	7½	—	2	—
Wówš . . .	1	15	—	1	10
Róč . . .	3	—	—	2	25
Jahly . . .	7	4	—	6	—
Bjerny . . .	1	—	—	—	25
Hejduschka . . .	6	10	—	6	4½

Khana Butry 10 nsl. 6 nov.

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudawane wot Wellerej Knihernje Budyschini.
Gjischjana pola C. G. Hieki.

*

* * *

Endżenissfa Rownia

a b y

Pierske Powieszie sa hornych Lujiczanow.

41. Czíplo.

42. Dżen Wino w za.

1844.

Bo dołhopanych Źnjach.

Derje je nascha Pschitluschnosz so Bohu sa-wschitko, schtojz nam wobradzi, dżakowacj; pschetoj we wschitkich Naležnoszjach swojego Žiwenja pośnaje Kschetjjan we Boṣy teho, kij jemu Móz wschemu Dżjelu Strowosz a Čerstwoz teho Czjela a Rosoma a Pomoz we Rusy dawa, kij jeho trosčtuje we Tyschnosi a Mjer a Pokoju teje Duschje wobradzi. Kschetjjan pośnaje we Boṣy teho jenickiego prawego Saſtararia a Wobschitwarija człowiskich Džecji, psches kotrehoj a we kotrymž wcho Sboźje a Sbóžnosz tu czaſnje a tam wjecznje namakam.

Powelschicj a pošyinicj dyrbi so pak rajska Džakomnosz, dñj na to Nasymnje sjeho Płodami a na te nimale dołhowane Źnje na Polach, Kuſach a Sahrodach poladamy. Sawischitko Stworenje je so tych Źnjow Knes a Dawaczor postarat a je cžnič, so bydu wschizy tu k Žiwenju nusnu Potrebu dostali. Tejj we turym Ljeczi je wón swoje Sslubenie ponowil a dopelnili, so

nedyrbi pscheskač Šyma a Čjoplota, Šyw a Źnje a je swoje žnijowe Zohnowanje na ſromadne Čłowestwo, na Slych a na Dobrych, na Prawych a na Neprawych rospchieszerał. Haj, swojemu Selonzu je wón ſwiecjtę a swojim Mróczlam deſtejowacj dat, so Trawa sa Ekst roſiſche a Źito Ludjom i Wujiku, so by Khlieb se Semje wuvedł, Ps. 104, 14. Strowosz a Čerstwoz je wón nam sposhčiſł, so bychmy Móz a Łoscht knachemu powolanskemu Dżjelu mjeri. To pak wschitko je wón cžnič sluteje Luboszje a Smjelnoszje, bewschitkeje nasheje Saſluzby a Dostojnoszje. Pschi tym facjujemy pak so ſylnje hnucjeni, so bychmy jemu, jako naschemu luboszinemu Ranej a Saſtararej, so mutrobnje dżakowali a naschu Džakomnosz píches to wopokasali, so bóle a bóle sa tym stejimy, jak bychmy to wósche, nebeske Wotpoladanje, kotrež Bóh tón Knes psches swoje Ssobudželenja dozpite mječi čze, cžim wjazy a skersko depelnili. Najpredy dyrbimy ſtutych Dobrotow jeho mózowemu Mifosz

spōsnacj. Sa kschesijanskich Čłowekow neje to ale we Bohobojszi a kbozej Čęstę je mužtrosz, so jenož tajke žnijowe Darы dostonu a wuziwaja, ale mont ladaju sRošmyšlu na teho, wot kotrehož tón Dar sWóškofoszje pschindże, tajke džiwne a dobrocjiwe Wustajenia na swojej Seme wón wustajil je, dyż wot Speczatka Szwjeta postaji, so we postajenym Redzi te hjetne Čęstę so szjehowacj dyrbi; Naljeczo dyrbi bycž Čęstę Wuszywa, Ljeczo dyrbi klužicž kRozzenju a Era-wenju semskich Płodow, Naszymnie kDostawenju a Domkhowanju. Syma kWotpocžinkę tej wot Ne-kenja spróznej Seme. Tak wulke Džiwę czini tón Knes we tychlej wustajenych Sakonjach, tak wulka je ta Dobrota, po kotrejż wón našnici wschitko, schtož žiwe je, sdobrym Spodobanjom? Pschi tajskich Wopokastwach nemóje nascha Wu-troba nehnuta mostacz, ale dyrbi we nowej Luboži knemu so sahoricž a wotewricž a cži snowa Wobdareni a se žnenskimi Daramił Szweseleni budža fromadnje sawolacz: Lubujmy jeho, psches-tož wón je nas predy lubował — a jebo Dobrota traje wjecznje! — Dale chze tejž nasch ne-bessi Wóczę, so by psches Wuziwanje jeho Dobrotow nascha Sbojomnož tudy na Seme pschi-sporena byla. Te žnenske Darы su nam kna-schemu cžaſnemu Szweselenju a Wokschewenju mobradżene, my dyrbimy so snimt skublacz a tejž duchomne Szweselenja a Žohnowanja ſebi psches ne pschimobrocžicž. Te mobradżene boże Darы nežmijemy tehoodla móht rez ſebi kIjedej a Skazjenju klužicž dacj, tak so bychmy je kHordżenju a Pschesbjehnenu, kSpokojenju swojich rjeschnych Łóſchtow a Žadoszow newužitnje wužiwalt. My nedyrbimy je nesijadnje pschecžinicž, psches nero-somne Wuziwanje so do Rhotoszje ijesz a picž,

ale we Bohobojszi a kbozej Čęstę je mužtwacj — vyrbimy tež Khudym wot nich ſobudžielicž a ſebi ſbójnu Radosz kschesijanskeje Dobrodziwoszje a Esnielnoszje pschikotowacj. Schtu pak tež nedvrbjal so na to dopomnicj, tak tajke Darы kTwarenju bożego Krælestwa we ſebi a pela swojich Ssobucžlowekow dostał je? Tón Venes fa tón pschedaty žnijowý Dar waž tehoodla tež na Roszwojelenje twojego Ducha, kNaruknenju wužiunich Wjedomnoſzjow, kPoliepschenju twojego Wutroby; waž jón na boże Sčłowę a daj tež tym Wóſkam a božim, kž Jefuſowe Evangelion bes Wóhanami roſpochyſzeraſa, niescho-to. Tak imjedysk wulke Weſteje a Sboje, niž jeno po Ćzjeli, ale tež po Duchu.

Wopomniwschi to žnijowe Žohnowanje poſyhlí ſo pak tež, moj Aſchesizano, we Dowjrenju na Boha a we weſlikym Wocžakowanju hiſheje weſliwych Darow a Dobrotow we tym pschichodnym Szwieczi. Tajke žnenske Wobradżenie je žiwe Szwedſenje, so nas tón nebeski Wocžez sadycž ani ſkomudziež necha. My ſmy ſlabi a neſamóžni, ale tudy je boja ſdžeržaza Womoz we tych Darach ſjawnia; taklej wulka je teho Werschnego Starosz fa nasche Ćzjelo a tejž teho najſaz-peníſheto Stworenja Potrebu: nebudjescz ty Bohu tehoodla ſewſcej Dowjernoszju twojego Žiwenja Pucž porucžicž móhz a ſylnje wjericž, so wón wſchitko derje cžinicž budże? Haj, ſawjernje, reſniſch ty, ja chzu teho Knesa so troſchtowacj, wón burże me ſeſiwigz a ſdžeržecž, wón powedje me prawy Pucž mojego Sboja, wón nima Spodobanje na nicžejich Esylsach, ton nadny a ſmijelnny Knes. Stara ſo pak Boh luby Knes fa nasche cžielne Potrjebnoszje ſtajkej Mozu, Mu-

droszju a Lubojszu, je jeho Darow Krajkosz tak wulka a wone same knerachnowanju, schto nebudze haklej ton Knes nam njedy dacz we swojim renskim Kralestwi, lak nas tedom haklej Radozsju wupyschicj, jako srjanej Drastu? Psche-wschitko wulka a wajna budze ta pschichodna Ebognosz bozich Djeczi, dyz hizom na tutym nedokonjanym Swjesci jeho Mikosz taklej so wopokaſuje.

Da troschtujmy so bezobu we Nadziji teie wetscheje Ebozomnoszie tamnu Stronu, kotrejz Napokasma we czasnych znenstich Darač psched sobu mamy; pschetož ton dokonjanschi Swjet budze nam bewscheho Zwysela tež lepsze dokonjansche Kubla a Sweselenja wobradzicj. Knim pomhaſ Voh wschitkiſ koyzdy Cjaſ.

Rak Schelma drudn hischeze wetſcheho Schelu nad eindze.

Do Koc̄zymy, we kotrejz wele Židow hospodawſche, pschindje njedy hermanski Djeni Wojak, khodzesche wot jeneho Blida kdruhemu a wobladowaſche ſebi tych Ludzi, pschezo ſuku Šaku nje-kotre Tolerje Venes' mjeshejo. Wortsy pschistupi Koc̄mar knemu, a vrascchesche jeho, schto by radn? Wojak schepty jemu do Wucha, so je ſebi wot jenebo Žida tsi Tolerje ſajak, a chyli jom' je ſaho dacj; nemóže pak ſo wjazy prawje dopomnicj, kajki je ton Žid wonladat, ſtaj pak ſo jow ſkasałej a wón ſo nadzije, ſo hžno b'dze jeho ton Žid ſnacj a knemu pschistupicj, dyz b'dze ſo na neho doladacj. Sdobom proſchesche wón teiſ Koc̄marja, so by nikomu niežo wot teho neprajik, dokelj móht hewak njeſkafiszuſiſ druhı ſsljepz pschindz a ſebi te Venesu žadacj. „To ma Eswuje,” džesche Koc̄mar spſcheklepanym Woblecžom.

Dolho netrajesche, da mjeſachu cjt Židzi wulki Schukot bezobu a žadyn nebesche Woſkwi, kij bytu Potajnosz newedzil. Wortsy pschistupi teſ ſedym ſtemu Wojakej a džesche: „Wy ſze tola jara pjenie Eſlowo bjerjeli, Knes Wojako; to pak hewak tola netrebało tak nahlje byc̄. Dyž pak runje-won chzeče, da móže mi te tsi Tolerje dacj, ja móhl runje Dobyt ſními ſeſinicj. Wy dre' ſcheže me tola ſnajecze? „Wojak naſadža jemu bewſcheho Wono te tsi Tolerje a podjakiowa ſo renje, ſo Žid dale žanu Daní nejadasche. Iako ton te Venesu ſmjeſkotajo do ſwojej Möschnie ſchmörnyl a ſo ſaſo kwoſim Towarscham ſyňk bjesche, wosta Wojak hischeze ſtejo, jako by na njeſchto čakal. Na Poſledku pschistupi wón ſzidej a prajesche: „Nu, da daj da mi ujetko mój Seger ſaſo, kotrjz pola tebe ſastajik ſym. Žid nespodiwa ſo nemalo nad thmlej Pomianju, a wobſtruzi na Duschu, ſo niežo wo žanym Segerju newje. Wojak wosta pak pshti tym a ta Wjes pschindje psched Gſudnika. Dow nemóžeſche Žid, hejro jako ſebak do Jastwa čiſneny byc̄ noč-zysche, prajicj, ſo Wojakej tsi Tolerje poſchczęneje, a dokelj wón žane wobſwiedſjaze Viſmo wot teje Poſchęſonki nemjeſche, da bjesche jara ſwjeri podomne, ſo je njeſkajki Gaſtaſk wot Wojaka ſal. Potajkim wobſhowa Žid te tsi Tolerje, dyrbefſche pak temi Wojakej pjanacze Toler' ſa ton Seger natunacj, a Wojak bje jeho tak wo-12 Toler' trunyl.

Zank.

H u d a n e ſ k o.

Ja ſnaju Eſoſiſ ſenajkej,
Kij ſtaj ſej jara podomnej,
Pſch Djeli pak ſej nerunej.

Tej Šotſti ſtej wot Młodzje
Tak piękne bewſchej Šamisje
A Swadžy pišeze romadžje.

Tej' ſloty Mjer, jej' Jednota,
Mej' Starſchimaj pak spodobna.
Mej' tolej Myſł wobožna? —

Tej Starszej ſtaſ tak nesdóbnaj,
So jenu pišeze ſazvitaj,
Tu druhu pak ſej wažitaj.

Ta dyrbu džjekacj, wuknyę ſchicj,
A pišacj, rjane Wjenzy wiej,
Tu druhu chzedža ſastorečiez.

Ta wostane 'tej' tehodla
Tak hubena a neſhikna,
Piſchi ſwojej Šotſi ſazvena.

A tola tamna nemioſe
Wes teje ničjo doſtojne
Tu piſchihotowacj khalobne.

A ta je ſaſ tat ſwolniwa,
So bewſhitkeho Lakoñſtwa
Si wiſhitko ſežiniež popomha.

A tutej Šotſi nerunej
We tymlej ſebi ſrunej ſtej:
So rejiwacj i žana nemžetej.

Braj mi tej Šotſi nerunej,
Kij ſebi pilnje ſkužitej,
A ſtej eji jara wužitnej.

piſched bjelbowymi ſchlamami pod Lipami ſteje.
Bjedom pecj Minutow tam ſaladanu pýtnu wón,
ſo runje jena zusa Ruka do jeho ſuknjoroveho Šaka
ſo ſuze. Wón ſapſchimy tu Ruku a nebie niž
mało ſpodjivany, ſo tón Šaki Piſhephytowac' wo-
kolo ſydomnacze Ejet' ſtary Młodženj bje. Jego
wuſhwarjo dgesche tamny ſkraja: „Rehajnbujecje
ſo we tak, młodych Ejetach hižom na' Paduſtwo
hič?“ Duž wotmowlwi tón ſalhroblyny: „Schtoſ?
ja dyrbu ſo hajnbujacj? hajnbujecje ſo ſami
Rusk, Wy piſhindzecje do ſydkowſkeho Mjesta a
nimacze niž jedyn Ras ſmorkaze ſidžane Rubiſchko!“

We Welleretz Kniherni je doſtačju:

Mały Šerbi a Serbske a Njemske Roſmlowenja
wot Šsmolerja 1 Thl.

Njemsko-Serbski Slovnik Zwuloženjom powiſtkom-
neho Serbskeho prawejepiſanja wot Šsmolerja
20 Nsl.

Serbske Peſniczki. 2 Nsl.

Seilerja Krótke Khyrluſchje a Spjewanczka ſa-
ſerbske Schulje. 3 Nsl.

K.

Löckli Ptacj, kotryž njeſotrym Piſhczelam
na Haſy napschecjivo piſhindje, proſchesche jeneho
tydžiamyň, ſo by jemu 5 Tolerje poſhczik. — Tu-
tón ſamolwi ſo ſtim, ſo nemioſe nydom ſewſchjem
jemu poſkužitej, dokej jeno 3 Tolerje piſchi ſebi
ma. Duž wotmowlwi tón Roſpuschcjeny: „To
ničjo neſchkođi, bydžecje jeno tak dobrí a dajeſe
mi tu Khwili te iſi Tolerje tón Šbótk možeſe
mi hiſhceje winoječi wostacj.

Ežlowek ſkraja bje prijeni Ras we ſydkowſkim
Mjedi Barlini, a wobladowawſchi te Haſy wosta

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu Šsobotu ſu Žita Budyschini
piſacjile:

Noj . . .	2 tol.	20 nsl.	tej	2 tol.	15 nsl.
Piſchenja . . .	4 =	10 =	—	4 =	—
Ječjmen . . .	2 =	7½ =	—	2 =	2½ =
Worſ . . .	1 =	15 =	—	1 =	10 =
Roh . . .	3 =	—	—	2 =	25 =
Zahh . . .	7 =	4 =	—	6 =	—
Bjern . . .	1 =	—	—	—	25 =
Hedjuſchka . . .	6 =	10 =	—	6 =	4½ =

Khana Butry 10 nsl. 6 now.

*

*

Zydzienſſa Nowina

a b y

Pereſte Poweszie ſa hornych Luiſiczanow.

42. Číſlo.

19. Džen Winowza.

1844.

Gringale t a Pscherjesat.

(Bajka ſfranzofſkeje Ryczie pschelozena.)

Predy hac̄ bac̄ ſapocžnu, chzu naſpómnici, ſo tuta Bajka we jenym Dafni we Parisu wot jenho Dateho druhim bata aby powedana byla je. Čzi Teži maja tam wſchelke Pschimena, ko- trej ſu ſebi bekobu dawali po ſwojich Nekma- noſzach, aby Čjika Wonladanju, pa Sadzerje- nju, aby tež po Draszi. Šsu pak tam roma- dze Mordarjo a Rubegniz, Padnicht a Zeba- kojo; tež tón Dwór, djež ſo woni ſromadzeja, ma Pschimeno: welc̄a Žama, a tu je ta Bajka bata. Tón, kiz ſu bajesche, rjekasche ſPschi- menom: hórkı - Hudler, a won ſapocža:

Ta Historija, kotruiž tež cjeſzenej ſromadži- ni pojdačž chzu, je ſo we predarofſich Čjaſach ſtała. Ta tedom tak menowana mała Pólska hiſtoreje nebję ſahnata. Wy, cjeſzeni ſromadžent, wy tola wjeſze ſchto mała Pólska bje? —

O haj, woimolwi Módry - Mjezak, to bje- chu Khježli pschi Droſy: du Rocher a Pepinière.

Pray doſz, moj ſhyno, rycieſche hórkı-Hu- dleć dale, a ta djenknischa Cité, kotruiž tež, kajž ſnate je, ſe žanyh Rodow newobſteji, by tola pschecžiro tamnej małej Pólskej wulka Haſha byla; ale ſa naſhich Ludzi bje wona wohidny Blaf; Haſh tam nebjechu, ale jenož Haſki, Domž tež niz, ale jenož Budki, tež niz twerdy Puc̄, ale mechki wot Blota a Noja, iak ſo žadyn Wós reſkotak neby, dy by tam dy žadyn ijeł; ale tam žadyn neſchindže. Wot Ranja hac̄ do Wecžora, naj- bóle pak wot Wecžora hac̄ do Ranja bje tam Wolanje ſlyſhecz: Ra Pomož! Mordarjo! Pa- duschi! Štroža! — Ale žuna Cieža (Wacha) ſo nehībasche. Čjim wjazh Ludzi we małej Pólskej ſabitnych bu, čjim mene trebachu jich jecž. Tam ſo wſcho merwesche a rebotasche ſludzimi, io dy- beli wy woladacj; bralich nebjedlesche bes nimí wele Slóinikow a Khlamarjow, ale čjim wjazh Herzow, Piſkarjow, Hanſmörſchtow, Barj a Wopizh Wodžerjow; bes poſledny pomenowanym bje tež wjedy ſchertjesak ſMenom, Neplech wot

Głownika, najbole pschezjivo Dzieciom. Pschez rjesak jemu rjekachu tehodla, dokelz won njeby. Hölza se Sselerzom na jene Dobro na Pół ros-tubnyt bje. Richtón newedzische, bje Pscherjesnik jow bje. Rjeckost prajachu so je Walski, druzh, so je Zagan, tamni so je Turka, a druzh dżachu so je Afriki; te bohe Zdny djerzachu jeho sa Kustarja; a ja tym Zdnam dam praje bje, a mam jeho tež sa Kustarja, a to tehodla, dokelz won pszezo wulku čerwenu Wopizu pschi ſebi mjeſeſche, kotaž Garguffa rjekasche, a tak ſta bje, so wot neje ſo prajicž mózeſche, so ma jimeho Ćzerta we Zwoczi. Ja b'du bóryh wot Garguffu wjazy pojdač. Najpredy pak ožu wam Pscherjesaka wotsnamenicz. Pscherjesak mjeſeſche Barbu kajž Narč nowych Ćzrlji, čerwene Łožy, kajž jeho Wopiza, selenej Woczi a čorny Jasny, a tehodla tež ja jeho, kajž wſchje piękne Hōspost, sa Kustarja djerzu. —

Čorny Jasny? praschesche ſo Bljednik.

Čorny, kajž Wuhlie, wotmolwi Hórk-Hudleć. Ćjehodlu?

Tehodla, dokelz jeho Macž, dyž ſnim ſama druga ſhodjeſche, ſWuhnerjom ryeſala bje, wotmolwi Hórk-Hudleć ſWjekojſju. Stajkimi Darami wuhotowanu djerzeſche ſebi Pscherjesak, ja nydem nemjem, tak wele Nopawow (njemski Schildkröti) Woptzow, bjalich Móſchi, Lischkow a Hadow, a tym tež wjestu Licžbu Hölcžatow. Kójdemu da won njet kójde Ranje jeho Ekot a Kruch čorneho Schleba a poſla jich na Proſchenje. Ćji, koiſi Wecžor knajmenschemu pjanacze Kroſhlow dom neſchineszchu, czi doſtachu Puki, a kajke Puki! tychlej Dzieci ſlyſchesche kójdy we malej Polskej wot jenego Rónja hacž

do druheho jaksicž. — Tež dyrbu naſpómnich, ſo we malej Polskej Muž bydlesche, kotrež jeno tón Starý rjekasche, dokelz won tam tam naj-patschi bje, a jako jich Scholka bes nimy bydlesche; won bje Korczmar a Riesnik, knemu bjeſche ſójdy, kij ſebi ſam dale pomhač ſnewedzische. A hacž runje starý bje, da bje ſchak mózny fajž Simson, a ſójdy ſo jeho bojesche. We zykej Polski ſo ničto hinak nesaroczesche, hacž pschi nim. Projeſche won: wono je derje! da ſójdy djeſche: haj, wono je derje! djeſche pak won: wono je ſlje! da ſójdy ſa nim mórejeſche: haj, jara ſlje! Won bje hewak dobry Głownek, ale jara ſtrachnr; dyž, kPſchitunaju, Šeylni Šelabym Rſchindu činachu, da mózachu ſo psched nim ladacž! A dokelz tón Starý Pscherjesakow ſduſod bje, da bje won te Dzieci ja-loſicž ſlyſchat tych Pukow dla, kotrež biechu dostače. Bóryh myſleſte won pschi ſebi: heſoli tych Dzieci Źakož hishcze junu ſlyſchu, da dyrbti won tež wokacž, a jelt ſo jara wola, da ožu hishcze bóle klevacž.

Duschny Muž, tón Starý; won ſo mi lubi, ryeſeſche Módry-Rjezak.

Mi tež, wotmolwi tón Jasnik.

Hórk-Hudleć pak ryeſeſche dale a djeſche: teho Stareho dla ničton wjazy te Dzieci we malej Polskej wokacž neſlyſchesche, ale tehodla ſo ſim niežo ljepe neńdzische, pschetoz wonne tehodla wjaz tak nežaſzachu, dokelz ſo wjaz Pukow bojachu. So bñchu ſtemu Staremu hicž móhle, na to ſo nedopomnichu.

Sa te pjanacze Kroſhlow, kij ſójdy Wecžor dom pschinesz dyrbjachu, doſtachu wonne wot Pscherjesaka Wobydlenje, Djeſz a Draſtu.

Wecžor Kruch čorneho Khljeba, kójj rano, to bje ta Ijedž, Drafty wón jim žaneje nedawasche, to bje ta Drost; a wecžor sawrje wón je stym Skotom romadu do Komorki pod Tchýchu, dzejí po Rjeblu horje saljesechu, to bje to Wobydlenje. Býchu njeik te Djiečzi stym Swjerisfamí horje a na Škomi, da sacžini wón Durje a sežahn Rjebl prejž.

Tu Haru móžceje ſebl myſlīcī ſotruj te Djiečz bes týmí Ropawami, Lischkami a Hadami pócžni mjejachu; ſtemu bje tejj ta Komorka tak mała a jich bje tak wele, so fo: wone wobroczicí nemójachu. Pscherjesak ſpasche pod nimí we Komorzy a mjeſeſche ſwoju wulku Wopizu Garguſſu pſdi ſwojim Ložu pſchiwjaſanu. Dnj. njeik wóſche neho jara wulki Rimot bje, ſtanu wón pócžmi, wsa Remenzu. Hjeſeſche po Rjeblu horje, mocžini Durje a perische pócžmi do teho Hibotanja a Merwenja; trechi, kohož trechi!

A dokelj wón pſcherz woſkoło pſatnacje taſtich Djiečzi mjeſeſche, a tute Nebožatka jemu kójjdy kójjdy Wecžor pſatnacje aby tejj dwazyži Kroschlow pſchineſe, da wosta jemu pſcherzo, dñj tejj tón čorný Khljeb wotrachnowa, njeſhlo Šbótko; to pſcherzi wón a wort fo kójjdy Dží junu; tak čineſche wón ſtajnje a pſcherzo, a džesche, so hinač neſmje, hewak ma zly Džen Lowubolenje. Bot tých Penes kupy wón tejj ſwojeſ Wopizy wowcžu Wutrobu, pſchetož ta žerische ſyre Mjaſo kajž Pog. —

Ale ja widju, so cji čeſzeni Gromadjeni tejj njeſhlo wot Gringaleta ſlyſhccj chzeja; tehodla, moji čeſzeni Šneja — —

Haj, Gringalet, potom ja pónđn moju Sopu jieſz, džesche Jastnik.

Bes týmí Djiečzimi, fotrež Pscherjesak fe ſwojimi Swjerjatami won ſzelische, rycžesche Hörki-Hudleré dale, bje tejj mala Šyrotka ſ Menom Gringalet; wona nemjeſeſche Nana ant Macžerie, Bratra ant Šbotru, a bje mała, ſipra a ſhoroſta, tak, so móhlo ho Kamen nad nej ſmilicj. Gringalet won ladasche, jako by ſydom aby móhſom Čjet starý był, ale wón bje hžom ſtacze. A týj wón ſjedom pél tak starý won ladasche, jako bje, da bje to tehodla, dokelj wón ſjedom ſa dwaj Dnaj ſun ſjedzische, a to hischcze tak mała a tak hubene Ijedlo, so bje ſpođiwanju, kak hischcze jako ſjedom Čjet staré Djiečjo won ladacj móžesche.

Tón bohi Čjet! wono je, jako bych jeho pſche demnu widžit, rycžesche Môdry- Mjezak. Taſtich Djiečz je hischcze wjaz', male, nahe, lódne Čjerwici —

Haj, wone dyrbja mlode ſapocžecj, ſo ſo ſtemu pſchiwucža, wotmolwi Hörki-Hudleť.

Cjní a rycž ſahobu, rjeſkaſche Šsuchi na neho. Knec Jastnik chze hčij; jeho Šopa wuſtudne.

Echto to woto, wotmolwi Jastnik, ja chzu wot Gringaleta ſlyſhccj, wón fo mi lubi. So py dla.

Wjerno je, wotmolwi Njemcžik, na to ſo poſkucha.

Ja fo cji podžikuju, wotmolwi Hörki-Hudleť, taſka Kedžliwoſz me ſweſelt.

Helski Vledžako! budžesch ikoro ſapocžecj, ſwaręſche tón Šsuchi nemdrje.

Emolom, wotmolwi Hörki-Hudleť.

Pscherjesak bje njedy teho Gringaleta pól morweho a ſmersneho na Drósy ſbjehnyk; wón bje

Hope cžinik, dy by jeho lejjo wostajú. A dokelž Gringalet klaby bje, cžinjachu jemu druhe Díže cžit klubu, břjachu jeho a cžierjachu ſním ſchelke Schibalskwo. Wón dre bydžiſche ſo wečík, dy bydžiſche jeno ſylniſhi był. Tak pak, dyž bje praje nabitý, plakasche a džesche: ja nejšym niſomu ničjo cžinik a do mne kójjdy ſtoka a bije; to praje neje. Dy bých ja tola ſylny był! — Wy ſnadi ſebi myſlīcje, ſo by Gringalet jím to wotplacík, ale nje, wón djesche: dy bých ja ſylny był, ja chýl tym Štahym pomhac̄, pschetož ja ſym klaby, a tak ſlje ſo mi dže! — Dokelž wón njeſt tym ſylnym Lüdžom wobarač nemóžesche: tym Štahym ſchložic̄, da wobaraſche wón, ſo te wulke Swjerjata te male kónowale a žrake nebychu.

To je džiwna Myſl, djesche Módry - Mjezak.

(Pſchichodnje dale.)

Wſchelkismy. Objerki.

Ta Kljetka w Zyrkwi ſw. Handrija we Wittenbergu, na fotress Dr. M. Luther předowat je, je tam híſcheze djenſniſhi Džen, a budze na nej njeſto tři króč ſa Ljeto přehowane, a to na 10. Novbr. — na tymſamym Dnu je ſo Luther narodžil —, na 18. maleho Róžka — na tym Dnu je Luther wumrjet — a na Nedjelu Septuageſimá. To poſljene Předowanje budze popołnju džerjane a dwjemaj ſapocžate, k Wopomnenju na Lüherovy Katechismus, a rjeka tehodla Katechismus - Předowanje.

Turkowſki Žori. Na jenym Dnu ſtupe Nasir-ed-din na Kljetku we turkowſkej Moſcheji abn

Zyrkwi a rycěſche ihm Štomadženym: Wy praje Wjerjazn, wjesze wñ, ſchto ja wam prajic̄ chzu? „Wy jo newjemy,” wotmolwic̄u wont. — Derje, rycěſche wón dale, wñ tež jo ſonice nebudžecje; a džiesche ſaſo ſkljetli. — Po njeſotrych Nedjelach džysche wón ſaſo předowac̄ a djesche: Wy Wjerjazn, wjesze wñ, ſchto ja wam prajic̄ mam? — „Haj, my wjemy,” džachu woni. — Nu, da jo wam prajic̄ netrebam, rycěſche wón, a djesche ſaſo ſkljetli. — A ſa njeſotry Čas ſtupe wón ſaſo na Kljetku, ſo by předowat, a rycěſche: Wy Wjerjazn, wjesze wñ, ſchto ja wam dženſ. prajic̄ mam? Woni pak myſlachu mudrie wotmolwic̄ a džacha: „njeſotſi wedža a njeſotſi newedža.” — A wón rycěſche a djesche: da nech cji, ſiž medja, jo tym praja, ſiž newedža, a ſo ſawrbojo džiesche ſkljetli. —

Wopraſchenje. Nemoža mi cjeſzeni Kn. Schrybarjo abn tež druſy Muſiku Lubowarjo ſjanym Kompoſitionam wot Wilhelma Friede- manna Bacha, najstarscheho Šsyna Jana Sebaſta Bacha, pomhac̄ abn mi kweđenju dac̄, dže bých je doſtač ſohl? Chyžli ſchtu tak dobrý boč a ſo moť to poſtarac̄, da jeho proſchu, ſo by mi psches Lihik, psches Wellerez Knihernju namne wobstaranju, to ſewic̄ chýl.

Wujesot, 6. Winowja

1844.

Kullmann,
Schrybar.

We Wellerez Kniherni je doſtaču:

Maly Šerb a Serbske a Njemske Roſmlowerja wot Šsmolerja 1 Thl.

Njemsko-Serbski Słownik Zwulojenjom powſitkom- neho Serbskho prawejepiſanja wot Šsmolerja 20 Nsl.

Serbske Peſnički. 2 Nsl.

Seilerja Krótkie Rhyrluſcie a Spjewanciſta ſa ſerbske Schulje. 3 Nsl.

Se Šamolwenjom Redaktora.

Cžiſtežane pola C. G. Hieci.

Wudowane wot Wellerez Knihernje Budyschini.

Endženſſa Nowina

a b y

Šerske Powesze ſa hornych Lujiczanow.

43. Číſlo.

26. Džen Winowza.

1844.

Griŋalet a Pscherjesat.
(Dalewedjenje.)

Hischče džiwnischa je, ryczesche Hórkı - Hudleć dale, ſo wón we tej Myſli Troſcht ſa ſwoje Puki namka, fotrež wot wſich Bokow doſta. To wo- poſaže, ſo ſteje Wutroby nemjeſeſche.

To je wierno, ale wele wjaz' dobru, džesche tón Jastnik. Rycz dale, na tebe ſo jara duſch- nje poſlucha.

Dyž ja praju, ryczesche Hórkı - Hudleć dale, ſo Griŋalet wobaraſche, ſo ta wulka Swjerina tu malu neby kénzowala a ſraka, da ma ſo ſro- ſemicji, ſo ſo wón neje do Malejznosjow tých Lawow a Welkow tykal, tež niz do Lischlow a Wopizow ſo mjeſchal, pschetož tých ſo wón bo- jesche; ale dyž, kſpſtrunantu, wón Pawka we Pawcžini takajo widžiſche, ſo by Muchu popanył a wuzyzal, dyž ſo we jeho Pawcžini ſaschmia- taka bje, tedom wón — plaz! — dyri ſkijom do Pawcžiny a wumóh Muchu wot možniſheho Pawka, a ſtejeſche potom jako Dobýwar, haj, jako ſylny Dobýwar ſtejeſche wón podla, číſje

bjely jako wuplófana Koſchla. Ktemu dyrbesche wón ſwoju zylu Horſtwosj febracž, pschetož wón ſo tež Medžwedja (Bara) boiesche a bje dohři Čiaſ tračo, predn hacž bje ſo kropawí pschinu- cík, ſkorež jeho Pscherjesak kózde Ranje na Proſchenje públa. Psches to wopokaſa Griŋalet tak wele Wutrobitosjje —

Jako Muž, ſiž Welkej Zehnjo ſchlamy wu- torhne, rekn Módry - Mjeſak.

Aby tež, kajz tónkamym wopokaſat by, ſiž by ſo na Pscherjesaka ſmužit a jemu Griŋaleta ſpa- ſorow wutorhnył, džesche Bljednik.

Ty masch praje, ryczesche Hórkı - Hudleć dale, po taſkim dokanjanym ſkuſku bje wón ſbojomny A hacž runje ſo wón hewak ženje nebmjeſeſche, da tedom ſo wuſmewkowasche a ſtorcži Mjeſu na Wicho, heſoli žanej bje. Tedom tež netreba žadyn Pawk na neho poładać! —

Miedyn ſtocži Wacžka psched nim do Wodny a boiesche ſo, ſo budje ſo ſatepicž, ale Griŋalet ſo rucžje ſchili, tylny Ruku do Wodny, wuejeze ju a ſadji ju na ſchu Trawu. Čílowef, koſy

dżewecz Czlowiekow Wody wuczahnyk je, a njet dżehateho wumóże, na to Wopomniki aby Venesj dostala, bo kóle hordzicj nemóże, hacz Gringalet bo hordzesche, jako tu Waczku czerstwu a rucze preicj bjezo widzisze; a tola nedosta won Janeho Wopomnika a jannch Venes', tejj niz Djaka sa swoju Prózu. — Ale, Hórk - Hudlerjo! mózceze bo wy me praschecj, czechodla da Gringalet, kostrz tola wot wshukich bitv a storkany bu, radzje njet saho Aschirdu neczinesche, Muchi nelonzo-wasche a Waczki do Wody nemetasche a nesates-powasche?

Nu haj, czechodla won to neczinesche? praschesche bo Ssuchi, ja byh to cžinit.

Schto by jemu to pomhalo? džesche druh.

Wén by cžwilował dla teho, dokelž sam cžwi-lowany bu, injenesche sah druh.

Nje, ja wjem, džesche Módry - Mízejak, czechodla won to cžinit neje. Won hebi myßlesche, knano móžu ja tejj nedy Wumójenje dostacj, dokelž ja tejj wumóžam!

Tón ma praje, wotmolwó Hórk - Hudler, tón je shudak, schtojj ja tej cžessenej Stomadžsní pra-jicz džych. — Gringalet nebie sly, tejj newidzesche won dale hacz Nós siej, ale won hebi tola myßlesche; Pscherjesak je mój Pawk; stacj ho móże, so sa mne njechtón to cžini, schtojj ja sa te Muchi cžinju, so njechtón tu Ssycz rostorhne a me sjebo Pasorow wumóže. — Sam hebi pomhacj, a cžeknycj hej won newjeresche. Ale schto ho sta, na jenym Weczort, jako won wodnjo se swojej Ropawu Janeho Sboja mjet nebie, a jenož tsi Kroschki dom pschinieše, bijesche jeho Pscherjesak tak jara, haj tak jara, so won jo dljeje wutracj nemózesche. Won sedzbowasche, dyž Durje wot-cžinene siejecj budža, tolej widzischi ljesesche rucze delje, jako Pscherjesak Swjerini sjezz dawasche,

Ta je ljepe, džesche jedyn.

Czechodla da won itemu Staremu neidjisse, ryczesche, Módry - Mízejak, Pscherjesak by wot neho swój Djiel dostak!

Ta bo won neshróblt, won sa jara bojesche a džysche radzje cžeknycj. Ale, Bohu žel, jeho bje Pscherjesak sawoladał, jako delje ljesesche, sa-pschija jeho sa Schiju a tyknj jeho sah do Komorki. Gringalet tshepetasche na zjlym Cziesli, dyž pomysli, schto na neho cžaka. —

Njet dyrbu, sah wot Gargussu, teje Wopizh, njeschto prajicj. Ta Wopiza, to satraschne Sswe-risko, bje sawjernje wetscha, hacz tón malý Gringalet. Pošluchajcje, dyž wam praju, czechodla Gargussa sbubu won na Proshenje neshodžesche. Gargussa bje skéchniva a jara sylna, tak so jenož jedyn jeniecki Hólczez Pscherjesakow, ju pschewinycj a na Neczatu wudżerzecj mózesche; a tola tejj hiscze stym so wonaj do Krwje bijeshtaj a drapacjtaj, dyž so ta skéchniva Wopiza rosnemdrí. Cžakaj, cžakaj, myßlesche hebi tónlej Hólczez na jenym Dnu, ja zno džu cži sapla-cjicj. Won hej ju wsa na Ranje a czechische snej won, kupt ji wowcju Wutrobu, so by ju skladzit. A jako wona žerische, wuczeze tón Hólz Schtryk se Saka, pscheczahnj jón psches Wójnisko, pschiwasa ju sa Schtom, a bijesche ju psches Mjeru.

To bje praje! — Derje! — Pschezo bôle! — talesj wółachu cži Tęczi beszobu.

Haj, won pschezo bôle bijesche, ryczesche Hórk - Hudler dale; wy dyrbeli pschiladowacj móžz, tak won perische, tak wona skafasche, ljetasche, wółasche, Ssby schcžjeresch, bo torhasche, won pak pschezo do neje — buch — buch — buch — !

Pola Wopizow je stym Žiwenjom tak, kajž pola Kocžkow, wone maja twerde Žiwenje. Gar-

gutta bje runje tak pscheklepana, jako slozniwa; jako posna, schto stymi Vukam na sebi ma, pschesta wona po derje trechenym Dyrenju skacze, czisny so, tak dolha hacj bje, na Semju, stanca, nesjajowasche se janym Stawczkom wjazy, a lejzesche kajz Kruch Drewa. Dale ton Holczejniczo wiaz nechasche. Won mjenesche, so je ta Wopiza morwa, sebra so a bjezesche wotsal, a nepschindze nidywiaz Pscherjesakej. Ale Gargussa nebje morwa, wona mikotasche s Wocjomaj, a jako widzesche, so jeje Czwilec preicj woteischok je, stanu wona, pschekusa Schtryk, bjezesche dom a pschibjeza Pscherjesakej; ton pak se Subam Schipesche, a pjenesche se Elsiju, jako swoju Wopizu taklej roshitu mulada. Mot teho Czasa bje Gargussa tak sta na wschje Djeczi, so so Pscherjesak wopravdzie bojesche, ju druhemu Holczej domjericj, a won tola jelnity nebje, tejs nebydzische jadyn ktej Wopizy blisko schok, a by so radzje mot Pscherjesaka sabicz dak. —

Rje, ja dyrbu hicj moju Sopu jiesz, bjesche Jastnik, ton jeneho se swojim Powedanjom djerzi, kajz Dateho; Boh wje, dje telko Powedanja nabere. — Sadzericje so smjerom!

Haj, my b'dzemy smjerom, kajz Venki, wotmolwi ton Ssuchi.

Ach, Kneze, wy preicj bjecze, a to Majrenische haklej chzu pojdač, ryczesche Horki-Hudler a bje strudny.

Kah tak? woprascha so Jastnik a so sawroči.

To hej ja tak myslu, to Majdušnische haklej b'dze pschinch, wy newjesche, schto skomdzili bysche ryczesche Horki-Hudler.

Reposluchajcje na neho! bjesche ton Ssuchi, won bledzi a newje schto bledzi; jeho zyka Bajka je lupa.

Moja Bajka je lupa? ty sy kolrotny! — A.

njet, Kneze, njet was proschu, wostancje, rycesche Horki-Hudler, wostancje a posluchajcje hacj do Konza — ljudom Bjertek Schtundu b'dje hische tracj. Wascha Sopa je hizom tak symna, a wy po tajkim nicjo neskombdzicje; ja budut khwatač.

Ró, ja chzu wostacz, bjesche Jastnik.

Natym wy derje czinicje; wy sami budzecje me khwalicj a prajicj so wasche žive Dny hischeje nicjo reische klycheli neisce, a to najwazny pschi Konzu, bjejj Gringalet na Pscherjesaku dobiva; to je kraſnje spuszcjejcje so na to.

Da rycj saſobu, bjesche Jastnik.

Czini! sarjeſka ton Schuchi.

Wy schiz, cjeszent Stomadzeni, posluchajcje, a potom prajeje, hacj moja Bajka lupa je, rycesche Horki-Hudler dale. — Nebje tehodla žane ſurowische a slozniſche Swjerjo hacj ta Wopiza Pscherjesakowa, a to najbole pschecjivo Djeczom, runje kajz Pscherjesak sam. Schto czinesche njet Pscherjesak, so by Gringaleta khosak, dokelj bje jemu czeknyc chzyl? To dyrbicje borsy shonicj. — Won wsa to Djeczo, sawre je saſo do teje Komorki a bjesche: jutſje Kano, dyj wschiz drusy wujncj budza, potom chzu tebi pokasacz, schto stymi czinju, fiz cjełnycj chzedza! — Wy moječe sebi myſlicj, kajfu žaloſnu Nôz ton bohi Gringalet mjeſeſche, won Woczka nesandzelt, a so pschego praschesche: schto trij b'dze Pscherjesak somnu czinicj? A jako won dolho dosz myſlik bje, wujny na to. Ale kajke Spanje! a wosche teho mjeſeſche Sson, straschny Seón, torjeka, ton Epocžat teho Ssona bje straschny, to budzecje sami spōsnacj dyrbecj.

Zemu so b'jiesche.

(Pschi chod nje dale.)

Moschei a Penes, aby Słuzomnik je husto hordzischi dygli Knes.

Riana, zložona penejna Moschen se stotym Sanczkom, swadži so njedy s Penesami, dokelž činjachu, jako bychu weischu Wajnosz mjeke, wóšcheje Čeſzje a wetscheje Kuboſzje so pola Ludzi khwalicj möhle, dygli wona; Hubu džerčze, wy nerosomne, newustate a nehańbite Kurjaska, džesche Moschen, činchesche a scheperesche so a ryczesche, kajž Pata se swojimi nespokoijnymi Moliczkimi a Macz se swojimi hubatym Džeržimi. Nejšym ja Dom a wy cjt Wobydlerjo, ja Khowanka a wy teje Khowanki Rusne, ja Saſtaraska a wy pak teho Saſtaranja tak potrebne? Nima me Kójdy sa Kneni a was sykum Prawom sa mojich Słuzomnikow? Nerycji somnu a nepracha so me Kójdy, hacž was mam a hacž tejj sym swólna was puszcicj a was k Poſluzenju dacj, predn, dygli wam, Rebožatka, Schtu Schto rekne a was treba? Nelada samnu Kójdy, dyž so Dawanje neže, Sda dawa, sarejšowacj čje, na Hermank a na Biwo dže, nerekne so wotemne wiecžne: „Kajku da masch Moschen?“ a neje Ruska a Starosz, dyž so na Sak pomazne a ja tam nejšym? Newjesze tejj, kajke je Pytanje, dyž sym so shubila aby ſhowala a kajke Szwartenja a Merhanje, dyž sym wuprōſnena? O, ty paperniſſa Lumpa! rycž jenož rycž a khwal jenož so khwal, džjachu Penes. Radv popſchejem cjt tu Khwalbu, ſtorejž masch. Louwu a Hubu pschepelnenu, dokelž wjemy, so wscha talej Khwalba a Čeſz nam fluscha, so tebe Richtu sa tak wažnu nima, kajž so ſama khwalsch a so by ſhanbu čeknycj dyrbjala, dy bychmy so ſtobu ſpýtali. Nidž Nikoho nejšy ty bohateho, widženeho a wóſokeho, tejj Nikoho niſkeho a khudeho ſčinila, ſchtojž so tola hewak

tak derje hodži. Richtu so ſa tobu tejj jenož newolada a newoprascha, dyž ma nas połne Raschczifti a Caki. Twoje dla nejſu nidž janu boju Richtu laſowali, twoje dla žadyn Schewz na Hermank nerjaha a žadyn Krawz Zehlu nelaſtajti Stobu ſo na Szwiecjt, hacž runje ſo tejj na Kórzp mjericj dasch, nicžo Dobre, Wujltne a Rjane wuwescj neda; haj, tak hubena a niſka je twoja Schlachtia, ſo ſamo nicžo Neklicjomne ſo psches tebe nestane. Žadyn Paduch a Mordar ſo ſa tobu nekope a žadyn Vicžk a Racžk wo tebe nerodži. Genicžy ſnami ſo wiſuje ſupuje a pschedawa, jenož my k Džjelu 'nucžimy, Kralam a Gierschtam knejicj pomhamy a wjeh Šwjet wodžimy. — Moschen, kig bjesche dotal ſmjerom lejšala, chyſche ſo ſljenom puknycj, dyž tolej blyſchesche; neprajesche Nicžo na to a nebnydiche tejj Nicžo wotmolwicj möhla; pschetož „Szwiet necžeszcji nidž Moschen, ale jenož tón Venes we nej a Słuzomnik je rady hordzischi, dygli Knes.

Bj.

Hanzuny na ſymny Kyrliſch.

1. Kak ſu te Hory tak ſelene,
Kak ſu te Žita tak cjerwene!
Djež sym ja młodziežka motujana,
Gžidžanym Banczikom powijana.
2. Kak ſu te Zahlodki radzene,
Kak ſu te Brjeſyčki tocžene!
Djež sym ja malucžka ſerawała,
Gbiacžkami wo Wetu ſaspiewała.
3. Kak ſu te Hona tak ſchjeroke,
Kak ſu te Morja tak ſoboke!
Djež ſu njetk Ptacžki ſchje ſalecžike,
Mlore ſej Wydlenčka namakała!
4. Kak ſu te Wjeschki tak daloke,
Kak ſu te Nebesa wózoke!
Djež budźe Bohu Čeſz ſaspiewana,
Wot Gbóžnych na Wjecžne pschinieſhena.

*

*

*

Zydzienſſa Nowina

a b y

Šerſke Poweszie ſa hornych Lujicžanow.

44. Číſlo.

2. Džen Maſymnika.

1844.

Griŋgalet a Pscherjesak.

(Dalewedjenje.)

Jemu ſo džiesche: jako by won ſam jena
wot tych Muchow był, kotrež tak husto ſtych
Pawčinow wumóhla bje, a ſdasche ſo jemu, jako
by we tajkej Pawčini wišał. Na to widžiſche
k ſebi pschincz roſne Swjerisko, repuchateho Pawka,
Beswočja mjeſeſche kajz Pscherjesak, tón pomaku
knemu ljeſeſche, na neho lakaſche a roſnje wudje-
raſche. Tolej won widžiwschi pocž kopacž, ſo
werczeſz a walecž, ale bôle won kopasche a ſo
walesche, cžim bôle ſo ſaſchmjata, runje kajz te
Muchi we Pawčini. A we tym pschiljese tón
Pawka knemu, dóikny ſo jeho, won cjujeſche te
dolhe a koſmate Pasory teholej Swjeriska, jemu
ſo ſdasche, jako by jeho popanyko a do Ruta
cžahnyko, won bje napók morwy; ale lej, won
wuflyſcha Łóš, rjane cžiche Syncjenje, kajz wol
Muchi, a widžiſche tejj rjanu jołtu Muchu, kajz
ſlotu, ſe ſwjetlej Zehlu wokolo neho lietajo, a

ſkyſchesche wol neje Rycž: boha mała Muſchka
— ty ſy wele Muchow wumóhla — tón Pawk
tže nedyrbi — ale won wolzucjt, a nedocžaka
Rónz Esona.

Griŋgalet bje troſhku mierniſchi a džesche
pschi ſebi: ſa' ſo by me ta rjana Mucha ſtej
ſwjetlej Zehlu wumóhla, dy by ſo mi Esón
wudžał. Tola pak ſo nemdjeſche ſpokojoſz, psche-
tož jeho Rosa bje jara wulka, a cžim bôle ſo
k Šwitanju pschiblizowasche, cžim wetscha bu, a
we nej ſaby won tón Esón, to rjeka, won jeno
na to Straſchniwe we nim myſlesche, na tu
Pawęžinu, we kotrež ſaſchmjataň był bje, a na
teho roſneho Pawka, ſpſherjesakowym Bes-
wočjom. — Pomyſleſe ſej, kaf won tſchepetasche,
to Nebožatko! tak ſamluſki; nikoho nemjeſeſche,
kij by ſa neho był.

Rano, jako ſwitasche a Škłončiko do jeho
Komorki ſwjetleſche, bu jeho Žałosz cžim wetscha,
pschetož Wokomiknenje bje tu, dzejz Pscherjesakom
sam woſtacz dyrbefſche. Won pany na ſwojej

Rolenf, ylakosche bôrke Sôpshy, proschesche swojich Towarschow, tych druhich Hôlcžatow, so bychu jemu pomhalí, Pscherjesaka sa neho prošly, aby jem' pomhalí, so by czechnyž móhl. Ale wschitzy so jemu savorodžichu, njekolik s Bojoszju psched Pscherjesakom, druzh se Ssampačnoszju, a sašo družy se Slošzju.

Besbožne Keplechi, ryczesche Môdry-Mjezak, wó dre žanych Mosow nimacie!

Wjerno je, džesche Njemicžif, wons je slje sa to Kurjatko, wot zykleho Sswjeta je wopusch-čeny.

Haj, ryczesche Môdry-Mjezak dale, ham luki, snim dyrbi jedyn Želniwošz mjež; kóždy je k Wobzarowanju, kiz dale nicž cžinicz nemôže, hacž jene swoju Łowu do Pasorow swolniwje tyknycz. Dyz ma schtu Môž so wobaracž, to je hinak, tedom nech so wobara.

To je wjerno, ryczesche jich wele.

Gringalet, ryczesche Hôrki-Hudler dale, wot wschjech wopuschčenych a ham našo pokasany, podwolt so do teho hórkeho Dyrbenja. Wono du pomaku Džen, a wschitke Džecži pschihoto-wachu so, so bychu se swojimi Swjerjatami prejcž schle. Pscherjesak wocžint Durje, wolasche kóždeho wobebje won, da jemu Kruch cžorneho Khleba a pôšla jeho prejcž. Wschitke ljeſechu po Rjeblu delje, jedyn po druhim, Gringalet pak Kucžiku stejo tschepetasche, a bydžische ja newiem shto dał, dy bydžische dženž tež snimi won hicž móhl. Tež tón pošleni njeſt ljeſesche a Gringalet wosta, ſebi myſliwſchi, so je Pscherjesak na neho ſabyl; ale budže! — wón delach stejo swotrym Łošom wolasche: Gringalet! — Gringalet! —

Haj, Kneze! wotmolwi Gringalet.

Pôj rucžje delje, rjeſkasche wón dale, hevak po tebe du!

Gringalet ſej myſlesche, ſo lje jeho ſhudny Džen pschishol. Njetk, ſej wón myſlesche, a na swoj Šsón spomni, njetk hym ja ta Mucha tej Pawežint, ton Pawk dje a me koſi. — A jako swoju Noparw delje ſadzik a na nju ſrudnje poladał bje, džiesche wón k Rjeblej a ſtaji Nohu na njón, a tež bôrhy pschimny Pscherjesak ſa nju, ſczahny, tak, ſo Gringalet wjazy wobſtejcz nemožesche, ſuny ſo po Rjeblu delje hacž ſcho rjeſlo-taſche, tak jeho Łowa do Riebliskow bijesche.

Schkoda! ſchkoda! ſo ton Stary we malej Polskej pôdla nej, džesche Môdry-Mjezak, wón by Pscherjesakej tež pokasał, ſak to cžini. We taſtichlej Wolomitnenjach je piętnje, dyž ſchitu ſylny je!

Haj, ſamjefzie, ale, Bohu žel! ton Stary pôdla nebjie. Pscherjesak ſbjehny to Džecžo a nežesche je do swojeje Komorki, k Łožej, džejz ta Wopiza pschimjasana bje. Tak bôrhy hacž ta teho Hôlza mulada, pocža ſkakacz, Suby ſchcžericz a cžinesche, jako by jeho ſezracž chyla.

Bohi Gringalet, ka' ſo cži pónidje? praſachu cži.

Dyz jeho ta Wopiza do swojich Pasorow dostane, je ſubeny! džachu tamni.

Wedrenza tola! wolasche Môdry-Mjezak, ja njetlej nemôhl Eku ſabicz; wó Bratſja, móhli wy?

Ja niz! ja tež niz! wolasche ton a tamny.

Hôrki-Hudler ryczesche dale: dyž ſchitu wopomni, ſak cžejko je Gringaletej bylo, predn hacž ſo ſkwojej Nopari pschimwucžil je, a ſo tež ton najwutrobičiſti jeho Towarschow ſo do Rosy

poda, byž jeno wot teſe Wopizn ryc̄ec̄z hlyſchesche, da möjczę pōsnac̄, kajſi Strach wón czujesche, byž jeho Pscherjesak pschi tej Wopizn ſadik.

Eſmylny Kneje! woſasche wón, a Sube jemu klepotachu, ſwypcze ſo! ja jo necham ženje wjazh czinic̄!

To Nebojatko prajesche: ja jo necham ženje wjazh czinic̄, a newedžiſche we Straſchi, ſchto ry- c̄esche, pschetož wón nebje nicžo Sieho Icziniſ. Pscherjesak pak na to nekedžbowasche, ale ſchle- prowaſche Gringaleta ktej Wopizn; ta jeho rabny —

Eti Poſlucharjo ſaržachu.

Ja bych praj' lupy był, by bych woteſſhol, džeshe Faſtnik.

To hiſhcze nicžo nej, džeshe Hörki-Hudleć, wono b'dże hiſhcze lipe pschinc̄. Tak dórsh jako Gringalet te wopizhne ſymne, koſmate Pasory czujesche na Lizu a we Tyli, bu wón jako koſ- rotny, a woſasche a žałoszesche tak ſrudnje, so by ſo Welt ſmylik; wón woſasche: tón Pawk! luby Bojo! tón Pawk! mój Ssón! poj, ſlotu Muſhka, poj! pomhaj mi! —

(Wjichodnie dale.)

Nowinki a Starinki.

Wrótklawju 12. Džen' Oktobra 1844. —

So naſhi Sſerſzy Wuc̄jerjo we ſwojich Chro- madžiſnach poc̄ztnaja Sſerſhy napisane Wudžieki eſitac̄, to je wulfje Khwalby hōdne; to je Enamjo, so wedža, ſchto ſebi naſh Čjaſ ſada. ſchto ſada ſebi pak naſh Čjaſ? Nieschto, ſchtož je ſo pschetož ſadalo, ale ſo hac̄ do naſhich Onów hukto doſi nedopelnito. Naſh Čjaſ ſada

ſebi pak fe wiſchej Mozu: ſo by ſo kóždemu, tež najmeniſhemu, ſwoje Prawo doſtaſo. Niž Pschemóz, niž Szylnoſz neſmje wiſazy placitci, ale jenož Prawo. Teho dla ſe to džiwnje doſi, hdyž wiđimy, tak ſo njeſotſi Duchomni a Wuc̄jerjo hiſhcze poſtego domaſac̄ nemöža (aby ſnadž nočzeda?), ſchto je w Sſerſkih Schulach Sſerbów dobre Prawo. Sſerb ma jako krajowy Wobydleć teſame Pschisluſchnoſſje pschecžiwo krajowej Wuschnoſzi, jako Njemz, ale po taſkim tež teſame Prawo, jako Njemz. Raž Njemz, tak dawaja tež Sſerbio Dawki a ſchulſke Benesz, twarja a poredjeja Schulje, ſupuja ſa ſwoje ſchulečke Džiecži Knihje a Pa- peru; — a hdyž woni takhej wiſhie ſwoje Pschisluſchnoſſje dopelnjuja, dha dyrbí ſo jím tež jich Prawo doſtaſe. Raž može teho dla ſchto napſchecžiwo temu rec̄ec̄, ſo ma ſo Sſerſki Džiecžom tež we Sſerſkej Rec̄i ſchulſka Wuc̄ba podawać; a na kafke Waschnje može ſo to poſched Bohom a Čłowekami ſamolwic̄, ſo Sſerſkim Schulam Njemſkih Wuc̄jerjow dawaja? — We 35. Čiſli tydženiskeje Nowiny eſitachmy, ſo je ſebi Neſwac̄idska Woſada nowe Swony wobſtarala. A dokež je to ſwetscha Sſerſka Woſada, ežoho dla dha to a tydženiskej Nowint wupowiadane neje, kafke Sſerſke Napis̄y te Swony maja?! Aby neje ſo to teho dla ſtalo, dokež bjechu pak ſapomntli, ſo do Neſwac̄idskeje Zyrkwiſte tež Sſerbio ſe Mſchi khodja, ſo k Edjer- ženju Neſwac̄idskeho Zyrkwinſta tež Sſerbio wjeste Dawki dawaja? — — Teli ſo ſo hiſhcze ſtalo neje; dha budža drje po niž doſhim Čaſku w Pruſkih Krajach tak menowana provinjalna zytkwinſta Synoda wupiſana, na kotrež ma ſo

wo Potrjebošćeje evangelskeje Zyrkuje jednacj. Ktutej Synodži majo wschitzy Superintendentoja pschińc a herwak tež s kóždej Superintendencury bishće jedyn Duchomny, kotrehož cjt drusy Duchomni wuswola, a dokelž su we Wojerowskim a Rotenbórkim Kraju s wetscha lute Sseriske Wošady, dha so nadžijemy, so budjemy bórsy njeftotrych Sseriskich Duchomnych Wrótklawju wohladacj. Tuta Synoda ma so najposdžischo predz Novembra sapocžej a budže Nedželi tracj.* — W tychlej Dnach wopytasche nas hódný Sserb, wusoko dostoyny Knes Duchomny Kiliian. Hdyž so hížom sweselimy, jeli so kotrehožkuliž Krajana tudy w Preczach naderídzymy, dha je hahlej nascha Radaž wulka, jeli so móžemy stajkim horlivym Sserbom wot Maležnoszjow Sserbowstwa porecžecj. To je, móhl rez, tajse Wolischewenie, kaž hdyž Bóh tón Knes milý Dejhežik na wuhorenú Rolu pószele. Kn. Kiliian bje wóndano Dreždjanach na Shromadžisni Saskeho biblijskeho Towarstwa pobyl a tam sa Sserbowstwo porecžał. Pschetož dokelž je požleni Naklad Sseriskeje Biblije nimale wschón rozebrany, dha bjechu Dreždjanach na to spómnili a jedyn Budéski Njemski Duchomny bjesche prajik, so drje noweho Wudawka Sseriskeje Biblije treba neje, dokelž týž Sserbjo Džen' wote Dnia woteberaja. Na to bje pak Kn. Kiliian wustupił

*) Sa Wojerowske Krajomstwo je Kn. V. Pr. Kubiza ja Wopóžkaneho ktutej Synodži a Kn. Duchom. Seiler sa jeho Gástupowarja wuswoleny.

a tym Shromadženym wušožil so so ta Wijez tak nima, ale so Sserbjo wele wjazn pschiberaja a so je Žadost po Sseriskich Knihach dale bóle wetscha, kaž móže to kóždy wobšwiedźicj, kij s nowa sakcijewaže Sseriske Žiwenje jenož trochu snaje. — — Kn. Karaš, Sserb s Brjetneje je bes Njemzami a to nedaloko Wrótklawja we Mjestašku Trebnicy jako druhí Duchomny Dostojnistro doftal.

Smolček II.

Što so to necjini? Knes Buffon poweda we swojej naturskej Historiji, so so Wopiza psches to woszewnje wot Čłoweka roszkili, so ma roszmate Beswocjo a Mohi bes Briftwjom. Tak su so te Čłasy tola pschemjenile! Ladaž jeno! pak su so Čłowekojo do Wopizow aby Wopiz do Čłowekow pschewobrocjile. —

Zitne a butrowe Wisi.

Sandženu Ssobotu su Žita Budyschini placjile:

Rój . . .	2 tol.	20 nsl.	tež 2 tol.	15 nsl.
Pschenia . . .	4 :	10 :	— 4 :	— :
Zecžmen . . .	2 :	7½ :	— 2 :	2½ :
Worš . . .	1 :	15 :	— 1 :	10 :
Róh . . .	3 :	— :	— 2 :	25 :
Zabky . . .	7 :	4 :	— 6 :	— :
Bjerny . . .	1 :	— :	— — :	25 :
Hejduschka . . .	6 :	10 :	— 6 :	4½ :

Khana Butry 10 nsl. 6 now.

Żydzienſka Nowina

a b y

Šerſte Poweszie ſa hornych Lujicjanow.

45. Číſlo.

9. Džen Maſymnika.

1844.

Griŋgalet a Pscherjesak.

(Dalewedjenje.)

Budžesich Rhlamu džeržecj! budžesich melcžecj! rjeſny Pscherjesak na neho, a kopny jeho ſRohu, pschetoj wón ſo bojesche, ſo by to Wołanie ſlyſhcej bylo. Sa Minutu ſo teho wiſaz bojez netrebasche; Griŋgalet wiſaz' newobasche a ſo tejj newobarasche; wón klecžesche, bjeły jako Ru-biſchko, ſacžint Wočji a tſchepetasche na wiſhjach Stawczlach; ta Wopiza pak jeho torhasche, bi-jeſche a drapasche, ſasta, ladasche na Pscherjesaka, jako by ſo woprashecz čzyta, hacj praje cžint, tón pak ſo tak wóſſie ſmjeſeſche, ſo tejj Griŋgaleta Wołanie ſlyſhcej nebh bylo, dy by tejj tunje woča; tolej Wopiza widžiwschi: jeho pschego bôle drapasche a bijesche.

Ta ſallata Wopiza! ſaſwari Módry-Mjezak, dy bych ja ju doſahnyc̄ moh̄, na Blaku bych ji ſowu ſKamenjom roſraſyl.

Ta Wopiza bje tak besbóžna, jako Gjlowek.
Tak besbóžny jadyn Gjlowek nej!

Tak besbóžny jadyn Gjlowek nej? Pscherjeſak tejj niž? — djesche Hörki-Hudler. Poſlu-čajce, ſchto wón potom cžinesche. Wón wotwjaſa tu Wopizu wot ſwojego Koja a pſhiwjaſa to Džecjo ſa tón Kónz Recjasa, kij jara doſhi bje, tak, ſo bje Garguſſa ſa jedyn Kónz a Griŋgalet ſa druhi Kónz Recjasa pſhiwjaſany.

Wjerno je, Gjlowek je besbóžniſhi, hacj naj-hórsche Swjeriſſko.

A jako wón to ſčinik bje, djesche wón ſhwie-jej Wopizy: kedžbuj, Garguſſa! woni ſu tebi poſaſowali, njeſt b'džesich ty Griŋgaletej poſaſo-wacj; wón budže twoja Wopiza. — Stawaj, Griŋgalet, hewał ja ſaſ Wopizy kaſam, ſo dyrbti cje kuſacj.

To bohe Džecjo bje ſtanylo, panj pak ſaſ na Roleni, ſtykny Rucžy, a nemóžesche janeho ſekowcza prajicj; jeho Šuby pak bječu ſchjerco ſlyſhcej.

Garguſſa! daj jemu rejuvacj, djesche Pscherjeſak i Wopizy, a dyž ſo ſpeczi, da cžin lajj ja

njetlej, a pschitym won Gringaleta se Rschudom schlapasche, a da jón potom tej Wopizy.

Wy wjesze, so Wopizy wschtiko cžinja, schtojj widža, Gargussa pak mózesche to ljepe hacž žana druha; wona wska tehodla tón Rschud a rubasche Gringaleta, so by stanýl; a dyž staný, bje skoro tak wulki, jako wona. Pscherjesak džesche po Skhodži delje a wokasche Gargussu sa šobu, a ta honesche Gringaleta se Rschudom sa nim, a tak pschindjechu delje na Dwór. Pscherjesak sankuy Durje a kasasche Garguszy, so by Gringaleta po Dwori wokolo 'nala. A wona po gluchasche a honesche jeho po Dwori, Pscherjesak pak ſej Žis mot džerzesche, tak ho ſmijesche. — Wy ſnadž ſi: myſſlicze, so je njet teje Čjwile dvoſz, ale nje, Pscherjesak ſtym ſpokojoſom nebje. So by tu Wopizu roſnemdril, kotaž muſtala bje cžwiliowacj, pschimuy won Gringaleta sa 'Lofy a cžinesche, jako by jeho bił a kuſak, a ryczesche jt: kuſaj! kuſaj! a poſasowawſchi ji wownju Wutrobu džesche; tu budžesčh potom doſtačj.

Och, moji Pscherzeljo! to bje žalosue Poladanje.

Pomyſlcz ſej, wulka Wopiza ſcžornej Khlamu, kotaž wótre Suby ſchcijert, kajž ſ Čjertom Wobſynena, ſtocjt ſaſ, kajž bjiwja na teho Hölza, kotremuž mojno nej, ſo wobaracj, cžiſne jeho ſ Seml, tepze na nim, drapa, kuſche a bje jeho do 'Lowy. Won bje ſo ſ Wocžomaj ſ Seml wo brocik, wona ſo jemu tehodla do Tyka ſaſkuſny —

Och, Pawko! Pawko! wokasche Gringalet wščen wulky, pschetoj won ſo ſwojego Škonečenja nadžijesche.

A we tym ſo pecja do Duri bicj.

O, derje, derje! tón Stary dje, ſweſeliku ſo wſchitzu.

Haj, won to bje! džesche Hórkli-Hudleć; bu- džesch wocžinč, Pscherjesako! budžesch wotanknič? nežin, kajž Luchi, ja cje ſ Džerku wldžu; ty tu ſy! wokasche tón Stary.

Pscherjesak dyrbesche rycječj.

Pscherjesak ryczesche a džesche ſ Durjam, so by temu Staremu wocžinč; ſchtoha chzecje? praſchesche ſo a powocžni Durje.

Ta mam ſtobu rycječj, džesche tón Stary, a cžiſhczesche ſo ſ Mozu nuz, a jako nuz bu, wi- džische tu Wopizu nad tym Džesžju, popany ju ſa Kožu a cžiſny ju do Kuta, ale tón Recjas tak dolhi nebje, Gringalet bu ſobu horje ſtorneny. Njet wldžische tón Stary, ſo ſtaj wonaj romadu pschivjasanaj, a tolej wldžiwſchi polada ſurowje na Pscherjesaka a džesche: wotwež ſmolom teho Hölza! —

Weſzelje teho Džesžja ſo wuprajicž nedja; psched malej Khlili bje ſ Šmercž ſraly, a njet kajž psches Džiw, wot neje wumozeny. Won ſo na tu Muchu we ſwojimi ſſoni dopomni.

Nó, dyž je Gringalet wumozeny, džesche tón Jastniš, da móju njet hicž moju ſopu jjesz.

Wumozeny! wotmolni Hórkli-Hudleć, haj, dy by byl! ale wono hiſhczé Kónz ſjeho Čjwili neje.

Echo da móže ſo jemu hiſhczé wjaz' ſtacj? Woſtanče, ja budu wam prajicž.

Ty ſſenym cžinisch, ſchtož chzessch; ja wo- stanu.

Pscherjesak, ryczesche Hórkli-Hudleć dale, kij ſo teho Stareho bóle hacž Wóhnja bojesche, bjesche hórcjo teho Hölza wotwjasak, a jako ſo to ſtalo bje, rabny tón Stary tu Wopizu a cžiſny ju we Semju, kopny do neje, tak, ſo wona ſawincža, a Suby ſchcijerjo na Džechu ſtocži.

Cžehodla wy moju Wopizu bijecje? praſchesche ſo Pscherjesak.

Ty móhl ho skere prashecz, czechodla tebe nebiju, djesche tón Stary. To Džecžo taklej čjwi-
lowacž dasch! — Šhy žno ty rano pjany?

Ta šym tak malo pjany, jako wy, wotmolwi
Pscherjesak. Ta moju Wopizu wucžu, a čzu
pschichobnje Reklju racž, dzejz ta Wopiza a Grin-
galet romadu hłuschataj, to je moja Warba; schto
ho wy do teho mjeshecie?

Ta ho do teho mjesham, schtojz me stara.
Jako ja dženš rano Gringaleta sdruhim Džecžimi
newidžich won hicž, praschach ho jich dla njeho;
woni mi nicžo neprajachu a ho sacjerwenichu; ja
cje snaju, a bei smolom myſlach, so njekajku
Skóz wuwesz chjesch. Ta ho tejz molik nejšym.
Poſluchaj: tak borsy hacž Gringalet kójde Ranje
sýmí druhim Džecžimi nimo mojeho Doma won
nepónđe, budu ja ktebi pschinč a ty dyrbisch mi
jeho pokasacž, hewak wiaz Pukow dostanesh hacž
Poſ.

Ta cžinju, schtojz čzu, a was to nicžo nestara
wotmolwi Pscherjesak, wy mi nimacže nicžo roſ-
kasowacž, biež me nebudzecje, a hejsoli smolom
neúdjecje, da —

Wacž! wacž! dosta Pscherjesak wot teho Sta-
reho sa kójde Wicho Moržnenje, so jemu zyla
'kowa brunžesche. To je sa tebe, djesche tón
Stary, so druhí Ras wjesch, tak masch somnu
ryczęcž.

Dwaj, to je malo, pól Kopý by jich jem' ja
tola dat, djesche Môdry-Mjezak.

Ach, won je jich hishcze wiaz saſlužil, pra-
jeshce jich wele.

Tón Stary, ryčesche Hórkli-Hudler dale, by
djesacž tajkich Pscherjesakov Čemi pobil, teshodla
dyrbesche tutón jedyn swojej Pukaj wobkhowacž;
mersasche pak jeho helszy, so bje jej dostał, a to
najwiaz' teshodla, dokesz jo Gringalet wižil bje.
Sa to chysche ho won wecziej, a pschindje na

Myſlje, kiz jeno Čjert we Helt ham mječ a
wumyſlicž móže. A pschitým rabasche a maſasche
bei pschezo sa Wuscht, pschetož jeho tam satrasche
nje ſwerbesche. Tón Stary pak djesche knemu:
hejsoli ho ty hishcze jun na tym Džesiju psche-
pschimnesch, da hy, spushczej ho nato, najdljeho
we malej Pólskej bydlil. Ty wjesch, so žno eže
tak wschitz hídža; ty budzesh Powuczenje doſtač,
kotrej twój Kribet nidy fabycz nebudze!

(Pſchichodnie dale.)

Wſchelfisny. Ebjerki.

Prjedat we Zyrki na Kljetzy wibžische, tak
jedyn wot jeho Poſlucharjow po druhim ho na
Wocži slehny a spasche. Nato njewny sawola
won dwójzy: Woheri! Woheri! — Wſchitz wos-
tučichu a ho praschachu naſtrójen: bje da? —
We Helt, wotmolwi tón Prjedat, a to sa tych,
kiz we Zyrki pschi Prjedowanju spia! —

Niek oſti Ludžo ho na ſydomidžeskat Ljet' sta-
rym Čłowelu džiwachu, tak won hishcze ſtrony
a cjerwenn wonlada, a pschi tych doſtatych wó-
ſokich Ljetach tak stary ho bycž neſda. — Mój
Božko, my ſmy khudki Ludžo, dy byhmy my
tak injeli, kajz nimamy, a ja jeho ljepe ſIſedžu
ſastaracž móhla, wotmolwi jeho Žónka, da žno
by won psches Sto Ljet' stary był.

Khudy Mužik, kiz jenož Domiske mjeſeſche,
djesche po Dróžy a namaka ſebi Pódkowu.
Polny Wſelja pschindje ſnej domoj a ſapocža
Ródž twaricž. Jego Šuſkod ho na tym dji-
wasche a djesche knemu: kćemu da in tola Ródž

twarisch, ty djen ani Kopuschje nimisch, so by saweracj móhl. Nu, lej schak, ryczesche won połny wezelaje Nadzije: ja sym hebt Pódkowu nam'kal, kah' so hebt jutje saß jenu namkam, a potom saß jenu, a potom hischcze jenu! A schto da snimi chzeisch? te tola seweracj nebudjesch. Ach, ty sy dżowny, skipotische tamny dale, ja djen móju hebt teho Konja knim tejj nam'kacj!

Niedy sy ny bo Kuntwora na Jelen a džesche knemu: Lubu, praj, hejsoli sym czejka a cze czejcju. — Och, Khudzinka, sy tu ty tejj; džesche Jelen kni. — Rajz stej Kuntworu tak je snjekotrymżkuliż Czlowekom: we nim neby nichu ničo wedził, by by sy naduwał.

Poż džesche kSswinecju, kotreż sy we Blóci walesche, kaf tejj mójesch sy Blóci waleč, ty b'džesich skhoricj; poj kemni na Ssuce, tu smieszych sy wele ljepe! — Ljepe? ryczesche Gswino, ljepe je, scho pschi Starym wostajicj.

Wjesty Ríhomnik bje wóscze swojich khiejnych Duri dat Napisimo slajicj, a to mjesesche sy tak:

O Džiw, o Wezelje!

Schtujż kemni pschindje wobcjezeny,
Ton wotemne wujndje wumójeny!

Bohata a woſebna Kneni praschesche niedy Duchomneho a džesche knemu: wy sze Muž Bojt a wiesze kaf pola neho je, prajcze da mi, hacj su we Nebehach woſebne Lawki sa bohatych a

czejnych Ludzi, kajz sy skuscha? — Ton Duchomny wotmolwi ji: nu, haj, ja sym Muž Bojt a snaju jeho Szłowo a wjem sneho, so tam tajke Mjesta sa tajkich Ludzi su, ale wone su jara sakurene a sproscheny, kajz wy kamt cxitacj móječe we 1 Liszt na Kor. we 1 Staw. a 26 Schuczy, a sało we Szen: Matth: 19, 24. —

Schmul praschesche sy wóndano Abrahama „ty, kaf da sy tola te wulke Schtuki sa Wozjakow džielaja?“ Abraham wotmolwi: „To dale żane Wono neje, to jeno sy Džera wosme a potom sy Moħas dokola wokolo naliże.“

Vlasni nedabja sy Rosomej nauucjicj,
Ale Nesbożje vyrbi sich powucjicj!

Zitne a butrowe Wisi.

Sandżenu Ssobotu su Zita Budyschini placile:

Roj . . .	2 tol.	20 nsl.	tej	2 tol.	15 nsl.
Pschenza . . .	4 *	10 *	—	4 *	— *
Decjmen . . .	2 *	7½ *	—	2 *	2½ *
Bowż . . .	1 *	15 *	—	1 *	10 *
Róč . . .	3 *	— *	—	2 *	25 *
Zahy . . .	7 *	4 *	—	6 *	— *
Bjerny . . .	—	25 *	—	—	20 *
Hejduschka . . .	6 *	10 *	—	6 *	4½ *

Rhana Buty 10 nsl. 6 now.

*

*

*

Endżenīff a Rówina

a b y

Żerske Powesze ja hornych Lujiczanow.

46. Ćipło.

16. Dżen Masymika.

1844.

Griŋgalet a Pscherjesat.

(Dalew edženje.)

Schzwany a slósnim, kajkiż Pscherjesak bje, widzische wón, so f Mozu nicžo nedokonja, podwoli ho temu Staremu, a to tehodla, so by swoju nowu hellku Myśl na Gringalecji wnwedł; wó mi neprawje cžinicje, džesche wón ludajoitemu Staremu, wó wotemne slije mjenicje, dyż ſej myſlizje, so pschecživo Gringaletej njeschtio mam a jemu Kschiwdu cžinju, ale nicžo tajke, ja mam wele wjaž' dobre Myſlje pschecživo némur; ja mam hſchcze junu praju, so ja Garguſſu wucžu; wona je trochu ſpecziva a je tehodla Gringaleta kuſzyta, ſchtož mi tež praje neje, a mi žel ežint.

Hm! džesche tón Stary, ryczyschl Wjernosz, czechodla Gringaleta pschiwiaſniesch; a polada ſokom na neho.

Tehodla, dokelž Gringalet itemu ſluscha. Ja chzu wam moje Myſlje prajicj; ja chzu Garguſſu

cžerwenu Szuknicžku woblez, ji wóšoki Khlobuk ſdokhim Perom na Eoru ſtajicj, potom chzu Gringaleta na Stólcžk ſadžicj, jemu bjele Rusbisko pod Brodu pschiwiaſacj, a potom dyrbí Garguſſa jeho ſwulktim drewjanym Nožom truhacj.

Tón Stary ho dyrbesche nato wužmecj.

Neje to żortniwa, pjeckna Wumyſl? woprascha ho Pscherjesat.

To je! wotmolwi tón Stary, a twoja Wopiza budże ho tež nato wusiejecz wedžicj; to b'dże ſunjeschne.

To ſej ja tež myſlu, džesche Pscherjesat, dyž je wona pecž aby ſchjescj króčž widzila, kaf ja Gringaleta truham, potom budże jo wona tež cžinicj móbz; ale predy dyrbitaj ho wonaj romadu pschiwucžicj a tehodla þym ja jeju romadu ſwiaſal.

Czechodla da sy runje Gringaleta itemu wuswolit?

Dokelž je wón tón najménšti, a dyž sedžt, je Gargussa weitscha hacž wón; tejj čzú Gringaletet pól teje Saſluzby wot teho dacj.

Dyž temu tak je, djesche tón Stary, da je mi žel, so hym eže predn bil; nò, nicž woto neje, da masch to ja pschichodny Ras. —

Tak dolho hacž tón Stary s Pscherjesakom taklej ryc̄esche, newjeresche ſej Gringalet stančž; wón lejjo tſhepetasche kajž woſhyzowý Liss, a býdzishe radž na Koleni psched tym Starym paňyt a jeho proſyk, so bý jeho ſobu wſal, ale wón ſo to cžinčž neſwazi ſebi pak myſliwſchi, haj, mi jno ſo tak pónidže, kajž tei Muſchžy we mojim Eſoni; tón Pawk budže pschincž a me roſtorhacž; že hym ſo molit, jako ſej myſlach, ſo tuta ſkota Mucha me wumóhž budže.

Ró, mój Eſynko, djesche njet tón Stary knemu, dokelž jo Pscherjesak tak derje ſtobu mjeni, a tebi Weļozu teje Warby dacž čže, da budžesch ſo prozowacž a ſo ſtej Wopizh pschirwucžie; a dyž Warba dobra budže, nebudžesch ſkoržicž trebacž.

Wón, ſkoržicž? mójesch na mne ſkoržicž? praschesche ſo Pscherjesak, a polada tak ſurowie na nebo, jako bý jeho ſ Wocžomaj pscheklocž čzył; mójesch na mne ſkoržicž?

Nje, aje, dyrkotache Gringalet.

Wý jo klyſhicž, djesche Pscherjesak, wón ne ſkorži a tejj ſkoržicž nemoje; ja pshezo jeho Ljepſche pytam. A jeli jeho Gargussa predn tróſchu drapnyka, da ſo to wjaz' ſtačž nedyrbi, ja hym dobrý ſa to.

Da budje kóžen ſpokojom býčž móhž, djesche tón Stary, a pschedewſchitki Gringalet; nej' wjerno, ty budžesch ſpokojom?

Haj, wotmolwí to Kurjo.

A ſo je eže predn Wopiza drapnyka, ryc̄esche Pscherjesak, ſato budu eži dobre Eſnjebanje dacž. Maſch bobry Wuj, tuton Stary, budje namaj Schliežku. Mjaſha ſbrunej Tuschku. poſklacž, a dwje Zawcži, ſchyri Bleſchje Wina, zylu Lužu. Paſenza.

Moja Vinza a Kuchení ſtej. ſa Rójjdeho, djesche tón Stary, pschetož wón bje dobrociwý a jara radž pschedawasche, kajž kóždy Kocžmar, to Pscherjesak wedžiſche, a tehodla jemu po Hubi ryc̄esche.

Tón Stary djesche njet ſ dobreny dom, a Gringalet bje ſaſ we Pscherjesakowých Paſorach, a tón tejj, tak ruc̄je hacž tón Stary wotejſchel bje, rjeſny a neho: ſa ſobu! Ijes do twojeje Komorki; Gringalet ſej to nedasche dwóžy kaſacž, ale bje-jeſche lubje radž. — Och, ty mój Božo, ſtonasche Gringalet, jako ſaſ pschi ſwojej Nopawi na Eſlomi lejjesche, ty mój Božo! a plakasche hórké Eſyly. Iako wón tam njedje Šchtundu lejžat bje, pschindje Pscherjesak ſaſ a wolaſche iebo. Tak ſo Gringalet predn bojal nebje, kajž ſo njet bojesche; Pscherjesakowý Lóſ bje cžiſſje pschemjeny. Budžesch ſkoro pschincž? rjeſkasche wón delſach a ſelesche pödla.

Gringalet ruc̄je po Rjeblu delje ljeſeſche, a jako pschindje, popadže jeho Pscherjesak a lečiſche jeho ſaſ do ſwojeje Komorki. Wón ſo bôle wa-lesche hacž djesche, tak jara bje ſo wopik, wón liedom ſtejesche. — Gargussa bje ſaſ klozej pschi-wjasana; kreydž Štwy ſtejesche Stók a na nim wiſasche Schryk.

Eſy — ſy — hym ſo he — he — hew — iwamlesche Pscherjesak a pokasa jemu tón Stók.

Gringalet syny ho tschepetajo. Pscherjesak wsa melczo tén Schtryk a pschiwjsa jeho snim twerdzie f Stolej. To nebjie niczo lóchke sa Pscherjesaka, kiz lјedom wobstejecz mózesche a Rukomaj čzaſesche, tola pak jo dokonja.

Och, ty mós Božo, tón Ras me neb'že nichio, nichón wumohž, žaloszesche Gringalet. A to Kurko mjeſesche praje; nichón nemóžesche, nichón neſmiedžishe pschincz; tón Starý bje ſ dobreny woteſchot a Pscherjesak bje khježu ſanſnył.

Tón Ras je snim ſkonjane, džesche jich wele ſtudnje.

Ta Drebuſchka!

To Nebojatko!

Dy by ſa dwazyczi Kroschlow wumoženy bycz moħł, ja bych je dat; moje zyke Samoženje!

Ta tejj!

Tón beſbóžny Pscherjesak!

Schio tejj snim njetko chze?

Hórski-Hudler rycěſehe dale: Jako Gringalet na tym Stoli pschiwjasany ſedžishe, džesche Pscherjesak ēnemu: Slodžijo! ty — ty by wWini, ſo — ſo — by — bym bi — bi — bity, ty dy — džebiſh wu — wu — wumrecz — a bym wuceahny wón Britej ſe Šaka, wocžini ju a pschilja Gringaleta ſa 'Lošy'. — —

Tolej Gringalet ſawuladawſhi, naſtroža ſo nemožnje a pocja ſtyſkniwje proſhyč: Kneže! luby Kneže! ſmjeleže ſo! neſarjeſaſe me —

Wolaj tak jara hac̄ chzeſh, wono b'žje ſkoro Rónz, rycěſehe Pscherjesak na jeno Dobo, kaj ſaſho wuſpany.

Mucha, ſlotu Muſchka, poj mi Pomozyť wolasche Gringalet, kiz ſaſ na ſwoj Šón ſpomin, tón Pawf chze me ſkónzowac!

Ah, žwamlesche piani Pscherjesak ſaſy, ty — ty mi tje — rjekasch Pawf, tak, ta — f džebiſh wu — wumrecz, tejj dru — hich Wje — wje — zow dla, ſro — ſro — ſemisch? A — le niz wo — wot mojeje Ru — ſi, wjesch, ja — ja bych he — wak tejj wumrecz dy — džebjal; ja ſym to ta — tak ſawedl, wo — mono je pa — pak wscho je — jene. — Potom wolasche wón Garguſſu, kotrąž na to pschiladowasche, a džesche ēnej: cžt — cžn' taklej, a wón ſapſchija Gringaleta ſa Brodu a rjeſasche ſupym Bokom do Schiſte.

Ta Wopiza bje tak mudra a ſkóſnika, ſo to wscho ſroſemi; wona ſo tehodla ſama ſa ſwoju Brodu pschimny a ju poſbjehny a ſdruhej Tazu na Schiſt rjeſasche.

Praje, džesche Pscherjesak a kiwasche ſRowu, a ſo lјedom na Nohomaj ſdjerža, tak ſo khablaſche, haj, ta — tak je pra — praje, jakotasche wón dale, potom bu — du cž — cje w — wo — wotwjasacz, a ty bu — budžesč — Gr — Gringaletej Ry — Ry — Ryk psche — pscherjesac; haj — Garguſſa.

Ta Wopiza ſo ſchijeresche a kiwasche ſRowu, jako by haj prajic; chyžla, a doſahasche ſa Britej, kotruiž ji Pscherjetak dawaſche.

Skota Muſchka! ſlotu Muſchka! wolasche Gringalet ſe ſaduſchlym 'Lošom, pschetož jeho poſlenja Schtunda bje pschiljka. Wón wolasche ſlotu Muſchku Pomozy, a nemjeſeſe tola žanu wjaz' Nadžiſu; wón bje hžom žiwy morty. —

Ale we tym Wołomienju pschilecja żolta Mucha, kajž ju wón we Esori widzil bje, swo-
cijnym Wołnom dōstwo; wona ljetasche tu a
tam a slegi Pschetiesakej do Wóczka runje tedom,
jako wón Garguffu motwinsacj chyſche.

(Pſchichodnje Wobsanknenje.)

Mój Góń! (Pſcheloz.)

(Saſpiewanju po Łohu wot L. de Gall.)

Mi vžijesche ho wSpanju
Kak Gšlonečko steji kRanju,
A kak ho lehnyč blisko,
Dzejž statku Kerczki nisko
Pschi hatku cžisnym chłodniwym,
A jako Gšljebro ſwjeczathym.

Tam widzich pschi tym Dólečku,
Kak rjanu miodu Holečku,
Ta ſlijeſasche ho kupacj,
Do Haſka chyſche ſupacj;
'Schczen wosta cjenkej Koſchliczjy,
Kiz milý Wjetſik wobduny.

Tejj tu ho wuzlez chyſche,
Ga Schnörku pſchim'la bjesche —
Da, ach! — ja ted' ho ſbudzich —
Gso na tym wulzy ſrudzich!
O dy byh tola ſaſo vjal,
Senadž byh ju Wodji welaſat! —

* * *

Tym iſjóm duſhnym Spiewarjam:

R. V. B. w L. na 30. Winowja
podatj wot

Njewanje na ſelesnu Čjier. Jedyn Bohonč pŕaschesche ho druhego: „Braj jeno mi, ſchto twojom Schumelej je, ſo wón wot njetotreho Čjasa hym tak pojſnywschi Łowu thodzi, jako by ſkoro do druhego Šwjeta wucjahnyč yli?“ — „Tón kupy Szerb ſchal ho cži tamlej na tu ſelesnu Čjier tak njewa,” wotmokwi tón druhí. —

Dr. M. Luther bje na Hoſzint, a wón ho ſHoſzem ſbožeho Piſma roſrycžowasche. Jedyn Mudračk bje bes nimi, tón džesche kLutherej: ſchto da je Bóh potom cžinil, dyž bje Nebjo a Semju ſa ſchejz Onów ſtworil a wſchitko, ſchtož we nimaj je? — Luther wotmokwi: potom je ho wón na Brjeſu ſyňk a Prutu rjesał a wil ſa taſkich Ludzi, kiz ho blaſne a newuſhne Wjeſy pŕashecz budža! —

Žitne a butrowe Wiski.

Sandženu Gſobotu ſu Žita Budyschini
płaczile:

Rož . . .	2 tol.	25 nsl.	tež	2 tol.	20 nsl.
Pschenia . . .	4 -	10 -	-	4 -	-
Iecžmen . . .	2 -	10 -	-	2 -	5 -
Worſ . . .	1 -	17½ -	-	1 -	15 -
Róč . . .	3 -	-	-	2 -	25 -
Zahly . . .	7 -	4 -	-	6 -	-
Bjerny . . .	-	25 -	-	-	20 -
Hejduschka . . .	6 -	10 -	-	6 -	4½ -

Khana Butry 11 nsl. 9 now.

*

*

Syndżenſſa Nowina

a b y

šerske Poweszeſſe ſa hornych Lujicjanow.

47. Ćzisko.

23. Dzień Maſymnika.

1844.

Schto ſo Szwecji podawa?

Nach Czaſ ſiewuje wulke Pochilenje k Sjenoczenjam a Towarſtwam, ſo by ſbozie a Verjeſcie nedokonjaneho Czlowestwa a jeho Sakonjow psches ne ſpomózene a Potiſebnoszjam doſczinene bylo, kiž na druhe Waschnje a na drugim Pučju ſo ſpokojoſz lóchzy nedadja.

Tak maſh k Pschirunaniu Towarſtwa pschecjtwo Elot Czwiſowanju, pschecjtwo Balenz Pieſju a Wopilſtru, Sjenoczenja k Poljepſchenju tych fajtow Wushezenych, tejj woſhyročenych proſcherskich, krajkudjerſkich a nedukhnych Dzieci; boje Piſmo laſowarske Towarſtwo (we Werder pola Jutryboga,) bibliſte a tejj miſioniske Towarſtwa, Towarſtwa k Pomozh tych khudych a podcziſciezanych Evangelickich aby Gustav Adolphskeho Wustawa — a ſchtož jich hiſteže wjazy taſkich a podomnych je, wot koſtrzych koſzde ſwoje Raſtajenje ma: ſe ſjenoczenymi Mozami a Radu to do Skufka ſtaſicj, ſchtož jedynlukſi nesamoje.

Tejj we Kraleſtwi ſchulſkeho a gylkwiſkeho Žiwenja poſſiehuje ſo tajka Sjenoczenoſz. Schulſzy Wuczerjo djerža we pschichödnej Licejbi we Sachſkej a Bramborſkej ſwoje mjeſacjne Schadzowanja (Konferenzy) a pytaſu pod Naradzowanjom tych Fararjow Dokonjanoszje a Gotowoszje we tym nabycj, ſchtož Schuli a Žiwenju tyje a Potreba naſcheho Czaſa je. Schulſzy Prjódſtejerjo a Saſtupowarjo djerža Stomadžisny a Radu Elkladowanja Fararjami a Wuczerjami, ſo by Schula po ſwoimnoſzi a po Duchu pschego k wetſchemu Rejſeweſi pschidla. — A tejj czi evangelszy Duchovnii aby Fararjo naſtich pruſkich a sachſkich Lujizow djerža ſwoje Stomadžisny koſzdy Mjeſaz aby porjedſjo, ſo bychu we tych najwöſich a najwažnich Malejznoſzach naſcheho Rejſeſzjanſtwa, ſwojego Powołania a Prózowanja ſjeneho byli, na jene myſlent radzili, džielali a tej Zyrkti prjódſtalt, koſtej ſwiaſki tu a tam po puſchcowacj roja, koſruž Rejednota a Smiesch, tejj ſiwoſz a Neroda a duchomna Morwota aby

satamariske Esurowenie a Rosdżelenje nje kotrych
jejnych Stawow kajn a hlabi. Schtu nedyrbiak
so na tajkim Wobroczenju wulzy swęzleci, dyż
Rospuszczenośc do Cjenoczenja, Samo sa so
Stejenje do Towarstwa, Wopuszczeczenie do dżiel-
berneho Saſtupowanja, Liniskož do Horzozje, a
Sklabosž do Mozy a Esylnosžje so pschewobrocja?
Tak nemóże nicžo stuchnyč a wokuchnyč aby
sakolebane wužnyč a nestarosziny Drjemk dżerzecž,
ale Wucžerjo a Wucženi pschihotuja so we jenym
Duchu Idobrym Wojowarzam Krystusowym, kij
Cjaš rosemja, swoje Prawo a Pschisłuschnosž
psched Wocžomaj maja, tu Zyrkej mudrje saſtu-
puja, schtojj tym Cjašu cžim nusnische je, dyž
dotalna stara Twař a Wobstejenje teje ſameje (te
Konfistorije) spotorhane a jako neſlužomne a ne-
doſahaze nimale na Bok stajene ſu.

K tajkim Płodow polnym Wucžinerjam Ma-
dobi evangelskeje zyrkwe we kralowskich Prussich
Krajach, woſebnje pak we Schlesynskiej a Łužizach,
dawa njetsicha provinzialna Synoda Bratlawi
dobru Nadžiju a Prawo, kotaž so jutſe Ķydjeni,
jako 17th Dženii Nasymniku aby 24tu Nedželu po
św. Troj. woſebnje ſwedzienſkej bozej Eſkuſbu
we St. Hilžinej Zyrkwi ſapocžala je a pschi ko-
trejž Eſkadnoſt Kralowski Kn. Superintendent
Fürbringer s Ruhlanda s Lista na Romſt. 12,4—7.
to pschihotowarske Prjedowanje džeržał je. 18th
Dženii Nasymn. ſu so Wuradženja teje zyrkwin-
ſcie ſromadžisny ſapocžale a ja dobre Pora-
dzenie tychsamych je porucžene, dójž ta wózko
dostojna Synoda traja, we Zyrkwiach Nedželu
proſbyč.

Bóh chyłt dacž, so by naſha evangelska Zyrkej
bórsy, kajž Sachſej, tak tejj we Pruskej, psches

wieſche a doſahaze Saſtupenje powoſcheneje Do-
ſtojnoscje so swęzlicž móhla, psches pschichódne
Wuſtarwenje a Salonje nowe Živenje a Weſekloſi,
a kraciſche Wobſtejenje a Džeklanje we khmanej
Eswoſobnoſti dostała; so by tón duchomski Schtant,
jako Saſtupowat teje Zyrkwe ſam ſo na
Waschi nestejał, ale ſo bydu pschipódla wſhizn,
wſchizrenje bes Wumjenenja, Wózozn a Niſzn,
kójjdy po ſwojim Schtanciſt a Powolanju, Darach
a Samožnoſti ſo bratrowszny po nej horjebrali a
kjeje Kcijeweſi a kwernej Pobožnoſti nawoprawszny
pomhali.

Gringalet a Pscherjesak.

(Wobſanknenje.)

Mucha wele nej', ale Mucha w Wóczku je
wele; to jałosnje bolt. To ſacžu Pscherjeſak
tejj; won ſo tak ſtróži, ſo pany tak dołhi hacj
bje, a tak pany, ſo ſkoro ſwoju Wopizu ſamecze.

Slota Muſhka, ja ſo cži džakuju, ty ſy m.
wumóhla, džesche Gringalet na ſwojim Stoli
ſejdjo, kij wſchitko widzik bje. —

Haj, to je wſerno, ta Mucha je jeho wu-
móhla, džesche jich wele.

Dunder lej! ty mózesh tola pojdač, džesche
jedyn.

Cjaſajcze, cjaſajcze! wone hishcze wſcho nej';
to Najſtraschniſche hishcze pschindże, džesche Hórkii-
Hudlet, to Najreniſche hishcze tejj! — Pscherjesak
bje ſo walik a lejgesche kajž Kórz Pscheny; tak
pjaný bje, ſo ſo nehtbasche a nicžo wo Esyjeci
newedžiſche; Pschi Panenju bje ſkoro Garguſu
ſamjatl; pschitlöćzik pak ju tola jara bje. —
Wy wjesje, ſo ſu Wopizy jara wezjive; mona

říjnerješche hřečeje tu Britej, kottuž ji Pscherjesak dal bje, a schto snej wona njet čínesche? wona skocži na Pscherjesaka, jako jeho kajž truch Dremu lejžecž widžische, sapschija sjenec Ruku sa Brodu a sdruhej pscherjesa jemu — riz! — Ryk, so ho ta krej tak won walesche. —

Bravo! to bje praje!

Bivat! Gargussa!

Bivat! jolta Muschka!

Bivat! Gringalet! — taklej wolaču schizy, jedyn pschemoz druhého, so Twarenje zresche, a nemóžachu pschestacž.

Haj, moji Psjeczeljo! ryčesche Hórkli - Húdler sweseleny dale, tak, kajž my njetklej wolače, tak wolaču tedom na Wecžor wschizy Wobydlerjo we malej Pólskej.

Ka' tak?

Ta hym spredy pojdak, so bje tón besbóžny Pscherjesak swoju Rkježu sanknyt, jako won swoju Slóz wuwesz čansche. — Na Wecžor pschindžechu njett jeho Djecžit stym Swjeriskami domoj, namakachu ju tak, a bijachu a dobywachu so nuž, ale nichtón newotmolvi a nichtón newocžni. Nato džesche jedyn wot nich stemu Staremu a powedasche, so jim nichtu wocžinicž necha, tak jara hacž tež wo Durje klapaja. Won je pjany, te Skocžo, džesche tón Stary, ja hym jem' Balenž ipóškal. Te Durje dýrbimy wotrashej, te Djecži nemóža psches Nóz wonkach wostacž. —

Durje bočhu nato wusadžene, Ludžo džiechu nuž a dójstw, — a schto widžichu? — Gargussa hřeče na Pscherjesaku a rajesche hřeče ſBritwju; tón bohi Gringalet hřeče na hwojim Stoli pschiwjasany, a bje Sbojje, so jeho ta

Wopiza doňahnyč nemóžesche, tón ſej newjeresche na Pscherjesaka poladnyc, ale ladasche pſchego na tu žolku Muchu, kottuž wokolo neho lietaše a ho tež drudž na neho ſhny. — Gringalet powedasche njett wschitko tym Ludžom, schtož ſo wot Ranja jow podalo bje. Wono ſo tak ſdaſche a tež tak bje, ſo je to wschitko Bože Weđenje; a tén Stary wolasche: Bivat, Gringalet! — Bivat, Gargussa! — Pscherjesak ma Schiju pscherjesnenu; won tež bje Čaš, ſo jemu dóndžie!

Haj, haj, prajesche zyla mała Pólska ſa nim: won bje Čaš, ſo jemu dóndžie! —

Nóz bje; woni ſchwjeczichu Esmolnizy, pſchitwjaschu Gargussu na Dešku a ſchtyrjo Hólzy neſechu ju na Ramenjach we malej Pólskej wokolo; tón Stary wſa ſam Gringaleta na Ramjo, wschlíke druhe Hólzy wsachu ſaſ ſwoje Swjerjata a neſechu je ſa nim, tón ſwoju Ríšku, druhí ſwoju Wopizu', tſecž ſwoje bjeke Móſchje, ſchtwórty teho Hada, pjaty ienu Nopawu a. t. d. druhí wsachu Huſlje a Psjecžawki, ton wſa Kóſlo, tak dujachu a p'ſkachu a huſlowachu we zykej malej Pólskej wokolo; ſa tým Djecžimi a Herzam̄ czechnicu ſchizy Wobydlerjo, Mužojo a Žony a Djecži, neſechu Esmolnizy ſa nim, wolaču a džachu: Bivat, Gringalet! — Bivat, Gargussa! —

Gringalet pak, tak bóry hacž bu wotwjasany, nemjeſesche nicžo nufniſche, hacž ſo tu žolku Muchu popany, ju do Paperki ſawali a ſej ju ſhova, a džesche: pjekne Muschki, ja hym derje cžinil, ſo hym wam Žiwenje ſdžeržecj pyta! —

Misioniswo Łužicach.

Wozjewenju a Rosschierenu teho Misionistwu pomožnega Ducha a Myšle a Idiakomnemu a wseku Wopomnenju na to na 17. Dnu Winowza končhe Ćjeto we Wojerezach sałożene Misionistwu pomožne Ćjenoczenstwo sweczesche na 17. Dnu Winowza Ruhlandška zytkwina Wojsada misionist Sswedjen, pschi kotymž nimale wschizy Duchomni wojerowskeho Kraja, tež nje-koſi juſt a dalozy ſo nuznamali bjechu. Ta s Wjenzami a Kwieckami wuprſhena a herak hijom rjana Ruhlandška Sswiatniza, ta bohata a nuterna zytkwina Gromaržisna, runje kajž tež to džerjane Prjedowanje a woltarna Modlitwa a ſyka ta ſyka boja Sslužba a zytkwina Muſika hnuchu wschizke Wutroby a sahorichu je ſa tón boži Štuk. Hijom wulkeje Nady a Zohnowanja je ſo tuto jenož jene Ćjeto wobſtejaze pomožne Towarſtvo ſweſtelicž mjeſlo. Dali Bóh pschichodne Ćjeto budže tu Sſredu po Nedželi Micericordias Domini taſki misionisti Sswedjen ſaſo we jenj ſerskej Woſadzi a to po fromadnym Wobſanknenju teho Prjedkſtejerſta we Łasu ſwe-ćeny. —

Hejſo Króp ſneſe. Wojwoda Korla Würtembergski, kotymž we ſajndženym Ćjetotyku živý bjeſche, bjeſche jara ſurowy Knes, a chyſche w Schitko w Šawječzi, to rjeka we ſwojim würt-tembergskim Čenječzi, po ſwojej ſowi pschemje-nicj. Njedy rajtowasche Wojwoda Korla na rjanym Schumelu psdes Mjeſto Kalw we Čjornoljeſku.

We tymlej Mjeſti bje jara wumolany Barbač, wón ſtupt runje psched Schjezu ſzehniwſcht ſebi Mjezu psched Woſwodu, jako tón nimmo rajtowaſche. „Selbſtſich ty,” džesche Woſwoda, „nemó-jeſch mi ty mojeho Schumela módrého wobarbicž?” „Dwhaj, washa Jaſnosc, hejſo jeno wón Kropi Warenje ſneſe,” wotmolwi Barbač. Woſwoda je ſwojeho Schumela ſawróčik a womelnywſcht dale rajtowat.

Talej Poweſz hodžt ſo tež we wjeflym Na-ſtupanju na tychamych naložicž, kiz naſch ſerbſkij Lud pschenjemcžiž chedža. Tím móže ſo tež po Helszemplu tamnehy Barbarja wotmolwicž: „Dw- haj, ſſerbow pschenjemcžiž ſo verje hodžt, hejſo jeno woni to Pschenjemczenje bewſcheje Schkody, kajž Schumel „to Kropi Warenje“ ſneſu!” —

Janf.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženni ſſobotu ſu Žita Budyschini
płacziłe:

Rož . . .	2 tol.	25 nſl.	tež	2 tol.	20 nſl.
Pſcheniza . . .	4 =	10 =	—	4 =	—
Gečmen . . .	2 =	10 =	—	2 =	5 =
Worž . . .	1 =	17½ =	—	1 =	15 =
Réč . . .	3 =	— =	—	2 =	25 =
Zabk . . .	7 =	4 =	—	6 =	—
Bjerny . . .	— =	25 =	—	— =	20 =
Hejduschka . . .	6 =	10 =	—	6 =	4½ =

Khana Butry 11 nſl. 9 now.

Endżenſka Nowina

a b y

herſte Powesſje ſa hornych Lujicjanow.

48. Ćiplo.

30. Dzien Nasymnika.

1844.

Sjawne Žiwenje we Pruskich Lujizach.

To ſjawne Žiwenje bes Ludom predy Sachſich, njetko Pruskich Lujizach neje tak kuche a morwe, ſajz wjedy Schlesynski Powesſjar we ſwojich Wopisanjach nam pschizpiwa a jo wopokasacj chce. Lubicki Postillon poweda nam tajke Pohorschowanja we „weczornym Swoni” Str. 341. a 342. I. Ljeta. Kajz njedy horna Schlesynska na ſredznu a delnu Schlesynsku je ſkorjka, ſo ſtaj ſamoj ſa ſo a Dzjet nebernej, tak ma ſo tejj njetko tajka Skržba na tón nowy Dziel Pruskich Lujizow nałożicj, ſo na Sjawnosći a politiskim Žiwenju ſkoro jadyn Dziel nebere, ani Mjesta, ani Kraj, ale melčji ſe ſamohom a wotpokasuje nimale ſe Gazyjenjom bliſche Sjenocjenje ſe ſiotrowſtej ſuſodnej Schlesynſkej. Wſchelke a cježke Winiu Dawanie pschineſe tón ſchlesynski mudry Widjet prjödk, woſebje pschecjivo tym Mjestam Solerz, Luban, Źarow, Budyschin a Mužakow, tejj pscheidjivo menschim Mjestam; wón wometuje ſchulſkim

Wucjerjam na Kraju a tym Weſnikam ſyka Dosadywoſtacjie a Ljenkoſtoſz, politiku Morwotu a tejj tu ſa towarzchne a gyltwinske Žiwenje a ſtaja Schlesynsku ſa ſwieczate Snamjo psched Woczi; wón porukuje neſibite Wiſhanje na ſtarych ſpliehniwennych Waschnjach, kij wjazy ſa nowy Ćjaſ nejſu a widzi woſebnu Winiu wſcheho po-menowaneho Šleho we tym (ſlawiſkim) ſlowianskim herſkim Duchu a Myſli, kij hiscje we Ćlowekach teholej Kraja twerdzje nuzkach tſi. Steholej Duchu, ſajz wón ſwiedſti, - pschindu tejj ſym te Prózowanja to ſtare Duchowne ſtejſtwo (Hierarchiu) ſnowa ſaloſtej, (ſcjomuž ſlowienjo jara pothileni ſu) a na jara wele Mjestach maja Lowu Poſchenje ſa Pobožnoſz a to ſidowſke Wiſhanjo na Viſmiku Lutherowym ſa Protestantifmu.

Skoro by hódne nebylo, na tajke Vladu njeschtio praſicj, ale daſch tajkim Ćlowekam zylje hicj, da mjenja, ſo maja praje a ſo móža nam ſelowjanam woſebje tak wele Wopluffa načgt-nicj, hacj ſo jim wusdane. So Pruski Dziel

Luzjow, kij bjesche hischeze psched 30. Kjetamt Sachske, se Schlesynskej jadny prawy Dzjel a Pschesjenosz nerodzi, to pschindze steho hordeho naduwateho a tych nowych Bramboeskich posazivatetho Ducha a Sadzrenja tych Schlesynskich samych; woni sami bychu nas nastrandjo sa wobcezny Pschimiesch mjesi. A my subimy tez wele we jich Woczach htgom psches to, so tak polnu. Hubu bracz newjemy a jako nowotni Bramborzy na to snate stare Wjetnik Czinerstwo ho ne-wustejimy, my pak tez syla newjerimy, so tam najwiazny prawego Zivenja je, dzierz je najwetsza Hara, Trubenje a Wolanza. Ktemu pschindze, so ton mot Sachskeje wotriesneny. Kruch Kraja wulzy nerady mot swojego przednischego wozneho ho dzelit je, tez nebje won nicio sawinowat, so jemu tak ho sta a taki Czak tutego Knejstwa Pschemjenena je hischeze psches Mjelu Krótki, so by so to Przednische sabycz a to Nowe suncej Luboszju a Dowjernoszju wopschtjecj mohlo, wobebje dyz tutym Bobydlerjam njeschto Dawkow a Wobceznoszjom tebo nowego wozneho Kraja pschipane. Nemyzli heb! znadz njekontyfultz, schto hym ja sawinowat, so dyrbu te schlesynske Dolynes pomhac? Nech pak tez temu tak neje, da wschak je wjerno, so Lujiska Pruska hischeze tak praje bramborszy aby pruszq smyslena neje a i Schlesynskim tez hischeze Janeje p:aweje Wjernima, runje kajz te Rheinske pruske Kraje tak zylje s Czelom a s Dushu pruske nejsu. Ta Reswolnosz i Sjenoczenju ma we tychlej Wjelsach swoi wobebny Koren a niz we glowjanskim Duchu a Myzli, kij pecza tez hischeze we tych Njemzach ti.

So lujisz schulszy Wuczerjo Pruskej s Czakom.

Kroczel dzerja, pilnje dzilaja a wobebje czitaja, so mogli wokupic, to wje a wieri koydy we tej Wjazy Soneny. Schto dyrbu pak prajc, dzis pola nas bylnje Powiesze dzeja, so we schlesynskich Schulach wulki Dzjel hischeze stare Waschnje a staro Czma knezi? „Na jich Blodach dyrbieze jich posnacj“ praji nasch Ebognik, a pschi tym chzemj stejo wostacz a so mjerlicz pschirunajo.

Schtoj ton schlesynski Widjet mot Lujiskeje duchomnego Knejstwa Lakomnoszje a hierarchiskeho Lutherstva psche, to je won sawjernje we Soni widzik aby fkschal; to je dzien wschitko runje won se Schlesynskeje sym. Bratslawi je to starolutherske Konfistorium a Huschka ton Prjodkstejer tehosameho, s Bratslawy je Gezner jako rejjowny Zaposhciek knam pschihadzak, so by wotpadniwych czinit, se Schlesynskeje koren a symeni ho ta zyla starolutherska a hierarchiska Hara a Caredzowanje! A tolej njecko na Lujiczanow aby herskeho Ducha swalicz, to je Neroske Waschnje. Nedzivaj, ty Lujiczanow Woneczerjo, nedzivaj, my sym Russ dale a tez hodyn Russ sprawnisci, hacj so bychmy pod ludarskej, wopacznej Khorou Móz a Knejstwo dobycz chzni, kij je Hidzenja hodynne. Lujisz Woszadni herskeho Ducha czechia a posluchaja swojich Duchomnych, cji pak jenje nesabydu, so ku Sklujomnizy teho Kuesa a niz Kneja tych Stadlow.

Hordosz pschindze predy Pada.

Pjetyr ton Wu'ki, njesudzhi Róshenski Rheiżor, mjejesche jara wuczeneho a wuszheneho Lekarja, Menom Tirmonda. Tehosameho wajesche won hebi tak wózoko a mjejesche jeho tak ludo, so je-

ho pschezy wokew ſebe mjejeſche. Tonlej Muž wuare, ſwoje Starožje 70 Ejet, a ſawoftajt poſebi hſchęze nimale mlodu Wudowu ſnjeſkrymi Tawſynt Rublami Samoženja. Wjeſty Badarſki f Danziga, kotryž nicžo dale nemjejeſche, dyžli pſchitojne Beswocžo, woſeni ſo ſnej, a tej mlodej Mandželskej čjineschtaj pſches Mjeru wulku Pychu. Ton mlody Muž woſeſche ſo ſe Echtyrjom i we kraſnym Woſu a runiž tak kraſny khoodjeſche teiž ſwoblesany. To čjineſche we Moſckwi djeſz Pjetr tedom pſchebywashe, žaloſne Ladanje. Tulej Wjeſ ſont teiž ton Rheiſor, a jako wón niedy pola jeneho Bojara ſwele woſebnymi Knesfami na Hoſzini bjeſche, poſta wón po teho mlodeho Muža, ſo by jeho ſnač nawuſnyk. Tonkam pſchihna, žaloſne wuwobleſany a ſwojej najwoſebniſhei Khoreiczi, do teho Dwora, we wjeſtej Nadziji, ſo budže jeho Rheiſor na Circmondowe Miesto poſtaſtej a jeho na tolej Waſchnje woſbožicž. Jako ton kraſny Woſ to teho Dwora rimoſaſhe, ſefakachu wſkiž czi Hoſzio f Woſnam a ladachu, ſchtó b'dje tam tajſi Woſebny pſchihnač. Tak rucje jako ton mlody Pychar Pjetrej prjodkſtajeny bō, pruhowashe jeho tonkam, ſo by ſo pſchivojeſki, ſchio moje aby tak wuczeny we ſwojim Badarſtwi je. Enajomna Wjeſ je, ſo bjeſche Rheiſor we badarſkich Wjeſzach jara roſladany a wuczeny, a ſo jemu tehdla ež jlo neſan, tajkej Bruhu tjerječ. Ta Bruha wupadže pak ſa teho mlodeho Čłoweka tak hubenje, ſo ſo Rheiſor borsy pſchegeſtejſi, ſo dale nicžo nuwuſnyk neje, dyžli Brodu truhacž. A tak poſhota Pjetr tulej Rewedziwoſ? — Wón da nydom zyku Čłjodu Botrocžkow, Bohoncžow a Butow teha Bojara khebi pſchinicž,

wedžiſche ſich do jeneje nabocžneje Štrv, a tom mlody, wupyscheny Knes dyrbeshe wſchilim po Rynku iſch dolhe Brody truhacž. Jako bjeſche ſo to ſtało, puſcheſti ſebo Rheiſor woſeſche, a wón nemjejeſche ſo ſkoro Hajnbv dla do ſwojeho kraſneho Woſa namkač.

Hſchęze djeniſiſhi Djeni je tajſich Gſlepzow doſz, liž ſa ſwoje ſime Dny ntcžo Hödne nawuſnyli nejſu, a tola tak jara hacž mójno wulzy čjinja a ſo naduraja! —

Dant.

H u d a n ſ k o.

1. Redžbuſ njetk a ſhudaj me:

Za ſym njeſhto male,
Ty ſy huto wiđiſt me,
Dyž ſym knihač ſtaſe.

2. Dyž me w Grcji wurycziſh,

Lob mam ſekotat̄,
Wes me wele nerhejſiſh,
Za ſym jara ſnat̄.

3. Tola nejſym wſchudžomny,

To mi wjer ty khróblje;
Budu borsy poſnat̄,
Spěmniſchli na Róblje.

4. Tak teiž Rocžki, Krahonz̄,

Nem'ja bes me woſtač;
Kawki, Blisčki, Laſtojz̄
Poſak me nen'ja doſtač.

5. Poſla Gſowy, Čzapulje:

Neb'du namakańy,
Ale Rony, Hodlerje,
Pſchi tyč ſteju rjanž.

6. Treba tejj nej połasacj;
Jenoż na te Ptocžki;
Ty mōsch drudże poladacj,
Ale niz na Wacžki.
7. Wobladaj ſej zyly Gswjet,
Da tam nejšym staty,
Nech tejj ſteji wele Piet,
Ja jem' nejšym snaty.
8. Wibžiſch Gſlonečko, Wjeſdžicžki,
Nejšym pódla nidže,
Wſhi Wjeſhacžku, na Gemi,
Nidže nejšym, nidže.
9. Zabyn Čłowek nima me,
Nebledžu we Gſoni,
Rhejjor pok me wopſhimne,
A tejj kral na Troni.
10. Dwójžy ſym po Schrybarja,
Póp me nima ženje,
Tejj ſym pola Spjetwaria,
Dyz wón ſpjetwa renje.
11. Tejj ſym Korcžmi, Zyrkwiſi,
Na Fari a Ródži,
Nejšym Mloni, na Schulii,
Ale ſaſy w Ródži.
12. Tejj me w Wodži nemamkaſch,
Riba, wibžiſch Raka,
A dyž Ryby popadaſch.
Gſej do Pocžeraka.
13. Tak 'ſchcjen móhl cji napoſdaci,
Dže ja ſym a ſteju;

- Zola nečham wjazh barj;
Hudaj, prashej Reju.
14. Dži tejj t Herzam, t Korcžmaržy,
Dži a labaj t Družbi,
Uži b'dja wſchig ſtejz
Zebi ſtejz t Ŝeſtujbi.
15. Dale nicžo nepraju,
Wjazh neje treba,
Wjazh nicžo nesjetwu,
Hacj me runiž reba.
16. Tolej, poſkhaj ſedžkliwy,
Chzu cji hiſhaje prajicž:
Wón je Viſmik mjeneny,
Kij ſej dyrbisč ſtajicž.

R.

Zitne a butrowe Wisi.

Sandženu Gſobotu ſu Žita Budyschini
płacjile:

Noj . . .	2 tol.	25 nſl.	tej	2 tol.	20 nſl.
Wſchenja . . .	4 -	10 -	- 4 -	-	-
Decžmen . . .	2 -	10 -	- 2 -	-	5 -
Worš . . .	1 -	17½ -	- 1 -	-	15 -
Róč . . .	3 -	- -	- 2 -	-	25 -
Zahly . . .	7 -	4 -	- 6 -	-	-
Bjetny . . .	- -	25 -	- - -	-	20 -
Hejduschka . . .	6 -	10 -	- 6 -	-	4½ -

Rhana Butry 11 nſl. 9 now.

Endżenńska Nowina

a b y

Pierwsze Powesze sa hornych Łužiczanow.

49. Ćizlo.

7. Dzień Hodownika.

1844.

Nascha Nowina
ma bes druhim tejj to Raſtajenie, so by Šerbow
psches swoje Rončka a Powiedanczka powiesiliła
a tola tejj pschipódlia jim k Wucžbi byla. Tego-
lej Waschnja fu szjehowaze Rončka. Nochył te-
hodla nictón mjenicj, so teſame Pruselow a
Szmiechow dla pschelozit sym, ale so bydu
Starschi wuladali, schto klepa, wopicza Lubosz
aby wet macjerneho aby wet nanoweho Boka
na Dzieczoch ſashobu czechne, woſebnje, dzeję
Starschi jenož jene Dziecjo maja, kotrež rady
ſahelcja, je kipyre a mechke, sa Živienie nekmane,
haj, druhim hewak tejj niz wuſmijewarskim Qu-
džom, je tola k Szmiechej scžinja. Taſkilej samek-
ſcheny Šekabuſchki swojeje Wolje je dale delſach
wotsnamenieny Vjetyr, kotremuž so njeschtio wot
Szwjeta djiye, chze ſobuzinie a jato doroszeny
Khadla so tola nadzieczazy ſadžergi. Ladaſcze,
hacž taſkich Vjetyrkow nidej wiſazy neje; ljudom
byc̄, so by nebylo!

Duschnje by bylo, by by nictón taſku Hanku
aby Wórschku, taſkeho proje poſazneho Rycer-

dusčka, po Vjetyrwym Snamenju nam wopt-
ſanu podał. — Tola k Wjezny! knaschemu Vjet-
tyrei, predy hacž Sznjeh pschindje, tón rjan-
bjek, ale traſčny Höſj.

Vjetyr we Zuschi.

Tón Vjetyr neha domach wostacj,
Won da Szwjeta ho jemu chze;
A taſku Sważnosz róčicj — czeſo
Tej Macjeri pschez padasche.

„Schto, djeſche wona, chzeſſch tam cđinieſſ!
„Thy zusyčh Ludži nesnajesch!
„Kak borsy neſlečje cže Draſtu
„Tam Paduch, so czielnaji ſtejſch.

Nasch Vjetyr khróboli ho sważny,
Sso ſmijeje, by Macz pſakasche.
Dženik jako Dženik ji Wuschoch lejji,
So jeho Lobschtej ſadžewie.
Wón mjeni: „domach nekeje Šbojie,
„Zusba pschez Ludži cđineſche;“
So ho tak rucžje róčicj budže,
To do Dycha jom' neſchindje.

Wschje Ćzeth njetko wołoradu,
Dich Radu płyścęcz żadaju.
Wschho podarmo! Trozloicęczka dżysche
Do Biubh bewyschoł' Braschenja.
Mag' ryczą jemu pśchez a sało:
„Na naschob' Nana jeno lej!
„Ton nej' był Biubi a je mudry,
„Kajž dżesacż Rejjowanych nej'."

Mój Pjetyr żebi ryczącz neda;
Nan dżesche: „Na! njetk połłuchaj:
„Wschho dobre! Wóh daj swoje Sbozie?
„Ty dýrbisch hicj! duż połhwataj!”
Njetk wudrażichu pýchnije jeho
Wat Wlecha delje do Mohow,
A swichu, so Łosk neby smierşnył,
Najtolschi Want soni de Łoshow,

Dyż njetk ton sly Dżen' biesche pýchischoł.
Dżejż dýrbeschic hicj po Biedzi.
Da jČažom studne „bożme” dżesche
Wón spacjoñnył Wocžemi.
Tej Starschej jeho pýchewodżeschtaj
Hacj dō Wýy blischęj, do Kocžimy —
Na Szwaczinu tam uż ho dachu
Szej saħnaqż Prejcżlow Hórkoty.

Szej Bleschku Wina pśched ho wośmu —
Kajž Wóschka Pjetyr womelkne.
Na strove Noczenje njetk pija —
A Pjetyr soychny: „Kajž Wóh chze.”
Wón tójszo Nasow Wocži trješe,
Jun rjane Bożnie wot nich wsa
A dżesche: „wostanice tu hejzo,
„Shto treba dalschoł' Khodżenja?”

A napożles ho dale schmata,
Hacj runje skoro kaje ho;
Po kójjym Gzi iżch Krocżel' sastę
Na wulki Szwijet żei pomyslo.
Zom' Wedro nikaf neje prawe,

Wjet' rjesny ho jom' jesođane,
Wón wjescheji Ssnejch żej hischęce dżenħa
A nejdje dżenħ, da jutże dże.

Njetk woładne ho tyſčony! njetk dže!
A huda, wele ržensħ by schol
Njetk pýchindże Rośpucj; njetk tam steji — ?
A nima, koħoż prasħecż móħi,
„Ach, schio hym docżakak? móh florji,
„To, Bohużel, żej nemixblach,”
„Wjek mudry połłuchat ja Macżet:
„Wħid meħkom fiedżik pýchi Khachlach.

„Kak hym ja swoje Sbozie teptak
„Szym Lupišchi hacj Lupż bil
„Och, kak by Macż me wołosħala
„Wħid jewlej dom ho farvertnył.”
Wón, kajž by njeschto sabuż był —
A kwégnom' Domiż ŋħwatom pħaha;
Ja jeho leċjo widżież dħażu.

Tej Starci bestym Kocžmi fiedżo
We dobrym Wjieri pħacżeschtaj.
Te Siy়ski f'Biedju pýchemiħbz hgyħschtaj
A studnej stenu pýeschtaj.
Tu Hořiniu jum Pjetyr pýcheje
Wón Sbozie Domu żadaše;
Ho naborżnym je Pucżu rúčo.
Wón domoj hnac, schtojż mojesche.

A wejsej, so jħala, sħbiżka
Għo Moha sablubżika nej?,
Wón neridżenij domoj dójndje
Hischęce pśched Wlejdu weċżornej.
A jako domoj njerko pýchindże,
Da Wschizg Domi ħmjeja ho;
Lo iskor ja Sko waqt jum biesche,
Dy by żej stebo seżinik schio.

„We Schlornjach milawnych dre cjinik
Sħi Rejju?” kluu rycħaqhu —

„Na' wobylh sa khachlemi troszku,
„Hoj sa to Brudzej po horju.“
Won c̄jini jo! Duż dōstwy frudne!
Staj runje Starzej stupikoj.
Macz schyhuje stylkowscht Muzh:
„Ah! bje tež njetk je Bjetyr mój?“
Duż wuljese prijórk Bjetyr zmiejo:
„Schio jałoszich? Iaj, ja hym tu!“
Macz kójska! Nan pak fmuri Ćjolo:
„Zno sahy dom a sa Helu!“

Na, kajž h̄ej myslach je ho ſtało,
(Macz s Wezelom h̄ej róma wscha.)
„Kak daloko ta Nejza pojndze
„Nid' na tym Khadli wižich ja.“

Duż pobožneho Džaka połna
Macz rekn̄y: „tak wſchak ljepe je!
„Njetk domach mojoh' Kulza ſtrowoh'
„Kam sahy, schiojj me ſraduje.“
A pſches Macz džesche Bjetyr: „nebjeh
„Ja mjenik, so Esnjeh pojndze ho,
„A nebjie pſchischoł tam tón Rospucz:
„Da h̄ejch, schtu wje, kak daloko!“

Nowinki. Wschelkisny.

Wrótkawju 22. Džen' Nowembra 1844. —

Wondželu jako 18. Džen' Nasymnika je ho tudy tak menowana provinzialna Synoda ſapocžala a tnej fu ho 103 Duchomni ſtromadžili, lotrymž Anes Fürbriinger, Superintendenta Wojerowskeho Kraja, Nekželu wuberne Prjedowranje djeržeſche. Kóžda Superintendentura je na tutu Synodu wusche swojego Superintendentu hischcze jeneho Duchomnego poſlala, ale se Serskih Duchomnych je jenož Anes Kubiza s Wojerowem pſchischoł, pſchetož tej dwie Rotemborskej Superintendantur, do kotrejž tola tež 14 Serskich Woſadow bluscha, stej jenož Njemſtich Du-

chomnych poſlalo. Hm! — **G**eho Gſzelleng Anes Dr. Eichhorn, kralowſki Pruski Minister duchomnich, wucjerſkich a ljeſatich Kolejnoscjow je naschemu Serskemu Krajanę J. E. Smolerę wondano 200 Toler pſchypokasal, so by ho tuton Serskeje Reczje dla we inych dnuhich Selowjanskich Reczach hischcze dljhe Wrótkawju wuwucjowac̄ möhl. A Anes Handrij Blaža, dotal Wucjer w Lubusku, je nedawno schuske Wucjerſtwo we Naręzu nastupil. **S**ymank.

Lipske Towarſtvo Gustav Adolphskiego Wustawa, jako Lowa, wopſchimne ihm Ćjaſu 45 pomoznych Towarſtow a je ho tón Wustaw we Ćjaſu 12 Ljetow pſches zyly njemſkt Kraj roſchierit. We Pruskej budże mot njetko na koſzdyne Reformacionskim Szwedzenju zytkwina Kolletka ſa njón ſtromadżowana; pruski Kraj pak wopſchimne 9 Millionow protestantiskich Wobydlerjow. —

Na naszych Žito a Želtu plodžajnych Polach je tym Ćjaſu Mjer, ale na Polu nasheje Wjery naſtawa ſa to c̄jim wetschi Remjer a Hórkosz bes Podjanskimi a Evangeliskimi dla jesuitiskich Ruslow a woſelo ho Pſchimanjow. We Franzoskej chye pecža 23 podjanskich Wſów ſpodjanskije Zyrkwe wustupic̄ a k evangelskej Wjeri ſo ſwojimi Gararjami pſchepic̄, dokelž tón jesuitiski Epſchar dljhe ſnesz nočzedja. Wuli Bohorski a ſamo Roskoru je bes Podjanskimi Jana Rongowym List pſchecžiwo Poſkowanju a Ćeſkenju teje Ŝuńje načzinis, kotrūž ſa Krystuſhoru we bramborskim Mieszt Trier pola Rheiua wudawaja a kotrūž wldjic̄ a jejnu wustrowią Móz na ſebi ſonicž lietka Lječi pſches 500 Lawent Podjanskich prećowali fu. Jan Ronga je podjanski Duchomny Schlesynskej, swojego Hamta wotkadženy. —

Skót Wobbedzerjo budža ſo inych woschnostich Wustajenjow a Staroszie ſweſtelic̄, so by tón we Marynskej wudzyreny Mór bes rohathu Skotom

knam psychileżenju nebył, aby so by ta tu a tam pola nas so połasowaja Wusrijewina pola Roni so dale nepschieszerała. —

We Solerskej a Wehrawskiej Holi cžini, kajž pišaja, hizom njeotre Tydzenie jedyn Welt wele Schkody. —

Rehörsche je so na Sudu schulskich Wężejow. Bramborstki schulski Radziczel von Türk dawa Powesjie, so we Pruskej bes 15 Tawsent schulskimi Wucžerami 12 Tawsent je, kij hiszczje 100 Toler na Ljeto Sdø námaja. Samozemje dosz mało! a pschi tajkej ljetnej Sdø je ljudy zwierzenju, so Schulje tam wózko staja. We starej Bramborstki je pecza hiszczje wulka Licžba cžaha-tych Schulmejsterow, kij bes schulskie Stwy pak tej pak druhej bursej Rzeczy Schulu džerža a pola Durów po Redzi jiedža. Hiszczje hubenscho istej se schulmejsterskej Sudu we Hannoverskej. Tam je 436 Wucžerow, kij mene hacž 26 Toler na Ljeto, 734 Wucžerow, kij mene 51 Toler, 1477, kij mene, hacž 75 Toler, dostawaja. Schto placzi wjazy: Wojak Rastar — aby schulski Wucžer? Wele sa malo aby skoro sa nicžo tež jana twarzowa Žona nedawa. —

M i c h M a t h e w.

To Pschemjenenie a Pshestworenje, kotrež wschodnyj Mich, Bratt Mathew, we Cžazu schtyroch Ljetow we Naložkach a Pocžinkach Triskeho Luda dokonjał je nima dre swojego Runecja we swietnej Historii. Staj hebi Triski Lud prjodek jako narodny, bes Mozy po Cžjeli a po Duchu, sonarske Protyleti cžimjaty, pól bes Cžucja, schtož

jeho Hubenstwo nastupa a kij we Polenzu (Whis-ki menowanym) swoje jenickje semfie Sbožje namaka — a bes tutym Ludem, kij swojszym Milliowm wobsteji, postane Mich, kotrehož neshumskiej Rycžniwoſći so radži we schtyroch Ljetach pecz Millionow wobrocžicj a kswjatemu Słubenuj psychinež, so chzedža so wscheho wopowiązeho Pičža (aby Pičžwa) sdžeržecj a so tajke Słubenie tež swjeru džerža. Wóna reżzuje kajž Zaposchtol po Kraju wokoło, dzejž psychindže, tam posbjehne so Lud a Tawsenty cžischčja so knemu, poskučaja na neho a mot tuteho Wokomiknenja psychemjenja so Pičžy do wucžinnych Sazperjow wschitlych palenych Wodow a Pičžow, dostanu mot neho blachowe, Penesej podomne Snamjo aby Medalju teje Sdžeržliwoſſje a jeho Žobnowanje. Taikich Wobrocžnych menuja „Zyliežkarjow“ dokelž so cžiszje a zylje wopowiązeho Pičžwa sdžerža a Triska rachnuje (licži) taikich na 5 Millionow. Woprawdzie Džiwam podomne su tajkej wulke Wobrocjenja k Strósboszt, kotrež teho Luda narodny Duch mójne cžint aby Doladanie na swoje jadławe a skazomne Hubenstwo we khopatej Rjeti a na naj-wóschim Słodjenku.

Taiki Triski Zaposchtol Mathew by tež njeđejo. Kuliz drudže dobry a radny widženy by! —

Zitne a hutrowe Wifí.

Sandženu Szobotu su Žita Budyschini placžile:

Nož	2 tol.	20 nsl.	tež 2 tol.	17½ nsl.
Pschenia	4 -	7½ -	3 -	25 -
Fežmen	2 -	10 -	2 -	5 -
Bowž	1 -	15 -	1 -	10 -
Róž	3 -	2½ -	2 -	25½ -
Zahy	7 -	4 -	6 -	-

Se Samolwenjom Redaktora.

Cžishežane poſta E. G. Sieci.

Wudowane wot Wellecej Knihernje Budyschini.

Endżenſſa Nowina

a b y

Šerſte Powesſje ſa hornych Lujicžanow.

50. Číſlo.

14. Dzień Hodownika.

1844.

Czeszeny Kneže!

Wſchelle Vocžinki a Waschnja ſu bes Šerbeni, kotrej khvalenju ſu. — Iako ja njedy Ro- bliach nozowach a po džewecjich do Loža idóſſhoł bjech, hlyſchach nóżnego Waſchtarja, ſo won po džesacjich trubesche a nato Schtucžku ſwecžorneho Khjerluſcha fpjewasche. Na tym ſo wulžy jara ſwefelich, a moja Wutroba bu ſpobožnymi Sa- cžuzami napelnena. Tak je tola to tak reaje, džach ja pſchi ſebi, dyž Waſchtar taklej ſklinčazym 'Ložom Ludi na Boha dopomni, na jeho wſcheshomožne Swarnowanje a wotzowiske Redžbowanje. Nemohlo to kójjdej Wžy tak bjež! — A ja to dale rokýmnich a ſebi tak myſlach: nóżny Waſchtar može pſches taſke khvalobne Waschnje wele Šleho we Woſadži wotwobrocjic̄ a dobre Sacžuzja we Wutrobi teho Čłoweka wubudjic̄. Dyž njedje Čłowek we Nožy na Ančh Pucžach khodži, a Schibalkſto aby Šlož wuwesz chze, ſajž pčezmi najwjažy Rekmanoſſjow ſo dokonja, a

takſi Čłowek płyſchi nóżnego Waſchtarja fpje- wajo:

Wopomn, moja Iuba Duscha
Dyž to Čjelo wuſinyc̄ chze,
Hač ſy čjink, ſchtož ſo fluscha,
Aby hač Vóh njewny je?
Ach, čjin njeiko Pokutu,
Proſch ho ſwjernej Wutrobu,
So by chyl čji Riechi wodacj,
Niz yak do Schirafy čje podacj.

Rhjerl. 364, 2.

Da ſej ja myſlu, ſo budje takſi sly Čłowek na tymlej Spjewanju Kapominanja doſz mječž, a ſo tak mot Šlóſje wotwobrocjic̄, a ſwoj bes- bójny Pucž do ſbojomnega pſcherwobrocjic̄ móhž. A nedyrbjało to Malejnoſz a Žadanje kójjdeje ſihezljanskeje Woſady bjež? mi ſo ſda! — Ale czechodla do to 'ſchudžje tak neje, ale jenož we njeſotrych Woſadach, czechodla da Ludi 'ſchudžom na to nedjerža, ſchtož tak khvalobne a dobre je? — Hanibuja ſo njeſotre Woſady teho, aby ha-

nibuje ho nôzny Wajchtač, jím Schtucežku Khjerluscha wuspjewacž, dyž Schtundu wottrubil je? to ho mi tola wjericž necha; Čerb vjen hishcje dženšnitschi Džen ſa jara podozneho Čłowela placit! —

Wojerezach je tuto kħwalobne Waschnje, a mi ho ſda, ho Sdżarach tejj je. Wola naš neje, a njekotrych druhich Wħach tejj niż; ka' da, je pola Was? — Mi hishcje dženha ta rjana Schtucežka Khjerluscha we Wutrobi synci, kottuž tedom we Koblizach pħyschal hym, mi ho ſda, so bje ta druhha skeho 371 Khjerluscha:

Le Wjesuż ūjjeċċa renje ho,
So tejj ta Róz je jaħna,
A hishcje wele reñischo
Għwiegħi ta Għwiegħka krafna,
Kiż nidy neħafne
A wjecċnejne wostane:
Moji Jesuż, mojej Duschje Trofht
Moji Pomoznik a ġwixxha Lόscht.

Aby nedyrbjak tón nôzny Wajchtač ūjjeracž mōhž, so ho to nestane? to ho mi tejj wjericž necha. Bórnij wón 'schje 'Lόscht Khjerlusħam nemöh, da móże tola njekotre; wón budje tola tón 363, aby 366, aby 374 spjewacž mōhž, aby tym podomne lóħke 'Lόscht; aby nedyrbjakki ja-neħo mōhž, da ho tola jedyn naħuknycž da. A nedyrbjak Wajchtač tulej makru Brózu rad' na-lojjeż a jedyn weċċornu Khjerlusħ spjewacž na-ħuknycž ħajnej, dyž tola f'Wocżomaj widżi, kaf wulku Dobrotu wón psħex to zykej Wosħadji woplasacž móże, haj, dyž wón wopomni, so drudu Čłowela psħex to wot jeho skeho Pucja wobroejix a na prawu psħiwejx móże; wón psħex to wopla ja kif wulku Swierniż we ūjnejim Ba-

wolantu, jako by najswierniſſho na wſchje Schtundu we Nożi fedžbwal; pħet oħra wón necżini tulej Eskužbu jenoż Ħeġlowekan, ale tejj Bohu.

Rojżda Wosħada mōħla teħodla, dyž febi fuwa nôzneho Wajchtač pħistaj, jemu to Wotspjewanje Schtucežki Khjerluscha, dyž wón te Schtundu we Nożi wottrubjuje, fuđu potucċiż; a jaðvun Wajchtač, li ħwoju Eskužbu ġwixeru sa-ſtači ħże, ho tejj na tajse Ischeszijanske Ċadjanje hōršież nebudje, ale budje toħome radu dopelnicż. Nedyrbjakki tón statu nôzny Wajchtač to cžinież ħajnej, da je we Wosħadji wjazzu Mužew kiż tejj tu Eskužbu radji sa starali bħxu, a ta Wosħada ma Wuberk bes nimi, a da tu Eskužbu a tón Ruħ Khlieba temu, kiż tajse Ischeszijanske Ċadjanje tejj Wosħadu dopelni.

Tehodla ħajlı Wj, eżżejeni Kneże, tuton List do Wascheje tydżeński Rowiñ horjewacž a jón wotċijsħiżecż dacż, hejjoli tu Wjed fa tak ħodnu a ważnu macże, jako ja, pħet oħra mi ho ſda, so njekotre Wosħadu wo tym newebja, druhe pak tulej Wjed fa ġnadeni dżerja; cżilej nech ho voladaja, a nech rospominja, kaf je, hacż tejj je tu Bohabojasnoż knieċċemu wużitma. Ħi ja, pola kotrigh tolej Ischeszijanske Waschnje je, nech je ġwixeru wobkhawaja a dżerja, pħet oħra wone je dobre a kħwalobne. So by pak tuton Pocžink bes Čerbi, a tejj bes Njemzami, cżim dale a bollu snat u dżerjanu byl, to ħajxt Bóh dacż!

Dax tejj Wam Bóh tón Knes wele Strowja, a dopomniċże ho drudy na

W. 16. Nasymniła 1844.

Waschehe

swierniho Psħecċjela R.

Lubje rady dopelnu Knesa R. Požadanje a podam tulej Malejnoz Sjawnoszi a swjernemu Rospominenju, dokelj to sašluži. Wón tak njech-tužiliž wele pobožnych Saczucżow nima a je sWutroby honi, aby nekhodži le Mschi a Spowiedzi kah' so by jeho njeby bože Skłosko hnulo, jeho k Dožohicżu pschineslo a se Saula nastak Pawoł. Czi nójni Wajchtarjo nedyrbels pak ho pschi Wojspiewanju khierlusowych Schtucżow syklej Schiju drjecž aby halekajo je wotspiewowacž, tak so bychu polni Češsje Łakomnoszje jenož Ludjom skłyscę dali, ikaslu maja Schiju a tak ha na Spjewanje kraňne wuskeja.

Rebaktor.

B a s e ū.

Vam wulki Džiw chju powebacž,
So budżecze ho spodžiwacž;
To bje Čaž wulki, bjesche sſie
Ted', jako Mucha Welka sſie.

Hai, Mucha njeby Welka sſie,
A dokelj jara połna bje,
Duij Kožu sažy wupluny.
Nje' tolej Podawki pusorni.

Ta Mucha slegi na Halju
Niz tolschu, jako Konizu;
Wjet' pocza Halju kolebacž
A Mucha ho tak fradowacž:

„Tu widžisch Szwiecke sažyjaty,
Rak cęgla hyム na Halosy!
Niz na to všhindże, schto ja hyム —
Nje, ale na to, schto jo sſema.“

Szwiet blasny tu Wjez wobmęſu
A wot tedy ho naloži:
So lada, schto schtu ma a jje,
Niz na to, schto móń je a wje.

Wschelfisny. Cbjertki.

We Mjesczu Schnedemühl, prussej Posenskej, je tón podjanski Garar tam boju Mschu a syyla zyliczku božu Szlužbu począt we njemiskej Rycji djerzecj. Ta Wožada se swoim Gararjom chze ho pecža Bamži wotprajecž a wot njeik Mens: njemiska podjanska Wožada wesj. — Pod njet-fishim Bamžom, Rehorjom (Gregorom) tym 16tym, djjelaju 3267 podj. Misionarow po wſhukich 5 Dželach Szwjeta. —

We Berlini je ho Towarstwo posbjechnylo: tym kudson Dželacjerm k Pomozy stiecž. Krajny Knes je jemu 15 Tawsent Tolet k Pomozy a k Salojskej dol. We Bunzlawi (Boleslawi) su nedawno Muža se Žonu a jenym Pomožnikom gatžili, kij je pecža wopacžne pecžtoleriske Rassen-bilem djjelal. Woni su je swetsche wokolo Zarowa, Zahana a Woſeknosi wudawali. — Bayerski Kral je jenej evangelskej Wožadži nedawno ham wot ho 1000 Schjegnalow k Twarenju jich Zyrk-wje daril.

Krajne Knežerstwo we Frankobrodji na Wódri je Kleschischčansku Garu pola sleho Komorowa, hacž runje Kleschischčach jeno hiszce mała Čròdka Essegow ho namaka, se ſerskim Duchomnym, s Knesom Słonku s Duplizow (Teupiž) wobħadžilo. To je jara prawje a soħnje, wogħejje dokelj tejj 2 njemiskaj Duchomnej ho sylnje wo tu Garu sſaj pecža prizowaloj. Tejj Woža-

bij bje sawostajene, kaj Sserba aby Njemja wuswolicj. Njekotis chynchu Sserba, njekotis Njemja — a duž dachu jim Sserba.

Cjera Vecjor pak pola Cjornakez prawje spjewachu.

Schuhu to?

Ach schuhu hewak, hacj čji tajzy hewajzy Mufarjo. Wonych Jan, tón Neplek, je tejj pódla. Tón se swojimi Kruwómi Ludjom w Schitko wupashe, a potom, dyž domoj čjeri, da ſebi tón Khierlisch spjewa: Njeiko ſboha ſyči ſym ic. —

Nó budje tola pfejſtolbano!! —

Skuſeſ. Merten Schcjipalza ſkuſejach je wulku Schkodu ljetka naſi to wſak, hacj runje hewak wobladliwy Muž je. Jego najreñſcha pišana Kruwa bjesche ho Djecjela wobſjedla a naduwasche ho pschemóžnje a Žona a Djeczi plaschu Schcjipalza na Šviju ije Kruwy dla, a nereditichu, ſhto jeno predn ſapocječ, ſo by ſo Vižani Pomož doſtala. Šaukodnej ſy bjesche Muž, kiz ſe Sympathiju, Zohnowanjom a Šaprajenjom wſcho wózne ljeſowasche (kurjerowasche) a Žona a njekotis ſſuſodžio narycjachu Schcjipalu, ſo ſebi teho Muža pschinč da Taſo tón Muž ſwoje Zohnowanje aby Šaprajenje dovonjat bje, ſlukny ta Kruwa. Tulej nenadžitu ſſmertči wukoſti pak tón Šaprajer ſym, ſo wén Mjesto teho kruwjazeho Zohnowanja aby Šareknena to wolaze prajit je, dokelž ta Kruwa tak jara jara naduta byla je a tafke wolaze Zoh-

nowanje je ſa tu Kruwu psches Mjeru ſylnie bylo! — Za dyh jemu tafke wolaze Zohnowanje swołaje Rož, na Remenje roſtjeſonej, na Rribet ſaplačiſt. —

Jebanka ſ Roffejom.

Njedy pschindje Roffej ſſudach do njemſkeho Kraja, we koſtrichy ſo rjany ſeleny ſdjerža. Mot tojzto Eik ſym ſeleja jón najbóle we Mjechach, psches tđoz wón na tutej dalokoj Rejzi mot Lofia jara wobjeli a wele Neſonennych mjeni, ſo te biče Buny neſtralh Płod ſu. Duž ſu na to pschishli, Roffej ſeleny, teiſi trochu na módr barbieč, ſchtoſi ſo tak ſtane. Rjchtyrjom bliže peczim Puntam Roffeja woſme ſo Ljiza tolčjeneho Wuhla mot Lipy a dyrbili Roffej trochu módry pschekhadžowacj Schcjepjo do Prócha tolčjeneho Indiga. We Hamburku a druhich Mjeſtach ſtane ſo to na. Wulke. Wont woſmu ſſud, kajž koffejowý Bonbon a ſčinja po Mjeri teho Roffeja lipoweho Wuhla a tejj Indiga, ſa tym hacj chzedža, nuz, werčja tón ſſud tak dolho, dojj znl Roffej ſenak ſeleny aby na módr neje. Schuiſi ſo mot iuteho Barbenja dowesz chze, tón treba jeno tafki Roffej ſ Rropom voleč a wotmóč, ta ſelenoſta Juha budje jemu tu Wopokanu dawacj.

Zitne a butrowe Wifí.

Sandženu ſſobotu ſu Žita Budyschini placzile:				
Rož . . .	2 tol.	20 nsl.	tej 2 tol.	15 nsl.
Wſchenia . . .	4 :	7½ :	— 3 :	25 :
Gečmen . . .	2 :	10 :	— 2 :	5 :
Worſ . . .	1 :	17½ :	— 1 :	12½ :

Endženſſa. Mowina

a b y

Šeriske Powiescie sa hornych Lujiczanow.

51. Číſlo.

21. Džen Hodownika.

1844.

Hodowne Spjewanczko.

Lóš: Njetk weſelze ſo Rſchejz.

1. Džens twojem' Žlobej pſchitupju
Mój Jesu, moje Sbožo!
A ſ Wutrobu eji pſchineſu,
Schtoſſ hy mi darik, Bojo:
Tón Roſom, Pomjatſ, Myſliczki,
Tu Wutrobu, 'ſcie Bocžinki!
Nech' ſcho ſo lubi tebi.

2. Šey ſuboszju me ſweſelil,
A twojej ſbožnej Radu,
Šey mi we Duschi ſahwjeczil
'Šchu twoju bójsku Radu.
Kak móhlo njetko hlnak byč,
Hacj ſo cže dyrbu lubo inječ,
A nepuſhczicj eže niđy.

3. Dyz hſchcje ſnicžim ſnajomny
Tu nebjeh we tvm ſswjeczil,
Da jno ty nadnje wobſankny

Tu ſbójnosz ſa wſhje Džieciž;
Haj, predy hacj bſech ſworený,
A lejjach ſswieczi hubeny,
Bje ty ſo ſamne podač.

4. Ja lejjach wulſej Čzietnosz,
A my bu moja Faſnosz,
To ſſlónčko, kij me roſwieczi,
A da mi prawu Kraſnosz:
O talej ſswjetloſz roſjaſni
Mi 'ſchito mojej Wutrobi,
So ničjo neje čzemne.

5. O, kak je tolej wopaki,
So tajke Džeczo jaſne,
Tu lejži w Žlobi na ſsyni,
Džejz brachnje 'ſcho kraſne;
Mi ſſomot, Draſtu židžanu,
A rjanu ſlotu Kolebku,
Mjecj dyrbjalo to Džeczo.

6. Da 'ſmitje preſci to ſsyno mi,
A tejj tu ſſlónmu proſtu;

Ja budu tam se Sahrodk,
Džejz pýchne Rójetki rostu,
Jem' pschinesz rjane Róječki,
Tejj Wejki, módre Fisontki,
A chju je k Lówam našlacz.

7. Dwie rjanej bjelej Líliji.
Chzu na Stroni tam stajicž;
A Demancik a Maliki
Tu Lujku dyrbja hajicž.
Tak dyrbi tuto Džeciko spacž,
A wotzucjicž a potom 'racž,
Tu s Kwejkami bo ſmjejo.

8. Mí dre je derje wjedomne
So teho nepožada,
Schtojj predy bjesche prajene,
Na Kraſnische wón lada:
Wón pyta Duschje wuſwecjicž,
Bot Rieschenja je wucjiscjicž,
So bychu ſbózne býle.

9. Ja tehodla bo ſraduju,
So chjeiſch mi taſke podacž.
Rjetk hiſcheje to ſej wuproſchu,
Jo chyňt mi lubje dodač:
Pſchindž fe mni, bydl Wutrobi,
So wona tebe wopomni,
A ma tak ſbózne Hodž.

Skazomna Dobrocziwoſz.

Bože Pízmo porucži dre Smjelosz pſchecžiwo Khudym, tažz Rójzdy derje wje, ale so taſke ſmjeſne Darž tejj ſRosomom wudžielane bycž dyrbja, to nebudje tejj nichón prjecž; pſchetož runje tak derje, hacž ty Khudeha ſwojim Darom

ſweſzelicž, jeho Nuſu položicž a jako wjerny Dobrocjet bo pſchecžiwo nemu wopofasacž móžesch: tunje tak derje móžesch tejj jeho ſwojim Darami kaſyčž, ſkaſyčž a we Skazenu poſylnicž a ſdžer-ječž. To chze kójzdy Čjaſ wopomnene bycž: ſomu dawasch; ſchto jemu wudžielesch: tak wele a dñ jo dasch. Wſho jene neje, hacž Dijecjom, Dorozhenym a k Dželu Khmanym, aby Starym a Schjedjivym, hacž Snaym a Šuſhodnym, aby Žuſym a Rejzownym, hacž Strowym aby Biednym, hacž Ródnym aby Né-ródnym a Pſchecžinerm twoju ſmjeſnu Ruku wotewrisc̄h. Wſho jene neje, hacž jim Ahlieba, Draſin aby Benes ſobudžieliſch, aby jim njeſchiſ, ſchtojj na Pſchedan wokoło noſcha, ſe ſamjelnoszje woſkupiſch. Tejj wulzy wele pſchin-đe na to, tak wele jim czeho ſobudžieliſch na Draſti, na Benesach a na Ahliebi ic., hacž pſches twój Dar tu wetschu aby menſchu Potriebnosz, hacž Rusk aby zylje proſcherjowu Nuſu ſpokojil ſy. A tejj tón Čjaſ, dñ ty dawasch, je jara kwołedžbowanju. Je Nedžela aby džetawý Džen? je god bozej Šekuſbu aby tyh Schiundach, džejz džecijo Schuli bycž ma? Pſchindž Proſherč twerdej Šymi aby Ŝiecži na nusnych Ŝnjach, we Čjaſu krajneje Nuſy a Drohoty aby tunich, plódnych a mjernych Ŝjetach?

Tolej knajmenschemu chze ſwjeru wopomnene bycž, jeli roſomnu a wjernu ſamjelnosz wopofasacž žadasch; hacž pak ſchtu ſLjenoszje, ſNarabnoszje, netrebawſhi abn ſenož k Poljepſkej a Pſchiberkej, hacž ſe ſwucženja aby wjernyeje Potrebny dla po Proſchenju khodži, to dre bo jara porjedko ſWjekoszju poſtaſicž a wuprajicž da. Hacž je tón Žebraf hanibciſtwy a ſpokojny, to

dre ločjih vytinjih, ale hacj je se swojim Sawinowanjom tak wokhudny, aby psches druhich? hacj je hōdny aby hacj twój Dar derje natoljicj budže, sčtu čhe to pschezy prajtej a bes blischeho Snašomstwa wedžicj?

Nimale ſ Wjestoſju može ho pak wobkruczicj, ſo te tym proſcherſkim Džecjom dawane Dar, woſebnje Penes, jim ſ Skazenu ſluža. To po Proſchenju Khodjenje ſame je hizom ſa Džecji wulzy ſchödne a Skazene, kij pola niſteho, proſherſkeho Luda tak jara forgi, pschindje labajzy ſtich Kraj Bludzenja a Penes Dostawanja a kójzy, kij Džecjom Dar a woſebnje Penes da, pomha pscheziwo ſwojej Woli a newedziz ſtich Poſkazenu a Nekhmanſtu. Kaf je to možno? Lada! Najpredy wuknu tajke Džecji hizom ſahe proſne khodžicj a Próſniſto lubowacj a kójdy ſnaje tejj Pschiſlowo derje: dyž ſo Proſherej Kij a Bohoncjej Kſchud Rukach ſrije, da žadyn ločjih jón wjazj nepuſtejta. — Dale dostawaja wone pschezo wetschu Hotowosz we Łjach, Leszi a ſebarſkim Lubanju, ſo bychu ſo Lubijo cžim ſterje na nich ſmjeſili. — Potom hoja a holduja tejj wone ſwojej Womłodnoszi a Klóſhcjenju, ſchtož woboje woſebje Džecjom pschiwiſy — a tón dostaty Penes poſluzi tutemu Nepocžinkej tak prawje. Napoſles pschinbu wone tejj psches ſwoje Čahanje po Wſach a po Dworach jara husto a ſylnje do Spytowanja ſ Pakoſzenju a Kranenju. Sewſchitkých tychlej „cěhodla“ dyrbi ſo mózne wotradžecj proſherſkim Džecjom njeſcht, woſebje Penes, dacj, dokelj tajka Dobročiwoſz pscheziwo nim ſkažomna je. Polijske ſakonie ſakažeja dren proſherſke Kraj Bludzenje, ale ſak majeja wone ſchto dokonecz a ſo ſlu-

žomae wopolasacj, dyž Lubijo psches ſwoje Darwanje Proſcherſtu woličaja a hoja? Duž kójdy ſcheszijanszy Smjeleny wsmi ſebi prjodk: Smjelnoſz ienož tam wopolasowacj, džejſ ſona žanu Schodu a Poſkazene neporodzi.

M o w i n k i.

Wrótſlawju 6. Džen̄ Dzembera 1844. Džen̄ ſa je Schleſynſka provinzialna Synoda ſkónčena a ja tuby teho dla na nju pomnju, dokež ſo na nej tež ſa Ljepſche ſ Słowjanſtwu *) recžesche. Pschetož jako ſo wo to prawowasche, ſo ma ſo we kójdej Superintendencji jedyn Randtdata jako „Krajski Diaſon“, to je jako dučomniſki Pomožnik poſtajicj, dha wuprajſche naſch ienicjki ſ ſerſki Sapoſlany, wuſokodostojny ſ ſnes Duchomny Kubiza ſ Wojerez to hōdne Požadanje: 1) ſo bychu ſo we wſchitkých Superintendencjach, hdjež ſo ſ ſerſke Woſadu na makaja, jenož tajzy krajszy Diaſonojo poſtajili, kofliž ſu ſ ſerbjo, a 2) ſo bychu tucži ſ ſerſky Pomožniky pschi Woſkazenu dučomnych Mjestow ſwoju Rjadowosz ſam i ſa ſo mjeſti. Tutemu Požadanju pschipadnuchu bórsy cži Superintendencjo a Duchomni, kofryčž bjechu

*) Pschi tutej ſklabnoſzi recžesche ſo njeħdži ſa 71 evangeliſkých ſ Słowjanſkich Woſadow. S tých pak ſu 24 ſ ſerſke we Prusſich hornych Lužicach a 47 Pólske we Schleſynſkej. Hewak je we Pruskej Schleſynſkej hiſhcje nimale 300 podjanſkých Pólskich a Čjeſkich Woſadow a 1 podjanſka ſ ſerſka we Prusſich h. Lužicach.

Wolske Wošady na Synodu zapóškali a sežimchu
je tež sa swoje, zyla wušoka Shromadžzna pak
bes dolheho Komđjenja wušudžische, so ma
šo Božadānje Kn. Kubizn w swojim Časzu de-
pelnīč.

Hewak recjesche tež Kn. Fiedler, Duchomny
we Pólskim Mjeszi Medžitór, rodjeny Njemz,
ale sprawny Pscheciel swojich Ssłowjan-
skich Khchessijanskich Bratrow, kiž ſebi', kaž ſo
gluscha, Khchessijansko wusche wažt, dhžli Njem-
zovstvo, wo to: 1) ſo ſo we Ssłowjanskich
Wošadach pschichodnje nichtón ſa Duchomneho
poſtaſicj nežmje, kiž Wopisimo nima, ſo móže
we runje žadanej Ssłowjanskej Recži derje
prijeđowacj; — 2) ſo by ſo duchomnska Wusch-
nosz pschichodnje bôle a krucjitscho a niz jenož
pola ſamych Duchomnych ſa tym praschala,
hacj tola Duchomni we Ssłowjanskich Krajinach
swojich n i z njemskich Wošadnych pschezo ſwjeru
wobstaraja; — 3) ſo bychu ſo we Ssłowjan-
skich Schulach pschichodnje njekotre Wježn tež
ſ Pomozu Ssłowjanskeje Recžie wučile. — A
ſ Wezelosgi wſhittich dobrych Čłowekow móže
ſo prajicj, ſo naſha Synoda tute iši Wustawki
ſa dobre ſ Wuwedženju ſpóſna a wusče teho
ſ iſecjemu hſchcje pschiftawi, ſo ma ſo wo to
ſtaracj, ſo by ſo we Ssłowjanskich —
to je iudy Pólskich a Serskich — Schulach
zvije Ssłowjanska — to je bes Polakami
Pólsa a bes Sserbami Sserfska — Wucžba
ſtere a ljepe podawacj móhla.

Ssmoleč II.

Komu a kežomu?

Komu: Chzejschli ſo, Lubj, prawje woblabacj,
Da newjer Sadkam Roni;
Tejj newjer, jeli ſo chzejsch ſmjerom ſpacj,
Mot Prijeđka Janej Žoni;
Lyč pak, kiž wujndu w Kutach prijeđowacj,
Sso paž po kój jdej Stroni.

Kežomu: Propheta ſkradžnji, kiž ma režjowacj
A k ſwojej Vjeri honi,
Ssnoj zuži pſhindže jenož woklepacj —
Djejj neborli, tam roni.
Duž tam khodž ſemſchi, nechafchli ſo facj,
Tam, djejj ſo ſemſchi ſwoni.

Žitne a butrowe Wifici.

Sandženu ſsobotu ſu Žita Budyschini
placjile:

Rož . . .	2 tol.	20 nsl.	tež	2 tol.	15 nsl.
Pscheniza . . .	4 -	2½ -	-	3 -	20 -
Iecžmen . . .	2 -	10 -	-	2 -	5 -
Worfs . . .	1 -	10½ -	-	1 -	5 -
Róč . . .	3 -	- -	-	2 -	25 -
Jahly . . .	8 -	20 -	-	8 -	15 -
Bjerny . . .	- -	25 -	- -	-	20 -
Hejduschka . . .	6 -	10 -	-	6 -	4½ -

Khana Butry 10 nsl. — now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudawanje wot Wellerez Knihedaje Budyschini.

Gjifciane pola G. G. Hieki.

Endženſka Nowina

a b y

Šerke Poweszeſje ſa hornych Lujiczanow.

52. Číſlo.

28. Džen Hodovnika.

1844.

Wutozenje pschitlownych Ryczow pola
Sserbow.

Wele ſerſkich pschitlownych Ryczow tu a tam ſaſkyschimy, ale ſwotkal wone pschindu, ſojjdemu ſnajomne neje. Tak ma ſo pola Ryczow, runje kajz pola Sserbow. Sserbio praia, ſo jenož jene wumenuju „tu masch Mjeh a Luczwo” aby: „na! jow je wſcho, Mjeh a Luczwo.” Tajkelej pschitlowne Wuprajenje „Mjeh a Luczwo” chze pak tak wele poſnamenic: jow masch wſcho ſewſchjem, moje zyke Samoženje, Möschen a Venesh — ja dam a pschidam czi hiſcheže wjazy, hacž bych poprawym czi dacž a pschidacž trebał. —

Rastawacjne ſchympschindzenje teholej Ryczje Stožowanja, kajz ſym ſlyſhat, je pak pecja tolej.

Jedyn kudy Holan, kij bjesche Karu roſchczjepaneho a do Mjehow ſtykaneho Luczwa do Budyschina, na Wili pschiwest a hacž do je-

neho Mjeha na Toroschcju roſpſchedał, kheđeſche mjetko ſym ſbótknym nepſchedatym Mjehom Luczwa Mjefi po Khejzach wokolo a pschindje tak tejj do ſeneho Domu, dgejj wele wulſich knežich woſebnu, wulku Hoſzimu džerjachu. Wón ſo tam wo Durje nuſkapa. Mjekton jeho neſkyschi a duž dže wón, dokelž ſwinie Durje wóſkole doſz ſu a doſelž ſo boji, ſo móhl jemu njechtón bes iwu, hacž nuſkach je, jeho Mjeh kranycz abn na Bok ſtajicž, ſo jón wjazy nenaſaka, bewſcheho dalscheho Wonedženja ſym roſtořanym Mjehom na Ramenju dójſtry nuž a poczne ſwoje Luczwo na Pschedan ſkieſicž.

Wſchitlich Hoſſjow Wočzi padjechu nydom na neho. Mjekotſi pocjachu pscheczelne ſnim ryczecž a ſo jeho prashecz: ſchto chze ſa ſwoje Luczwo mječ. Druſu džachu: hejſo ſr kódny, da ſní ſo ſnami t' Blidu a jjež a vij, ſchtož czi ſlodži. Saſo druſu mjenjachu: my dre ſmy hóſznej Schježi aby kneſſkej Korežmi, dgejj Ijedże a Vicja iozio dróſche ſu, hacž na Kraju, ale daj ſej

klodžieš, my objemy dženja wschilko sa tebe sa placžicž. Mojemu Holanu lubesche so ta rjana Štwa, kajž Rebeka a te troščne Ramojenja tých fremadženych Hoži niz mene; Eslužomniž vychistocžichu, slajchu jemu Štôl k Blidej a Holan kej Wutrobu wsa, swój Mjech do Ruta stajirošti, a byje so fa Blido. Eslužomniž noslachu jemu njetko wscheho dož, to Wino a druhé Wino a tajše a hinačche Mjaka a Pschijeržje a Holanek klodžesche wscho satrashnje derse, tež bes Roja, Ljizy a Widlicžkov, kótrymiz so pshezo wschparacž newedžische a moblukane a moblukane Koszic metasche wén pod Blido aby sadn so.

Wón bje so tak syty najedk a napis, so mežesche, kajž ham pôsna, f Válzom dohahnci a rychtowasche so njetko na Prejcžki svele Džafowanjom. Tym Bonom pak pschistupi bjež salaty Eslužomnik knemu a mjenesch, so jako czechy Muž swój Wobed tota tež saplačžicž ma, kajž wschlizy drusy! Na Džaku neje dož! No, no! wotmolvi Holan, wschak su mi njetok tých Knežich kubili, so budjeja woni samme placžicž.

Hoj, wscho derje, ale bježa a kotsi to su?

Máj Holan bje trochu skurený a nemôžesche nikoho rofesnacj; kóždy tých Knežich jemu to Eslubnenje prjejesche a wele jich bježche: cjt, kij su sa tebe placžicž kubili, su so skradju pomínyli a tehorla budje to Plačenje njetko jno na tebi wostacj.

Hm! mórcžesche Holan pschi ſebi, to je nekhananje! by bjež ja to predn wedžiš, so jow teža Šslub Rohi ma, da bydžich so hinal wobladal. Dundyske Piwo, te je we cíjsaje ſa-

bleviš! čeplka Mj-schenza a jedyn Čłowek, kajž druh!

Po Akmilli stejesche tón bjež salaty pschit nim a praschesche so: Nô? budžesčh placžicž? aby dyrbu po Bolizaje poſklacj? aby ſchto?

Nô laj, wotmolvi Holan, ſchtoha da taſt Wobed pola was khoschtuje? cžinje jo ſomnu tak Russ po Radži! wž džen ſam tež widžicže a klyšicze, kaj so mi, laj, bže! „Tunſcho dweju Toljerow tebe nemôžu puſchejicž“ bježche Eslužomnik ſ Ramerjami ſcjahujo, „ja duſhanež cžinju, ſchtož je móžno!“

Nô laj, dyž je temu tak, wotmolvi Holan, da dyrbicze wž tež widžicž, so ja cžinju, ſchtož je móžno. Lajce tamlej, wén poſka na ſwój Mjech ſ Lucžwom, kij Kucž ſtejesche: wsmiže ſei Mjech a Lucžwo a budžicže tu božeme! A ſtutmi ſtormami khwataſche won i Duremi won. Boni woslachu ſa nim, so by so ročiš a so jeho Wjez neckoja mječ. Boni pak cžiereſche Škoku ſkjeſſe, woſajo: berče ſei jeno, berče boženko wscho romadžje, Mjech a Lucžwo! —

Ja praju, ſo teho Koſta ſnaju!

Tuto Pschiflowo maja we Mjeſti Mainz wot n-pomnenych Čjaſow ſym a tež wone ſaloži ſo na wiesły Podawk týmſamym Mjeſti a to tólej.

Wiesły Krawz J. mjejesche rjaneho Koſoku i Ri ſa ſwoje Džecži a f Čjahanju maleho dječazežho Woſycžka. Tón Bohonč R. mjejesche wulke Weſelje na tym Swjerecju a chyſche je temu Krawzej woſkupičž. „Schto chzeče ſa waſcheho Koſka mječ?“ „Ja teho Koſta nepſche-

dam." "Ja wam dam, schtojš chzeče mječ." "Ja teho Róška nepschedam." "Tajtelej bječu. ſeju Róšryčowanja, tak husto haęj ſo ſelkachaj. Njedy po dolhim Čaſu ſenjeschtaſ ſo J. a R. rano we jenej winowej Rheiſt. „Pſchedajče mi wascheho Róška, ja wam dam, ſchtojſ ſej pomianacje." — „Ró, wotmolwi Krawz po krótkim Woilakowanju, heſſo chzeče dobre ſenjedanje ſaplacje, da moječe jeho dostač." „Pras, to placiſ; Wino jow!" „Ale, wotmolwi Krawz, dobre by tola bylo, dy býſcheze teho Róšla ſej predy wosladali." „Ach ſchto" ſawoka Pohonč, „ja ſnaju teho Róška!" Bes tym, ſo ujetko romadje ſiedzischtaj a piſeſchtaj, faspómnit ton Krawz welekróč: ſo by ſebi R. teho Róška tola radſje predy junkróč wobladat, ale kóſdy Rás a ſe ſyntichim ſogom wot Wina ſohoreny ſawola R. „ja praſu, ja ſnaju teho Róška," tak ſo kóſdy Rás bes tymi pódlaſki mi Hohzem ſo wulke Šomjechi poſbjezechu. Iako to Towarſte we ſo roſſerje, placjeſte R. ſwoju Moregiſnu a djeſche, ſo býdže na Mjeſti po teho Róſka poſlacz. Tón Krawz ſpómn hiſcheze jum, ſo džyč ſebi jeho predy wosladacj, ale jara njevny ſurjeſta R., naſkerje poſljeni Rás, „ja praſu, ja ſnaju teho Róška!" a djeſche domoj.

„Móto" djeſche R. domach, „dži ſtemu Krawzej J. a hóluj teho Róška, ſiž kupil ſym."

Wot waſa Echtyl a djeſche tam. „Ja býebu teho Róška pſchiweſz, liž mój Amér ſupiſ je." „Wón lejži wonſach Ródji."

Tam die móń lejjeſch:, ale morw. Wen bje Djeń predy ſlakuy, herwak nebgdysche jeho Krawz haęj pſchedal.

„Wot teho mi mój Amér niež praſit neſe, ſo by morw byk; ja býebu ſej potajſim Karu hólwacj."

Wón pſchiweſe ju, položi Róšlo na nju a pſchiwjaſa ſowu hortje na Kſchibenečku a ſjedzſhe domoj.

R. ſiejeſche hijom ſhjeſnych Durjach na teho Róšaka čakajo. Iako pak wot naſdala wiđiſche, ſo to Swjerjo na Karu lejži a ſowu tverdžje, na Kſchibenečku pſchiwjaſanu ma, wotlaſche njewny: „Dw jejmyre, ty Lawſent ſallepany Rhabla, ty budjeſch to Ekožo ſodajicj."

Mótk nemiejeſche pak taſkich Šewarjow Redžbu a ſjedzishe pomalku bliže, pufcjeſti Karu metſazj delje a djeſche: „ton Čerb je džen ſlakueny!"

Nepodomne Stróženje, Rjevanje a Hanibowanje ſmozowa ſo teho Pohoneža R., lajž kóſdy kóhko ſhudač móje. Wot teho Čaſu ſym je Mainzu tv Pſchihlowo wſchjedne: ja praſu, ja ſnaju teho Róška. —

L u b y W u j o!

Jow maſch Wotmolwenje na Twoj Líſt, tak derje haęj cjt jo dacj móju. Ty djeſch wedžicj, hač derje kóhko neby, dy kóhku Reje wot Wóſch-noszie zvje ſakafone bylo, dokej, tak wele Schfodn pjeſes ne nastane.

Wjernosz je, ſo kójza Wjez, tejž da naſtehpſcha, dyž ſo neuwžitnje wužima, Schfodu pſchiweſe, tak tejž we naſchim Čaſu Reje naſdemu ſudu, dokej, neuwžitnje wužiwane buđa. Dži a lidaj tam, djeſj Reje ſenu Nedječu juſo druhu djeſča, ſchto tam tón mlađi ſud, woſebje ta Čeſter,

ftj ma tola we njetfisim Časzu rošoku Šdu, wusbokuje, napraschuj so, a ty budjesč, a isonicj, so, dyž je so Čjeto minnko, da je so Šda minnka a w Korečni k Korečmarej. — Iczam wusjčka. A dy by n-tym hiscze doj, bylo! Rak wele Schłody ma Hospodař pscheſt: dyž Čeledžin zku Móz so wokoło wereci, piše a haruje, da Póndjelu, aby na druhí Djení po Rejach wuspann neje a nemôže swoje Čjelo sastarcz, woni činti je po Polóžy a Šlerodu, skomđzi a sabydje to a wono. Potom Hospodař ſwari, a to so nelubi a nastane ſi ho Swada a Poſtoſ, a najljepeſchi Kuržo ſčinju so najhôrſchi Swadniz! — Ladaſ hiscze dale: dyž ty njetfisim Časzu widjiſch rejwacj, da to hinak so byci nesda hacj jako ty so tón ſi Duch ſními wokoło werecał, tak nemdrje woni lietaja, a pschi tím so bôle pocza, hacj wožni pschi najchesim Čjeli. Dyž so tol-i wirži, da mohlo so myſlicj, so to žanti roſomni Kuržo nejšu, ale so je to njeſajſa ržirja Šwjerina, ſiž je so roſnemdrki; pſčivim ſtónuji ſebi Draſtu a ſahubja ſwoju Štrowoſz: to je ta najwetscha Schkoda! Njet ſestaj ſebi romadu a vraj tak: tón roſpuſtečeny mlody Lud pſtečint ſwoju Šdu a Samožne we Niſoch; woni načini Hospodarſtu ſwojeho Hospodařa Schkodu; woni ſahubjuje ſwoju Štrowoſz. Neje to Hubenſtro a Schkoda, ſiž Neje pſchinju! a tola hiscze to delo wſcho neje, ſatetj ſich Reji Šle nastane, to jenož to Čjelne. Pomyſl i ſi na to Duchomne: nastane Wutroba čiſta mot ſky a nepoſiwnych Mygli? nastanu ſo žme rjeſchne Škuſi? Dyž tolesj wſcho wevemimy, da ſo ſda dobre byci, ſo býchu Neje ſyła ſakasane byle. — Tu Schkodu pak, ſiž

Neje mlodemu Ludu pſchinju, mójeſt jím ty pojdač a na Wutrobu klaz tak luboſnie aby futnje hacj chjeſch, woni cji vjerič nebudža, hacj dyž ſo budža woženicz a ſami ſwoje Hospodařtwo wesz, a jím tak ta Bjera na to do Rukow pſchibjeſec budje, bjeſz budža wobžarujo prajicj: dyž bých ja tola te Venek mječ, ſiž ſym na Piwarni, na Palenzarni aby we Korečni ſkacjo roſmetal, ja bých je njet lubje radu po ſolenomaj lažo ſbjerał; — Tak jo je, a je ſrudnje, ſo tak je! —

Ehco ma ſo njetko činticj? njeſhto móže ſo činticj. Neje čiſſje ſakasacj? to ſo derje nehodži, ale wele wjaz' tón mlody Lud wot ſchłodnych a nepoſiwnych Reji woidzerjeſec a jím pſchitojne Reje domolicj. Dyb' tón herſki Lud tak mudry był, a ſaſo ſwoje ſtare herſke Reje horjewſał, da neby ta Schkoda tola tak wulka byla. Pomyſl, luby Wujo! ſak pſched pót Šta Ljetami aby hiscze predy bje ſym Rejem ſe herſkim Ludom. Šerbiſja rejwachu ſwoje herſke Reje, woni je rejwachu pſchitojne a ſkladnje, neljetachu a netepitachu kaž ſejzne Stupy wMoni; nedry potachu a netejwaſu tajſe tytarske Reje, kaž njet; to ſu ſho wot zuſyñch Ludzi na ſo wſali a to bich wulkej Schkodži. Njet cji rejwaja: Zweiſritt, Kutsch, Schotsch a ſtojz tajſich ſam-paſchnych Ulijow wjazj je, ale ženje žanu pſchitojnu Reju! — Nejemzam, dobrym pobožnym Myzum, kotrymž tež to Nebojje ſich Luda kWutrobi dže, do ſotrehož cji pſches tajſe džime zuſe Reje pſchinu, cji ſu ſo ſienocžli ſwojemu Ludu ſich ſtare wózne Reje porucžicj a tón njemski mlody Lud kHorjewſacju tychžamych nawabitc, ſo neby to Hubenſtro čiſm dale a bôle pſchiby.

woko. A tak, moj Wujo! ſej ja myſlu, ſo neby
wólbnyt bylo, dy bychu Sſerbja tejj ſaſo ſwoje
ſtaré ſerſke Reje horjewſalt, a ſo tých zuſyč
džinich a pschebažnjatych Rejow wokaſili.

A ſo ejt praju, luby Wujo! kójzdy! Ljud ma
ſwoje Reje, tak maja Rjemuž ſwoje nazionalne
Reje, tehorunja Rábojo, Polazn, Franzofojo, a tak
tejj Sſerbja, a ſo mi ſda, ſo ſerſke Reje tým
duſchnym a pschitojnym Rejam bes druhimi Lju-
damt pschiſluscheja.

Reſladoj ſo, luby Wujo! hac̄ ty nemoh̄
ničjo pscht tým c̄jnicz; ty by Scholka, nehodži
ſo, ſo by tón mloddy Ljud napominač, aby na
druhe Waschnje ſtemu pschtnicž móhl? ty by
psches to wele Schkodjt wobrót. Mjej ſo derje,
a poweſt mi, ſhto ſej myſliſh a ſhto ſamójefch.
Prak twojej Hanži wele Dobreho a nech ſo jt
lubi, ſkoro knam pschincz. Ja ſym moſtmaj Hol-
zomaj a tejj ſkužomnej. Džowz̄ ſakafat rejwacj,
kiba ſerskt. Mjej ſo derje! Ja ſym a wostanu

W. tón 7. Podowaſta 1844.

Twoj

luby Wuj
Kercžit.

K u n e c j e.

(Wobſanknenju Ljetu.)

1. Mjeđu ujetje. Goinjemat by
Lježu Ptacžki tijeleč džuz.
Medjwedj na njih' pschimoređo,
Medjwedja ſo naſtroga.
Ljekou mat ſo cjihauske
Swjerecju džec cječnicij.

2. Staru Studjeni wulada,
Šsmorčecž ſkyſhi Medjwedja;
Luž we ſimerinej Šlyſknoszi
Do Studnje ſo potaji.
Dó Dna delje nepane,
Do Szjeny ſo ſaprjeje.

3. Groſt vje Kercžik c̄ternjorey
Studni uuzka ſe Szjeny.
Tu ſo tverdije ſapichijo
Wika ſkyſkne žaloszio.
Wósche ſebe ladawſhi
Widži Swjerjo c̄jakarſhi.

4. Dó Dna delje ladajo,
Smija wiži traſchnim'ho.
Tón ho ſdobom požrecz džez,
Džiž hac̄ delje dopane. —
Ra tým Strachu neje doſz,
Styšk ma hiſhezen wetschi ſroj. —

5. Kercžik ſlab'ho Korenja
Szjeni tverdije newiža.
A dwie Moſchi tocžitaj,
Skorenja Verschcz rebataj.
Džiž ta bijela ſaſtanę,
Cjorna tocžicž ſapocžne.

6. Verschcz ſo delje ſypota —
Slamisko Smij wotewrja,
Hac̄ b'dže panycz, Lukajo,
Jeho požrecz c̄jakajo.
Džetz ſo bohi wulada,
Strach ho wſchubjom wobdarra.

7. Po Vomožu podarmo
Tijchnje ſo wobleduju,
Galiku phtne wižacjí

ſ Zahodami ſtakym.

Žadeſz we niu naſtanje,

Kuku po nich wnpicheske.

8. Smysłow puſcheji Traschirka,
Móſchje Smija, Medžwedža.
Nech tež Móſchi tocžitaj,
Smij a Medžwedž lataſai —
Strach a Cwijk a Štaženje,
Naſjchito wón ſabvje.

9. Schejipa ſebi Zahodž,
A je žadoginje ije.
Derje jemu ſaſtoda, —
Wſchemu Smyslej ſahacja. —
Mužo, Mužo! cžepetaſ!

Zuto ſebi i Myſlow ſtaſ!

10. Schiu je Muž tón pschedkuden? —
Cžloweče — to — to hy Ty!!
Chzechli namne fedžbowacj,
Chzu cji wiſhito roſpojdaſ.

11. Medžwedž horlač roſy cji:
To je Kſchij tu cžloweski.
Škerfoni wiſhach ſelenym

Ziwenju tu naſwjetnym.

Zamnej, ſiž tam tocžitaj

Nóz a Djen̄ to wobej ſtaſ.

12. Čjorna Móſch: Nóz melcžata
Wſhezo tocži do Ranja.
Bjela Móſch: Djen̄ ſwjetliwy
Wot Ranja haſz ſuſ do Čimy.
Smij, we Studni lataſo:
Rów je, Tebe cžakajo.

13. Samjetn'ho Weſlja Zahoda,
Poipochi cže naſabja.
Medžwedža: Kſchij ſapómniſch,
Smija: na Rów nemyhliſch.
Wobej Móſchi: Nóz a Djen̄
Gabydjeſch haſz na Koreń.

14. Twoja Myſl a Próza je:
Zahodž nijecz ſlōbduſchke.
Nech tež Rów ſo wotewrja —
Twoja Myſl ho nelaba.
Cžloweče, Cžloweče! cžepetaſ!
Wobroč ſo a wobladaſ.

Mrowjan.

Tydiennia Nowina,

kotraž ſychichodnym Ljetom 1844 ſwoj ſchtwórdy ljetni Bjeh naſtupi, budže tež pſichichodnie ſa teſame Benesy wudawana, menujzy kozdu ſsobotu poč Liſtna ſa Pečnowar. Schtuiž ju ſej na zyke Ljeto jako wjeſty Woteberar ſamoji, placzi pak jeno 25 Now. Šoljeborn. Tym lubym cžezzenym ſſerbam poruczi tuſamu twobſchernemu Koſpſchieszeranju a Woteberanju

Wellerez Knihernja Budyschini.
(G. Schlüssel.)